

**Regionalna Dyrekcja
Lasów Państwowych w Olsztynie**

**Plan Urządzenia Lasu
Nadleśnictwo SROKOWO
Obręby: GIERDAWY, KĘTRZYN**

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

sporządzony na okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2029 roku
na podstawie stanu lasu na dzień 1 stycznia 2020 roku

.....
Sporządził

.....
Sprawdził

.....
Dyrektor Oddziału

Wykonawca:

**Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
Oddział w Olsztynie**

Olsztyn 2020

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	9
1.1. Cel, zakres, materiały	9
1.2. Materiały źródłowe	10
2. Ogólna charakterystyka Nadleśnictwa	11
2.1. Położenie	11
2.2. Struktura użytkowania ziemi	15
2.3. Dominujące funkcje lasów	16
2.4. Zarys historii gospodarki leśnej	18
2.5. Usytuowanie Nadleśnictwa w regionie i w kraju	22
2.6. Zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne	24
3. Walory przyrodniczo – leśne	27
3.1. Gleby	27
3.2. Wody	31
3.3. Ekosystemy wodno-błotne	34
3.4. Roślinność	39
3.4.1. Chronione zespoły roślinne	39
3.4.2. Grzyby	40
3.4.3. Mchy	43
3.4.4. Rośliny naczyniowe	45
3.5. Drzewostany	51
3.5.1. Bogactwo gatunkowe i struktura	51
3.5.2. Pochodzenie	54
4. Fauna	57
4.1. Owady	57
4.2. Mięczaki	59
4.3. Płazy i gady	59
4.4. Ptaki	62
4.5. Ssaki	81
5. Formy ochrony przyrody	93
5.1. Rezerваты	93
5.1.1. Rezerwat faunistyczny Bajory	93
5.1.2. Rezerwat faunistyczny Kałeckie Błota	96

5.2. Obszary Chronionego Krajobrazu	102
5.3. Obszary Natura 2000	107
5.3.1. Jezioro Oświn i Okolice PLB280004	110
5.3.2. Jezioro Dobskie PLB280012	114
5.3.3. Ostoja Warmińska PLB280015	118
5.3.4. Gierłoż PLH280002	124
5.3.5. Ostoja nad Oświnem PLH280044	127
5.4. Użytki ekologiczne	132
5.5. Pomniki przyrody	135
6. Systemy certyfikacji gospodarki leśnej	145
6.1. Lasy posiadające globalne, regionalne lub narodowe znaczenie pod względem koncentracji wartości biologicznych	146
6.1.1. Obszary i obiekty objęte prawną formy ochrony przyrody - HCVF 1.1	146
6.1.2. Ostoje zagrożonych i ginących gatunków – HCVF 1.2	146
6.1.3. Siedliska z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej zinwentaryzowane w Nadleśnictwie Srokowo - HCVF 3.	147
6.1.4. Ochrona zasobów rozkładającego się drewna i związanych z nim organizmów w wybranych ekosystemach leśnych	147
6.2. Lasy pełniące funkcje w sytuacjach krytycznych – HCVF 4.	148
6.3. Lasy kluczowe dla tożsamości kulturowej lokalnej społeczności – HCVF 6.	148
7. Zagrożenia	149
7.1. Zagrożenia wywołane szkodliwym wpływem czynników antropogenicznych	149
7.2. Bezpośrednie negatywne oddziaływanie człowieka na las	153
7.3. Formy degeneracji ekosystemu leśnego	155
7.4. Zagrożenia wywołane zmianami stosunków wodnych	162
7.5. Zagrożenia spowodowane przez szkodliwe czynniki biotyczne	166
7.5.1. Szkody powodowane przez owady	166
7.5.2. Szkody powodowane przez ssaki	169
7.5.3. Szkody powodowane przez patogeniczne grzyby	171
7.6. Zagrożenia abiotyczne, historia zagrożeń	172
8. Plan działań z zakresu ochrony przyrody	175
8.1. Ochrona różnorodności biologicznej oraz techniczne i gospodarcze działania proekologiczne	175
8.2. Kształtowanie stref ekotonowych	178
8.3. Kształtowanie granicy polno - leśnej	178

8.4. Kształtowanie stosunków wodnych.....	179
8.5. Rekreacja i turystyka.....	181
8.6. Promocja.....	190
8.7. Przedmioty ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000.....	196
9. Ochrona wartości kulturowych.....	211
9.1. Cmentarze, mogiły, miejsca pamięci.....	222
10. Wybrane zagadnienia z hodowli i użytkowania lasu.....	227
11. Literatura.....	231
12. Program Edukacji Społeczeństwa w Nadleśnictwie Srokowo.....	235
13. Kronika.....	2759

Zestawienie tabel

Tabela I	Dane meteorologiczne ze Stacji Meteorologicznej w Kętrzynie	13
Tabela II	Charakterystyka regionu (dane GUS z 2019 r.)	15
Tabela III	Wykaz kategorii lasu Nadleśnictwa Srokowo	17
Tabela IV	Zestawienie kompleksów leśnych	23
Tabela V	Typy gleb w Nadleśnictwie Srokowo	29
Tabela VI	Wykaz jezior w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo	32
Tabela VII	Wykaz bagien	34
Tabela VIII	Typy siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty zinwentaryzowanych w Nadleśnictwie Srokowo na obszarach Natura 2000	40
Tabela IX	Wykaz porostów (grzyby zlichenizowane) występujących na terenie Nadleśnictwa Srokowo	42
Tabela X	Wykaz mchów występujących na terenie Nadleśnictwa Srokowo	43
Tabela XI	Wykaz roślin naczyniowych objętych ochroną ścisłą	46
Tabela XII	Wykaz roślin naczyniowych objętych ochroną częściową	47
Tabela XIII	Wykaz roślin naczyniowych rzadkich regionalnie	50
Tabela XIV	Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów według grup wiekowych i bogactwa gatunkowego	52
Tabela XV	Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów według grup wiekowych i struktury	53
Tabela XVI	Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów według pochodzenia oraz grup wiekowych	54
Tabela XVII	Wykaz drzewostanów do intensywnej przebudowy	55
Tabela XVIII	Wykaz płazów i gadów występujących na terenie Nadleśnictwa Srokowo	60
Tabela XIX	Gatunki dziko występujących ptaków w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo, dla których wymagane jest ustalenie stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania	65
Tabela XX	Wykaz gatunków ptaków występujących na terenie Nadleśnictwa Srokowo	66
Tabela XXI	Gatunki dziko występujących ssaków w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo, dla których wymagane jest ustalenie stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania	82

Tabela XXII	Wykaz ssaków występujących na terenie Nadleśnictwa Srokowo	83
Tabela XXIII	Rodzaje i typy rezerwatów w Nadleśnictwie Srokowo według klasyfikacji E. Symonides	99
Tabela XXIV	Ogólna charakterystyka rezerwatów	100
Tabela XXV	Możliwości realizacji celów ochrony w rezerwachach	101
Tabela XXVI	Gatunki z Załącznika I Dyrektywy 2009/147/WE występujące na Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Jezioro Oświn i Okolice (PLB280004)	112
Tabela XXVII	Gatunki z Załącznika I Dyrektywy 2009/147/WE występujące na Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Jezioro Dobskie (PLB280012)	116
Tabela XXVIII	Gatunki z Załącznika I Dyrektywy 2009/147/WE występujące na Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Ostoja Warmińska (PLB280015)	120
Tabela XXIX	Typy siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, występujących na obszarze PLH280002 Gierłoż i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk	124
Tabela XXX	Gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG występujące na obszarze PLH280002 Gierłoż według SDF	126
Tabela XXXI	Typy siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, występujących na obszarze PLH280044 Ostoja nad Oświnem i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk	129
Tabela XXXII	Gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG występujące na obszarze PLH280044 Przełomowa Ostoja nad Oświnem według SDF	130
Tabela XXXIII	Wykaz użytków ekologicznych	133
Tabela XXXIV	Wykaz pomników przyrody na gruntach Nadleśnictwa Srokowo	137
Tabela XXXV	Depozyt całkowity [$\text{kg} \cdot \text{ha}^{-1}$] (bez RWO) wniesiony z opadami na SPO MI w 2017 r. (grupa w Polsce północnej i północno-wschodniej)	152
Tabela XXXVI	Zestawienie powierzchni według form degeneracji lasu – borowacenie	156
Tabela XXXVII	Zestawienie powierzchni według grup typów siedliskowych lasu, stanu siedliska i grup wiekowych	159
Tabela XXXVIII	Występowanie szkodników owadzych	167
Tabela XXXIX	Zestawienie powierzchni według stopnia uszkodzeń drzewostanów	169
Tabela XL	Szkody wyrządzone przez bobry w Nadleśnictwie Srokowo (stan na 01.01.2020 r.)	170
Tabela XLI	Choroby lasu powodowane grzybami pasożytniczymi	171
Tabela XLII	Wykaz remiz	177

Tabela XLIII	Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 w lasach nadleśnictwa lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie	197
Tabela XLIV	Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody	203
Tabela XLV	Wykaz obiektów objętych ochroną konserwatorską bądź takiej ochrony wymagających, zinwentaryzowanych na gruntach Nadleśnictwa Srokowo	221
Tabela XLVI	Cmentarze i mogiły, miejsca pamięci	222
Tabela XLVII	Typy drzewostanu i orientacyjne składy gatunkowe upraw	227

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

1. Wstęp

1.1. Cel, zakres, materiały

Stosunek człowieka do przyrody zmienia się i kształtuje na przestrzeni tysięcy lat. Wiele obiektów przyrody ocalało przed zniszczeniem dzięki wierzeniom ludów zamieszkujących dawniej te ziemie. Ze względów religijnych chroniono sędziwe drzewa, całe gaje, zwierzęta, źródła, uroczyska i inne osobliwości przyrody.

Obecnie rozumiemy, że konieczna jest ochrona całego środowiska przyrodniczo – geograficznego, stąd bierze się dążenie do właściwego użytkowania zasobów przyrody i obejmowanie szczególną ochroną najbardziej wartościowych fragmentów środowiska przyrodniczego.

Celem ochrony przyrody jest między innymi zachowanie ciągłości procesów ekologicznych i trwałości puli genowej roślin i zwierząt oraz zdolności samoregulacyjnych przyrody na obszarze całego kraju.

Lasy odgrywają główną rolę w zachowaniu naturalnych właściwości środowiska przyrodniczego. Uznawane za kolebkę ludzkości i współczesnej kultury, stanowią jeden z podstawowych warunków rozwoju gospodarczego i kulturalnego świata.

Ochrona przyrody w Lasach Państwowych realizowana jest m.in. zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. (tekst jedn. z dnia 22 listopada 2019 r., Dz. U. 2020 poz. 55), ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z 3 października 2008 r. (tekst jedn. z dnia 3 października 2018 r., Dz. U. 2018 poz. 2081) oraz ustawą o lasach z 28 września 1991 r. (tekst jedn. z dnia 22 listopada 2019 r., Dz. U. 2020 poz. 6).

Program ochrony przyrody opracowany został przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Olsztynie z wykorzystaniem informacji zawartych w planach zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 występujących w zasięgu nadleśnictwa, Programie Ochrony Przyrody opracowanym w poprzednim planie urzędzenia lasu oraz innych dostępnych źródłach wymienionych w punkcie 1.2, z uwzględnieniem wytycznych zawartych w „Instrukcji urządzania lasu” stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. Wykorzystano

również aktualne dane taksacyjne zebrane podczas prac terenowych oraz dane z waloryzacji przyrodniczej terenów nadleśnictwa prowadzonej przez jego pracowników. Opracowanie uzupełnia aktualna mapa walorów przyrodniczo - kulturowych.

1.2. Materiały źródłowe

Podczas opracowywania niniejszego programu korzystano z następujących źródeł:

- Operat siedliskowy (stan na 01.01.2009 r.),
- Program Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Srokowo (stan na 1.01.2010 r.),
- Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Srokowo na lata 2000-2009,
- Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Srokowo na lata 2010-2019,
- Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Srokowo na lata 2020-2029,
- Plan zadań ochronnych dla obszaru Jezioro Oświn i Okolice PLB280004,
- Plan zadań ochronnych dla obszaru Jezioro Dobskie PLB280012,
- Plan zadań ochronnych dla obszaru Ostoja Warmińska PLB280015,
- Plan zadań ochronnych dla obszaru Ostoja nad Oświnem PLH280044,
- wyniki waloryzacji przyrodniczej zebrane przez specjalistów na zlecenie Nadleśnictwa Srokowo,
- informacje własne zebrane podczas urządzeniowych prac terenowych.

2. Ogólna charakterystyka Nadleśnictwa

2.1. Położenie

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Kondrackiego tereny położone w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo znajdują się na obszarze:

Megaregion:	Niż Wschodnioeuropejski	8
Prowincja:	Niż Wschodniobałtycko-Białoruski	84
Podprowincja:	Pobrzeża Wschodniobałtyckie	841
Makroregion:	Nizina Staropruska	841.5
Mezoregion:	Nizina Sępopolska	841.59
Podprowincja:	Pojezierza Wschodniobałtyckie	842
Makroregion:	Pojezierze Mazurskie	842.8
Mezoregion:	Pojezierze Mrągowskie	842.82
Mezoregion:	Kraina Wielkich Jezior Mazurskich	842.83

Zgodnie z rejonizacją przyrodniczo-leśną (R. Zielony, A. Kliczkowska, 2012):

Kraina Przyrodniczo-Leśna: Mazursko - Podlaska	(II)
Mezoregion: Niziny Sępopolskiej	(II.1)
Mezoregion: Pojezierza Mrągowskiego	(II.2)
Mezoregion: Wielkich Jezior Mazurskich	(II.3)

Wg regionalizacji geobotanicznej Polski z 2008 r. większość obszaru nadleśnictwa znajduje się w następujących jednostkach:

Prowincja:	Środkowoeuropejska	
Podprowincja:	Południowobałtycka	
Dział:	Pomorski	A
Kraina:	Wschodniopomorska	A.6.
Podkraina:	Staropruska	A.6c.
Okręg:	Okręg Niziny Staropruskiej	A.6c.9.
Podokręg:	Sępopolski	A.6c.9.e
Podokręg:	Kętrzyński	A.6c.9.f
Podokręg:	Otwiński	A.6c.9.g
Dział:	Północny Mazursko - Białoruski	F
Kraina:	Mazurska	F.1
Podkraina:	Zachodniomazurska	F.1.a.
Okręg:	Mrągowo - Giżycki	F.1.a.3.
Podokręg:	Świętolipski	F.1.a.3.b
Podokręg:	Sterławski	F.1.a.3.c

Obszar Nadleśnictwa Srokowo znajduje się w regionie klimatycznym oznaczonym jako R-V Północnomazurski (Woś A., 1999, Klimat Polski). Część tego regionu znajdująca się w obrębie Polski ma bardzo wyraźnie zaznaczone granice, które podkreślają specyfikę stosunków klimatycznych tego obszaru. Klimat tych terenów jest surowy, z częstymi zmianami pogody. Powodem tego jest ścieranie się dwóch mas powietrza: polarno-morskiego znad Atlantyku i Bałtyku oraz polarno-kontynentalnego i arktycznego. Na obszarze Niziny Staropruskiej (Równina Sępopolska) kontynentalizm klimatu łagodzi bliskość Bałtyku. Wiosną przeważają tutaj wiatry z zachodu, natomiast jesienią zwiększa się udział wiatrów wschodnich. Klimat Pojezierza Mazurskiego (Kraina Wielkich Jezior Mazurskich i Pojezierze Mrągowskie) jest chłodniejszy – obok obszarów górskich stanowi najzimniejszą część Polski. Jednak występuje tu pewne zróżnicowanie klimatu w zależności od ukształtowania powierzchni terenu, sąsiedztwa zbiorników wodnych i występowania lasów.

Warunki klimatyczne jakie panują na terenach Nadleśnictwa Srokowo charakteryzują dane zebrane w Stacji Meteorologicznej w Kętrzynie w latach 1989 - 2019.

Tabela I Dane meteorologiczne ze Stacji Meteorologicznej w Kętrzynie

Rok obserwacji	Temperatura średnia [°C]	Maksymalna Temperatura średnia [°C]	Minimalna Temperatura średnia [°C]	Ilość opadów [mm]	Prędkość wiatru [km/h]	Deszcz, mżawka [dni w roku]	Śnieg, grad [dni w roku]	Burze [dni w roku]	Mgła [dni w roku]	Grad [dni w roku]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1989	8,80	12,70	4,80	575,57	12,60	168	35	24	51	5
1990	8,80	12,70	5,00	527,15	13,60	193	33	15	35	5
1991	7,60	11,50	3,90	458,74	13,10	173	44	17	57	7
1992	8,20	12,10	4,10	628,69	13,20	185	39	18	40	13
1993	7,30	10,80	3,30	574,12	13,60	157	48	23	24	10
1994	8,90	11,50	4,00	703,60	13,90	141	48	15	19	3
1995	8,70	11,50	3,70	594,90	13,40	117	51	21	38	4
1996	7,20	10,00	2,00	409,70	12,10	94	54	13	35	2
1997	8,60	11,30	3,70	622,28	12,70	130	50	23	30	4
1999	9,40	12,50	4,20	651,46	13,40	118	50	17	39	2
2000	9,50	13,00	4,70	501,85	13,50	123	38	11	35	6
2001	8,30	11,50	3,90	726,87	12,60	140	59	18	40	7
2003	8,50	12,00	3,20	531,93	13,20	118	49	19	44	1
2004	7,50	11,30	3,60	634,44	13,30	161	44	15	29	3
2006	8,20	12,50	3,90	636,27	12,30	124	42	23	26	0
2007	8,90	12,90	5,10	639,04	13,60	148	34	22	14	3
2008	8,90	12,90	5,00	628,64	11,90	152	30	15	17	4
2009	8,10	12,10	4,20	609,32	12,10	140	52	16	32	0
2010	7,20	11,30	3,10	669,50	12,50	147	76	27	45	2
2011	8,50	12,70	4,60	569,96	13,40	161	44	23	42	7
2012	7,50	11,60	3,40	671,78	12,90	201	73	28	50	6
2013	7,90	11,80	3,80	657,13	12,30	183	72	31	54	1
2014	8,90	13,20	4,70	487,85	13,50	178	30	26	38	4
2016	-	-	-	-	-	225	169	0	49	0
2017	8,30	12,10	4,50	-	13,40	239	146	1	43	1
2018	9,20	13,70	4,70	-	12,00	155	65	24	71	4
2019	9,40	13,80	5,10	655,29	13,80	193	48	19	46	4
Średnio:	8,40	12,12	4,08	598,59	13,00	158	56	19	39	4

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi + 8°C, a okresu wegetacyjnego 12°C. Średnia ilość opadów rocznych oscyluje wokół 600 mm. Wilgotność względna powietrza wynosi średnio 81%. Średnia ilość dni z opadami wynosi 158 rocznie. Największa ilość opadów przypada na miesiące letnie, tj. maj - sierpień i wynosi średnio 86 mm miesięcznie. Okres wegetacyjny trwa około 207 dni i znacznie różni się w poszczególnych latach, nawet o kilka tygodni. Zima trwa około 105 dni, a pokrywa śnieżna zalega około 90 dni w roku. Okres wczesnowiosenny charakteryzuje się częstym

niedoborem opadów. Średnie wartości w Regionie Północno-mazurskim za lata 1951-1980 wynosiły: dni słoneczne - 39,9, dni pochmurne - 200, dni z opadami - 165. Panujące zachodnie wiatry często powodują szkody w drzewostanach w postaci złomów i wywrotów. Przeciętna roczna prędkość wiatrów w latach 1989 - 2019 na podstawie danych ze stacji meteorologicznych w Kętrzynie wynosiła 13 km/h.

2.2. Struktura użytkowania ziemi

Nadleśnictwo Srokowo, składające się z obrębów Gierdawy i Kętrzyn położone jest na terenie województwa warmińsko - mazurskiego w następujących gminach powiatu bartoszyckiego: Sępólno; powiatu giżyckiego: Giżycko, Ryn; powiatu kętrzyńskiego: Barciany, Kętrzyn, miasto Kętrzyn, Korsze, miasto Korsze, Reszel, miasto Reszel, Srokowo; powiatu mrągowskiego: Mrągowo; powiatu węgorzewskiego: Węgorzewo.

Poniżej w zestawieniu tabelarycznym została przedstawiona charakterystyka regionu w poszczególnych gminach.

Tabela II Charakterystyka regionu (dane GUS z 2019 r.)

Województwo, powiat, gmina (całe gminy)	Powierzchnia km ²	Ludność tys.	Powierzchnia lasów ogółem ha	Powierzchnia lasów Nadleśnictwa ha	Lesistość %
1	2	3	4	5	6
Województwo warmińsko-mazurskie					
powiat bartoszycki					
gmina Sępólno	242	4311	4841	440	20,02
powiat giżycki					
gmina Giżycko	297	8395	4891	4	16,46
gmina Ryn	200	2848	5203	118	25,96
powiat kętrzyński					
gmina Barciany	294	6222	2866	2322	9,75
gmina Kętrzyn	285	8255	6196	5664	21,71
gmina Kętrzyn Miasto	10	27390	11	2	1,11
gmina Korsze	246	5544	3680	2777	14,97
gmina Korsze Miasto	4	4301	3	0	0,74
gmina Reszel	175	2966	3017	646	17,20
gmina Reszel Miasto	4	4587	7	0	1,83
gmina Srokowo	194	3855	5381	4780	27,72
powiat mrągowski					
gmina Mrągowo	295	7963	6226	143	21,10
powiat węgorzewski					
gmina Węgorzewo	331	5402	5738	223	17,36

2.3. Dominujące funkcje lasów

Funkcje lasu to całokształt materialnych i niematerialnych wartości użytkowych, usług i korzyści dostarczanych przez las. "Ustawa o Lasach" z dnia 28 września 1991 r. (tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 6) stanowi, iż podstawowym zadaniem Lasów Państwowych jest prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, stawiającej ponad korzyści ekonomiczne trwałość i wielofunkcyjność lasów. Cele gospodarki leśnej zostały uporządkowane według tej ustawy w następującej kolejności:

1. zachowanie lasów i ich korzystnego wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą,
2. ochrona lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych ze względu na:
 - a) zachowanie różnorodności przyrodniczej,
 - b) zachowanie leśnych zasobów genetycznych,
 - c) walory krajobrazowe,
 - d) potrzeby nauki,
3. ochrony gleb i terenów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie lub uszkodzenie oraz o specjalnym znaczeniu społecznym,
4. ochrony wód powierzchniowych i głębinowych, retencji zlewni, w szczególności na obszarach wododziałów i na obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych,
5. produkcji, na zasadzie racjonalnej gospodarki, drewna oraz surowców i produktów użytkowania lasu.

Wraz ze wstąpieniem do UE Polska zobowiązała się do utworzenia na swoim terenie sieci Natura 2000, będącej europejskim systemem ochrony przyrody, którego celem jest zachowanie bogactwa przyrodniczego Europy. Wstępna krajowa lista obszarów proponowanych do sieci Natura 2000 opracowana została w latach 2001-2003. Prace nad wdrażaniem tego systemu w Polsce ciągle jeszcze trwają. Obszary Natura 2000 ustanawiane są na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska i zajmują obecnie prawie 1/5 powierzchni lądowej kraju. Dotąd (grudzień 2019) rząd Polski ustanowił w drodze rozporządzeń 145 obszarów specjalnej ochrony ptaków oraz 849 obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty, które w przyszłości zostaną powołane jako specjalne obszary ochrony siedlisk.

Z sieci obszarów Natura 2000 w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo znajduje się pięć obszarów (lub ich fragmenty). Są to trzy obszary specjalnej ochrony ptaków (OSOP): Jezioro Oświn i Okolice PLB280004, Jezioro Dobskie PLB280012, Ostoja Warmińska PLB280015 oraz dwa obszary mające znaczenie dla Wspólnoty objęte ochroną w ramach Dyrektywy Siedliskowej (OZW): Gierłoż PLH280002 i Ostoja nad Oświnem PLH280044. Obszary Natura 2000 obejmują około 30% powierzchni terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa.

Lasy ochronne przyjęto zgodnie z projektem opracowanym przez Nadleśnictwo i złożonym w Ministerstwie Środowiska, w celu uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Srokowo. Ich powierzchnię i kategorię ochronności przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela III Wykaz kategorii lasu Nadleśnictwa Srokowo

Dominująca funkcja lasu, kategoria ochronności	Obwód Gierdawy	Obwód Kętrzyn	Nadleśnictwo Srokowo	
	ha	ha	ha	%
1	2	3	4	5
Rezerваты	296,98		296,98	1,72
Ochronne nasienne		15,05	15,05	0,09
Ochronne glebochronne, cenne fragmenty przyrody	3564,98	688,33	4253,31	25,54
Ochronne w granicach miast		16,94	16,94	0,10
Ochronne wodochronne	535,16	1686,53	2221,69	13,34
Ochronne, cenne fragmenty przyrody, wodochronne	2738,62	207,53	2946,15	17,69
Lasy ochronne - razem	6838,76	2614,38	9453,14	56,76
Lasy gospodarcze	1841,96	5074,27	6916,23	41,52
Razem	8967,70	7688,65	16656,35	100,00

Rezerваты istniejące:

Rezerwat faunistyczny „Bajory”

Rezerwat faunistyczny „Kałeckie Błota”

Szczegółowe omówienie rezerwatów znajduje się w punkcie 5.1.

2.4. Zarys historii gospodarki leśnej

Obszary dzisiejszej północno-wschodniej Polski jeszcze do końca XIII wieku zajmowały nieprzebyte lasy. Ogromny kompleks leśny o powierzchni ponad 50 tys. km² rozciągał się on od linii rzek Drwęcy i Łyny na zachodzie aż po Niemen na wschodzie. Napływający od połowy XIII wieku na tereny osadnicy zakładali osady leśne i przyleśne noszące charakter stanic. W osadach tych mieszkali smolarze, rybacy, bartnicy, hutnicy i myśliwi. Jeszcze w czasach panowania Zakonu niektórym braciom zakonnym powierzona została opieka nad lasami. Mieli oni do pomocy konnych strażników. Postępująca szybko kolonizacja powodowała systematyczne uszczuplanie powierzchni lasów. Prowadzona w lasach gospodarka do połowy XVII wieku ograniczała się do wyrębów na potrzeby osadników i zamków oraz do karczowania lasów pod uprawę pól. Powierzchnia lasów stanowiąca do końca XIII w. 80%, systematycznie uszczuplana przez wyręb na potrzeby osadników zmniejszyła się do około 60% na początku XV wieku. W XVI wieku puszcza została podzielona na ostępy, którymi zarządzali ostępowi. W XVII w. wprowadzone zostały przepisy dotyczące pielęgnowania i odnawiania powierzchni leśnych. Zaczęto stosować cięcia pielęgnacyjne, a później wprowadzono ochronę nalotu i podrostów (przede wszystkim gatunków gospodarczo cennych: dębów i buków). W 1717 r. sprawy lasów zostały przekazane kamerom okręgowym, a w 1723 r. Kameronie Wojenno-Skarbowej, w której zasiadali z prawem głosu wielcy nadleśniczowie. W 1739 r. weszła w życie reforma leśna wprowadzająca urząd królewskiego leśniczego, podział ostępów leśnych na leśnictwa i nadleśnictwa oraz ograniczająca dni wywozu drewna z lasu. We wschodniopruskiej kamerze w Królewcu urzędowało w 1806 r. dwóch wielkich nadleśniczych. Jeden z nich sprawował nadzór nad rewirami leśnymi Prus Górnych i Warmii. Wielcy nadleśniczowie królewieccy mieli do pomocy nadleśniczego, wyższego pisarza leśnego oraz pisarza leśnego. Na początku XVIII w. stan zalesienia ówczesnych Prus Wschodnich wynosił około 40% (C. Tryk – 1998 „Lasy Prus Wschodnich w XVI-XVIII wieku”). Jednak wielkość i ilość lasów zależała od żyzności gleb. Tereny, na których występowały żyzne gleby najbardziej przydatne w rolnictwie, zostały najszybciej i w największym stopniu pozbawione lasu. Przedstawiony na mapach pochodzących z XVIII w. autorstwa J. Naronowicza-Narońskiego obszar starostwa kętrzyńskiego, jest zalesiony tylko w 15-20%. Następną regulacją gospodarki leśnej na podstawie zarządzenia z 1795 r. ograniczała prawo pozyskania i wywozu drewna

opałowego do okresu od 1 października do 31 marca. Pomimo wprowadzanych zarządzeń i sposobów gospodarowania w lesie do końca XIX wieku powierzchnia leśna ciągle zmniejszała się. Bardzo istotne zmiany w ciągu kilkuset ostatnich lat zaszły również w składzie gatunkowym drzewostanów. W czasie dynamicznie rozwijającego się osadnictwa wycinane były przede wszystkim dąbrowy. Powodem tego były trwałość i wszechstronne zastosowanie drewna dębu w gospodarce człowieka. Przy wzrastającym zapotrzebowaniu na surowiec drzewny w połowie XVIII wieku zaczął się zmieniać sposób gospodarowania w lesie. W 1740 r. wydano zarządzenie, które nakazywało zwiększenie udziału świerka i sosny na uprawach leśnych, gdyż gatunki te uzyskiwały duży i szybki przyrost masy drzewnej.

Do końca II wojny światowej w zasadzie większość lasów stanowiła własność dużych majątków junkierskich, takich jak Drogosze, Arklity, Kałki. Duża część ziem została nadana niegdyś jako dobra rycerskie na przykład: Pożarki, Stara Różanka, Windykajmy, Sławkowo, Skandawa, Święty Kamień, Silginy, Rodele, Stachowizna. O gospodarce leśnej prowadzonej przed II wojną światową można wnioskować na podstawie obecnego stanu lasu. Oceniając dzisiejszy stan drzewostanów można sądzić, że użytkowanie rębne prowadzone było zrębami zupełnymi, które odnawiano sztucznie sadzeniem i siewem. W lasach istniało nastawienie na gospodarkę łowiecką, a stosowane wieki rębności zbliżone były do obecnych. Po zakończeniu II Wojny Światowej w 1945 r. utworzono Nadleśnictwo Gierdawy, którego powierzchnia wynosiła około 4300 ha i Nadleśnictwo Kętrzyn o powierzchni około 9200 ha. Pierwszy pomiar busolowy dla Nadleśnictwa Gierdawy został wykonany w 1952 r., a pierwszy prowizoryczny plan urządzania lasu sporządzono według stanu na 1.I.1953 r. na okres od 1. I.1954 r. do 31.XIII.1963 r. W 1962 r. siedzibę Nadleśnictwa Gierdawy przeniesiono z miejscowości Markuzy do Srokowa, a reaktywowane wówczas Nadleśnictwo Gierdawy, zmieniło nazwę na Srokowo. Na skutek dokonywanych w tamtych czasach dość częstych zmian administracyjnych stan posiadania Nadleśnictwa Srokowo dość często się zmieniał, natomiast stan posiadania Nadleśnictwa Kętrzyn nie ulegał zasadniczym zmianom. Definitywny plan urządzania lasu dla obu nadleśnictw opracowano według stanu na 1.I.1965 r. W wyniku przeprowadzonej z dniem 1.I.1972 r. reorganizacji w Lasach Państwowych dokonano nowego podziału, do Nadleśnictwa Srokowo zostało włączone Nadleśnictwo Węgorzewo i Nadleśnictwo Kętrzyn bez

leśnictw Święta Lipka, Tolkowiec i Suśnik, a z Nadleśnictwa Srokowo wyłączono leśnictwa Zielone i Królikarnia. Nadleśnictwo podzielono na dwa obręby leśne Gierdawy i Kętrzyn. Powierzchnia Nadleśnictwa Srokowo wynosiła wówczas 19896,85 ha. Plany I rewizji u.l. zostały sporządzone na okres od 1.X.1976 r. do 30.IX.1986 r.,

W 1979 r. została przeprowadzona w całym kraju reorganizacja, która dostosowywała granice OZLP do granic województw. W jej wyniku zasięg i powierzchnia lasów Nadleśnictwa Srokowo położonego na granicy województw olsztyńskiego i suwalskiego, zmieniły się ponownie. Według stanu na dzień 1.I.1982 r. powierzchnia leśna Nadleśnictwa Srokowo wynosiła 12 587 ha. W 1988 r. z Nadleśnictwa Bartoszyce przyłączone zostały leśnictwa Królikarnia, Zielone i Tolkowiec, a do Nadleśnictwa Mrągowo przekazano leśnictwo Boże. Plany II rewizji u.l. dla Nadleśnictwa Srokowo opracowano na okres od 1.I.1990 r. do 31.XII.1999 r., a jego powierzchnia wynosiła według stanu na 1.I.1990 r. 16 505,88 ha. Według planów III rewizji u.l. obowiązujących od 1.I.2000 r. do 31.XII.2009 r. powierzchnia Nadleśnictwa Srokowo według stanu na dzień 1.I.2000 r. wynosiła 17 603,14 ha, w tym obręb Gierdawy – 9395,31 ha i obręb Kętrzyn – 8207,83 ha. W roku 2009 przystąpiono do prac terenowych w celu zebrania danych taksacyjnych do opracowania planu urządzenia lasu IV rewizji na lata 2010-2019. Powierzchnia Nadleśnictwa Srokowo według stanu na dzień 1.I.2010r. wynosiła 17 902,80 ha, w tym obręb Gierdawy – 9647,27 ha i obręb Kętrzyn – 8255,53 ha.

W 2016 r. na podstawie Zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 75 i nr 82 z dnia 29.12.2014 r. w sprawie określenia zasięgu terytorialnego nadleśnictw nadzorowanych przez RDLP w Olsztynie oraz RDLP w Białymstoku, nastąpiło przekazanie gruntów Skarbu Państwa z Nadleśnictwa Srokowo do Nadleśnictwa Borki o powierzchni 63,95 ha oraz przejęcie gruntów z Nadleśnictwa Borki do Nadleśnictwa Srokowo o powierzchni 87,62 ha. Na mocy ww. Zarządzeń Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych Nadleśnictwa Srokowo przekazało na rzecz Nadleśnictwa Giżycko grunty o powierzchni 17,65 ha.

Obecne plany V rewizji u.l. sporządzone zostały na okres od 1.01.2020 r. do 31.12.2029 r. Powierzchnia Nadleśnictwa według stanu na 1.01.2020 r. wynosi 17 900,44 ha, w tym obręb Gierdawy 9 657,81 ha i obręb Kętrzyn 8242,63 ha.

Siedziba Nadleśnictwa Srokowo

Szkody o rozmiarach klęski, które wystąpiły na skutek działania różnych czynników natury biotycznej jak i abiotycznej w lasach Nadleśnictwa Srokowo na przestrzeni lat:

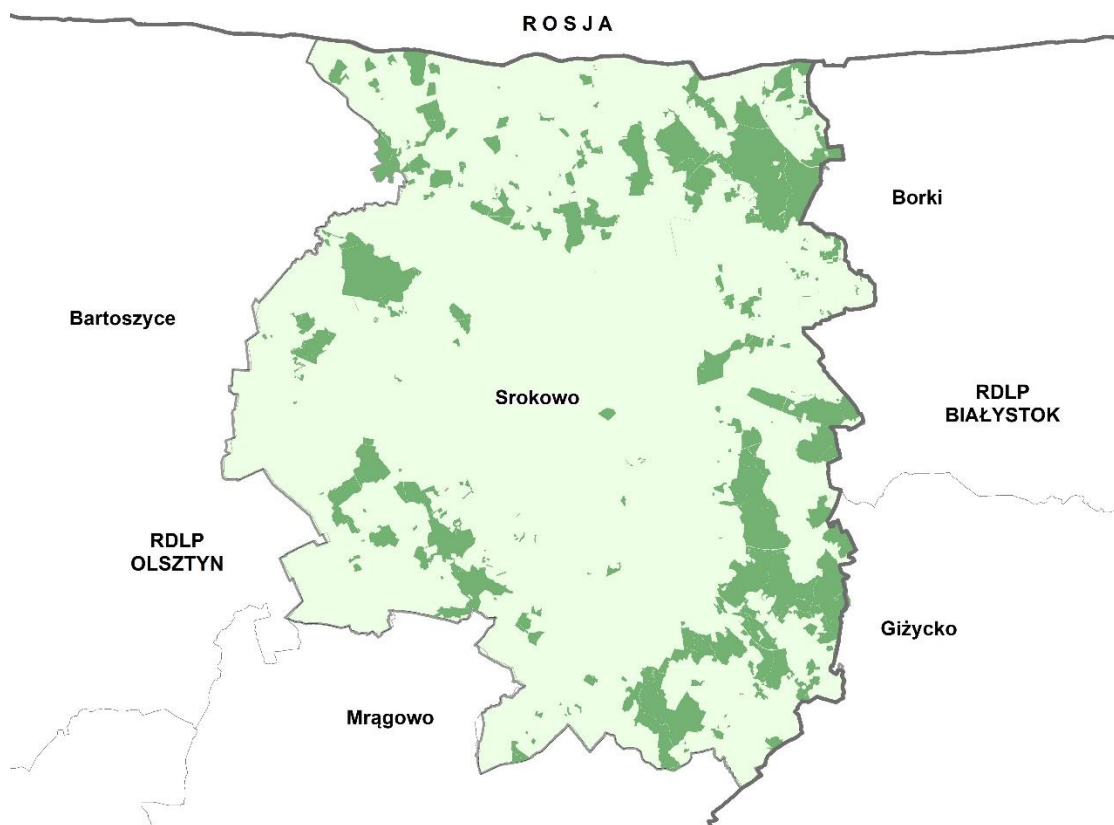
- 1818 r. - huragan o niespotykanej dotąd sile przyczynił się do znacznych szkód w lasach,
- 1955 r. - wystąpił huragan, którego skutki jego przejścia oceniono jako klęskę,
- 1955-1960 - masowe występowanie kornika po huraganie w 1955r.,
- 1981 r. - wystąpił huragan o charakterze klęski,
- 1982-1983 - powtórzyły się huraganowe wiatry, usuwanie ich skutków trwało od 1982 r. do 1985 r. - usunięto wówczas 105 tys. m³ drewna,
- w latach 1978-1988 odnotowano występowanie na powierzchni 2262 ha zawodnicy świerkowej, która powoduje znaczne osłabienie drzewostanów świerkowych,
- 4.XII.1999 r. – huragan wyrządził znaczne szkody powodując powstanie dużej ilości wywrotów i wiatrołomów, usunięto 31tys. m³ drewna.

2.5. Usytuowanie Nadleśnictwa w regionie i w kraju

Nadleśnictwo Srokowo położone w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego jest jednym z 33 nadleśnictw Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie. Powierzchnia ogólna lasów w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa wynosi 18 395 ha, w tym lasów Nadleśnictwa 17 126,40 ha. Powierzchnia ogólna gruntów leśnych województwa warmińsko-mazurskiego wynosi 783 100 ha, a powierzchnia ogólna lasów w kraju 9 459 500 ha. Lesistość w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa wynosi 17%, w RDLP – 29,10%, w województwie warmińsko-mazurskim 31,6% i w kraju – 29,6%.

Położenie Nadleśnictwa Srokowo w granicach RDLP i kraju

Przebieg granic z sąsiednimi nadleśnictwami

Zestawienie kompleksów według przedziałów powierzchni przedstawia się następująco:

Tabela IV Zestawienie kompleksów leśnych

Wielkość kompleksu	Liczba kompleksów	Łączna powierzchnia ha
1	2	3
do 1.00 ha	40	20
1.01 - 5.00 ha	72	171
5.01 - 20.00 ha	46	460
20.01 - 100.00 ha	34	1487
100.01 - 500.00 ha	16	3623
501.01 - 2000.00 ha	5	5464
2000.01 i więcej	2	6675
Razem	215	17900

Większość lasów Nadleśnictwa Srokowo skupiona jest głównie w 7 kompleksach leśnych o powierzchni 12 139 ha, co stanowi 67,81% powierzchni Nadleśnictwa. Kompleksy leśne o powierzchni od 20 do 500 ha stanowią 28,54%, zajmując powierzchnię 5110 ha. Niewielkie kompleksy do 20,00 ha zajmują powierzchnię 651 ha, co stanowi 3,63 % powierzchni Nadleśnictwa.

2.6. Zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne

Tereny w północnej i środkowej części Nadleśnictwa Srokowo znajdują się na obszarze, który ze względu na swoje nadgraniczne położenie z dala od uczęszczanych szlaków, małą ilość dużych jezior w obrębie Gierdawy oraz stosunkowo słabe zagospodarowanie, charakteryzował się dotychczas niedużym ruchem turystycznym. Lasy rosnące na żyznych glebach charakteryzują się małą przejrzystością, która jest spowodowana występowaniem dużej ilości liściastych gatunków drzew oraz obfitością podszytów, które utrudniają turystom dostęp. Obszar ten nie nadaje się do uprawiania turystyki masowej. Jednak w ostatnich latach daje się zauważyć ożywienie związane z turystyką kwalifikowaną. Pojawia się coraz więcej gospodarstw agroturystycznych, wyznaczone są szlaki krajoznawcze, ścieżki przyrodniczo-edukacyjne, na szeroką skalę prowadzona jest edukacja ekologiczna społeczeństwa. Natomiast część południowa w obrębie Kętrzyn, gdzie znajduje się była Kwatera Hitlera „Wilczy Szaniec” oraz atrakcyjnie usytuowane wśród lasów jeziora przyciągają licznie odwiedzających te okolice turystów. Szczególnie w okresie letnim notuje się duże natężenie ruchu turystycznego.

Przez tereny Nadleśnictwa prowadzą liczne szlaki turystyczne (rowerowe, piesze), a na jego gruntach zlokalizowane są miejsca wypoczynku i miejsce biwakowe. Nadleśnictwo przygotowało też cztery obiekty edukacyjne: ścieżkę przyrodniczo-leśną „Wyskok” położoną na terenie leśnictwa Jezioro, punkt edukacyjny „Leśna Szkoła” zlokalizowany przy siedzibie Nadleśnictwa, punkt dydaktyczny „Zaczarowana Polana” znajdujący się w pobliżu byłej wojennej kwatery Hitlera w Gierłozie oraz „Szkółkę leśną - Osikowo” położoną na terenie leśnictwa Wilcze.

Ponadto przy ważniejszych trasach komunikacyjnych zostały przygotowane miejsca postoju pojazdów. W obrębie Gierdawy w oddz.: 96d, 137ix oraz w obrębie Kętrzyn w oddz.: 46h, 52k, 120i.

Lasy Nadleśnictwa Srokowo przecinają liczne drogi asfaltowe, które znacznie ułatwiają dostęp do większości z nich. Do ważniejszych szlaków komunikacyjnych tego regionu należą szosy: Kętrzyn – Barciany – Michalikowo, Kętrzyn – Srokowo – Węgorzewo, Srokowo – Bajory, Stara Różanka – Radzieje, Bartoszyce – Winda, Kętrzyn – Giżycko, Kętrzyn – Nakomiady – Ryn, Kętrzyn – Bartoszyce.

Przez teren Nadleśnictwa przebiegają dwie linie kolejowe:

- Bartoszyce - Korsze - Kętrzyn - Ełk
- Korsze - Skandawa - Wielewo - Anielin

3. Walory przyrodniczo – leśne

3.1. Gleby

Dla Nadleśnictwa Srokowo został opracowany operat glebowo-siedliskowy przez BULiGL Oddział w Warszawie według stanu na 1.01.2009 r.

Tereny znajdujące się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Srokowo położone są w trzech geomorfologicznie różniących się mezoregionach. Są to: Równina Sępopolska – położone są na niej leśnictwa Bobry, Jezioro, Królikarnia, Łączki, Wilcze, Zielone oraz część leśnictwa Mały Kamień; Kraina Wielkich Jezior Mazurskich – położone są tutaj leśnictwa Dąbrowa, Gierłoż, Kronowo oraz część leśnictwa Mały Kamień oraz Pojezierze Mrągowskie – zlokalizowane są tutaj leśnictwo Nakomiady, Poganowo, Suśnik oraz Tolkowiec. Rozwój rzeźby i związany z nią układ form geomorfologicznych wymienionych mezoregionów, jest wynikiem złożonego procesu transgresji, postępu i regresji lądolodu północnopolskiego, występującego w kilku stadiach (fazach) oraz późniejszych procesów denudacyjnych i akumulacyjnych zachodzących po ustąpieniu lodowca.

Równina Sępopolska przedstawia sobą rozległą nieckę, wznoszącą się na obrzeżu do 80-100 m n.p.m. i obniżającą się ku środkowi do 40-50 m, z dobrze rozwiniętym systemem dolin erozyjnych (Łyna, Sajna, Guber) oraz liczną siecią mniejszych cieków wodnych. Rzeźba terenu jest stosunkowo mało urozmaicona. Większe formy akumulacyjne (moreny, ozy i kemy) należą tu do rzadkości. Występujące na powierzchni osady, to przede wszystkim gliny zwałowe moreny dennej oraz piaski i żwiry fluwioglacjalne. Na powierzchni równiny zalegają miejscami czerwone ility, będące osadami krótkotrwałych jezior tworzących się przed czołem zanikającego lodowca skandynawskiego.

W dwóch pozostałych mezoregionach dominującym typem rzeźby są formy akumulacji lodowcowej i rzecznotłowcowej w postaci wysoczyzn morenowych falistych i płaskich (morena denna), wałów moren spiętrzonych i akumulacyjnych (moreny czołowe), kemów oraz ozów.

Typy formy rzeźby występujące zarówno na Pojezierzu Mrągowskim jak i w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich związane są z deglacją określaną jako „oscylacyjno-lobalną”. Ten typ deglacji cechuje występowanie śladów szeregu

niewielkich lobów, uwarunkowanych prawdopodobnie rzeźbą sprzed ostatniego zlodowacenia. Zanik tych lokalnych lobów prowadził do powstawania płatów stagnującego najpierw, a następnie martwego lodu, wypełniającego depresje końcowe, a także rynny. W rezultacie rzeźbę reprezentują liczne wały morenowe o zmiennym kierunku przebiegu oraz znaczna ilość zagłębień po martwym lodzie, wypełnionych wodami jezior lub przekształconych w torfowiska.

W rzeźbie terenu wśród form glacialnych wyróżnia się formy marginalne lodu oraz formy martwego lodu.

Formy marginalne występują przede wszystkim w postaci wzgórz moren czołowych, różnego typu i wielkości, najczęściej o równoleżnikowym przebiegu. Są one poprzecinane południkowo przebiegającymi rynnami (dolinami odprowadzającymi wody roztopowe lodowca), wypełnionymi wodami jezior rynnowych. Te formy rzeźby, charakterystyczne są dla południowej części nadleśnictwa, należącej do Pojezierza Mrągowskiego, z którego wody powierzchniowe odprowadzane są rynnami polodowcowymi na południe (leśnictwo Tolkowiec i Poganowo). W tej części nadleśnictwa wysokości bezwzględne przekraczają miejscami 150 metrów.

Formy marginalne w postaci moren czołowych i kemów, biegnące od Kętrzyna po Diabłą Górę koło Srokowa, są zachodnią granicą Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Do tej jednostki geomorfologicznej należy wschodnia część nadleśnictwa (leśnictwo Mały Kamień, Dąbrowa, Gierłoż, Kronowo i Nakomiady). Charakterystycznym elementem rzeźby tej części nadleśnictwa, są różnej wielkości zagłębienia (misy wytopiskowe) powstałe po wytopieniu brył martwego lodu, zajęte obecnie przez jeziora polodowcowe - wytopiskowe lub zatorfienia.

Formy martwego lodu to przede wszystkim ozy, kemy i wypełnienia szczelinowe. Ozy tworzą długie wały zbudowane z warstwowanych przekątnie żwirów i grubych piasków. Na terenie nadleśnictwa nie są zbyt liczne. Towarzyszą im często wzgórza kemowe zbudowane z prawie poziomo warstwowanych piasków drobnoziarnistych oraz mułków. W partiach szczytowych następuje wzbogacenie w materiał żwirowy i głazowy. Są to osady poziome, warstwowane o różnej miąższości. Podobnie jak gliny zwałowe moreny dennej lub czołowej, należą do utworów zasobnych w składniki odżywcze.

Przypowierzchniowa warstwa osadów lodowcowych uległa w okresie polodowcowym oraz w holocenie przeobrażeniu na skutek procesów denudacji

i soliflukcji. Gliny morenowe uległy spiaszczeniu w górnej części. Osady piaszczyste w strefie czynnej zmarzliny poddawane były segregacji materiału. Z tego okresu pochodzą kliny mrozowe – zachowane w niektórych odstonięciach i inne krioturbacyjne struktury. Na przełomie plejstocenu i holocenu nasiliły się także procesy erozji rzecznej i denudacji, które zapoczątkowały trwającą do dziś akumulację osadów deluwialnych w obniżeniach i u podnóży stoków. W efekcie w dolnych odcinkach stoków i u ich podnóży powstawały deluwia piaszczysto-gliniaste. Pod koniec plejstocenu i z początkiem holocenu nastąpiło prawdopodobnie wytapianie zagrzebanych w osadach brył martwego lodu formując dzisiejsze jeziora wytopiskowe. W jeziorach tych do dzisiaj powstają osady, zarówno mineralne jak i organiczne. W holocenie, w mniejszych zbiornikach odbywała się sedymentacja węglanowa – gytii i kredy jeziornej. Mniejsze dolinki i zagłębienia bezodpływowe były częściowo wypełniane piaskami humusowymi i namułami o miąższości od 0,5-3,0 m.. W holocenie w większości dolin rzecznych na terasach zalewowych powstają torfy i namuły, a dolinach na skutek wylewów odkładają się mady rzeczne.

Tabela V Typy gleb w Nadleśnictwie Srokowo (wg operatu glebowo-siedliskowego)

L.p.	Typ gleby	Powierzchnia w ha	%
1	2	3	4
1.	Gleby rdzawe (RD)	4127,01	23,05
2.	Gleby płowe (P)	3065,57	17,12
3.	Gleby torfowe (T)	2564,50	14,32
4.	Gleby opadowo-glejowe (OG)	2485,33	13,88
5.	Gleby brunatne (BR)	1170,39	6,54
6.	Gleby murszowe (M)	1084,79	6,06
7.	Gleby murszowate (MR)	642,60	3,59
8.	Gleby bielicowe (B)	641,21	3,58
9.	Gleby deluwialne (D)	385,87	2,15
10.	Czarne ziemie (CZ)	364,72	2,04
11.	Gleby gruntowoglejowe (G)	167,75	0,94
12.	Pelosole (PE)	147,85	0,83
13.	Gleby słabo wykształcone ze skał luźnych – arenosole (AR)	117,67	0,66
14.	Pararędziny (PR)	79,63	0,44
15.	Gleby industrio- i urbanoziemne (AU)	44,24	0,25
16.	Mady rzeczne (MD)	38,33	0,21
17.	Gleby mułowe (MŁ)	16,55	0,09
18.	Grunty nieleśne	760,53	4,25
Ogółem		17904,54	100,00

Największy udział w powierzchni Nadleśnictwa mają gleby z rzędu bielicoziemnych, przede wszystkim brunatno-rdzawe (RDBr) oraz gleby rdzawe właściwe (RDw). Gleby te zajmują około 23% powierzchni wszystkich siedlisk świeżych. Wytworzone zostały z piasków wodnolodowcowych oraz piasków zwałowych. Z pozostałych typów gleb największe znaczenie ma typ gleb płowych zajmujący około 17% powierzchni, położony w strefie lodowcowych utworów zwałowych. Kolejnymi typami gleb najliczniej występującymi w nadleśnictwie są gleby torfowe (T) zajmujące 14,32% powierzchni oraz gleby opadowoglejowe (OG) z udziałem wynoszącym 13,88%.

3.2. Wody

Obszar Nadleśnictwa Srokowo pod względem hydrograficznym jest zlewnią rzeki Łyny będącej rzeką II rzędu, stanowiącą bezpośredni dopływ Pregoty. Łyna nie przepływa przez obszary Nadleśnictwa, ale znajdują się na nim rzeki uchodzące do Łyny. Są to: rzeka Guber wraz z wpadającymi do niej dopływami: lewobrzeżnymi Sajną i Dajną oraz prawobrzeżnymi Runią i Liwną; rzeka Omęt z lewobrzeżnym dopływem Młynówką i prawobrzeżnym Czarną Strugą. Do Łyny wpada również Kanał Mazurski. Krajobraz tych stron jest bardzo urozmaicony. Wpływ na ukształtowanie rzeźby terenu miały kilkakrotnie powtarzające się zlodowacenia, a szczególnie ostatnie zlodowacenie bałtyckie. Jedną z wielu pozostałości po tamtej epoce są liczne polodowcowe jeziora, które występują głównie w części wschodniej, środkowo-wschodniej i południowej obszaru nadleśnictwa. W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajdują się jeziora: Arklickie, Silec, Mój, Siersze, Mażańskie, Kwiedzińskie, Martiany, Tuchel, Święta Lipa, Długie, Hawki, Wersminia, Guber. Oprócz tego okolica usiana jest mnóstwem małych, śródlęśnych i śródpolnych oczek wodnych. W stanie posiadania nadleśnictwa, w obrębie Kętrzyn znajduje się w oddz. 62d śródleśne jezioro o pow. 3,82 ha.

Ważnym elementem hydrograficznym są również mokradła, wycieki, wysięki i źródła. Mokradła występują głównie w dolinie rzeki Guber, w dolinach subglacialnych oraz dnach zagłębień bezodpływowych. Występują tu gleby bagiennie powstałe z torfów niskich, bardzo często z wysokim przypowierzchniowym poziomem wód gruntowych.

Ważną rolę w stosunkach wodnych Nadleśnictwa Srokowo miał odgrywać Kanał Mazurski, łączący Wielkie Jeziora Mazurskie z Bałtykiem poprzez Łynę i Pregotę. Budowę rozpoczęto w 1911 r., ale przerwała ją I wojna światowa. Budowę wznowiono w roku 1934 i kontynuowano do 1940 r. Po II wojnie światowej nie podjęto przerwanych prac. Obecnie część kanału wchodzi w skład rezerwatu „Bajory” znajdującego się w leśnictwie Wilcze.

Na większości obszaru Nadleśnictwa przeważa ombrofilny typ zasilania gleb wodą, gdzie uwilgotnienie gleb jest uzależnione wyłącznie od opadów atmosferycznych. Ten typ zasilania występuje na większości siedlisk świeżych oraz na niektórych siedliskach wilgotnych i bagiennych, położonych w bezodpływowych zagłębieniach lub w obrębie zwięźlejszych utworów geologicznych jak gliny, iły. Na pozostałych siedliskach wilgotnych i bagiennych występuje terrystyczny typ zasilania gleb wodą, odbywający się głównie poprzez wody podziemne. Na części siedlisk świeżych w wariacie silnie

świeżym, a także na niektórych siedliskach łągowych, wilgotnych i bagiennych występuje zarówno jeden jak i drugi z powyższych typów zasilania.

Istotny wpływ na kształtowanie się i sprawność siedlisk leśnych mają wody gruntowe. Na przeważającej części obszarów Nadleśnictwa głębokość występowania zwierciadła wód podziemnych wynosi 0-5 m, zaś wahania roczne zawierają się w granicach 0,2 do 2,0 m. W obszarach z płytko zalegającą gliną zwałową występują wody zaskórne i zastoiskowe, bardzo zmienne w ciągu roku. Podobną dynamikę wykazują wody dolin i tarasów rzecznych, gdzie amplitudy wahań zwierciadła wód gruntowych są skorelowane z rytmem zmian stanu wód w rzekach. Najwyższy poziom wody gruntowe osiągają wiosną w czasie roztopów, po czym następuje spadek, trwający do późnej jesieni.

Tabela VI Wykaz jezior w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo

Wykaz jezior w obrębach leśnych	
Gierdawy	Kętrzyn
Arklickie	Łławki
Chochlik	Kętrzyńskie
Silec	Kierstynówko
Siniec Wielki	Kwiedzińskie
	Martiany
	Mażańskie
	Mój
	Pieckowo
	Siercze
	Święta Lipa
	Tuchel
	Wersminia

Na obszarze Nadleśnictwa Srokowo znajdują się dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. Zachodnia część Nadleśnictwa znajduje się w zasięgu GZWP nr 205 Subzbiornik Warmia z czwartorzędowym poziomem wodonośnym, którego powierzchnia szacowana jest na 1 660 km², zasoby szacunkowe wynoszą 53 tys. m³/dobę. Wschodnia część obrębu Kętrzyn znajduje się w zasięgu zbiornika nr 206 –

Wielkie Jeziora Mazurskie. Wiek i genezę wód zbiornika określono jako czwartorzędowe a jego powierzchnia wynosi 584 km². Szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika wynoszą ok. 99,6 tys. m³/dobę, a średnia głębokość ujęć wynosi 60-100 m.

Według podziału na Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd) Nadleśnictwo Srokowo położone jest głównie w obrębie JCWPd nr 20 (zlewnia Banówki, Łyny). Południowowschodnia część obrębu Gierdawy i północnowschodnia część obrębu Kętrzyn położone są w zasięgu JCWPd nr 21 (zlewnie Węgorapy, Sapiny, Gołdapii, Błędzianki). Niewielki, wschodni fragment obrębu Kętrzyn leży w zasięgu JCWPd nr 31 (zlewnia Pisy).

Fot. I. Dziadoń, Jezioro Mój

Fot. I. Dziadoń, Jezioro Siercze

3.3. Ekosystemy wodno-błotne

Stałe bagna i mokradła są obszarami, na których w ciągu całego roku zwierciadło wody gruntowej nie spada poniżej pół metra od powierzchni terenu. Ich istnienie i powstawanie jest wynikiem naturalnego układu stosunków wodnych w istniejących warunkach ukształtowania terenu. Są one obszarami o trwałym nawilgoceniu, w których występuje utrudniony odpływ wód powierzchniowych, a wody gruntowe zalegają płytko, czasami wydostając się na powierzchnię w postaci źródeł i wysięków, stanowią pomost pomiędzy wodami powierzchniowymi i wodami podziemnymi. Tereny zabagnione odgrywają niemałą rolę w gospodarce wodnej obszarów stanowiąc naturalne zbiorniki retencyjne. Oprócz tego są naturalnymi ogniskami biocenotycznymi wpływającymi na podniesienie odporności środowiska będąc jednocześnie miejscem występowania jednej trzeciej gatunków roślin i zwierząt. Stanowią dzisiaj ekosystemy zagrożone i ginące o wysokich walorach przyrodniczych.

Tabela VII Wykaz bagien

L-ctwo nr	Oddz. pododdz.	Pow.
1	2	3
Obwód Gierdawy		
01	4 k	1,29
01	4 s	0,43
01	8 l	0,39
01	9 r	2,11
01	93 c	1,43
01	95 k	1,46
01	96 h	4,27
01	111 c	0,50
01	111 j	0,69
01	116 g	0,34
01	125 k	1,85
01	133B a	2,33
01	136 d	0,13
01	137 d	0,45
01	137 l	0,12
01	137 m	0,10
01	137 p	0,05
01	137 z	0,25
02	7 f	2,11
02	45 b	0,32

L-ctwo nr	Oddz. pododdz.	Pow.
1	2	3
02	54 b	1,80
02	56 b	4,54
02	56A g	0,42
02	57 c	0,77
02	61 a	4,89
02	64 l	0,25
02	65 b	0,19
02	67 a	1,80
02	67 c	10,10
02	74 b	21,97
02	75 b	1,68
02	76 i	1,07
02	84 c	16,62
02	85 f	11,05
02	88 j	8,73
02	89 c	4,58
02	92 s	0,38
03	15 h	0,27
03	15 n	0,63
03	16 d	1,04
03	16 f	1,36
03	17 a	0,88
03	17 b	0,83
03	47 o	0,49
03	50 l	1,88
03	51 b	10,35
03	139 a	3,52
03	141 a	7,19
04	215 c	0,23
04	236 b	0,90
04	238 j	2,30
04	243 a	1,80
04	243 c	1,26
04	256 f	1,43
04	259 j	1,51
04	262 a	5,49
04	262 g	0,76
04	263 b	0,38
05	275 h	0,35
05	276 b	0,57
05	282 h	0,18
05	282A c	1,46
05	295 k	0,20
05	302 c	0,30

L-ctwo nr	Oddz. pododdz.	Pow.
1	2	3
06	147 b	0,41
06	163 f	1,50
06	165 b	3,59
06	180 f	0,70
06	194 b	11,67
06	195 c	0,27
06	195 d	3,05
06	196 b	0,77
06	196 c	5,75
06	197 b	15,31
06	198 c	22,99
06	199 b	10,50
06	201 c	17,09
06	202 a	21,94
06	203 a	6,49
06	204 d	0,13
06	204 g	1,14
07	333 h	0,48
07	334 l	0,32
07	334 m	1,18
07	343 d	7,28
07	354 b	0,71
07	354 n	0,30
07	355 f	0,45
07	355 g	0,82
07	372 b	0,37
Razem obręb		294,23
Obręb Kętrzyn		
08	19 l	2,99
08	19A g	0,83
08	19A i	1,42
08	23 c	0,71
08	23 i	1,86
08	34 h	0,36
08	34 w	0,37
08	40 c	0,25
08	41 l	0,42
08	53 g	0,71
09	274 a	1,58
09	274 d	0,25
09	274 g	1,53
09	274 h	1,63
09	275 d	0,63
09	276 t	0,25

L-ctwo nr	Oddz. pododdz.	Pow.
1	2	3
09	282 o	0,34
09	282 p	1,84
09	286 f	0,44
09	287 f	0,33
09	287 n	0,26
09	294 c	3,32
09	294 h	0,43
09	296 g	0,17
09	298 m	8,66
09	299 a	31,28
09	307 n	0,24
09	307 o	0,59
09	309 d	2,13
09	312 i	1,10
09	316 k	2,04
10	246 n	0,83
10	247 f	0,39
10	255 d	3,99
10	255 g	0,10
10	255A a	10,44
10	255A h	1,15
10	262 d	0,30
10	262 f	1,59
10	262A g	3,77
10	268 m	2,02
10	269 c	0,25
10	270 f	0,31
10	272 c	0,99
10	272 f	4,35
10	273 b	1,82
11	8 c	0,31
11	8 d	0,25
11	69 a	24,38
11	103 c	0,78
11	103 h	0,35
11	103 k	0,88
11	117A b	2,96
12	57 c	0,74
12	57 f	0,53
12	57 g	0,33
12	59 c	0,28
12	64 c	18,16
12	65 f	0,40
12	65 j	0,35

L-ctwo nr	Oddz. pododdz.	Pow.
1	2	3
12	65 m	0,33
12	76 i	0,59
12	79 n	0,36
12	79 p	0,43
12	82 d	5,79
12	82 j	0,67
12	89 a	1,83
12	92 d	0,99
12	92 j	3,23
12	92 m	2,56
12	93 m	4,02
12	94 d	1,19
12	105 b	1,00
12	105 j	1,32
12	105 n	3,78
12	121 f	2,96
12	123A a	2,61
13	135 j	0,23
13	137 b	0,84
13	138 g	1,10
13	138 o	0,27
13	142 d	0,54
13	142 g	1,24
13	145 j	0,24
13	146 c	2,13
13	148 j	1,97
13	150 a	14,11
13	151 b	7,06
13	152 d	0,65
13	152 j	0,79
13	154 o	0,23
13	159 f	0,62
13	162 c	2,59
13	167 d	0,79
13	171 g	1,00
14	183 c	0,96
14	183 f	0,02
14	183 j	0,44
14	197 n	0,27
14	212 j	0,17
14	220 i	0,58
14	224A f	0,41
14	233 o	0,22
14	234 j	0,68

L-ctwo nr	Oddz. pododdz.	Pow.
1	2	3
14	320 b	1,20
14	324 c	3,51
Razem obręb		230,48
Razem Nadleśnictwo		524,71

Łączna powierzchnia bagien w Nadleśnictwie Srokowo wynosi **524,71 ha**. Powierzchnia obszarów pozostawionych do naturalnej sukcesji na terenie Nadleśnictwa Srokowo wynosi 934,70 ha, w tym: obr. Gierdawy 580,47 ha, obr. Kętrzyn 354,23 ha. Ponadto na terenie Nadleśnictwa wydzielono powierzchnie retencyjne o łącznej powierzchni 276,48 ha (obr. Gierdawy 124,68 ha, obr. Kętrzyn 151,80 ha).

3.4. Roślinność

3.4.1. Chronione zespoły roślinne

Zespoły roślinne reprezentują różne stadia sukcesji, różnią się składem florystycznym, strukturą i trwałością. Zespoły leśne pod względem przyrodniczym i gospodarczym należą do najważniejszych w Polsce. Wykazują one znaczną żywotność i dużą ekspansję ze względu na położenie kraju w strefie klimatu umiarkowanego, który sprzyja rozwojowi roślinności drzewiastej. Pierwotne zbiorowiska leśne zostały jednak silnie przekształcone i zmienione na skutek działalności człowieka. Obecnie zespoły leśne mogą być traktowane tylko jako zbiorowiska zastępcze, tworzące się przejściowo na miejscu zespołów pierwotnych, odpowiadających najlepiej danemu siedlisku.

W poprzednim Programie Ochrony Przyrody ujęte zostały siedliska przyrodnicze wytypowane w czasie inwentaryzacji w 2007 r. Od tego czasu nie zostały przeprowadzone żadne badania ani inwentaryzacje, które potwierdziłyby występowanie tych siedlisk. W związku z tym, w POP uwzględniono siedliska przyrodnicze stanowiące przedmiot ochrony, zinwentaryzowane w ramach tworzenia planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 występujących w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo.

Z siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska (Dz. U. 2010, nr 77, poz. 510,

z późn. zm.) z dnia 13 kwietnia 2010 r., na gruntach znajdujących się w administracji Nadleśnictwa Srokowo, stwierdzono występowanie 3 typów siedlisk przyrodniczych.

Tabela VIII Typy siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty zinwentaryzowanych w Nadleśnictwie Srokowo na obszarach Natura 2000

L.p.	Kody typu siedliska przyrodniczego	Typy siedlisk przyrodniczych (* siedlisko o znaczeniu priorytetowym)	Powierzchnia ha	Oddział, pododdział
1	2	3	4	5
1.	9170	grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	172,51	Obr. Gierdawy: 2a,b,c,h; 3a,c,d,g,h; 4a,f,m,n,o; 5a,b,g,i,j; 6d,h,k,m; 10b,i,l,m; 11c,d,f,h,k,l,m,o,t; 12c,f,h,j,k; 13d,g,h,i,j; 14a,f,i,j; 15b,f; 52Ac; 53d,f; 69c;
2.	91D0	* sosnowe bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno gorgensohnii-Piceetum</i> i brzoźowo-sosnowe lasy bagienne borealne)	5,80	Obr. Gierdawy: 10d, 10f
3.	91E0	* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-Fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	100,43	Obr. Gierdawy: 2f,g,k,m,n; 4b,d,g,i,j; 5h,k; 6c,g,i,j; 11i,j; 12g; 53c,g; 54a,c,d,h,i,j,m; 67b; 69a,d,f,g,j,k; 74c,g,i; 76b,c; 107b,j;
Razem			278,74	

3.4.2. Grzyby

Rola grzybów w ekosystemie leśnym jest ogromna. Są one szczególnie cenne w procesie rozkładu materii organicznej. Rozkładając martwe drewno i pniaki przyspieszają proces obiegu materii w ekosystemie leśnym. Jednocześnie szczególną uwagę zwraca się na te gatunki, które mogą powodować istotne szkody w drzewostanach.

Spośród grzybów wielkoowocnikowych objętych ochroną częściową na terenie nadleśnictwa stwierdzono występowanie błyskoporka podkorkowego (*Inonotus obliquus*), żagwi wielogłowej (*Polyporus umbrellatus*) oraz ozorka dębowego (*Fistulina hepatica*). Spośród gatunków rzadkich, lecz obecnie niepodlegających ochronie stwierdzono występowanie szmaciaka gałęzistego (*Sparassis cripisa*).

Szmaciak gałęzisty (Siedzuń sosnowy) *Sparassis crispa*

Odnożyca jesionowa *Ramalina fraxinea*

Porosty, wchodzą w skład wielu ekosystemów zwłaszcza lądowych stanowią ich niezbędny składnik. Mają duży wpływ na kształtowanie mikroklimatu leśnego, stanowią rezerwuar wody w lesie. Porosty potrafią zwiększyć swą masę nawet kilkakrotnie, pobierając wodę z rosy, mgły i opadów atmosferycznych. Zmagazynowana woda dzięki zacienieniu jakie panuje w lesie odparowuje dosyć wolno, zapewniając w miarę równomierną wilgotność w lesie. Wyniki badań prowadzonych przez lichenologów dowodzą, że na jednym hektarze lasu porosty mogą zatrzymać do kilku hektolitrów wody. Dalsze badania naukowe wykazują, że porosty pośrednio wpływają na tworzenie się próchnicy i kiełkowanie nasion. Pokryte porostami pnie drzew są bardziej odporne na infekcje grzybowe. Porosty są najlepszym wskaźnikiem stanu sanitarnego powietrza. Liczne występowanie porostów, szczególnie krzaczkowatych

wskazuje na brak zanieczyszczeń przemysłowych, na oddziaływanie których są one bardzo wrażliwe. Kwasy wydzielane przez porosty działają glebotwórczo, umożliwiając osiedlanie się wielu gatunków roślin w miejscach, w których inaczej nie mogłyby się utrzymać. Porosty znajdują też zastosowanie w przemyśle farmaceutycznym, przy wytwarzaniu barwników, są wskaźnikiem obecności złóż mineralnych.

Tabela IX Wykaz porostów (grzyby zlichenizowane) występujących na terenie Nadleśnictwa Srokowo

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Lokalizacja Oddział, pododdział	Informacja o ochronie
1	2	3	4
1.	Brodaczka kępkowa <i>Usnea hirta</i>		ochrona częściowa
2.	Brodaczka zwyczajna <i>Usnea dasypoga</i>		ochrona częściowa
3.	Krażniczka gruzelkowata <i>Trapeliopsis granulosa</i>		
4.	Liszajecznik ziarnisty <i>Candelariella xanthostigma</i>		
5.	Mąkla tarniowa <i>Evernia prunastri</i>		
6.	Misecznica grabowa <i>Lecanora carpiena</i>		
7.	Obrost opylony <i>Physica pulverulenta</i>		
8.	Odnożyca jesionowa <i>Ramalina fraxinea</i>		ochrona ścisła
9.	Odnożyca mączysta <i>Ramalina farinacea</i>		ochrona częściowa
10.	Odnożyca opylona <i>Ramalina pollinaria</i>		ochrona częściowa
11.	Pawężnica psia <i>Peltigera canina</i>		ochrona częściowa
12.	Pawężnica rozłożysta <i>Peltigera horizontalis</i>		ochrona ścisła
13.	Płucnica islandzka <i>Cetraria islandica</i>		ochrona częściowa
14.	Płucnica modra <i>Cetraria glauca</i>		
15.	Płucnica płotowa <i>Cetraria sepincola</i>		ochrona ścisła
16.	Pustułka pęcherzykowata <i>Parmelia physodes</i>		
17.	Pustułka rurkowata <i>Parmelia tubulosa</i>		ochrona częściowa
18.	Rozsypek srebrzyst <i>Phlyctis argena</i>		
19.	Tarczownica bruzdkowana <i>Parmelia sulcata</i>		

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Lokalizacja Oddział, pododdział	Informacja o ochronie
1	2	3	4
20.	Tarczownica kielichowata <i>Parmelia acetabulum</i>		
21.	Złotorost ścienny <i>Xanthoria parietina</i>		
22.	Złotorost zwyczajny <i>Xanthoria dasypoga</i>		

3.4.3. Mchy

Mchy będąc roślinami pionierskimi na skałach lub terenach zniszczonych przez erozję, szczególnie w lasach, mają niebagatelne znaczenie dla środowiska, w którym występują. Na świeżo powstałych poboczach dróg zapobiegają obsuwaniu się ziemi. Wiele z nich jest wskaźnikami jakości gleby. Są swoistymi zbiornikami wody wchłaniając ją w dużej ilości i magazynując, dzięki czemu hamują jej odpływ ze zlewni.

Tabela X Wykaz mchów występujących na terenie Nadleśnictwa Srokowo

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Lokalizacja oddział, pododdział	Informacja o ochronie
1	2	3	4
1.	Bielistka siwa <i>Leucobryum glaucum</i>		ochrona częściowa
2.	Drabik drzewkowaty <i>Climacium dendroides</i>		ochrona częściowa
3.	Fałdownik nastroszony <i>Rhytidadelphus squarrosus</i>		ochrona częściowa
4.	Gajnik lśniący <i>Hylocomium splendens</i>		ochrona częściowa
5.	Merzyk fałdowany <i>Plagiomnium undulatum</i>		
6.	Merzyk kropkowany <i>Plagiomnium punctatum</i>		
7.	Merzyk pokrewny <i>Plagiomnium affine</i>		
8.	Płonnik cienki <i>Polytrichum strictum</i>		ochrona częściowa
9.	Płonnik jałowcowaty <i>Polytrichum juniperinum</i>		
10.	Płonnik pospolity <i>Polytrichum commune</i>		ochrona częściowa
11.	Płonnik strojny <i>Polytrichum formosum</i>		
12.	Rokiet cyprysowaty <i>Hypnum cupressiforme</i>		

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Lokalizacja oddział, pododdział	Informacja o ochronie
1	2	3	4
13.	Rokietnik pospolity <i>Pleurozium schreberi</i>		ochrona częściowa
14.	Torfowiec błotny <i>Sphagnum palustre</i>		ochrona częściowa
15.	Torfowiec czerwonawy <i>Sphagnum rubellum</i>		ochrona częściowa
16.	Torfowiec nastroszony <i>Sphagnum squarrosum</i>		ochrona częściowa
17.	Torfowiec ostrolistny <i>Sphagnum capillifolium</i> (<i>S. nemoreum</i>)		ochrona częściowa
18.	Torfowiec siczastolistny <i>Sphagnum cuspidatum</i>		ochrona częściowa
19.	Torfowiec wąskolistny <i>Sphagnum angustifolium</i>		ochrona częściowa
20.	Widłoząb miotłowy <i>Dicranum scoparium</i>		ochrona częściowa
21.	Żurawiec falisty <i>Atrichum undulatum</i>		

Bielistka siwa - *Leucobryum glaucum*

3.4.4. Rośliny naczyniowe

Obszar Nadleśnictwa Srokowo charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem siedlisk, bardzo urozmaiconym ukształtowaniem terenu oraz obfitością oczek wodnych, strumieni i mniejszych cieków niekiedy okresowo wysychających. Wszystko to sprzyja rozwojowi dość zróżnicowanej szaty roślinnej.

W zestawieniu przedstawionym na kolejnej stronie wymienione zostały gatunki roślin naczyniowych podlegające ochronie prawnej, które zostały odnalezione na terenie Nadleśnictwa podczas inwentaryzacji przyrodniczej w Lasach Państwowych przeprowadzonej w latach 2006-2007 oraz zainwentaryzowane przez pracowników BULiGL podczas wykonywania prac taksacyjnych w 2019 r. Listę uzupełniono o informacje zaczerpnięte z dostępnych opracowań.

Rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*

Lilia złotogłów – *Lilium martagon*

Tabela XI Wykaz roślin naczyniowych objętych ochroną ścisłą

L.p	Gatunek (nazwa polska i łacińska)	Oddział, pododdział	Opis ogólny, sposób występowania, dynamika rozwojowa (zanik, zwiększenie areалу)	Zagrożenia oraz kategoria zagrożeń według „Czerwonych Ksiąg”	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
1.	Lilia złotogłów <i>Lilium martagon</i>	Obr. Gierdawy: ██████████ Obr. Kętrzyn: ██████████ ██████████	występuje pojedynczo i kępowo	zrywanie, wykopywanie	grądy i ziołorośla	
2.	Rosiczka długolistna (3) <i>Drosera anglica</i>	Obr. Kętrzyn: ██████████	występuje pojedynczo i kępowo	osuszanie torfowisk, obniżenie poziomu wód gruntowych, wydeptywanie przez zbieraczy żurawiny	brzegi jezior dystroficznych oraz torfowiska wysokie i przejściowe	
3.	Rosiczka okrągłolistna <i>Drosera rotundifolia</i>	Obr. Gierdawy: rez. „Bajory”, rez. „Kałeckie Błota”	występuje pojedynczo i kępowo	osuszanie torfowisk, obniżenie poziomu wód gruntowych, wydeptywanie przez zbieraczy żurawiny	brzegi jezior dystroficznych oraz torfowiska wysokie i przejściowe	

- (1) – gatunki wymagające ochrony czynnej
 (2) – gatunki, których dotyczy zakaz transportu okazów gatunków roślin dziko występujących, zgodnie z §6 ust.1 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin oraz nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w §8 pkt 3
 (3) – gatunki których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin

Klasyfikacja zagrożeń według Polskiej Czerwonej Księgi Roślin (2014):

EX – kategoria gatunków całkowicie wymarłych

EW – kategoria gatunków wymarłych w warunkach naturalnych

CR – gatunki krytycznie zagrożone

EN – gatunki zagrożone

VU – gatunki narażone

LR – kategoria gatunków niższego ryzyka

DD – stopień zagrożenia jest trudny do określenia z powodu braku dostatecznej informacji

Tabela XII Wykaz roślin naczyniowych objętych ochroną częściową

L.p	Gatunek (nazwa polska i łacińska)	Oddział, pododdział	Opis ogólny, sposób występowania, dynamika rozwojowa (zanik, zwiększenie areалу)	Zagrożenia oraz kategoria zagrożeń według Czerwonych ksiąg	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
1.	Bagno zwyczajne <i>Ledum palustre</i>	Obr. Gierdawy: [redacted] Obr. Kętrzyn: [redacted]	kępowo i łąnowo	masowy zbiór i zrywanie, osuszanie terenów podmokłych	obrzeża bagien i obszarów podmokłych	
2.	Bobrek trójlistkowy <i>Menyanthes trifoliata</i>	Obr. Gierdaawy: [redacted]	pojedynczo	masowy zbiór i zrywanie, osuszanie terenów podmokłych	podmokłe łąki, obrzeża rowów, obrzeża bagien	
3.	Cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	Obr. Gierdawy: [redacted]	pojedynczo	wykopywanie młodych egzemplarzy	zbiorowiska lasów liściastych, gatunek cieniolutny	
4.	Czosnek niedźwiedzi <i>Allium ursinum</i>	Obr. Gierdawy: [redacted] Obr. Kętrzyn: [redacted]	pojedynczo i kępowo	masowy zbiór i zrywanie	zbiorowiska lasów liściastych, gatunek cieniolutny	
5.	Gnieźnik leśny <i>Neottia nidus-avis</i>	Obr. Gierdawy: [redacted]	pojedynczo	brak	mezo- i eutroficzne lasy liściaste	
6.	Kukułka (storczyk) sp. <i>Dactylorhiza sp.</i>	Obr. Gierdawy: [redacted]	pojedynczo	brak	podmokłe łąki i obrzeża wilgotnych lasów	
7.	Naparstnica zwyczajna <i>Digitalis grandiflora</i>	Obr. Kętrzyn: [redacted]	pojedynczo	brak	nasłonecznione miejsca w widnych lasach, na zrębach, uprawach w lukach i prześwietlonych d-stanach na żyznych siedliskach	
8.	Pióropusznik strusi <i>Matteucia struthiopteris</i>	Obr. Gierdawy: [redacted]	występuje kępowo dynamika: na stałym poziomie	brak	pod okapem drzewostanu	

L.p	Gatunek (nazwa polska i łacińska)	Oddział, pododdział	Opis ogólny, sposób występowania, dynamika rozwojowa (zanik, zwiększenie areału)	Zagrożenia oraz kategoria zagrożeń według Czerwonych ksiąg	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
9.	Podkolan biały <i>Platanthera bifolia</i>	Obr. Gierdawy: [REDACTED] Obr. Kętrzyn: [REDACTED]	pojedynczo	zmiana warunków świetlnych i wilgotnościowych spowoduje zanik tego gatunku w tym miejscu	pod okapem prześwietlonych drzewostanów, na obrzeżach lasu - żyzne siedliska grądowe	
10.	Podkolan zielonawy <i>Platanthera chlorantha</i>	Obr. Kętrzyn: [REDACTED]	pojedynczo	zmiana warunków świetlnych i wilgotnościowych spowoduje zanik tego gatunku w tym miejscu	pod okapem prześwietlonych drzewostanów, na obrzeżach lasu - żyzne siedliska grądowe	
11.	Śnieżyczka przebiśnieg <i>Galanthus nivalis</i>	Obr. Kętrzyn: [REDACTED]	łanowo	zrywanie, łamanie wydeptywanie, zalanie wodą (bobry)	wilgotne i bardzo wilgotne gleby brunatne właściwe, pod okapem drzewostanu na łągach, olsach i grądach	
12.	Wawrzynek wilczytko <i>Daphne mezereum</i>	Obr. Gierdawy: [REDACTED] Obr. [REDACTED]	występuje grupowo i pojedynczo	zrywanie, łamanie wydeptywanie, zalanie wodą (bobry)	w drzewostanach starszych klas wieku, na siedliskach grądowych pod okapem drzewostanu	
13.	Widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>	Obr. Gierdawy: [REDACTED]	łanowo	brak	acydofilne bory sosnowe, gleby suche, ubogie w składniki pokarmowe, bardzo kwaśne	

L.p	Gatunek (nazwa polska i łacińska)	Oddział, pododdział	Opis ogólny, sposób występowania, dynamika rozwojowa (zanik, zwiększenie areału)	Zagrożenia oraz kategoria zagrożeń według Czerwonych ksiąg	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
14.	Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	Obr. Gierdawy: [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] Obr. Kętrzyn: [REDACTED]	łanowo, gatunek częsty	brak	lasy iglaste, gleby kwaśne lub bardzo kwaśne	
15.	Widłak sp. <i>Lycopodium sp.</i>	Obr. Gierdawy: [REDACTED] Obr. Kętrzyn: [REDACTED]	dynamika: na stałym poziomie	brak	na siedliskach borowych bagiennych i wilgotnych	

Tabela XIII Wykaz roślin naczyniowych rzadkich regionalnie

Nadleśnictwo Srokowo

L.p	Gatunek (nazwa polska i łacińska)	Obręb oddz., pododdz.	Opis ogólny, sposób występowania, dynamika rozwojowa (zanik, zwiększenie areatu)	Zagrożenia oraz kategoria zagrożeń wg „Czerwonych ksiąg”	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
1.	Goździk kropkowany <i>Dianthus deltoides</i>	Obr. Kętrzyn: [REDACTED]	grupowo	brak	gatunek światłolubny, preferuje tereny piaszczyste, suche łąki, zbocza, nieużytki	
2.	Rutewka okrągłolistna <i>Thalictrum aquilegifolium</i>	Obr. Kętrzyn: [REDACTED]	grupowo	brak	wilgotne lasy, zarośla, łąki	
3.	Paprotka zwyczajna <i>Polypodium vulgare</i>	Obr. Gierdawy: [REDACTED] Obr. Kętrzyn: [REDACTED]	kępowo, grupowo dynamika: stabilna	brak	różnorodne siedliska: lasy liściaste, bory szpilkowe i mieszane, miejsca umiarkowanie ocienione	
4.	Zerwa kłosowa <i>Phyteuma spicatum</i>	Obr. Gierdawy: [REDACTED]	pojedynczo	brak	występuje w lasach liściastych, głównie grądach, na siedliskach świeżych i wilgotnych	

3.5. Drzewostany

Leśna szata roślinna jest najwyższej zorganizowaną i naturalną formacją roślinną na Ziemi. Gatunki drzewiaste, które współtworzą zespoły leśne są w niej gatunkami dominującymi. W specyficzny sposób kształtują one warunki środowiska leśnego będąc jednocześnie źródłem biologicznej różnorodności tego środowiska oraz wpływając na procesy, które decydują o żyzności siedlisk i zdolności gromadzenia węgla. Drzewostany są też bardzo ważnym elementem decydującym o pięknie i urozmaiceniu krajobrazu. W Polsce gatunkami lasotwórczymi jest 38 gatunków drzew, w tym 31 to gatunki liściaste i 7 iglaste. Dla porównania na terenie Europy występuje 80 gatunków drzew, natomiast w Ameryce Północnej około 200.

3.5.1. Bogactwo gatunkowe i struktura

Obszary znajdujące się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Srokowo cechuje bardzo duże zróżnicowanie i niejednorodność. Dotyczy to żyzności gleb i siedlisk, ich zaopatrzenia w wodę oraz ukształtowania terenu. Wszystko to sprawia, że drzewostany tworzą tu formacje o bardzo różnorodnej strukturze. Głównymi gatunkami lasotwórczymi w Nadleśnictwie są dąb, olcha, brzoza, świerk i sosna.

Według rzeczywistego udziału powierzchniowego gatunków drzew w typach siedliskowych lasu dąb szypułkowy jest gatunkiem występującym na zdecydowanej większości siedlisk i zajmuje największą powierzchnię 25,57%. Duży udział wilgotnych i bagiennych siedlisk determinuje znaczny udział olszy czarnej – 19,00%. Brzoza brodawkowata występuje we wszystkich typach siedliskowych lasu, a jej udział wynosi 17,23%. Znaczny udział powierzchniowy wykazuje również sosna zwyczajna - 14,36% oraz świerk pospolity - 13,12%. Ponadto w drzewostanach Nadleśnictwa występują: lipa drobnolistna - 3,32%, modrzew europejski - 2,43%, grab pospolity – 1,99%, jesion wyniosły 0,64%, buk zwyczajny - 0,55%, topola osika - 0,43%, klon jawor - 0,36%, klon zwyczajny - 0,34%, dąb czerwony - 0,29%, olcha szara - 0,18%, wiąz szypułkowy - 0,16%, topola biała - 0,02%, robinia akacjowa, daglezwia zielona, jodła pospolita, sosna wejmutka, wierzba - 0,00%.

Tabela XIV Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego

Obręb, nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Powierzchnia [ha]/ miąższość [m ³]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Obręb GIERDAWY	jednogatunkowe	567,17	460,18	181,93	1209,28	14,8
		89542	141178	69077	299797	14,2
	dwugatunkowe	498,20	776,00	435,26	1709,46	20,9
		86810	227202	163450	477462	22,6
	trzygatunkowe	666,90	927,75	633,39	2228,04	27,3
		91208	279600	231931	602739	28,5
	cztero- i więcej gatunkowe	1096,84	931,16	989,89	3017,89	37,0
		150101	274494	312722	737317	34,8
Obręb KĘTRZYN	jednogatunkowe	305,50	286,31	59,99	651,80	9,2
		50685	102014	23077	175776	8,9
	dwugatunkowe	360,84	658,52	280,51	1299,87	18,4
		54441	222879	107882	385202	19,6
	trzygatunkowe	765,53	1008,87	484,75	2259,15	31,9
		117302	346537	179807	643646	32,8
	cztero - i więcej gatunkowe	951,23	1235,57	679,95	2866,75	40,5
		118119	409541	232048	759708	38,7
Nadleśnictwo SROKOWO	jednogatunkowe	872,67	746,49	241,92	1861,08	12,2
		140227	243192	92154	475573	11,7
	dwugatunkowe	859,04	1434,52	715,77	3009,33	19,7
		141251	450080	271332	862663	21,1
	trzygatunkowe	1432,43	1936,62	1118,14	4487,19	29,4
		208510	626137	411738	1246385	30,5
	cztero - i więcej gatunkowe	2048,07	2166,73	1669,84	5884,64	38,6
		268219	684036	544770	1497025	36,7

Tabela XV Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg grup wiekowych i struktury

Obręb, nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia [ha]/ miąższość [m ³]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Obręb GIERDAWY	jednopiętrowe	2829,11	2700,66	1286,08	6815,85	83,5
		417661	827333	515543	1760537	83,1
	dwupiętrowe	0,00	0,00	25,21	25,21	0,3
		0	0	10611	10611	0,5
	wielopiętrowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
		0	0	0	0	0,0
o budowie przerębowej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	
	0	0	0	0	0,0	
w KO i KDO		0,00	394,43	929,18	1323,61	16,2
		0	95141	251026	346167	16,3
Obręb KĘTRZYN	jednopiętrowe	2382,56	2783,26	819,93	5985,75	84,6
		340434	972237	330092	1642763	83,6
	dwupiętrowe	0,00	11,76	0,00	11,76	0,2
		0	6189	0	6189	0,3
	wielopiętrowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
		0	0	0	0	0,0
o budowie przerębowej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	
	0	0	0	0	0,0	
w KO i KDO		0,54	394,25	685,27	1080,06	15,3
		112	102544	212722	315379	16,1
Nadleśnictwo SROKOWO	jednopiętrowe	5211,67	5483,92	2106,01	12801,60	84,0
		758095	1799570	845635	3403300	83,4
	dwupiętrowe	0,00	11,76	25,21	36,97	0,2
		0	6189	10611	16801	0,4
	wielopiętrowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
		0	0	0	0	0,0
o budowie przerębowej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	
	0	0	0	0	0,0	
w KO i KDO		0,54	788,68	1614,45	2403,67	15,8
		112	197686	463748	661546	16,2

3.5.2. Pochodzenie

Charakterystykę ich pochodzenia przedstawia tabela zamieszczona poniżej:

Tabela XVI Zestawienie powierzchni i miąższości wg pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych

Obręb, nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia [ha]/ miąższość [m ³]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Obręb GIERDAWY	z panującym gat. obcym	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	plantacje drzew szybkorosnących	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	odroślowe	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	z samosiewu	230,97 32077	1233,34 330768	484,16 138356	1948,47 501202	23,9 23,7
	z sadzenia	2149,76 349441	835,76 252501	330,07 110357	3315,59 712299	40,6 33,6
	brak informacji	448,38 36143	1025,99 339205	1426,24 528466	2900,61 903814	35,5 42,7
Obręb KĘTRZYN	z panującym gat. obcym	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	plantacje drzew szybkorosnących	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	odroślowe	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	z samosiewu	37,51 6425	442,08 130842	140,16 43043	619,75 180310	8,8 9,2
	z sadzenia	1850,87 301267	2596,63 898915	1291,04 474549	5738,54 1674731	81,1 85,3
	brak informacji	494,72 32855	150,56 51214	74,00 25221	719,28 109290	10,2 5,6
Nadleśnictwo SROKOWO	z panującym gat. obcym	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	plantacje drzew szybkorosnących	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	odroślowe	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	z samosiewu	268,48 38502	1675,42 461611	624,32 181400	2568,22 681512	16,8 16,7
	z sadzenia	4000,63 650708	3432,39 1151416	1621,11 584907	9054,13 2387030	59,4 58,5
	brak informacji	943,10 68998	1176,55 390419	1500,24 553688	3619,89 1013104	23,7 24,8

Tabela XVII Wykaz drzewostanów do intensywnej przebudowy

Oddział pododdział	Typ siedliskowy lasu	Skrócony opis d- stanu (gat. pan., wiek, bonitacja, zadrzew.)	Powierzchnia w ha	Miąższość na całej powierzchni m ³ brutto	Okres przebudowy
1	2	3	4	5	6
Obręb Gierdawy					
1A1	LŚW	BBRZ 90 I 0,6	1,12	281	10
8a	LMŚW	BRZ 70 I 0,6	1,16	268	10
18j	LW	OI 90 I 0,6	1,77	617	10
29b	LW	BRZ 80 I 0,7	1,29	335	10
50j	OLJ	OI 95 II 0,8	1,25	466	10
59a	LMŚW	BRZ 65 I 0,6	1,03	218	10
63g	LMŚW	SO 95 IA 0,8	1,33	555	10
89k	LMŚW	ŚW 85 I 0,7	3,07	1123	10
96c	LMŚW	ŚW 55 I 0,6	1,38	431	10
96i	BMW	ŚW 100 II 0,6	2,77	825	10
101l	LMŚW	ŚW 90 II 0,7	1,78	752	10
109h	LMŚW	SO 105 I 0,7	1,07	382	10
122g	LMŚW	SO 130 I 0,7	1,40	541	10
131b	BMW	SO 100 I 0,7	1,60	526	10
136m	LŚW	ŚW 50 I 0,4	1,30	222	10
145i	LW	OI 75 II 0,7	3,50	1151	10
147h	LŚW	BRZ 75 I 0,9	1,07	329	10
148d	OLJ	OI 45 I 0,4	0,69	99	10
156j	LŚW	BRZ 70 I 0,7	1,31	330	10
161c	LSW	ŚW 88 II 0,7	1,11	448	10
162g	LW	OI 80 III 0,9	1,78	614	10
173f	LW	ŚW 83 II 0,5	0,95	225	10
199d	OL	OI 60 III 0,3	0,34	30	10
209d	LŚW	BRZ 80 I 0,9	1,59	543	10
219b	LW	JS 100 I 0,3	2,64	285	10
222k	OLJ	OI 80 II 0,6	4,00	1208	10
227b	LW	OI 85 II 0,5	2,16	563	10
241c	LW	KL 99 III 0,8	1,43	414	10
265j	LW	BRZ 70 I 0,6	1,33	281	10
295d	LW	OI 70 II 0,7	1,45	324	10
300o	OLJ	OI 90 I 0,6	2,03	805	10
303c	LW	OI 84 II 0,6	1,40	439	10
303d	LŚW	ŚW 65 I 0,7	1,02	383	10
313b	BMW	BRZ 70 I 0,6	3,38	821	10
313i	BMW	SO 95 IA 0,9	4,68	2246	10
313l	BMW	BRZ75 I 0,7	1,52	291	10
319h	LMW	BRZ 70 I 0,5	1,75	339	10
321d	BMW	SO 105 I 0,8	4,04	1515	10
321f	LMW	BRZ 75 I 0,8	1,16	400	10
342i	LW	OI 50 I 0,4	1,23	207	10
350i	LW	JS 80 I 0,3	0,25	31	10

Oddział pododdział	Typ siedliskowy lasu	Skrócony opis d- stanu (gat. pan., wiek, bonitacja, zadrzew.)	Powierzchnia w ha	Miąższość na całej powierzchni m ³ brutto	Okres przebudowy
1	2	3	4	5	6
350j	LW	JS 80 I 0,4	0,23	41	10
350k	LW	DB 80 I 0,3	0,23	32	10
350l	OLJ	JS 80 I 0,4	0,25	47	10
369j	OLJ	OL 70 I 0,5	3,04	905	10
Razem obręb Gierdawy			74,88	22888	
Obręb Kętrzyn					
68g	LW	JS 100 I 0,5	2,31	686	10
75d	LŚW	LP 85 II 0,9	1,26	439	
83c	LŚW	JS 115 I 0,5	1,26	326	10
125a	LMŚW	SO 120 I 0,7	1,37	4556	
125g	LMŚW	ŚW 50 I 0,3	0,62	81	10
137h	LŚW	ŚW 55 I 0,7	1,29	452	10
160b	OLJ	OI 70 II 0,8	2,41	814	
180d	LŚW	BRZ 70 I 1,0	1,14	381	
197g	LŚW	OI 70 I 0,7	1,17	354	
222k	LŚW	DB 100 III 0,5	0,49	106	10
245f	LW	JS 80 I 0,8	1,63	449	10
249m	OLJ	OI 65 II 0,8	1,43	433	10
261j	LW	JS 70 I 0,7	0,96	254	10
288g	LŚW	ŚW 85 II 0,8	1,48	497	10
307c	LŚW	ŚW 40 I 0,7	0,35	70	10
316g	LŚW	ŚW 55 I 0,7	2,49	881	10
Razem obręb Kętrzyn			21,66	10779	
Ogółem Nadleśnictwo Srokowo			96,54	33667	

Do przebudowy przeznaczono drzewostany o słabym zadrzewieniu, drzewostany uszkodzone przez różne czynniki oraz niektóre drzewostany o słabej jakości niezgodne z typem drzewostanu.

4. Fauna

Tereny w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo są bardzo zróżnicowane. Warunki fizjograficzne tego terenu charakteryzują się dużym urozmaiceniem. Duże jest również zróżnicowanie siedlisk umożliwiających występowanie wielu gatunków fauny. Jest ona w tych stronach bogata i spotkać można wśród jej licznych przedstawicieli gatunki już rzadkie, a nawet zagrożone wyginięciem. Fauna tego regionu jest bogata i bardzo interesująca. Wśród bezkręgowców dominują owady. Licznie występują płazy i gady. Prawdziwą atrakcją regionu są ptaki związane z lasami oraz z wodami. Śródleśne zabagnione łąki, torfowiska, bagna, nadjeziorne moczary to ulubione biotopy żurawia. Warmia i Mazury są jedną z największych ostoi tego gatunku w Polsce i Europie Środkowej. Wiosną i jesienią charakterystycznym elementem krajobrazu są klucze wędrujących gęsi i żurawi.

Wykazy płazów i gadów oraz ssaków zostały sporządzone na podstawie list zamieszczonych w poprzednim programie ochrony przyrody oraz uzupełnione o wyniki powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory przeprowadzonej na gruntach Lasów Państwowych w latach 2006-2008 dla celów projektu obszarów Natura 2000. Wyniki tej inwentaryzacji aktualizowane przez pracowników Nadleśnictwa na bieżąco każdego roku również uwzględniono w niniejszym opracowaniu. Ponadto wykorzystano informacje z inwentaryzacji ornitologicznych dla obszarów Natura 2000: Jezioro Oświn i okolice PLB280004, Jezioro Dobskie PLB280012, Ostoja Warmińska PLB280015 oraz dla obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty: Gierłoż PLH280002, Ostoja nad Oświnem PLH280044, a także informacje zawarte w planach zadań ochronnych dla tych obszarów.

4.1. Owady

Owady dominujące wśród bezkręgowców odznaczają się największą różnorodnością gatunkową. Stanowią najbogatszą grupę całego świata zwierzęcego.

Spośród owadów objętych ochroną ścisłą znajdujących się jednocześnie na liście gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty (Rozporządzenie Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010 r.; tekst jedn. Dz. U. 2014, poz. 1713) na terenie Nadleśnictwa stwierdzono występowanie takich gatunków jak:

- zalotka większa – *Leucorrhinia pectoralis* - obręb Gierdawy, oddz. ■■■;

- pachnica dębowa – *Osmoderma eremita* – obr. Gierdawy, oddz. [REDACTED]; [REDACTED]; obr. Kętrzyn, oddz. [REDACTED];
- czerwończyk nieparek – *Lycaena dispar* – obr. Gierdawy, oddz. [REDACTED]; [REDACTED];

(Dane z inwentaryzacji przyrodniczej nadleśnictwa zebrane przez specjalistów na zlecenie Nadleśnictwa Srokowo w 2007 r.)

Pachnica dębowa - *Osmoderma eremita*

W 2017 r., na terenie Obrębu Kętrzyn, w leśnictwie Dabrowa (oddz. [REDACTED]) stworzono stanowisko zastępcze dla pachnicy dębowej (*Osmoderma eremita*). Przesiedlono wówczas 156 larw tego gatunku, pochodzących z przebudowywanych dróg krajowych nr 15, 57 i 63.

Spośród innych gatunków występujących na terenie Nadleśnictwa na uwagę zasługują objęte ochroną częściową dość liczne biegacze (*Carabus sp.*) i trzmiele (*Bombus sp.*).

4.2. Mięczaki

Z gromady mięczaków dość często występuje objęty ochroną częściową ślimak winniczek.

4.3. Płazy i gady

Płazy i gady występują w Polsce dość licznie, chociaż ilość gatunków tych zwierząt jest stosunkowo niewielka.

Płazy są zwierzętami zmiennocieplnymi, żyjącymi w środowisku ziemnowodnym. Wszystkie płazy przechodzą metamorfozę, czyli cykl zmian morfologicznych i anatomicznych jak też sposobu życia pozazarodkowych stadiów rozwojowych (np. skrzek – kijanka – okaz doskonały). Obfite występowanie płazów jest wskaźnikiem niewielkiego zanieczyszczenia środowiska (ich naga skóra jest wrażliwa na występowanie zanieczyszczeń wód i powietrza).

Gady podobnie jak płazy są zwierzętami zmiennocieplnymi, lecz przystosowanymi do życia na lądzie (lub wtórnie do życia w wodzie).

Na terenie Nadleśnictwa Srokowo występują gatunki płazów i gadów charakterystycznych dla tego regionu. Populacje większości z nich są stabilne, co potwierdziła powszechna inwentaryzacja przyrodnicza z 2007 r.

Status zagrożenia wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (2001).

- **EXP** (Extinct in Poland) - gatunki zanikłe lub prawdopodobnie zanikłe
- **CR** (Critically Endangered) - gatunek skrajnie zagrożony
- **EN** (Endangered) - gatunek bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożony wyginięciem
- **VU** (Vulnerable) - gatunek wysokiego ryzyka, narażony na wyginięcie
- **NT** (Near Threatened) - gatunek niższego ryzyka, ale bliski zagrożenia
- **LC** (Least Concern) - gatunek w kraju niewykazujący na razie regresu populacyjnego i nienależący do zbyt rzadkich, a nawet lokalnie i/lub czasowo zwiększający swój stan posiadania, a także taki, który reprezentowany jest przez populacje marginalne, ledwie zaznaczające się i nietrwałe

Tabela XVIII Wykaz płazów i gadów występujących na terenie Nadleśnictwa Srokowo

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par) dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areal)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z wojewódzkim konserwatorem przyrody		Informacja o ochronie
							projektowan e	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Płazy Amphibia									
1.	Traszka zwyczajna <i>Triturus vulgaris</i>								ochrona częściowa (1)
2.	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Obr. Gierdawy: [redacted] Obr. Kętrzyn: [redacted]			NT				* ochrona ścisła (1), (x)
3.	Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Obr. Gierdawy: [redacted] Obr. Kętrzyn: [redacted]							* ochrona ścisła (1), (x)
4.	Grzebiuszka ziemna <i>Pelobates fuscus</i>								ochrona ścisła (1)
5.	Ropucha szara <i>Bufo bufo</i>								ochrona częściowa (1)
6.	Ropucha zielona <i>Bufo viridis Laurenti</i>								ochrona ścisła (1)
7.	Rzekotka drzewna <i>Hyla arborea</i>								ochrona ścisła (1)
8.	Żaba trawna <i>Rana temporaria</i>								ochrona częściowa (1)

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par) dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areal)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z wojewódzkim konserwatorem przyrody		Informacja o ochronie
							projektowa ne	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9.	Żaba wodna <i>Rana esculenta</i>								ochrona częściowa (1), (4)
10.	Żaba jeziorkowa <i>Rana lessonae</i>								ochrona częściowa (1), (4)
11.	Żaba moczarowa <i>Rana arvalis</i>								ochrona ścisła (1)
Gady Reptilia									
12.	Jaszczurka żyworodna <i>Lacerta vivipara</i>				brak				ochrona częściowa (1)
13.	Jaszczurka zwinka <i>Lacerta agilis</i>				brak				ochrona częściowa (1)
14.	Padalec zwyczajny <i>Anguis fragilis linnaeus</i>				zwiększony ruch pojazdów				ochrona częściowa (1)
15.	Zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i>				brak				ochrona częściowa (1)
16.	Żmija zygzakowata <i>Vipera Berus</i>				tępienie przez człowieka				ochrona częściowa (1), (4)

* gatunek będący przedmiotem zainteresowania Wspólnoty

(1) – gatunek, którego dotyczy zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia

(4) – gatunek, którego dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 9 pkt 6 rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

(x) – gatunek wymagający ochrony czynnej

4.4. Ptaki

Na terenie naszego kraju stwierdzono stałe występowanie lub sporadyczne pojawianie się około 450 gatunków ptaków (Polska Komisja Faunistyczna, 2012), w tym 36 gatunków ptaków szponiastych (w Europie występuje 38 gatunków ptaków drapieżnych, na świecie około 290 gatunków).

Tereny w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo charakteryzują się wysokim stopniem zalesienia (17%) oraz różnorodnymi biotopami sprzyjającymi występowaniu bogatej awifauny. Znajdują się tu miejsca bytowania m.in. bociana czarnego, bielika, orlika krzykliwego, kani rudej i wielu innych interesujących gatunków ptaków.

Ptaki szponiaste, które pełniąc rolę selekcyjną i sanitarną są ważnym i niezbędnym czynnikiem w ekosystemach, wpływającym na jakość biotopu, zostały otoczone szczególną opieką. W Polsce pierwsze przepisy o ochronie strefowej gniazd zagrożonych gatunków ptaków szponiastych wprowadzili leśnicy. Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych w Szczecinie objął ochroną stanowiska lęgowe bielika w 1969 r., a w latach siedemdziesiątych wprowadzono tę formę ochrony wokół stanowisk orłów na terenie OZLP w Olsztynie. W 1981 r. Naczelny Dyrektor Lasów Państwowych wydał zarządzenie o wyznaczeniu stref ochronnych w promieniu 200 m wokół gniazd bielików, rybołowów i orłów przednich. Obecnie regulacje prawne dotyczące wielkości stref i gatunków objętych ochroną strefową zawarte są w Ustawie o ochronie przyrody oraz w rozporządzeniach wykonawczych do tej ustawy.

Liczba ptaków szponiastych jest istotnym wskaźnikiem stanu środowiska naturalnego, ponieważ bardzo silnie reagują one na wszelkie skażenia. Większość gatunków związana jest z lasem, znajdując warunki do życia w większych kompleksach leśnych o dużym zróżnicowaniu siedlisk i struktury drzewostanów, w pobliżu zbiorników wodnych, bagien i torfowisk. Według stanu na 01.01.2020 r. na terenie Nadleśnictwa Srokowo funkcjonują 32 strefy ochrony ostoi i miejsc rozrodu gatunków wymagających ustalenia stref ochrony (orlik krzykliwy 21 stref, bocian czarny 3 strefy, bielik 5 stref, kania ruda 1 strefa, 1 strefa łączona orlika krzykliwego, bociana czarnego i bielika oraz 1 strefa łączona orlika krzykliwego i bociana czarnego). W 2019r. przeprowadzona została inwentaryzacja gatunków ptaków objętych ścisłą ochroną gatunkową, dla których ustalane są granice miejsc rozrodu i regularnego przebywania. Wykonawcą

inwentaryzacji był Komitet Ochrony Orłów przy udziale pracowników Nadleśnictwa Srokowo. Na podstawie tego opracowania sporządzony został projekt stref ochrony uaktualniony o nowe stanowiska. Projekt został złożony w RDOŚ w Olsztynie.

Według projektu na terenie Nadleśnictwa Srokowo odnotowano występowanie 4 gatunków ptaków objętych ścisłą ochroną gatunkową, dla których ustalane są granice miejsc rozrodu i regularnego przebywania. Gniazda z wyznaczonymi strefami ochrony całorocznej mają tutaj: orlik krzykliwy – 49 stanowisk (2 strefy wspólne z bocianem czarnym), bocian czarny – 9 stanowisk, bielik – 9 stanowisk oraz kania ruda – 2 stanowiska (1 strefa wspólna z bocianem czarnym i orlikiem). Szczegółowa lokalizacja wyznaczonych stref ochrony całorocznej znajduje się w siedzibie Nadleśnictwa i nie jest ogólnie dostępna.

W strefach ochrony całorocznej nie są wykonywane żadne prace. Sporadycznie po uzgodnieniu z właściwym terytorialnie Dyrektorem Regionalnym Ochrony Środowiska mogą być przeprowadzone prace pielęgnacyjne np. wykonanie cięć sanitarnych po huraganie. Charakterystyczną cechą większości stref jest występowanie w nich jałowego posuszu. Dzięki temu fragmenty lasów znajdujących się w strefach cechuje wzrost bioróżnorodności między innymi o gatunki związane z martwym drewnem.

Bocian czarny jest gatunkiem rzadkim, chociaż ostatnio w Polsce notuje się wzrost jego liczebności. Dotąd był postrzegany jako ptak płochliwy, unikający człowieka. Jednak w ciągu ostatnich kilku lat obserwowana jest zmiana zachowań bociana czarnego. Coraz częściej pojawia się w pobliżu osad ludzkich, szukając odpowiadających mu żerowisk. Gniazda zakłada w zacisznych, starych lasach. Pokarm zdobywa na rozlewiskach rzek i strumieni, bagnach i podmokłych łąkach. Jest ptakiem wędrownym. Na zimowiska w Afryce odlatuje w sierpniu lub wrześniu, powracając zazwyczaj do tych samych gniazd na początku kwietnia.

Obszary funkcjonalne tego gatunku obejmują miejsce lęgowe w starodrzewiach z wiekowymi drzewami liściastymi, także podobne drzewostany w najbliższej okolicy w promieniu 500 m od gniazda. Obszarami funkcjonalnymi są również różnej wielkości cieki znajdujące się na terenach leśnych i nieleśnych, oczka wodne, stawy, bagienka, podmokłe śródleśne łąki, gdyż stanowią miejsca żerowania.

Orlik krzykliwy jest niezbyt często występującym wędrownym ptakiem drapieżnym. W Polsce uznawany jest jako nieliczny gatunek lęgowy, chociaż na terenie Polski północno-wschodniej jego populacja jest oceniana jako średnio liczna. W 2011 r. jego liczebność w kraju szacowano na 2300-3300 par (Neubauer et al. 2011). Krajowy trend liczebności oceniany jest jako stabilny. Orlik preferuje mozaikę siedlisk z udziałem lasów (często podmokłych olsów), wilgotnych łąk i pastwisk. Nie ma szczególnych wymagań co do miejsc gniazdowania. Bardzo ważną rolę odgrywają tereny łąkowe. W przypadku gniazd zlokalizowanych w stosunkowo dużych i zwartych kompleksach, istotne znaczenie mają wszelkiego rodzaju śródleśne łąki, nieużytki i zabagnienia. Orliki polują przede wszystkim na gryzonie, ale również na płazy, gady oraz większe owady. Zalesianie takich terenów może w sposób istotny ograniczyć dostępność bazy pokarmowej. Ulubionym miejscem zakładania gniazd są małe kompleksy leśne otoczone łąkami, nieużytkami i polami. Zagrożeniem na tych terenach może być zmiana gospodarki rolnej idącej w kierunku wysokowydajnych, intensywnie nawożonych monokultur oraz osuszanie terenów podmokłych. We wrześniu ptaki odlatują na zimę do Afryki, skąd powracają w kwietniu.

Obszary funkcjonalne orlika krzykliwego to miejsce gniazdowania objęte ochroną strefową, a także podobne wiekowo drzewostany w promieniu około 500 m oraz wszelkie tereny z niską roślinnością, na których żeruje: łąki śródleśne, poletka łąkowe, niezalesione doliny rzek i strumieni, bagna i torfowiska. Dla orlika ważne są obszary użytkowane rolniczo sąsiadujące z lasem. Dlatego też zalesianie gruntów porolnych przylegających do kompleksów leśnych, w których orlik gniazduje nie jest zalecane, a wręcz szkodliwe.

Bielik to częściowo osiadły, rzadki ptak drapieżny, o rozpiętości skrzydeł do 2,4 m. Bielik preferuje do gniazdowania stare, mało penetrowane przez ludzi lasy, a jako żerowiska wykorzystuje różnego rodzaju zbiorniki wodne: jeziora, stawy rybne, niewielkie zbiorniki, chętnie korzysta również z padliny. W starych drzewostanach w pobliżu zbiorników wodnych buduje olbrzymie gniazda o wysokości dochodzącej do 5-6 m i średnicy 2,5 m. Okres lęgowy od lutego do kwietnia. Żywi się rybami, ptakami, drobnymi ssakami, padliną. Na obszarze Polski bielik zaliczany jest do bardzo nielicznych, lokalnie nielicznych ptaków lęgowych. Bardziej powszechnie występuje na północy i zachodzie kraju. Obserwowany jest wzrost liczby par gniazdujących we wschodniej

Polsce. Krajową populację bielika szacuje się na około 1 250–1 700 par (Neubauer et al. 2011).

Obszary funkcjonalne bielików to miejsca gniazdowania poszczególnych par objęte ochroną strefową oraz wszystkie jeziora i rzeki wraz z pasem drzewostanów wzdłuż linii brzegowej. Owe pasy drzewostanów położonych wzdłuż jezior, rzek i cieków wodnych w zasadzie obejmują wyznaczone już w planie urządzenia lasu strefy ekotonowe.

Kania ruda jest ptakiem występującym w Polsce bardzo nielicznie. Gatunek jest związany z obszarami o urozmaiconym krajobrazie, z dużym udziałem lasów. Kania ruda jest mniej zależna od zbiorników wodnych niż kania czarna. Gniazduje zazwyczaj blisko skraju drzewostanu. Samo gniazdo rzadko jest wykorzystywane ponownie. Baza pokarmowa kani rudej jest zróżnicowana (drobne ssaki, ptaki, płazy, gady i ryby). Tereny łowieckie obejmują obszary o urozmaiconym krajobrazie (łąki, pola, nieużytki, zabagnienia), których różnorodność gwarantuje bogactwo bazy pokarmowej. Ptak wędrowny, przylot II-III, odlot VIII-X.

Tabela XIX Gatunki dziko występujących ptaków w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo, dla których wymagane jest ustalenie stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r., Dz. U. z 2016 r., poz. 2183, z późn. zm.)

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Strefa ochrony całorocznej	Strefa ochrony okresowej	Okresowy termin ochrony
1	2	3	4	5	6
1.	bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	200 m od gniazda	500 m od gniazda	15.03—31.08
2.	bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	200 m od gniazda	500 m od gniazda	1.01—31.07
3.	orlik krzykliwy	<i>Clanga pomarina</i>	100 m od gniazda	500 m od gniazda	1.03—31.08
4.	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	100 m od gniazda	500 m od gniazda	1.03—31.08

Tabela XX Wykaz gatunków ptaków występujących na terenie Nadleśnictwa Srokowo

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par, dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areal)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody		Informacja o ochronie
							projektowan e	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Łabędź niemy <i>Cygnus olor</i>								ochrona ścisła (2)
2.	Łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i>								ochrona ścisła (2)*
3.	Gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i>								
4.	Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i>								
5.	Gęgawa <i>Anser anser</i>								
6.	Krzyżówka <i>Anas platyrhynchos</i>								
7.	Krakwa <i>Anas strepera</i>								ochrona ścisła (2), x
8.	Płaskonos <i>Anas clypeata</i>								ochrona ścisła (2), x
9.	Świstun <i>Anas penelope</i>				CR				ochrona ścisła (2),
10.	Cyraneczka <i>Anas crecca</i>								
11.	Cyranka <i>Anas querquedula</i>								ochrona ścisła (2), x
12.	Głowienka <i>Aythya ferina</i>								

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par, dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areał)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody		Informacja o ochronie
							projektowan e	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
13.	Hełmiatka <i>Netta rufina</i>				LC				ochrona ścisła (2)
14.	Podgorzałka <i>Aythya nyroca</i>				EN				ochrona ścisła (2), x*
15.	Czernica <i>Aythya fuligula</i>								
16.	Gągoł <i>Bucephala clangula</i>								ochrona ścisła (2), x
17.	Nurogęś <i>Mergus merganser</i>								ochrona ścisła (2), x
18.	Szlachar <i>Mergus serrator</i>				EN				ochrona strefowa (2), x
19.	Jarząbek <i>Tetrastes bonasia</i>								*
20.	Kuropatwa <i>Perdix perdix</i>								
21.	Przepiórka <i>Coturnix coturnix</i>								ochrona ścisła (2)
22.	Derkacz <i>Crex crex</i>								ochrona ścisła (2), x *
23.	Bażant <i>Phasianus colchicus</i>								
24.	Zausznik <i>Podiceps nigricollis</i>								ochrona ścisła (2)
25.	Perkozek <i>Tachybaptus ruficollis</i>								ochrona ścisła (2)

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par, dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areał)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody		Informacja o ochronie
							projektowan e	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
26.	Perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i>								ochrona ścisła (2)
27.	Perkoz rdzawoszyi <i>Podiceps grisegena</i>								ochrona ścisła (2)
28.	Kormoran <i>Phalacrocorax carbo</i>								ochrona częściowa (2)
29.	Bąk <i>Botaurus stellaris</i>				LC				ochrona ścisła (2) *
30.	Bączek <i>Ixobrychus minutus</i>				VU				ochrona ścisła (2), x *
31.	Czapla biała <i>Ardea alba</i>								ochrona ścisła (2) *
32.	Czapla siwa <i>Ardea cinerea</i>								ochrona częściowa (2)
33.	Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>								ochrona ścisła (2), x *
34.	Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>								ochrona strefowa (2), (3), x *
35.	Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>				LC				ochrona strefowa (2), (3) *
36.	Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>				LC				ochrona strefowa (2), (3), x *
37.	Rybołów <i>Pandion haliaetus</i>				VU				ochrona strefowa (1), (3), x *
38.	Kania ruda <i>Milvus milvus</i>				NT				ochrona strefowa (2), (3), x *

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par, dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areał)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody		Informacja o ochronie
							projektowan e	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
39.	Kania czarna <i>Milvus migrans</i>				NT				ochrona strefowa (2), (3), x *
40.	Błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>								ochrona ścisła (2), (3), x*
41.	Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>								ochrona ścisła (2), (3), x*
42.	Błotniak zbożowy <i>Circus cyaneus</i>				VU				ochrona ścisła (2), (3), x*
43.	Myszołów <i>Buteo buteo</i>								ochrona ścisła (2), (3)
44.	Myszołów włochaty <i>Buteo lagopus</i>								ochrona ścisła (2)
45.	Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>								ochrona ścisła (2), (3)*
46.	Krogulec <i>Accipiter nisus</i>								ochrona ścisła (2), (3)
47.	Jastrząb <i>Accipiter gentilis</i>								ochrona ścisła (2), (3)
48.	Pustułka <i>Falco tinnunculus</i>								ochrona ścisła (2)
49.	Kobuz <i>Falco subbuteo</i>								ochrona ścisła (2), (3), x
50.	Wodnik <i>Rallus aquaticus</i>								ochrona ścisła (2)
51.	Kropiatka <i>Porzana porzana</i>								ochrona ścisła (2), x *

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par, dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areał)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody		Informacja o ochronie
							projektowan e	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
52.	Zielonka <i>Porzana parva</i>				NT				ochrona ścisła (2) *
53.	Kokoszka wodna <i>Gallinula chloropus</i>								ochrona ścisła (2)
54.	Łyska <i>Fulica atra</i>								
55.	Żuraw Grus grus								ochrona ścisła (2) *
56.	Sieweczka rzeczna <i>Chardrius dubius</i>								ochrona ścisła (2)
57.	Siewka złota <i>Pluvialis apricaria</i>				EXP				ochrona ścisła (2)*
58.	Czajka <i>Vanellus vanellus</i>								ochrona ścisła (2), x
59.	Łęczak <i>Tringa glareola</i>				CR				ochrona ścisła (2), (3) x*
60.	Samotnik <i>Tringa ochropus</i>								ochrona ścisła (2), (3), x
61.	Brodzicz piskliwy <i>Actitis hypoleucos</i>								ochrona ścisła (2), (3)
62.	Krwawodziób <i>Tringa totanus</i>								ochrona ścisła (2), (3), x
63.	Rycyk <i>Limosa limosa</i>								ochrona ścisła (2), (3), x
64.	Kulik wielki <i>Numenius arquata</i>								ochrona ścisła (2), (3), x

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par, dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areał)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody		Informacja o ochronie
							projektowan e	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
78.	Turkawka <i>Streptopelia turtur</i>								ochrona ścisła (2)
79.	Kukułka <i>Cuculus canorus</i>								ochrona ścisła (2)
80.	Włochatka <i>Aegolius funereus</i>				LC				ochrona ścisła (2),(3) x*
81.	Uszatka <i>Asio otus</i>								ochrona ścisła (2)
82.	Uszatka błotna <i>Asio flammeus</i>								ochrona ścisła (2),(3), x*
83.	Puszczyk <i>Strix aluco</i>								ochrona ścisła (2)
84.	Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>								ochrona ścisła (2) *
85.	Jerzyk <i>Apus apus</i>								ochrona ścisła (2), x
86.	Dudek <i>Upupa epops</i>								ochrona ścisła (2), x
87.	Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>								ochrona ścisła (2) *
88.	Dzięcioł czarny <i>Dryocopos martius</i>								ochrona ścisła (2), x *
89.	Dzięcioł duży <i>Dendrocopos major</i>								ochrona ścisła (2)
90.	Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>								ochrona ścisła (2), x *

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par, dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areał)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody		Informacja o ochronie
							projektowan e	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
91.	Dzięcioł biało-grzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i>								ochrona ścisła (2)(3), x *
92.	Dzięciołek <i>Dendrocopos minor</i>								ochrona ścisła (2)
93.	Krętogłów <i>Jynx torquilla</i>								ochrona ścisła (2)
94.	Skowronek <i>Alauda arvensis</i>								ochrona ścisła (2)
95.	Lerka <i>Lullula arborea</i>								ochrona ścisła (2) *
96.	Brzegówka <i>Riparia riparia</i>								ochrona ścisła (2)
97.	Dymówka <i>Hirundo rustica</i>								ochrona ścisła (2)
98.	Oknówka <i>Delichon urbica</i>								ochrona ścisła (2)
99.	Świergotek polny <i>Anthus campestris</i>								ochrona ścisła (2) *
100.	Świergotek łąkowy <i>Anthus pratensis</i>								ochrona ścisła (2)
101.	Świergotek drzewny <i>Anthus trivialis</i>								ochrona ścisła (2)
102.	Pliszka siwa <i>Motacilla alba</i>								ochrona ścisła (2)
103.	Pliszka żółta <i>Motacilla flava</i>								ochrona ścisła (2)

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par, dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areał)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody		Informacja o ochronie
							projektowan e	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
104.	Jemiołuszka <i>Bombycilla garrulus</i>								ochrona ściśła (2)
105.	Pokrzywnica <i>Prunella modularis</i>								ochrona ściśła (2)
106.	Rudzik <i>Erithacus rubecula</i>								ochrona ściśła (2)
107.	Słownik szary <i>Luscinia luscinia</i>								ochrona ściśła (2)
108.	Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>				NT				ochrona ściśła (2) *
109.	Pleszka <i>Pheonicurus pheonicurus</i>								ochrona ściśła (2)
110.	Kopciuszek <i>Pheonicurus ochruros</i>								ochrona ściśła (2)
111.	Pokląskwa <i>Saxicola rubetra</i>								ochrona ściśła (2)
112.	Śpiewak <i>Turdus philomelos</i>								ochrona ściśła (2)
113.	Droździk <i>Turdus iliacus</i>								ochrona ściśła (2)
114.	Paszkot <i>Turdus viscivorus</i>								ochrona ściśła (2)
115.	Kwiczot <i>Turdus pilaris</i>								ochrona ściśła (2)
116.	Kos <i>Turdus merula</i>								ochrona ściśła (2)

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par, dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areał)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody		Informacja o ochronie
							projektowan e	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
117.	Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>								ochrona ścisła (2) *
118.	Gajówka <i>Sylvia borin</i>								ochrona ścisła (2)
119.	Kapturka <i>Sylvia atricapilla</i>								ochrona ścisła (2)
120.	Cierniówka <i>Sylvia communis</i>								ochrona ścisła (2)
121.	Piegża <i>Sylvia curruca</i>								ochrona ścisła (2)
122.	Rokitniczka <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>								ochrona ścisła (2)
123.	Świerszczak <i>Locustella naevia</i>								ochrona ścisła (2)
124.	Strumieniówka <i>Locustella fluviatilis</i>								ochrona ścisła (2)
125.	Brzęczka <i>Locustella luscinioides</i>								ochrona ścisła (2)
126.	Trzcinniczek <i>Acrocephalus scirpaceus</i>								ochrona ścisła (2)
127.	Łozówka <i>Acrocephalus palustris</i>								ochrona ścisła (2)
128.	Trzciniak <i>Acrocephalus arundinaceus</i>								ochrona ścisła (2)
129.	Zaganiacz <i>Hippolais icterina</i>								ochrona ścisła (2)

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par, dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areał)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody		Informacja o ochronie
							projektowan e	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
130.	Piecuszek <i>Phylloscopus trochilus</i>								ochrona ścisła (2)
131.	Świstunka leśna <i>Phylloscopus sibilatrix</i>								ochrona ścisła (2)
132.	Pierwiosnek <i>Phylloscopus collybita</i>								ochrona ścisła (2)
133.	Mysikrólik <i>Regulus regulus</i>								ochrona ścisła (2)
134.	Zniczek <i>Regulus ignicapilla</i>								ochrona ścisła (2)
135.	Strzyżyk <i>Troglodytes troglodytes</i>								ochrona ścisła (2)
136.	Muchołówka szara <i>Muscicapa striata</i>								ochrona ścisła (2)
137.	Muchołówka mała <i>Ficedula parva</i>								ochrona ścisła (2) *
138.	Muchołówka żałobna <i>Ficedula hypoleuca</i>								ochrona ścisła (2)
139.	Muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>								ochrona ścisła (2)
140.	Bogatka <i>Parus major</i>								ochrona ścisła (2)
141.	Sosnówka <i>Parus ater</i>								ochrona ścisła (2)
142.	Modraszka <i>Cyanistes caeruleus</i>								ochrona ścisła (2)

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par, dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areał)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody		Informacja o ochronie
							projektowan e	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
143.	Czubatka <i>Parus cristatus</i>								ochrona ścisła (2)
144.	Sikora uboga <i>Parus palustris</i>								ochrona ścisła (2)
145.	Czarnogłówka <i>Parus montanus</i>								ochrona ścisła (2)
146.	Raniuszek <i>Aegithalos caudatus</i>								ochrona ścisła (2)
147.	Wąsatka <i>Panurus biarmicus</i>								ochrona ścisła (2)
148.	Remiz <i>Remiz pendulinus</i>								ochrona ścisła (2)
149.	Kowalik <i>Sitta europaea</i>								ochrona ścisła (2)
150.	Pełzacz leśny <i>Certhia familiaris</i>								ochrona ścisła (2)
151.	Pełzacz ogrodowy <i>Certhia brachydactyla</i>								ochrona ścisła (2)
152.	Srokosz <i>Lanius exubitor</i>								ochrona ścisła (2)
153.	Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>								ochrona ścisła (2)
154.	Sroka <i>Pica pica</i>								ochrona częściowa (2)
155.	Sójka <i>Garrulus glandarius</i>								ochrona ścisła (2)

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par, dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areał)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody		Informacja o ochronie
							projektowa- ne	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
156.	Orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i>								ochrona ścisła (2)
157.	Kawka <i>Corvus monedula</i>								ochrona ścisła (2)
158.	Gawron <i>Corvus frugilegus</i>						ochrona ścisła (2) osobniki poza obszarem administracyjnym miast ochrona częściowa (2) osobniki w obszarze administracyjnym miast		
159.	Wrona siwa <i>Corvus corone</i>								ochrona częściowa (2)
160.	Kruk <i>Corvus corax</i>								ochrona częściowa (2)
161.	Szpak <i>Sturnus vulgaris</i>								ochrona ścisła (2)
162.	Wilga <i>Oriolus oriolus</i>								ochrona ścisła (2)
163.	Wróbel <i>Passer domesticus</i>								ochrona ścisła (2), x
164.	Mazurek <i>Passer montanus</i>								ochrona ścisła (2)
165.	Zięba <i>Fringilla coelebs</i>								ochrona ścisła (2)
166.	Makolągwa <i>Carduelis cannabina</i>								ochrona ścisła (2)
167.	Szczygieł <i>Carduelis carduelis</i>								ochrona ścisła (2)

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par, dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areał)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody		Informacja o ochronie
							projektowan e	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
168.	Dzwoniec <i>Carduelis chloris</i>								ochrona ścisła (2)
169.	Czyż <i>Carduelis spinus</i>								ochrona ścisła (2)
170.	Kulczyk <i>Serinus serinus</i>								ochrona ścisła (2)
171.	Gil <i>Pyrrhula pyrrhula</i>								ochrona ścisła (2)
172.	Grubodziób <i>Coccothraustes coccothraustes</i>								ochrona ścisła (2)
173.	Krzyżodziób świerkowy <i>Loxia curvirostra</i>								ochrona ścisła (2)
174.	Dziwonia <i>Carpodacus erythrinus</i>								ochrona ścisła (2)
175.	Potrzos <i>Emberiza schoeniculus</i>								ochrona ścisła (2)
176.	Ortolan <i>Emberiza hortulana</i>								ochrona ścisła (2) *
177.	Trznadel <i>Emberiza citrinella</i>								ochrona ścisła (2)
178.	Potrzeszcz <i>Emberiza calandra</i>								ochrona ścisła (2)

Statusu zagrożenia wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (2001).

EXP (Extinct in Poland) - gatunki zanikłe lub prawdopodobnie zanikłe

CR (Critically Endangered) - gatunek skrajnie zagrożony

EN (Endangered) - gatunek bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożony wyginięciem

VU (Vulnerable) - gatunek wysokiego ryzyka, narażony na wyginięcie

NT (Near Threatened) - gatunek niższego ryzyka, ale bliski zagrożenia

LC (Least Concern) - gatunek w kraju niewykazujący na razie regresu populacyjnego i nienależący do zbyt rzadkich, a nawet lokalnie i/lub czasowo zwiększający swój stan posiadania, a także taki, który reprezentowany jest przez populacje marginalne, ledwie zaznaczające się i nietrwałe

* gatunek z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej - Dyrektywa Rady UE o ochronie dziko żyjących ptaków

(1) - gatunki, których dotyczy zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia

(2) - gatunki zwierząt, których dotyczy zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących

(3) - gatunek, którego dotyczy zakaz fotografowania, filmowania lub obserwacji, mogących powodować ich płoszenie lub niepokojenie

(x) - gatunki zwierząt wymagające ochrony czynnej

4.5. Ssaki

Spośród większych, rzadko spotykanych zwierząt, które zostały objęte ochroną występują na tych terenach bobry, wydry i wilki. Są to gatunki wymienione w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. (tekst jednolity z dnia 30 października 2014 r., Dz. U. 2014, poz. 1713) w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000.

Podczas inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w latach 2006-2007 na potrzeby wyznaczenia obszarów Natura 2000 w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo stwierdzono 2 stanowiska występowania wydry - *Lutra lutra* (kod 1355) oraz 78 stanowisk występowania bobra europejskiego - *Castor fiber* (kod 1337). Inwentaryzacja z 2009 r. przeprowadzona przez pracowników nadleśnictwa wykazała istnienie 353 stanowisk bobrowych a szacunkowa liczba osobników wyniosła ponad 1400 szt. Podczas inwentaryzacji drzewostanów pod kątem szkód wyrządzonych przez zwierzynę przeprowadzonej w 2019 r. odnotowano 429 poddziałów uszkodzonych w wyniku działalności bobrów. Łączna powierzchnia tych uszkodzeń wyniosła ponad 1100 ha. W całym Nadleśnictwie Srokowo systematycznie odnotowuje się występowanie wilka - *Canis lupus* (kod 1352). W 2015 r. na terenie nadleśnictwa przeprowadzona została inwentaryzacja wilka, która wykazała istnienie 2 watah. Jedna zlokalizowana została w okolicach leśnictwa Nakomiady, druga na terenie leśnictw Jezioro oraz Wilcze.

Tamy bobrowe

Bóbr europejski – *Castor fiber*

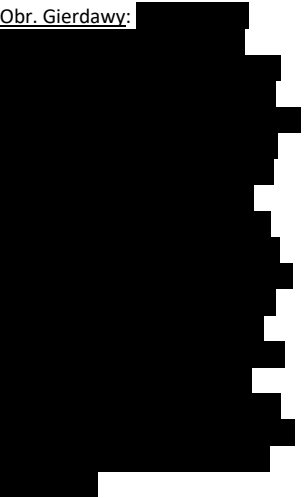
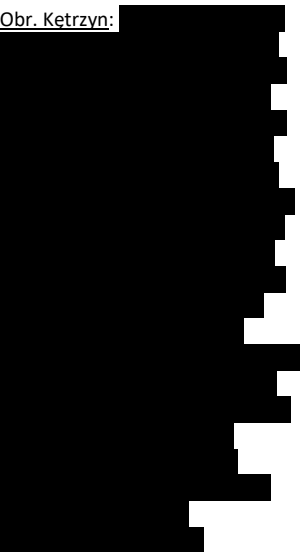
Tabela XXI Gatunki dziko występujących ssaków w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo, dla których wymagane jest ustalenie stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r., Dz. U. z 2016 r., poz. 2183, z późn. zm.)

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Strefa ochrony całorocznej	Strefa ochrony okresowej	Okresowy termin ochrony
1	2	3	4	5	6
1.	Wilk	<i>Canis lupus</i>	-	Miejsce rozrodu i obszar w promieniu 500 m od tego miejsca	01.04-31.08
2.	Nietoperze - wszystkie gatunki występujące na terenie zimowisk, w których w ciągu 3 ostatnich lat choć raz stwierdzono ponad 200 osobników	<i>Chiroptera</i>	-	Pomieszczenia i kryjówki zajmowane przez nietoperze	15.09-15.04

Tabela XXII Wykaz ssaków występujących na terenie Nadleśnictwa Srokowo

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział Poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par) dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areał)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z wojewódzkim konserwatorem przyrody		Uwagi	
							projektowane	wykonane		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Owadożerne Insectivora										
1.	Jeż europejski <i>Erinaceus europaeus</i>									ochrona częściowa (1)
2.	Kret <i>Talpa europaea</i>						ochrona częściowa – osobniki znajdujące się poza terenem ogrodów, upraw ogrodn., szkótek leśnych, trawiastych lotnisk, ziemnych konstrukcji hydrotechnicznych oraz obiektów sportowych			
3.	Ryjówka aksamitna <i>Sorex araneus</i>									ochrona częściowa (1)
4.	Ryjówka malutka <i>Sorex minutus</i>									ochrona częściowa (1)
5.	Rzęsorek mniejszy <i>Neomys anomalus</i>									ochrona częściowa (1)
6.	Rzęsorek rzeczek <i>Neomys fodiens</i>									ochrona częściowa (1)
Nietoperze, rękoskrzydłe (Chiroptera)										
7.	Mopek <i>Barbastella barbastellus</i>	Obr. Kętrzyn: „Wilczy Szaniec” ██████████								ochrona ścisła (1), (3), x *
8.	Mroczek pozłocisty <i>Eptesicus nilssonii</i>	Obr. Kętrzyn: „Wilczy Szaniec” ██████████								ochrona ścisła (1), (3), x
9.	Mroczek późny <i>Eptesicus serotinus</i>	Obr. Kętrzyn: „Wilczy Szaniec” ██████████								ochrona ścisła (1), (3), x
10.	Nocek Natterera <i>Myotis nattereri</i>	Obr. Kętrzyn: „Wilczy Szaniec” ██████████								ochrona ścisła (1), (3), x

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział Poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par) dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areal)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z wojewódzkim konserwatorem przyrody		Uwagi
							projektowane	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11.	Nocek rudy <i>Myotis daubentoni</i>	Obr. Kętrzyn: „Wilczy Szaniec” ██████████							ochrona ścisła (1), (3), x
12.	Gacek brunatny <i>Plecotus auritus</i>	Obr. Kętrzyn: „Wilczy Szaniec” ██████████							ochrona ścisła (1), (3), x
Zajacowate Lagomorpha									
13.	Zając szarak <i>Lepus europaeus pallas</i>								
14.	Królik <i>Oryctolagus cuniculus</i>								
Gryzonie Rodentia									
15.	Wiewiórka <i>Sciurus vulgaris</i>								ochrona częściowa (1)

16.	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	<u>Obr. Gierdawy:</u> <u>Obr. Ketrzyn:</u> 							ochrona częściowa (1) *
-----	--	--	--	--	--	--	--	--	----------------------------

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział Poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par) dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areał)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z wojewódzkim konserwatorem przyrody		Uwagi
							projektowane	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Drapieżne Carnivora									
29.	Wilk <i>Canis lupus</i>	Teren całego Nadleśnictwa. Jedna wataha zlokalizowana w okolicach leśnictwa Nakomiady, druga na terenie leśnictw Jeziorno oraz Wilcze.		Widziano dorosłe osobniki oraz ślady ich obecności w postaci: tropów, odchodów, resztek ofiar.	NT				ochrona ścisła (1), x * okresowa ochrona strefowa
30.	Lis <i>Vulpes vulpes</i>								
31.	Jenot <i>Nyctereutes procyonides</i>								
32.	Borsuk <i>Meles meles</i>								
33.	Gronostaj <i>Mustela erminea</i>								ochrona częściowa (1)
34.	Wydra <i>Lutra lutra</i>	Obr. Kętrzyn: ██████████		pojedyncze osobniki, grupy rodzinne					ochrona częściowa (1) *
35.	Norka amerykańska <i>Mustela vison</i>								
36.	Tchórz <i>Mustela putorius</i>								
37.	Kuna leśna <i>Martes martes</i>								
38.	Kuna domowa <i>Martes foina erxleben</i>								
39.	Łasica <i>Mustela nivalis</i>								ochrona częściowa (1)

L.p.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Oddział Poddział	Powierz- chnia	Ogólny opis, sposób występowania (osobników lub par) dynamika rozwojowa (zanika, zwiększa areal)	Status zagrożenia wg PCKZ	Opis obiektu kategoria gruntu walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z wojewódzkim konserwatorem przyrody		Uwagi
							projektowane	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Parzystokopytne Artiodactyla									
40.	Dzik <i>Sus scrofa</i>								
41.	Daniel <i>Dama dama</i>								
42.	Jeleń <i>Cervus elaphus</i>								
43.	Sarna <i>Capreolus capreolus</i>								
44.	Łoś <i>Alces alces</i>								całoroczny okres ochronny

* – gatunek będący przedmiotem zainteresowania Wspólnoty

(1) – gatunki, których dotyczy zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia

(3) – gatunek, którego dotyczy zakaz fotografowania, filmowania lub obserwacji, mogących powodować ich płoszenie lub niepokojenie

(x) – gatunki zwierząt wymagające ochrony czynnej

Statusu zagrożenia wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (2001).

EXP (Extinct in Poland) - gatunki zanikłe lub prawdopodobnie zanikłe

CR (Critically Endangered) - gatunek skrajnie zagrożony

EN (Endangered) - gatunek bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożony wyginięciem

VU (Vulnerable) - gatunek wysokiego ryzyka, narażony na wyginięcie

NT (Near Threatened) - gatunek niższego ryzyka, ale bliski zagrożenia

LC (Least Concern) - gatunek w kraju niewykazujący na razie regresu populacyjnego i nienależący do zbyt rzadkich, a nawet lokalnie i/lub czasowo zwiększający swój stan posiadania, a także takie, które reprezentowane są przez populacje marginalne, ledwie zaznaczające się i nietrwałe

Bóbr. Typowym miejscem bytowania bobra są doliny i brzegi rzek, strumieni, rowów melioracyjnych, brzegi jezior, wokół których rosną drzewa o miękkim drewnie. Bardzo ważną rolę u bobrów odgrywa dostęp do wody, jej jakość nie ma większego znaczenia. Wśród zwierząt bobry stanowią specyficzny wyjątek posiadając umiejętność przystosowywania środowiska do swoich potrzeb. Dzięki ogromnej zmienności osobniczej psychiki, one same potrafiły również przystosować się do nowych warunków życia w świecie tak bardzo zmienionym przez człowieka (intensyfikacja produkcji przemysłowej, rolnej, zanieczyszczenie wód powierzchniowych, melioracja rozległych terenów, regulacja rzek itp.). Bóbr jest ziemnowodnym zwierzęciem roślinożernym, a jego pokarm w okresie wegetacyjnym stanowią rośliny wodne i nabrzeżne o nie zdrewniałych pędach (m. in. grąźel, pałka, trzcina, tatarak, skrzyp). Z nadejściem końca okresu wegetacyjnego bóbr jest zmuszony do przejścia na inny rodzaj pożywienia. Odżywia się wówczas korą z gałęzi drzew takich jak: topole, osiki, wierzby, nie gardzi również dębem, sosną i świerkiem. Około 200 gatunków roślin zielnych i 100 drzew i krzewów stanowi jadłospis bobra. Zróżnicowanie to jest uzależnione od możliwości dostępu do pokarmu. Pożywienie magazynowane na zimę jest zatapiane na tratwach pod wodą, czasami w norach. Stawy bobrowe utrzymują wodę na stosunkowo stałym poziomie. Efekty prac wykonywanych przez bobry zmieniają charakter i kształt linii brzegowej cieków i zbiorników wodnych. Środowisko zmienia się uzyskując naturalny charakter z bujną roślinnością i bogatym światem zwierząt. Następuje zmiana warunków hydrologicznych, a rozlewiska magazynują duży procent wody w zlewni. Lokalnie podwyższa się poziom wody gruntowej.

Do XVIII wieku bóbr zasiedlał niemal całą Europę, lecz w ciągu ostatnich 200 lat jego populacja tak bardzo się zmniejszyła, że gatunkowi temu groziło wyginięcie. Dzięki ścisłej ochronie i reintrodukcji (wsiedlaniu bobrów w miejsce ich pierwotnego występowania) ich sytuacja zmieniła się na lepsze. W Polsce, szczególnie w województwach północno-wschodnich, bóbr rozprzestrzeniła się coraz bardziej i obecnie należy do gatunków, które zostały wyprowadzone z zagrożenia. W roku 2000 szacowano, że populacja bobra w kraju osiągnęła poziom około 18 000 sztuk (A. Czech 2000). W 2003 r. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie ankiet przeprowadzonych w nadleśnictwach w całym kraju liczebność gatunku oceniano na

20 661 osobników (A. Czech 2004). W 2007 r. liczbę bobrów szacowano na 27-30 tysięcy osobników (A. Czech), według danych GUS w 2012 r. było ich już 80 tysięcy (dane szacunkowe).

Wydra. Również liczebność wydry wykazuje w ostatnich latach wyraźną tendencję wzrostową. Miejscem występowania wydry są wszelkiego rodzaju zbiorniki wód słodkich: stawy, jeziora, rzeki i kanały szczególnie o zalesionych brzegach. Jest ssakiem doskonale przystosowanym do życia w wodzie. Legowiska wydry stanowią nory o skomplikowanej budowie, wykopane przeważnie nad brzegiem rzeki pod zwisającymi gałęziami drzew. Żyje najczęściej pojedynczo (szczególnie samce poza okresem godowym) lub w grupach rodzinnych. Wydra jest aktywna głównie w nocy. Jej pożywienie stanowią przede wszystkim ryby, ale uzupełnia pokarm również żabami, rakami rzadziej ptactwem wodnym i drobnymi gryzoniami.

Wilk. Obszar Nadleśnictwa Srokowo jest miejscem występowania wilka. Według informacji pracowników Nadleśnictwa wilki są tutaj obserwowane już od kilkunastu lat (tropy i ślady, odchody, resztki upolowanej zwierzyny oraz dorosłe osobniki). Widywane są głównie w miejscach podmokłych znacznie oddalonych od uczęszczanych dróg i siedzib ludzkich. Ocenia się, że aktualnie na Warmii, Mazurach, Podlasiu i północnym Mazowszu bytuje około 169-196 wilków w 41-44 watachach. W watasze żyje od 2 do 7 osobników. Na obszarze Europy bardziej zwarty areał występowania wilka utrzymał się jedynie we wschodniej części kontynentu. W Polsce populacja wilków jest dość liczna i szeroko rozprzestrzeniona (H. Okarma, Wł. Jędrzejewski, Chrońmy Przyrodę Ojczyzną, 1996). Liczebność wilków w całej Polsce była szacowana na około 500 osobników w 2001 r. (Wł. Jędrzejewski, K. Schmidt), w 2008 r. populację szacowano na 595 osobników (Wł. Jędrzejewski i in.). Według danych Zakładu Badania Ssaków PAN, liczebność wilków w Polsce w sezonie 2008/2009 na 543–687 osobników.

Wilk – *Canis lupus* drapieżnik należący do rodziny psowatych – *Canidae* jest największym żyjącym w Europie przedstawicielem tej rodziny. Wilki żyją w grupach rodzinnych zwanych watahami. W skład watahy wchodzi dominujący samiec alfa i dominująca samica alfa (para ta jest jedyną parą rozmnażającą się w watasze), ich potomstwo z ostatnich 2-3 lat oraz wilki nie spokrewnione zaakceptowane przez dominującą parę, które przyłączyły się do grupy. Opiekę nad potomstwem dominującej

pary sprawują nie tylko rodzice, ale również inni członkowie grupy. Każda grupa rodzinna zajmuje stałe terytorium, które jest w specyficzny dla wilków sposób znakowane i bronione. Terytoria poszczególnych watah mogą częściowo na siebie zachodzić. Według badań prowadzonych na obszarze Polski, terytorium jednej watahy zajmuje około 170-350 km². Pokarm wilków w 70-80% stanowią jelenie, a następnie sarny i dziki. Niewielkim procentowo uzupełnieniem tej diety są zające, małe drapieżniki, gryzonie, gady, płazy, owady i pokarm roślinny. Wilki nie gardzą również padliną. Przez znaczną część roku prowadzą koczowniczy tryb życia (gdy szczeniaki są na tyle duże by przemieszczać się na większe odległości). Podczas łowieckich wypraw pokonują kilkadziesiąt kilometrów. Natomiast wiosną i latem po urodzeniu się szczeniąt prowadzą bardziej osiadły tryb życia. Polują wówczas w promieniu około 30 km od strefy centralnej, która stanowi obszar o dogodnych do rozwoju warunkach. „W świetle wyników polskich i zagranicznych badań drapieżniki te pełnią niezwykle istotną rolę w lesie eliminując osobniki, które obniżają zdrowotną kondycję kopytnych. Zdecydowanie częstsze zabijanie samic i osobników młodych sprzyja prawidłowej strukturze płciowej i wiekowej jeleniowatych, a także reguluje ich liczebność.” (S. Nowak, R.W. Mysłajek „Tropem wilka” 2000)

Autorzy „Strategii ochrony wilków i rysy w Polsce północno-wschodniej” z 2001 r. doc. dr hab. Wł. Jędrzejewski i dr K. Schmidt oceniali, że liczebność i zasięg wilków w Polsce północno-wschodniej w ciągu ostatnich 10-ciu lat (poprzedzających 2001 r.) były stabilne, a wprowadzenie ochrony gatunkowej nie przyczyniło się do zwiększenia populacji. Natomiast autorzy projektu „Program ochrony wilka *Canis lupus* w Polsce” (Okarma H. et. al, 2011) oceniają, że obecnie na obszarze Polski wilk nie jest gatunkiem zagrożonym. Jednak sytuacja ta może ulec zmianie, gdy „... do zmiany nastawienia myśliwych i hodowców z obojętnego i niechętnego na wrogie... Przyczynić się do tego mogą także bezkompromisowe postulaty i działania radykalnych grup ochroniarskich i propagowanie przez nie obiegowych, często nieprawdziwych informacji dotyczących wilków. ...Czynnikiem decydującym o losie tego gatunku i egzystencji jego lokalnych populacji, jest stopień społecznej akceptacji wilków...”.

5. Formy ochrony przyrody

Ochrona najcenniejszych składników przyrody została uregulowana ustawą o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. (Dz.U. z 2004 r. nr 92, poz. 880; tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 55), w której zawarte są szczegółowe zapisy określające formy tejże ochrony. Z wymienionych w ustawie form ochrony przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Srokowo znajdują się: rezerваты, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne, pomniki przyrody, chronione rośliny i zwierzęta. Szczegółowe informacje o chronionych roślinach i zwierzętach zostały zamieszczone w rozdziałach: 3.4. i 4.

5.1. Rezerваты

W zasięgu Nadleśnictwa Srokowo znajdują się dwa rezerваты przyrody: „Bajory” i „Kałeckie Błota”

5.1.1. Rezerwat faunistyczny Bajory

Rezerwat „Bajory” został ustanowiony na podstawie Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 17 listopada 1988 r. (M.P. 1988, nr 32, poz. 393) w celu zachowania i ochrony biotopów lęgowych ptaków wodno-błotnych. Według podziału administracyjnego kraju rezerwat leży w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie kętrzyńskim, na terenie gminy Srokowo. Za rezerwat przyrody uznano obszar powierzchni leśnej, gruntów rolnych oraz odcinek Kanału Mazurskiego. Rezerwat położony jest w Nadleśnictwie Srokowo, obręb Gierdawy, leśnictwo Wilcze, oddz.: 56Bg, 61Ab,c,d, 61Ba,b,d,f, 67, 68, 69, 74, 75, 76, 84a obejmuje także linie podziału powierzchniowego znajdujące się w granicach tych wydzieleń. Zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 21 sierpnia 2017 r. (Dz. U. Woj. Warm.-Maz. z 2017 r., poz. 3441) powierzchnia rezerwatu „Bajory” wynosi 215,05 ha. Powierzchnia rezerwatu będąca w zarządzie Nadleśnictwa Srokowo wynosi 165,55 ha.

Obszar dzisiejszego rezerwatu stanowił w przeszłości zmeliorowane łąki. Na skutek braku konserwacji urządzeń melioracyjnych teren uległ wtórnemu zabagnieniu. W 1966 r. na Kanale Mazurskim pojawiły się bobry, a w 1973 r. wybudowały na torfowiskach dzisiejszego rezerwatu pierwsze żeremia. Pojawienie się bobrów

i budowane przez nie tamy spiętrzające wodę spowodowały znaczne powiększenie się zabagnionych terenów oraz podtopienie niżej położonych drzewostanów. W 1999 r. odnotowano w rezerwacie 7 stanowisk rodzinnych bobrów. Od 1990 r. obserwowane jest utrzymywanie się populacji na stałym poziomie. (M. Mellin – 1999 r.). Na terenie rezerwatu znajduje się spora ilość drzew dziuplastych, które są chętnie wykorzystywane jako miejsca lęgowe przez ptaki. Stwierdzono tu występowanie takich gatunków jak: dzięcioł biało-grzbiety, dzięcioł zielonosiwy, bocian czarny, samotnik, żuraw, zimorodek. Jest to również miejsce chętnie odwiedzane przez zwierzynę płową i czarną (sarny, jelenie, łosie, dziki), ze względu na bogatą bazę pokarmową.

Zespoły roślinne wyróżnione w rezerwacie:

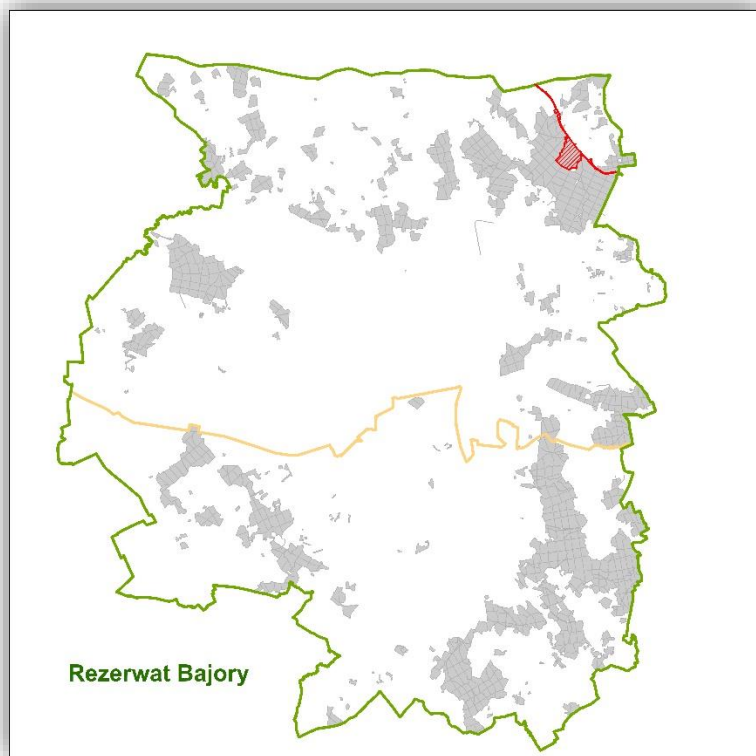
- *Tilio-Carpinetum* - grąd subkontynentalny
- *Fraxino-Alnetum* - łąg jesionowo-olszowy
- *Ribo nigri-Alnetum* - ols porzeczkowy
- *Caricetum acutiformis* – zespół turzycy błotnej

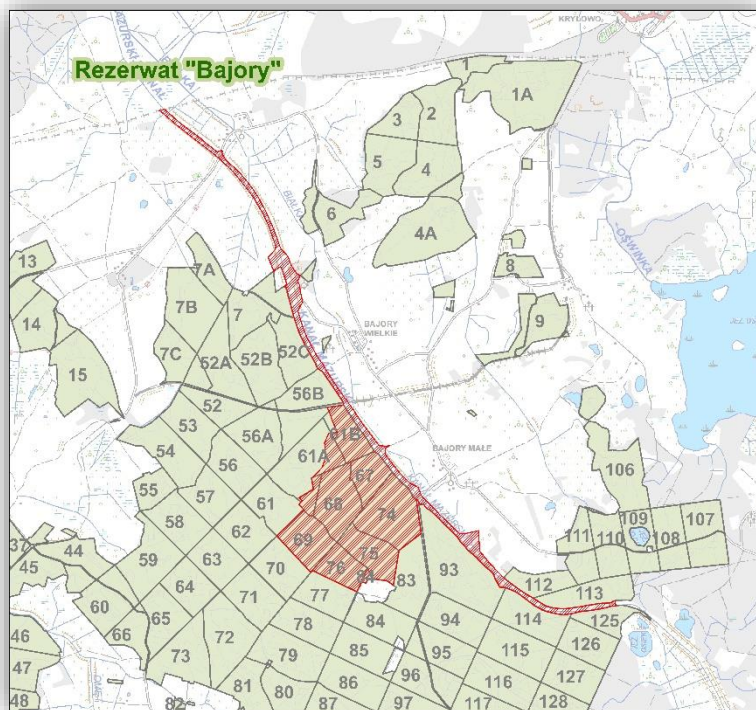
Rezerwat „Bajory”

Rezerwat położony jest w zasięgu Obszaru o Znaczeniu Wspólnotowym (OZW) Ostoja nad Oświnem PLH280044 oraz w zasięgu Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków (OSOP) Ostoja Warmińska PLB280015.

Rezerwat nie posiada aktualnego planu ochrony ani projektu planu ochrony.

Położenie rezerwatu „Bajory”

Mapa rezerwatu „Bajory”

5.1.2. Rezerwat faunistyczny Kałeckie Błota

Rezerwat „Kałeckie Błota” został ustanowiony na podstawie Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 17 listopada 1988 r. (M.P. 1988, nr 32, poz. 393) w celu zachowania i ochrony biotopów lęgowych ptaków wodno-błotnych. Według podziału administracyjnego kraju rezerwat leży w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie kętrzyńskim, na terenie gminy Srokowo. Rezerwat położony jest w Nadleśnictwie Srokowo, obręb Gierdawy, leśnictwo Wilcze, oddz.: 7c,j,m,n, 7A, 7B, 7C, 52a-h, 52Aa-f,h, 52Bc,g, 53, 54, obejmuje także drogi oraz linie podziału powierzchniowego znajdujące się w granicach tych wydzieli. Za rezerwat przyrody uznano obszar powierzchni leśnej oraz gruntów rolnych. Zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 21 sierpnia 2017 r. (Dz. U. Woj. Warm.-Maz. z 2017 r., poz. 3447), powierzchnia rezerwatu „Kałeckie Błota”, wynosi 173,82 ha. Powierzchnia rezerwatu będąca w zarządzie Nadleśnictwa Srokowo wynosi 171,92 ha.

Rezerwat „Kałeckie Błota”

Rezerwat obejmuje obniżenie pokryte moczarami, stanowiącymi siedlisko bogatej ornitofauny oraz ostoje bobrów. Zdecydowaną część rezerwatu pokrywają turzycowe torfowiska niskie, szuwały, zarośla wierzbowe i płaty olsu. Bagna i rozlewiska

rezerwatu przecina stary nasyp nieczynnej kolejki wąskotorowej, który stanowi doskonałe miejsce do prowadzenia obserwacji przyrodniczych. Na terenie rezerwatu gnieździ się około 90 gatunków ptaków, w tym m.in.: żuraw, kszyc, samotnik, podróżniczek, zimorodek i remiz. Jest to również miejsce chętnie odwiedzane przez zwierzynę płową i czarną (sarny, jelenie, łosie, dziki), ze względu na bogatą bazę pokarmową.

Na terenie rezerwatu „Kałeckie Błota” wyróżnione zostały następujące zbiorowiska roślinne:

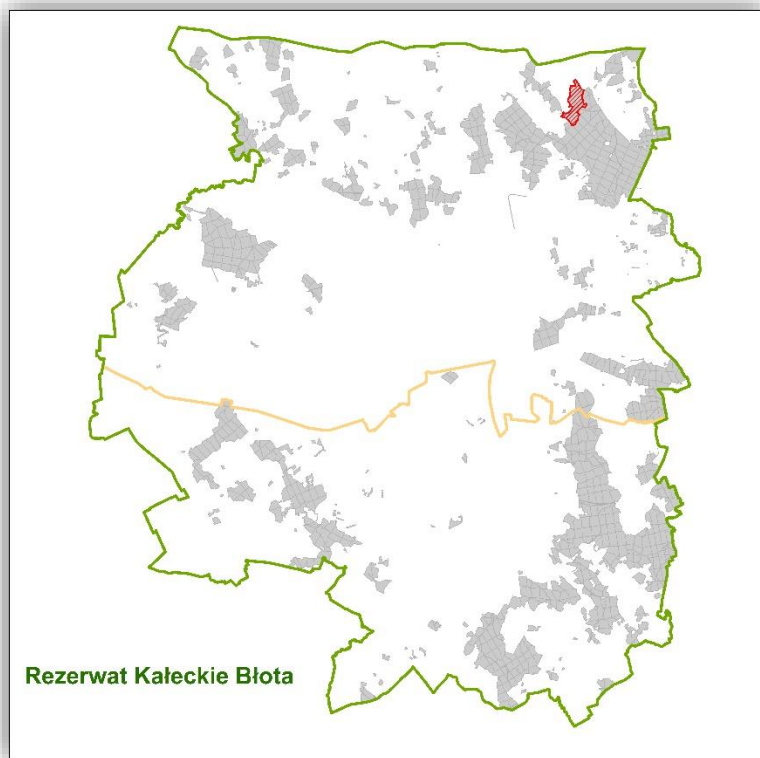
- *Tilio-Carpinetum* - grąd subkontynentalny
- *Fraxino-Alnetum* - łąg jesionowo-olszowy
- *Ribo nigri-Alnetum* - ols porzeczkowy
- *Caricetum acutiformis* - zespół turzycy błotnej
- *Sphagno squarosi-alnetum* - ols torfowcowy

Rezerwat położony jest w zasięgu Obszaru o Znaczeniu Wspólnotowym (OZW) Ostoja nad Oświnem PLH280044 oraz w zasięgu Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków (OSOP) Ostoja Warmińska PLB280015.

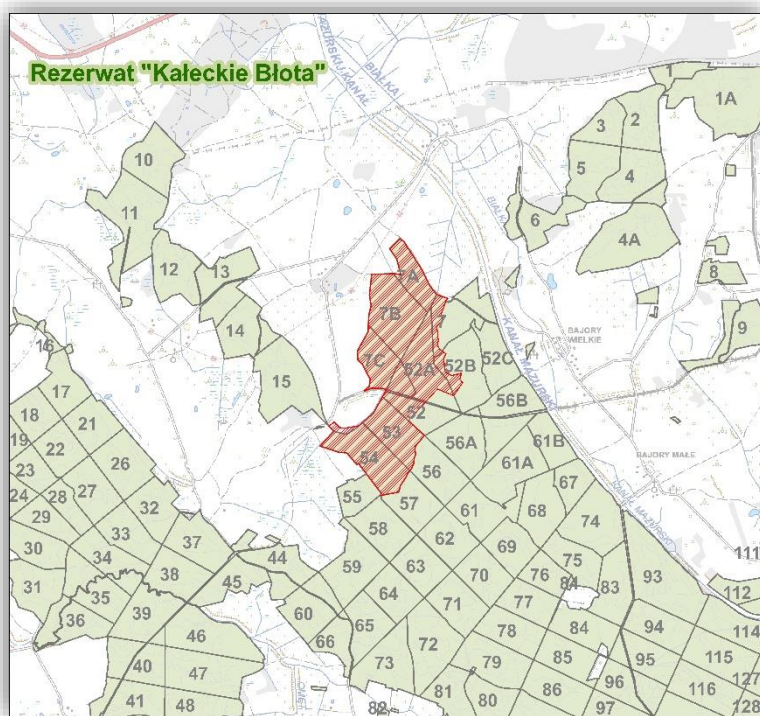
Rezerwat nie posiada aktualnego planu ochrony ani projektu planu ochrony.

Rezerwat „Kałeckie Błota”

Położenie rezerwatu „Kąleckie Błota”

Mapa rezerwatu „Kąleckie Błota”

Tabela XXIII Rodzaje i typy rezerwatów w Nadleśnictwie Srokowo według klasyfikacji prof. E. Symonides

Rezerwat	Bajory	Kałeckie Błota
1	2	3
Rodzaj rezerwatu	Faunistyczny	Faunistyczny
Symbol	Fn	Fn
Typ wg przedmiotu ochrony	Faunistyczny	Faunistyczny
Symbol	PFn	PFn
Podtyp wg przedmiotu ochrony	ptaków	ptaków
Symbol	pt	pt
Typ wg typu ekosystemu	Różnych ekosystemów	Różnych ekosystemów
Symbol	EE	EE
Podtyp wg typu ekosystemu	mozaiki różnych ekosystemów	mozaiki różnych ekosystemów
Symbol	me	me

Tabela XXIV Ogólna charakterystyka rezerwatów

Lp.	Nr rejestru wojew. warm.-maz.	Nazwa rezerwatu	M.P. nr poz. rok	Położenie		Typ i podtyp rezerwatu wg dominującego		Powierzchnia w ha według		Ważniejsze		Powierzchnia w ha		Uwagi
				oddział poddział	gmina leśnictwo	przedmiotu ochrony	typu środowiska	MP	planu ochrony	zbiorowiska zespoły roślinne	grupy zwierząt	badawcza	kontrolna	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	4	Bajory	MP nr 32 poz. 393 z 1988 r.	56Bg, 61Ab,c,d, 61Ba,b,d,f, 67, 68, 69, 74, 75, 76, 84a	Srokowo / Wilcze	Faunistyczny/ptaków	mozaiki różnych ekosystemów	215,05		- <i>Tilio-Carpinetum</i> - <i>Fraxino-Alnetum</i> - <i>Ribo-nigri -Alnetum</i> - <i>Caricetum acutiformis</i>	ptaki wodne i błotne			Brak planu ochrony
2.	48	Kałeckie Błota	MP nr 32 poz. 393 z 1988 r.	7c,j,m,n, 7A, 7B, 7C, 52a-h, 52Aa-f,h, 52Bc,g, 53, 54	Srokowo / Wilcze	Faunistyczny/ptaków	mozaiki różnych ekosystemów	173,82		- <i>Tilio-Carpinetum</i> - <i>Fraxino-Alnetum</i> - <i>Ribo-nigri -Alnetum</i> - <i>Caricetum acutiformis</i> - <i>Sphagno squarosi-alnetum</i>	ptaki wodne i błotne			Brak planu ochrony

Tabela XXV Możliwości realizacji celów ochrony w rezerwachach

Lp.	Nazwa rezerwatu	Główny przedmiot ochrony	Cel ochrony	Zachodzące procesy sukcesji	Zagrożenia	Możliwość realizacji celów ochrony	Metody ochrony		Uwagi
							dotychczasowe	proponowane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Bajory	gatunki ptaków wodno-błotnych	zachowanie i ochrona biotopów lęgowych ptaków wodno-błotnych	Zmiana stosunków wodnych spowodowana przez bobry, wpłynęła na zmianę krajobrazu, okoliczne tereny ulegają dalszemu zabagnieniu, miejscami zachodzi sukcesja krzewów.	Niewielkie ze względu na niedostępność terenu	W pełni możliwa. Pozostawienie drzew martwych i dziuplastych jako miejsc lęgowych i żerowych wielu gatunków ptaków	ochrona bierna, zachowawcza	ochrona bierna, zachowawcza	Brak planu ochrony
2.	Kałeckie Błota	gatunki ptaków wodno-błotnych	zachowanie i ochrona biotopów lęgowych ptaków wodno-błotnych	Zmiana stosunków wodnych spowodowana przez bobry, wpłynęła na zmianę krajobrazu, okoliczne tereny ulegają dalszemu zabagnieniu, miejscami zachodzi sukcesja krzewów.	Niewielkie ze względu na niedostępność terenu	W pełni możliwa. Pozostawienie drzew martwych i dziuplastych jako miejsc lęgowych i żerowych wielu gatunków ptaków	ochrona bierna, zachowawcza	ochrona bierna, zachowawcza	Brak planu ochrony

5.2. Obszary Chronionego Krajobrazu

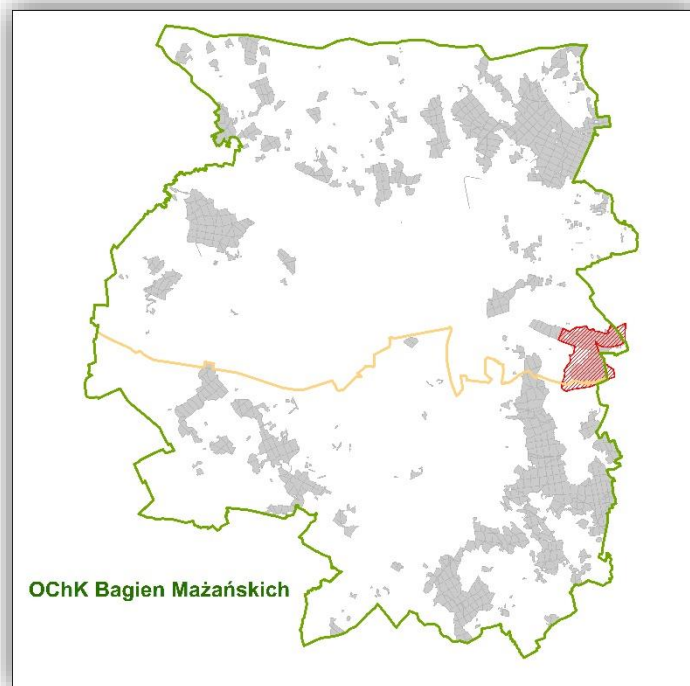
Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszary chronionego krajobrazu obejmując cenne z przyrodniczego punktu widzenia tereny, pełnią rolę ekologicznego łącznika pomiędzy wszystkimi formami przyrody, układając się w rezultacie w system obszarów chronionych. Ograniczenia gospodarowania na tych obszarach dotyczą głównie tych form, które są zagrożeniem dla stałości przyrody.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Srokowo znajduje się pięć obszarów chronionego krajobrazu lub ich fragmenty:

Obszar Chronionego Krajobrazu Bagien Mażańskich - Obszar ten został utworzony na mocy Rozporządzenia nr 21 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. z 2003 r. nr 52, poz. 725), zmienionego Rozporządzeniem nr 140 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. z 2008 r. nr 178, poz. 2622), w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Bagien Mażańskich. Zajmuje łączną powierzchnię 1 180 ha i położony jest w powiecie kętrzyńskim na terenie gmin Kętrzyn i Srokowo oraz w powiecie węgorzewskim w gminie Węgorzewo.

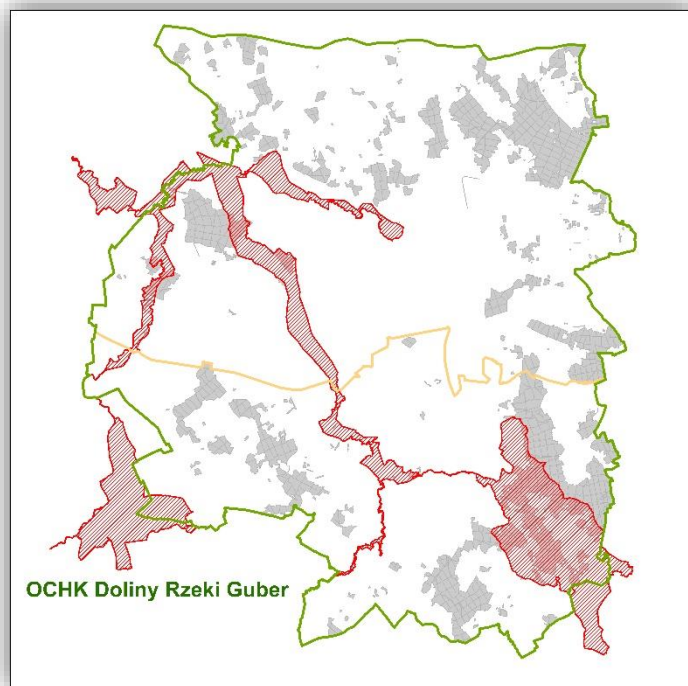
Obszar w zasięgu Nadleśnictwa zajmuje powierzchnię 1141 ha natomiast na jego gruntach ok. 770 ha.

OChK Bagien Mażańskich w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Guber - Obszar ten został utworzony na mocy Rozporządzenia nr 157 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 19 grudnia 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. nr 198, poz. 3108), zmienionego Uchwałą nr XXXIX/837/18 Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. z 2018 r., poz. 4157), w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Guber. Zajmuje powierzchnię 14 363,80 ha i położony jest w powiatach: bartoszyckim (gm. Bisztynek, gm. Sępole), kętrzyńskim (gm. Barciany, gm. Kętrzyn, gm. Korsze, gm. Reszel), giżyckim (gm. Ryn) oraz olsztyńskim (gm. Kolno).

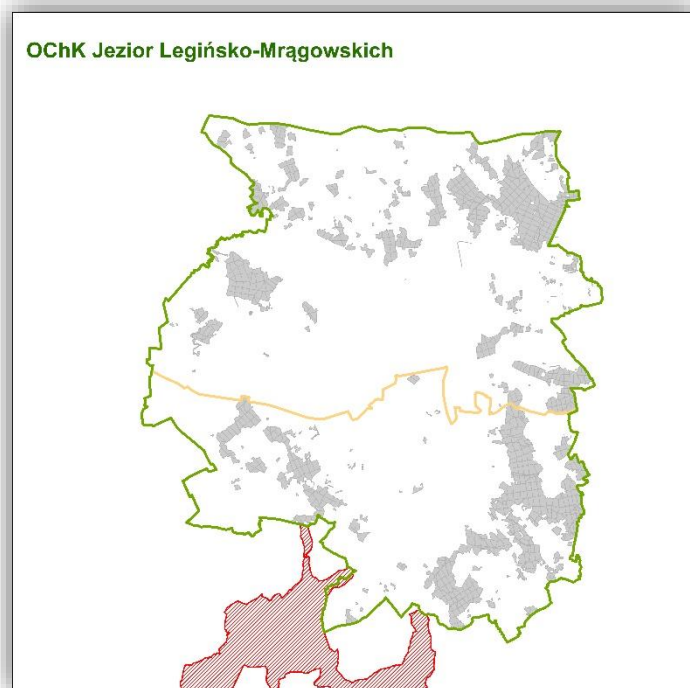
W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa obszar zajmuje ok. 10 295 ha, natomiast na jego gruntach ok. 2 527 ha.

OCHK Doliny Rzeki Guber w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo

Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Legińsko- Mrągowskich - Obszar ten został utworzony na mocy Rozporządzenia nr 157 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 19 grudnia 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. nr 198, poz. 3151), zmienionego Uchwałą nr XXXIII/727/17 Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. z 2018 r., poz. 415), w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Jezior Legińsko-Mrągowskich. Zajmuje powierzchnię 20 832,34 ha i położony jest w powiatach: kętrzyńskim (gm. Kętrzyn, gm. Reszel), mrągowskim (gm. Mrągowo, gm. Sorkwity) oraz olsztyńskim (gm. Biskupiec, gm. Kolno).

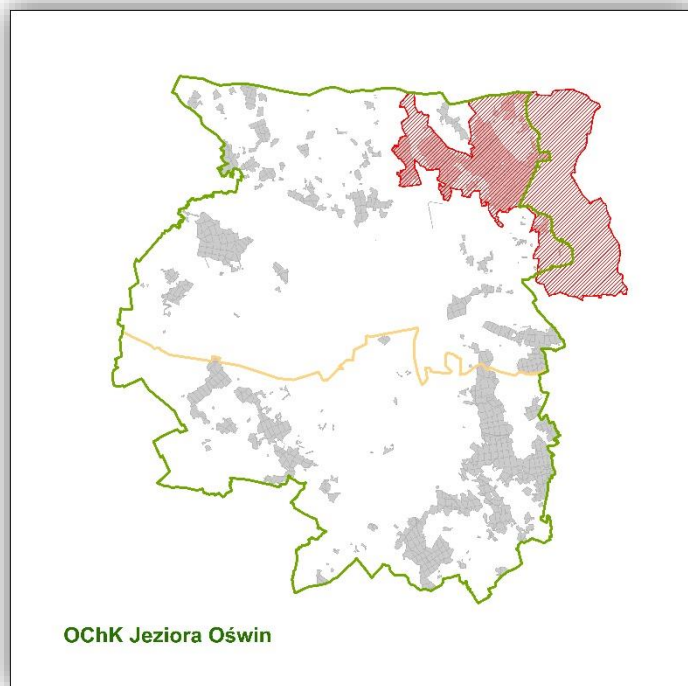
W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa znajduje się niewielki fragment obszaru o powierzchni ok. 98 ha.

OChK Jezior Legińsko - Mrażowskich w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo

Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Oświn - Obszar ten został utworzony na mocy Rozporządzenia nr 21 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. z 2003 r. nr 52, poz. 725), zmienionego Rozporządzeniem nr 149 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 13 listopada 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. nr 179, poz. 2634), w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Oświn. Obszar o powierzchni 15 182,90 ha położony jest na terenie powiatów: kętrzyńskiego (gm. Kętrzyn, gm. Srokowo) oraz węgorzewskiego (gm. Węgorzewo).

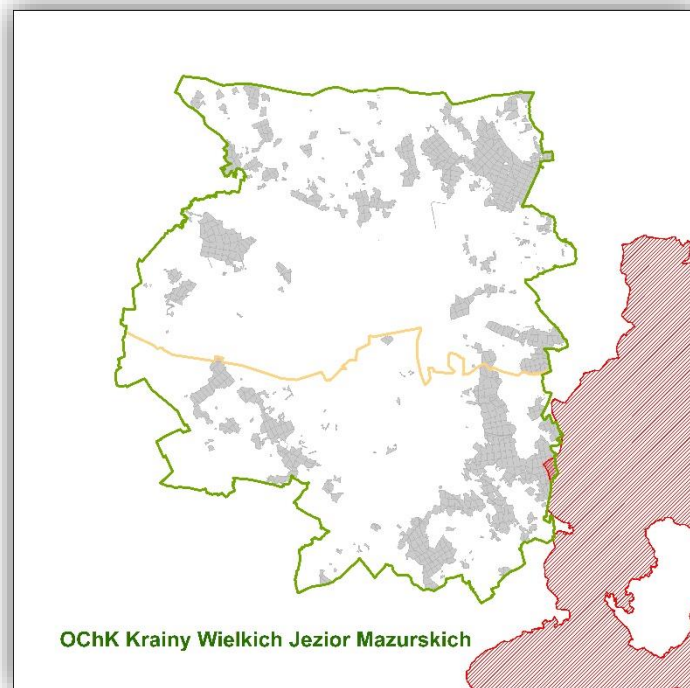
W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa obszar zajmuje ok. 7 732 ha, natomiast na jego gruntach ok. 4 002 ha.

OChK Jeziora Oświn w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo

Obszar Chronionego Krajobrazu Krainy Wielkich Jezior Mazurskich - Obszar ten został utworzony na mocy Rozporządzenia nr 21 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. z 2003 r. nr 52, poz. 725), zmienionego Uchwałą nr XXXVII/753/14 Sejmiku Województwa Warmińsko - Mazurskiego z dnia 26 maja 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2014 r., poz. 2256), w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Zajmuje powierzchnię 85 527 ha i położony jest w powiatach: węgorzewskim (gm. Pozezdrze, gm. Węgorzewo), giżyckim (gm. Giżycko, gm. Kruklanki, gm. Miłki, gm. Ryn, gm. Wydminy), mrągowskim (gm. Mikołajki) oraz piskim (gm. Orzysz).

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo obszar zajmuje ok. 122 ha.

OChK Krainy Wielkich Jezior Mazurskich w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo

5.3. Obszary Natura 2000

Sieć Natura 2000 obejmuje obszary istotne dla zachowania europejskiego dziedzictwa przyrodniczego. Jest to opracowana kompleksowo, legislacyjnie i politycznie optymalizacja działań na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy. Celem tego projektu jest zachowanie w możliwie jak najlepszym stanie najcenniejszych przyrodniczo obszarów, na których występują siedliska przyrodnicze bądź gatunki uwzględnione w aktach prawnych UE dotyczących ochrony przyrody.

Podstawę prawną ochrony europejskiej fauny i flory stanowią dwa akty prawne:

- 79/409/EWG w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków, zwanej Dyrektywą Ptasią, uchwalonej 2 kwietnia 1979 r., a zmodyfikowanej dyrektywami: 981/854/EWG, 85/411/EWG, 86/122/EWG, 91/244/EWG i 94/24/EWG. Obecnie obowiązującym aktem jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

- 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dziko żyjącej fauny i flory, zwanej Dyrektywą Siedliskową, uchwalonej 21 maja 1992 r., zmienionej dyrektywą 97/62/EWG.

Dyrektywa Ptasia

Głównym celem tej Dyrektywy jest utrzymanie (lub dostosowanie) populacji gatunków ptaków na poziomie odpowiadającym wymaganiom ekologicznym, naukowym i kulturowym. Przy czym przy osiągnięciu tego celu nakazuje ona uwzględnianie wymagań ekonomicznych i rekreacyjnych (pod tym ostatnim pojęciem kryje się przede wszystkim łowiectwo).

Zobowiązuje Państwa Członkowskie do podjęcia koniecznych działań, w celu utrzymania populacji wszystkich gatunków dzikich ptaków na odpowiednim poziomie, poprzez utrzymanie lub odtworzenie dostatecznego zróżnicowania obszaru ich siedlisk.

Dyrektywa Ptasia zawiera 7 załączników:

- I. Zawiera listę gatunków ptaków, które powinny zostać objęte szczególnymi środkami ochrony.
- II. Gatunki, na które wolno polować na terenie państw UE oraz te, na które można polować na mocy prawa krajowego.
- III. Gatunki, w przypadku których jest dozwolony obrót - zawiera listę gatunków ptaków, którymi handel jest dozwolony, o ile zostały pozyskane zgodnie z obowiązującym prawem.
- IV. Metody, narzędzia i środki transportu, których nie można stosować w celu zabijania lub łapania ptaków - wymienia zabronione sposoby polowań.
- V. Zawiera listę tematów badań, zalecanych jako podstawa ochrony, gospodarki oraz możliwego wykorzystania populacji dzikich ptaków.
- VI. Zawiera wykaz aktów zmieniających Dyrektywę 79/409/EWG.
- VII. Zawiera tabelę korelacji Dyrektywy 2009/147/WE z Dyrektywą 79/409/EWG.

Dyrektywa siedliskowa

Dyrektywa ta została przyjęta kilkanaście lat po Dyrektywie Ptasiej i jest od niej bardziej szczegółowa oraz reguluje więcej zagadnień. Zawiera postanowienia dotyczące ochrony siedlisk, postanowienia dotyczące ochrony gatunkowej oraz reguluje różne drobniejsze zagadnienia. Stanowi podstawę tworzenia sieci Natura 2000. Podstawowym

celem tej dyrektywy jest spowodowanie szeregu działań, które przyczynią się do zachowania różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory na europejskim terytorium Państw Członkowskich. Podobnie jak w przypadku Dyrektywy Ptasiej, ważnym uzupełnieniem przepisów Dyrektywy Siedliskowej są jej załączniki:

- I. Zawiera listę 197 rodzajów siedlisk przyrodniczych o znaczeniu europejskim, których zachowanie wymaga tworzenia Specjalnych Obszarów Ochrony (SOO), z czego 61 uznano za priorytetowe.
- II. Zawiera listę gatunków roślin i zwierząt, których ochrona wymaga tworzenia SOO.
- III. Kryteria wyboru obiektów kwalifikujących się jako SOO.
- IV. Zawiera listę gatunków roślin i zwierząt, które wymagają ścisłej ochrony.
- V. Zawiera listę gatunków roślin i zwierząt, które wymagają ochrony, lecz można je na określonych zasadach pozyskiwać - pozyskanie ze stanu naturalnego musi odbywać się pod kontrolą.
- VI. Lista niedozwolonych metod chwytania, zabijania i transportu zwierząt.

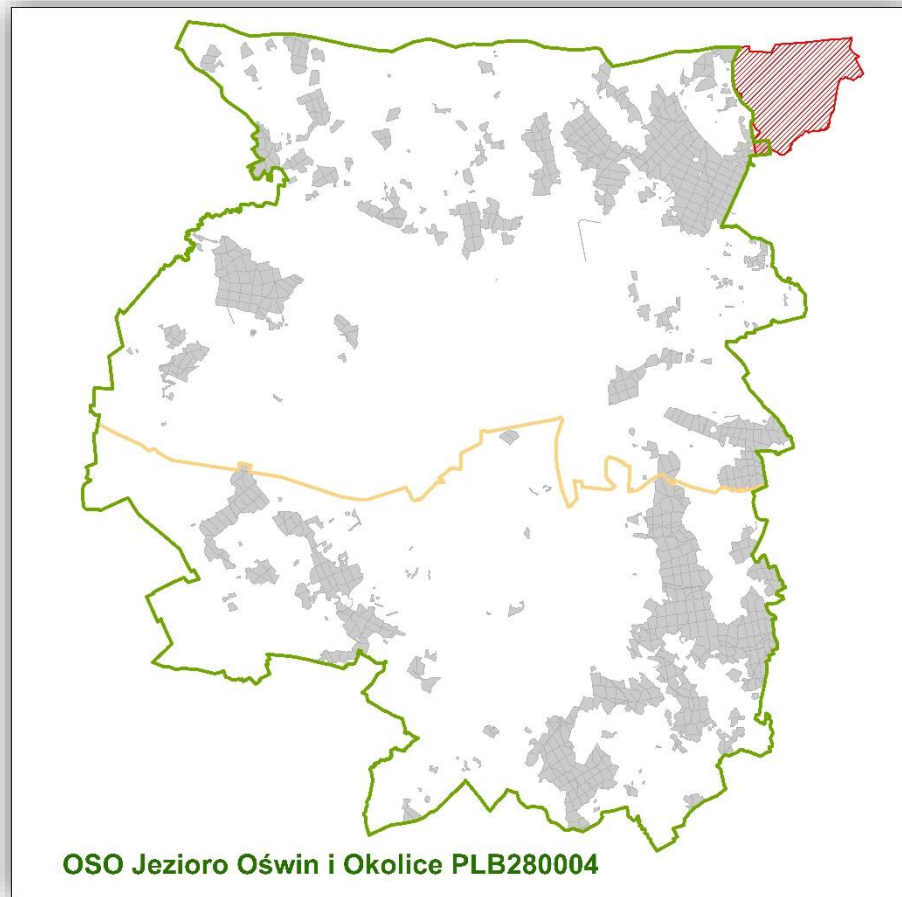
W Polsce regulacje prawne dotyczące systemu obszarów chronionych „Natura 2000” zawarte zostały w ustawie o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. (Dz.U. z 2004 r. nr 92, poz. 880; tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 55) oraz w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011, nr 25 poz. 133, z późn. zm.) i w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. 2010, nr 77, poz. 510, z późn. zm; tekst jedn. Dz.U. 2014, poz. 1713).

Z sieci obszarów Natura 2000 w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo znajduje się pięć obszarów (lub ich fragmenty). Są to trzy obszary specjalnej ochrony ptaków (OSOP): PLB280004 Jezioro Oświn i Okolice, PLB280012 Jezioro Dobskie, PLB280015 Ostoja Warmińska oraz dwa obszary mające znaczenie dla Wspólnoty objęte ochroną w ramach Dyrektywy Siedliskowej (OZW): PLH280002 Gierłoż i Ostoja Nad Oświnem PLH280044.

5.3.1. Jezioro Oświn i Okolice PLB280004

Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSOP) o powierzchni 2 516,11 ha, na gruntach Nadleśnictwa zajmuje powierzchnię 50,53 ha. Ostoja położona jest w obrębie Gierdawy w oddz.: 107, 108. W skład powierzchni wchodzi również Nieliterowane wydzielenia liniowe położone w wymienionych powyżej oddziałach. Obszar Jezioro Oświn i okolice PLB280004 został wyznaczony i zatwierdzony w 2004 r. na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. Urz. 04.229.2313). Położony jest na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie kętrzyńskim, gm. Srokowo oraz w powiecie węgorzewskim gm. Węgorzewo. Obejmuje eutroficzne jezioro Oświn wraz z otaczającymi je lasami i terenami nieleśnymi. Tereny nieleśne były dawniej użytkowane rolniczo, głównie jako pastwiska, obecnie na większości z nich zaniechano użytkowania i znaczna część tych terenów ulega wtórnemu zabagnieniu oraz wtórnej sukcesji (zarastanie olchą i wierzbami). Na jeziorze, którego większość lustra wody pokrywają trzcinowiska znajduje się 7 zalesionych wysp. Z jeziora wypływa rzeka Oświnka. Jezioro Siedmiu Wysp (Oświn) jest jednym z 13 obiektów w Polsce wpisanym na listę konwencji ramsarskiej 3.01.1984 r. (Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego). Jest to ostoja ptasia o randze europejskiej E19, w której występuje co najmniej 28 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Są to: bąk, bocian czarny, bocian biały, gęś białoczelna, trzmielojad, kania czarna, bielik, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, orlik krzykliwy, kropiatka, zielonka, derkacz, żuraw, rybitwa czarna, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł czarny, dzięcioł biało-grzbiety, lerka, jarzębatka, muchołówka mała, gąsiorek. W okresie lęgowym występuje tu w bardzo wysokim zagęszczeniu zielonka (C6 - powyżej 2% populacji krajowej) i dzięcioł biało-grzbiety (C6 - co najmniej 1% populacji krajowej).

Dla obszaru Jezioro Oświn i okolice został opracowany plan zadań ochronnych, który został zatwierdzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 23 stycznia 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2015 r., poz. 406), zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 19 maja 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2016 r., poz. 2155).

Mapa obszaru Jezioro Oświn i Okolice PLB280004 w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo

Tabela XXVI Gatunki z Załącznika I Dyrektywy 2009/147/WE występujące na Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Jezioro Oświn i Okolice PLB280004

Gatunek					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ populacji	Wielkość		Jednostka	Kategoria C/R/V/P	Jakość danych G/M/P/DD	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B	A056	<i>Anas clypeata</i>			r		3	i		M	D			
B	A052	<i>Anas crecca</i>			r				P	M	D			
B	A055	<i>Anas querquedula</i>			r				P	M	D			
B	A051	<i>Anas strepera</i>			r	10	15	i		M	C	C	C	C
B	A041	<i>Anser albifrons</i>			c	150	150	i		M	D			
B	A043	<i>Anser anser</i>			r	3	5	i		M	D			
B	A039	<i>Anser fabalis</i>			r	150	150	i		M	D			
B	A089	<i>Clanga pomarina</i>			r	1	2	i		M	D			
B	A021	<i>Botaurus stellaris</i>			r	10	12	i		M	D			
B	A197	<i>Chlidonias niger</i>			c	40	45	i		M	C	C	C	C
B	A031	<i>Ciconia ciconia</i>			r	1	1	i		M	D			
B	A030	<i>Ciconia nigra</i>			r	1	2	i		M	D			
B	A081	<i>Circus aeruginosus</i>			r	10	15	i		M	D			
B	A084	<i>Circus pygargus</i>			r	1	1	i		M	D			
B	A122	<i>Crex crex</i>			r	10	13	i		M	D			
B	A036	<i>Cygnus olor</i>			r	3	4	i		M	D			
B	A239	<i>Dendrocopos leucotos</i>			p	5	8	i		M	C	B	C	C
B	A238	<i>Dendrocopos medius</i>			p	10	12	i		M	D			
B	A236	<i>Dryocopus martius</i>			p	2	3	i		M	D			
B	A320	<i>Ficedula parva</i>			r	3	5	i		M	D			
B	A123	<i>Gallinula chloropus</i>			r	3	11	i		M	D			
B	A127	<i>Grus grus</i>			r	12	15	i		M	D			
B	A127	<i>Grus grus</i>			c	200	200	i		M	D			

Gatunek					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ populacji	Wielkość		Jednostka	Kategoria C/R/V/P	Jakość danych G/M/P/DD	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>			r	1	1	i		M	D			
B	A338	<i>Lanius collurio</i>			r	30	40	i		M	D			
B	A246	<i>Lullula arborea</i>			r	2	5	i		M	D			
B	A073	<i>Milvus migrans</i>			r		1	i		M	D			
B	A072	<i>Pernis apivorus</i>			r	3	3	i		M	D			
B	A234	<i>Picus canus</i>			p	2	3	i		M	D			
B	A120	<i>Porzana parva</i>			r	70	90	i		M	B	B	C	B
B	A119	<i>Porzana porzana</i>			r	7	10	i		M	D			
B	A188	<i>Rallus aquaticus</i>			r	10	15	i		M	D			
B	A307	<i>Sylvia nisoria</i>			r	10	12	i		M	D			
B	A165	<i>Tringa ochropus</i>			r	5	8	i		M	D			

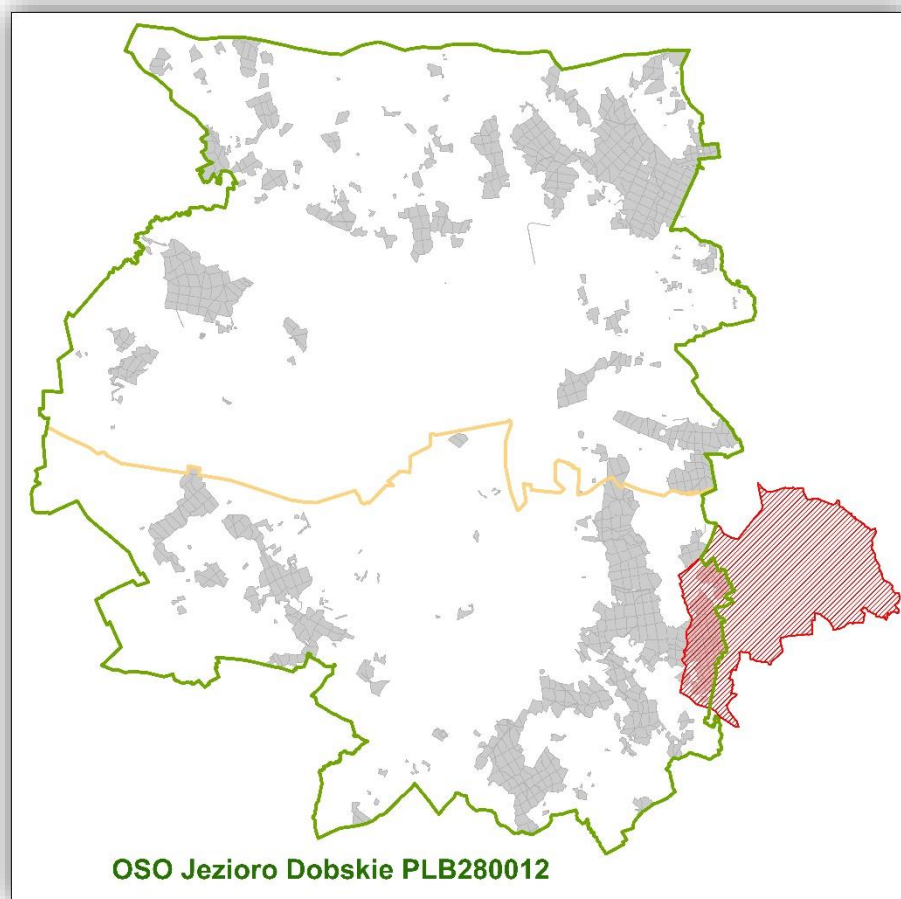
- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP.: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ populacji: p = osiadłe, r = wydająca potomstwo, c = przelotna, w = zimująca (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć typu „p = osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary, cmales = nawołujące samce lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. portal referencyjny).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

5.3.2. Jezioro Dobskie PLB280012

Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSOP) o powierzchni 6 985,25 ha, w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo zajmuje powierzchnię ok. 1318 ha, a na gruntach Nadleśnictwa 893,18 ha. Ostoja położona jest w obrębie Kętrzyn, na terenie leśnictwa Kronowo, w oddz.: 5m, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74a,b, 83, 84, 85, 86, 87a-c,f-m, 99, 100, 101, 102, 103, 106A, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117A, 117, 118b-i. W skład powierzchni wchodzi również nieliterowane wydzielania liniowe położone w wymienionych powyżej oddziałach. Obszar Jezioro Dobskie PLB280012 został wyznaczony i zatwierdzony w 2007 r. na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. Urz. 07.179.1275). Położony jest na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie kętrzyńskim, gm. Kętrzyn, w powiecie węgorzewskim, gm. Węgorzewo oraz w powiecie giżyckim, gm. Ryn i gm. Giżycko.

Duże, mezotroficzne jezioro z kilkoma wyspami położone jest wśród morenowych wzgórz łagodnych stokach. Okolica usiana jest licznymi głazami narzutowymi. Tylko od strony południowej do jeziora przylega kompleks leśny, pozostałe brzegi są otoczone przez łąki i pola uprawne. Na terenie ostoi występuje co najmniej 21 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz siedem gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Są to: bąk, bocian czarny, bocian biały, trzmielojad, kania czarna, kania ruda, bielik, błotniak stawowy, błotniak zbożowy, błotniak łąkowy, orlik krzykliwy, jarząbek, kropiatka, zielonka, derkacz, żuraw, rybitwa rzeczna, zimorodek, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, dzięcioł biało-grzbiety, podróżniczek, gąsiorek, ortolan. Gniazduje tutaj powyżej 1% krajowej populacji kani czarnej i orlika krzykliwego. W dość dużym zagęszczeniu występuje tu żuraw, który w okresie wędrówek osiąga co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego.

Dla obszaru Jezioro Dobskie został opracowany plan zadań ochronnych, który został zatwierdzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 29 grudnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2014 r., poz. 4307), zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 10 maja 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2016 r., poz. 2499).

Mapa obszaru Jezioro Dobskie PLB280012 w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo

Tabela XXVII Gatunki z Załącznika I Dyrektywy 2009/147/WE występujące na Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Jezioro Dobskie PLB280012

Gatunek					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ populacji	Wielkość		Jednostka	Kategoria C/R/V/P	Jakość danych G/M/P/DD	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B	A229	<i>Alcedo atthis</i>			r	1	2	i		M	D			
B	A051	<i>Anas strepera</i>			r	19	19	i		M	C	C	C	C
B	A089	<i>Clanga pomarina</i>			r	11	11	i		M	C	B	C	C
B	A021	<i>Botaurus stellaris</i>			r	5	8	i		M	D			
B	A067	<i>Bucephala clangula</i>			r	24	24	i		M	C	B	C	C
B	A031	<i>Ciconia ciconia</i>			r	10	10	i		M	D			
B	A030	<i>Ciconia nigra</i>			r	4	4	i		M	D			
B	A081	<i>Circus aeruginosus</i>			r	13	14	i		M	D			
B	A084	<i>Circus pygargus</i>			r	2	3	i		M	D			
B	A122	<i>Crex crex</i>			r	21	26	i		M	D			
B	A239	<i>Dendrocopos leucotos</i>			p	1	16	i		M	C	C	C	C
B	A238	<i>Dendrocopos medius</i>			p	36	50	i		M	D			
B	A236	<i>Dryocopus martius</i>			p	22	22	i		M	D			
B	A379	<i>Emberiza hortulana</i>			r	5	6	i		M	D			
B	A127	<i>Grus grus</i>			r	68	75	i		M	C	B	C	C
B	A127	<i>Grus grus</i>			c	990	2000	i		M	C	B	C	C
B	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>			r	5	5	i		M	D			
B	A338	<i>Lanius collurio</i>			p	56	63	i		M	D			
B	A070	<i>Mergus merganser</i>			r	7	7	i		M	C	C	C	C
B	A073	<i>Milvus migrans</i>			r	2	2	i		M	C	B	C	C
B	A058	<i>Netta rufina</i>			r	2	2	i		M	C	C	C	C
B	A072	<i>Pernis apivorus</i>			r	1	2	i		M	D			
B	A017	<i>Phalacrocorax carbo</i>			r	670	670	i		M	B	B	C	B
B	A391	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>			r	700	700	i		M	B	B	C	B
B	A234	<i>Picus canus</i>			p	6	6	i		M	D			

Gatunek					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ populacji	Wielkość		Jednostka	Kategoria C/R/V/P	Jakość danych G/M/P/DD	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B	A120	<i>Porzana parva</i>			r	9	10	i		M	C	C	C	C
B	A119	<i>Porzana porzana</i>			r	1	1	i		M	D			
B	A193	<i>Sterna hirundo</i>			r	1	2	r		M	D			

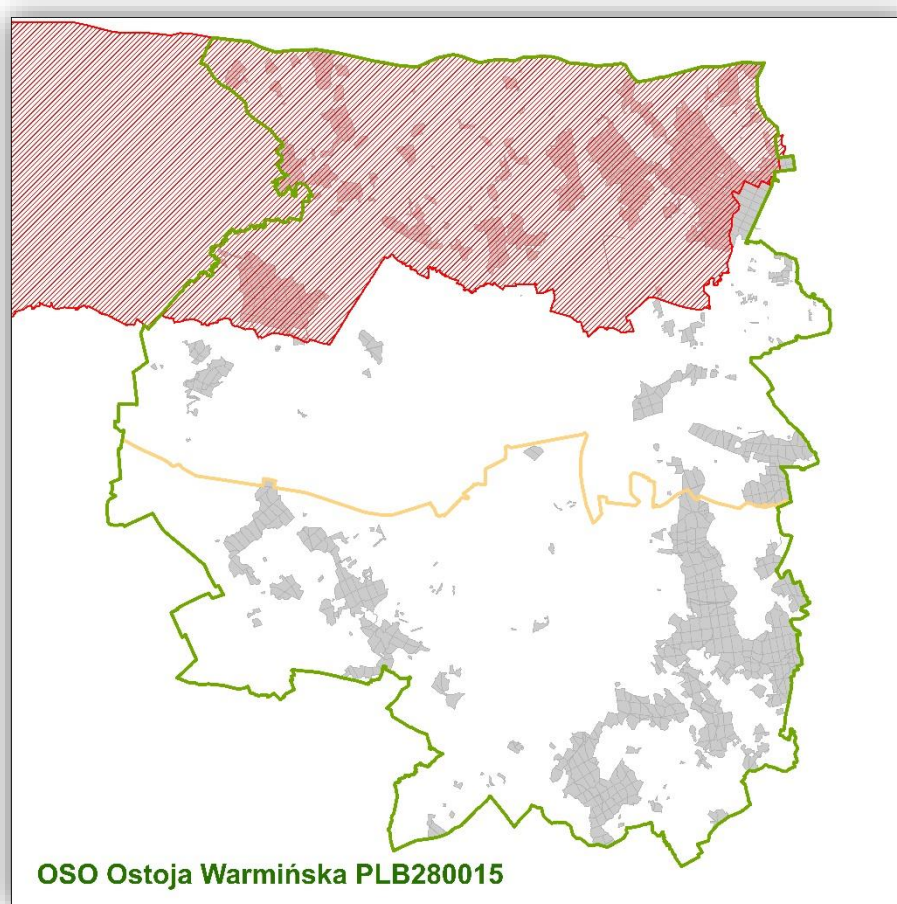
- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP.: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ populacji: p = osiadłe, r = wydająca potomstwo, c = przelotna, w = zimująca (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć typu „p = osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary, cmales = nawołujące samce lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. portal referencyjny).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

5.3.3. Ostoja Warmińska PLB280015

Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSOP) o powierzchni 145 341,99 ha, w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo zajmuje powierzchnię ok. 32 021 ha, a na gruntach Nadleśnictwa 6 935,43 ha. Ostoja położona jest w obrębie Gierdawy w oddz.: 1, 1A, 2, 3, 4, 4A, 5, 6, 7, 7A, 7B, 7C, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43a, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 51A, 52C, 52, 52B, 52A, 53, 54, 55, 56, 56A, 56B, 57, 58, 59, 60, 61B, 61A, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96a-c,i-k,n,p,s,n, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 106, 109a-l,o, 110, 111, 112, 113a-h,j, 114, 118a,b,c, 119a,b,d,f,l, 120a,b,d,f,l,o,s,x, 121a-g,i,l,s,x, 122a-d,g,h, 123, 124, 125a-g, 139, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 230A, 231, 232, 233a-g, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 275A, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 282A, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 300A, 301, 301A, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354a-g,i,j,o. W skład powierzchni wchodzi również nieliterowane wydzielania liniowe położone w wymienionych powyżej oddziałach. Obszar Ostoja Warmińska PLB280015 został wyznaczony i zatwierdzony w 2004 r. na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. Urz. 04.229.2313). Ostoja położona jest w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego i ciągnie się pasem długości około 115 km i szerokości 10-20 km wzdłuż granicy państwowej z obwodem kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej. Na wschodzie obszar sięga jeziora Oświn, na zachodzie zaś sięga doliny niewielkiej rzeki Gołubej, dopływu Banówki. Ostoję utworzono głównie ze względu na ochronę jednego gatunku - bociana białego. Gatunek ten tworzy na terenie ostoi najliczniejszą lokalną populację w kraju, jednocześnie osiągając tutaj najwyższe zagęszczenie (71 par na 100 km²). Jest to również ważna ostoja dla wielu innych

gatunków ptaków. Stwierdzono tu bowiem aż 93 gatunki ptaków waloryzujące obszary Natura 2000. Wśród nich znalazło się 38 gatunków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej i 15 gatunków ptaków z Polskiej czerwonej Księgi Zwierząt. Według ostatnich danych (Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce, 2010) obszar jest zasiedlony przez bardzo liczne populacje bociana białego, bociana czarnego, błotniaka stawowego, błotniaka łąkowego, orlika krzykliwego, derkacza i żurawia. Ocenia się, że dla wymienionych gatunków jest to jedna z najważniejszych ostoi w kraju.

Dla obszaru Ostoja Warmińska został opracowany plan zadań ochronnych, który został zatwierdzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 30 września 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2014 r., poz. 3086).

Mapa obszaru Ostoja Warmińska PLB280015 w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo

Tabela XXVIII Gatunki z Załącznika I Dyrektywy 2009/147/WE występujące na Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Ostoja Warmińska PLB280015

Gatunek					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ populacji	Wielkość		Jednostka	Kategoria C/R/V/P	Jakość danych G/M/P/DD	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B	A168	<i>Actitis hypoleucos</i>			r	15	20	i		M	C	C	C	C
B	A229	<i>Alcedo atthis</i>			r	40	60	i		M	C	A	C	C
B	A054	<i>Anas acuta</i>			c				P	M	D			
B	A056	<i>Anas clypeata</i>					c				P	M	D	
B	A052	<i>Anas crecca</i>			r				P	M	D			
B	A050	<i>Anas penelope</i>			c				P	M	D			
B	A053	<i>Anas platyrhynchos</i>			r	200	300	i		M	D			
B	A055	<i>Anas querquedula</i>			r	3	5	i		M	D			
B	A043	<i>Anser anser</i>			c				P	M	D			
B	A043	<i>Anser anser</i>			r				P	M	D			
B	A039	<i>Anser fabalis</i>			c				P	M	D			
B	A089	<i>Clanga pomarina</i>			r	90	110	i		M	B	B	C	B
B	A059	<i>Aythya ferina</i>			r	5	10	i		M	D			
B	A061	<i>Aythya fuligula</i>			r	1	5	i		M	D			
B	A061	<i>Aythya fuligula</i>			c				P	M	D			
B	A021	<i>Botaurus stellaris</i>			r	5	25	i		M	D			
B	A067	<i>Bucephala clangula</i>			r	20	30	i		M	B	B	C	B
B	A149	<i>Calidris alpina</i>			c				P	M	D			
B	A224	<i>Caprimulgus europaeus</i>			r	10	15	i		M	D			
B	A136	<i>Charadrius dubius</i>			r	3	5	i		M	D			
B	A196	<i>Chlidonias hybridus</i>			c				P	M	D			
B	A198	<i>Chlidonias leucopterus</i>			r				P	M	D			
B	A197	<i>Chlidonias niger</i>			r	20	30	i		M	D			
B	A031	<i>Ciconia ciconia</i>			r	800	900	i		M	B	B	B	B

Gatunek					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ populacji	Wielkość		Jednostka	Kategoria C/R/V/P	Jakość danych G/M/P/DD	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B	A030	<i>Ciconia nigra</i>			r	15	20	i		M	B	B	C	B
B	A081	<i>Circus aeruginosus</i>			r	60	80	i		M	C	A	C	B
B	A082	<i>Circus cyaneus</i>			c				P	M	D			
B	A084	<i>Circus pygargus</i>			r	15	30	i		M	C	B	B	B
B	A207	<i>Columba oenas</i>			r	30	50	i		M	D			
B	A122	<i>Crex crex</i>			r	600	800	i		M	C	A	C	B
B	A038	<i>Cygnus cygnus</i>			r	2	3	i		M	C	C	B	B
B	A036	<i>Cygnus olor</i>			r	90	100	i		M	B	C	C	C
B	A239	<i>Dendrocopos leucotos</i>			p	10	15	i		M	B	A	C	B
B	A238	<i>Dendrocopos medius</i>			p	40	50	i		M	D			
B	A439	<i>Dendrocopos syriacus</i>			c				P	M	D			
B	A236	<i>Dryocopus martius</i>			p	70	100	i		M	D			
B	A098	<i>Falco columbarius</i>			c				P	M	D			
B	A320	<i>Ficedula parva</i>			r	30	50	i		M	C	B	C	C
B	A125	<i>Fulica atra</i>			r	100	150	i		M	D			
B	A153	<i>Gallinago gallinago</i>			r	30	50	i		M	D			
B	A123	<i>Gallinula chloropus</i>			r	20	30	i		M	D			
B	A127	<i>Grus grus</i>			r	300	400	i		M	B	B	C	B
B	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>			r	4	7	i		M	C	B	C	C
B	A338	<i>Lanius collurio</i>			r	200	300	i		M	D			
B	A177	<i>Larus minutus</i>			c				P	M	D			
B	A156	<i>Limosa limosa</i>			r	2	3	i		M	D			
B	A246	<i>Lullula arborea</i>			r	50	100	i		M	D			
B	A068	<i>Mergus albellus</i>			c				P	M	D			
B	A070	<i>Mergus merganser</i>			r	15	20	i		M	B	B	C	B
B	A073	<i>Milvus migrans</i>			r	1	2	i		M	D			
B	A074	<i>Milvus milvus</i>			r	3	5	i		M	D			

Gatunek					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ populacji	Wielkość		Jednostka	Kategoria C/R/V/P	Jakość danych G/M/P/DD	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B	A160	<i>Numenius arquata</i>			r				P	M	D			
B	A094	<i>Pandion haliaetus</i>			c				P	M	D			
B	A072	<i>Pernis apivorus</i>			r	15	20	i		M	C	B	B	B
B	A151	<i>Philomachus pugnax</i>			c				P	M	D			
B	A234	<i>Picus canus</i>			p	30	30	i		M	B	B	C	B
B	A140	<i>Pluvialis apricaria</i>			c	2900	2900	i		M	C	C	C	C
B	A005	<i>Podiceps cristatus</i>			r	30	50	i		M	D			
B	A006	<i>Podiceps grisegena</i>			r	10	15	i		M	D			
B	A008	<i>Podiceps nigricollis</i>			r	2	3	i		M	D			
B	A120	<i>Porzana parva</i>			r	5	10	i		M	C	B	C	C
B	A119	<i>Porzana porzana</i>			c				P	M	D			
B	A118	<i>Rallus aquaticus</i>			r	20	30	i		M	D			
B	A155	<i>Scolopax rusticola</i>			r	50	70	i		M	D			
B	A193	<i>Sterna hirundo</i>			c				P	M	D			
B	A220	<i>Strix uralensis</i>			p	1	2	i		M	D			
B	A307	<i>Sylvia nisoria</i>			r	50	100	i		M	D			
B	A004	<i>Tachybaptus ruficollis</i>			r	20	30	i		M	D			
B	A166	<i>Tringa glareola</i>			c				P	M	D			
B	A164	<i>Tringa nebularia</i>			c				P	M	D			
B	A165	<i>Tringa ochropus</i>			r	30	50	i		M	B	B	C	B

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP.: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ populacji: p = osiadłe, r = wydająca potomstwo, c = przelotna, w = zimująca (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć typu „p = osiadłe”).

- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary, cmales = nawołujące samce lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. portal referencyjny).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

5.3.4. Gierłoż PLH280002

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW) Gierłoż PLH280002 o powierzchni 56,95 ha, w całości znajduje się w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo. Ostoja położona jest w obrębie Kętrzyn, na terenie leśnictw Dąbrowa i Gierłoż w oddz.: 51i,l,m,n, 52f,i,k,l,m, 53m, 56a,b, 57a,b,c, 58a,b. W skład powierzchni wchodzi również Nieliterowane wydzielenia liniowe położone w wymienionych powyżej wydzieleniach. Obszar Gierłoż PLH280002 wyznaczony i zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej w 2008 r., obejmuje położony w lesie zespół obiektów dawnej kwatery Hitlera (betonowe schrony, ceglane baraki, zachowane piwnice, podziemne kanały, betonowe cysterny) tzw. „Wilczy Szaniec”. W latach 1991-2002 stwierdzono tu zimowanie 6 gatunków nietoperzy: mopka, mroczka pozłocistego, nocka rudego, mroczka późnego, nocka Natterera i gacka wielkoucha. Od 1991 r. w schronach prowadzone są liczenia zimujących nietoperzy. Wykonują je pracownicy i studenci UMK w Toruniu, pracownicy Instytutu Ekologii PAN oraz studenci Uniwersytetu Warszawskiego. Obszar stanowi własność Skarbu Państwa i znajduje się pod zarządem Nadleśnictwa Srokowo.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW) Gierłoż PLH280002 nie posiada zatwierzonego planu zadań ochronnych.

Tabela XXIX Typy siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, występujących na obszarze Gierłoż PLH280002 i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie w ha	Jaskinie	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzch. względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9170			28,35		M	C	C	C	C
91E0			3,77		M	B	C	B	C

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą się odnosić zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny

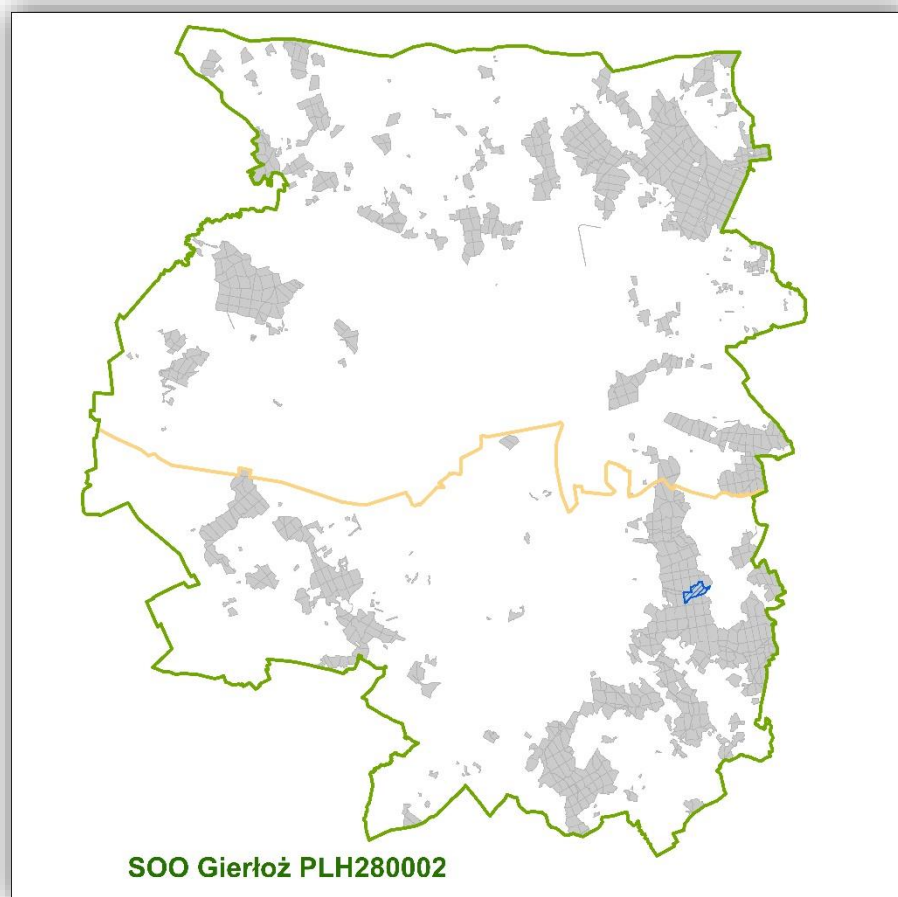
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe

Z powodu braku zatwierdzonego planu zadań ochronnych oraz dokumentacji z inwentaryzacji przeprowadzonej na terenie (OZW) Gierłoż PLH280002, nie można zlokalizować typów siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Tabela XXX Gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG występujące na obszarze Gierłóż PLH280002 według SDF

Gatunek					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	N P	Typ populacji	Wielkość		Jednostka	Kategoria C/R/V/P	Jakość danych G/M/P/DD	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
M	1308	<i>Barbastella barbastellus</i>			w	240	240	i		M	C	B	C	B

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP.: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ populacji: p = osiadłe, r = wydająca potomstwo, c = przelotna, w = zimująca (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć typu „p = osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary, cmales = nawołujące samce lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. portal referencyjny).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

Mapa obszaru Gierłoż PLH280002 w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo

5.3.5. Ostoja nad Oświnem PLH280044

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW) Ostoja nad Oświnem PLH280044 o powierzchni 3 356,70 ha, w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo zajmuje powierzchnię ok. 890 ha, a na jego gruntach zajmuje powierzchnię 727,80 ha. Położony jest w obrębie Gierdawy, w oddz: 2, 3, 4, 5, 6, 7b,c,h-j,l-n, 7A, 7B, 7C, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 52A, 52B, 52a-h, 53, 54, 61B, 67, 68, 69, 74, 75, 76, 84a, 107a-h,j-l, 133Ac, obejmuje także linie podziału powierzchniowego oraz rowy znajdujące się w granicach tych wydzieleń. Ostoja nad Oświnem jako obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW) zatwierdzony został Decyzją Komisji Europejskiej w 2011 r., oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 marca 2018 r. (Dz. Urz. 2018, poz. 851). Obszar położony jest na terenie województwa warmińsko – mazurskiego, w powiatach: kętrzyńskim (gm. Barciany, gm. Srokowo) oraz w powiecie węgorzewskim (gm. Węgorzewo).

Ostoja położona jest w rozległej niecce w północno-wschodniej części Równiny Sępopskiej, w dorzeczu Pregoty. Przeważają tu gleby bielicowe. Na terenie ostoi dominują torfowiska niskie. Dawne mokradła zostały w większości osuszone. Łącznie stwierdzono obecność 6 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, reprezentowane przez zespoły: grąd subkontynentalny (*Tilio-Carpinetum*), łąg olszowy, olszowo-jesionowy (*Fraxino-Alnetum*), bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Thelypteridi-Betuletum pubescentis*, *Betulo pubescentis-Piceetum*), niżowe łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), starorzecza i inne naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne (*Potamion* i *Nymphaeion*), torfowisko wysokie (*Eriophoro vaginati-Sphagnetum recurvi*). Dzięki żyzności i znacznemu różnicowaniu siedlisk obszar odznacza się bogactwem flory, w skład której wchodzi ponad 550 gatunków roślin naczyniowych i około 70 gatunków mszaków. Stwierdzono też występowanie około 30 gatunków porostów. Na terenie ostoi występują niektóre gatunki zwierząt z Załącznika II do Dyrektywy Siedliskowej: chrząszcz - pachnica dębowa, ryby - różanka, piskorz i koza, gad - żółw błotny, płazy - traszka grzebieniasta i kumak nizinny, ssaki - nocek łydkowłosy, bóbr europejski i wydra.

Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOOS) Ostoja nad Oświnem posiada opracowany plan zadań ochronnych, który został zatwierdzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 22 stycznia 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2015 r., poz. 407), zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 18 maja 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2016 r., poz. 2154).

Tabela XXXI Typy siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, występujących na obszarze Ostoja nad Oświnem PLH280044 i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie w ha	Jaskinie	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchn. względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3150			495,11		M	B	C	B	B
6510			82,57		M	C	C	C	C
7110			1,01		M	B	C	B	C
9170			258,8		M	B	C	B	B
91D0			26,52		M	C	C	C	C
91E0			170,18		M	B	C	B	B

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą się odnosić zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympeion*

6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowe ekstensywnie

7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny

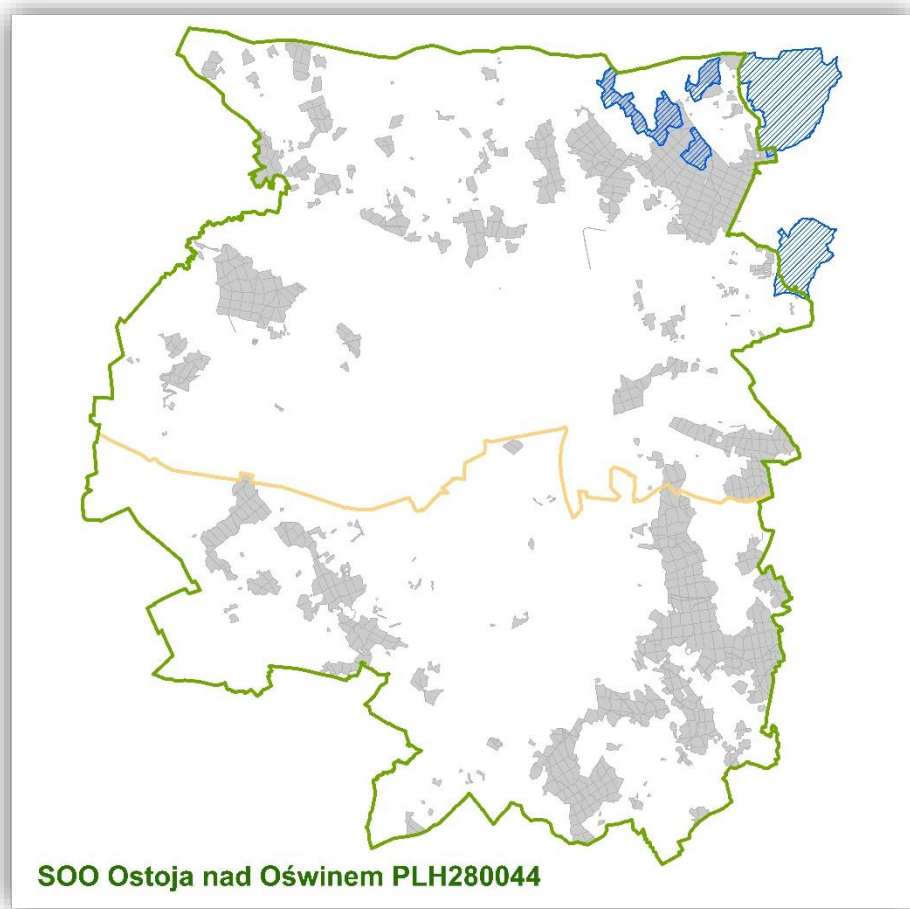
91D0 Bory i lasy bagienne

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe

Tabela XXXII Gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG występujące na obszarze Ostoja nad Oświnem PLH280044 według SDF

Gatunek					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	N P	Typ populacji	Wielkość		Jednostka	Kategoria C/R/V/P	Jakość danych G/M/P/DD	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ocena ogólna
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A	1188	<i>Bombina bombina</i>			p	101	250	i		M	C	B	C	C
M	1337	<i>Castor fiber</i>			p	101	250	i		M	C	B	C	B
F	1149	<i>Cobitis taenia</i>			p				P	M	C	C	C	C
R	1220	<i>Emys orbicularis</i>			p				P	M	C	B	C	C
M	1355	<i>Lutra lutra</i>			p	6	10	i		M	C	B	C	B
F	1145	<i>Misgurnus fossilis</i>			p				P	M	C	A	C	B
M	1318	<i>Myotis dasycneme</i>			r	1	5	i		M	C	A	C	B
I	1084	<i>Osmoderma eremita</i>			p				P	M	C	B	B	B
F	5339	<i>Rhodeus amarus</i>			p				P	M	C	B	C	C
A	1166	<i>Triturus cristatus</i>			p	11	50	i		M	D			

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP.: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ populacji: p = osiadłe, r = wydająca potomstwo, c = przelotna, w = zimująca (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć typu „p = osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary, cmales = nawołujące samce lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. portal referencyjny).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

Mapa obszaru Ostoja nad Oświnem PLH280044 w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo

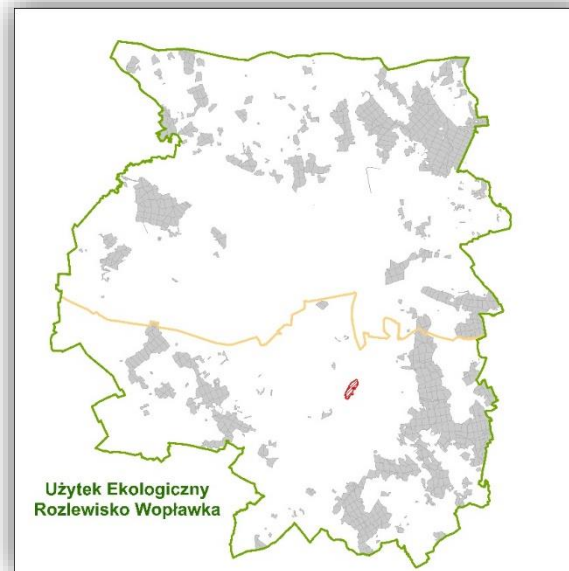
5.4. Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne stanowią jedną z form ochrony przyrody. Są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, które mają znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, takich jak naturalne zbiorniki wodne, śródleśne i śródpolne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna i torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp. Ich powierzchnia jest zazwyczaj niewielka i są to grunty najczęściej dotychczas uznawane za nieużytki. Zachowanie takich powierzchni w ich naturalnym stanie pozwala zarówno na utrzymanie różnorodności biologicznej krajobrazu jak i równowagi ekologicznej ekosystemów zniekształconych działalnością gospodarczą człowieka.

W zasięgu Nadleśnictwa Srokowo lecz poza gruntami nadleśnictwa znajduje się jeden użytek ekologiczny „Rozlewisko Wopławka” o powierzchni 65,91 ha, położony w powiecie kętrzyńskim, na terenie miasta i gminy Kętrzyn. Ustanowiony na podstawie Rozporządzenia nr 26 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. nr 105, poz. 1670), jako rozlewisko śródpolne i ostoja wielu rzadkich gatunków ptaków. Stosunkowo niewielką, lecz najcenniejszą część rozlewiska stanowi otwarte lustro wody znajdujące się w jego północnej części. Podmokłe obszary użytku ekologicznego połączone są niewielkim ciekim wodnym z małym jeziorkiem położonym w obrębie miasta Kętrzyn. Rozlewisko Wopławka zostało opisane w pracy „Tereny o szczególnym znaczeniu dla ptaków wodnych i błotnych w Polsce” T. Wesołowskiego i A. Winnickiego. Miejsce to służy ptakom jako żerowisko i pierzowisko, a w okresie wiosennych przelotów zatrzymuje się tutaj około 200 batalionów. Na obszarze użytku zostało stwierdzone występowanie około 130 gatunków ptaków, w tym 79 gatunków gniazdujących i 49 gatunków zalatujących. Między innymi gniazdują tutaj błotniak stawowy, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, perkoz zauszniak, perkozek, kokoszka wodna, sowa błotna, remiz.

Tabela XXXIII Wykaz istniejących użytków ekologicznych

L.p.	Nr rej. wojew.	Dz. Urz. Woj. poz.	Położenie		Powierzchnia w ha	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze, zagrożenia	Zabiegi		Uwagi
			oddział poddział dz. ew.	gmina leśnictwo			projektowane	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	94	Rozporządzenie nr 26 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. (Dz.Urz.Woj. Warm.-Maz. z 2009 r., nr 105, poz. 1659).		Kętrzyn Dąbrowa	65,91	Rozlewisko Wopławka – trwale zabagnione łąki z niewielkim lustrem otwartej wody o swoistych cechach krajobrazu, stanowiący miejsce lęgowe ptactwa wodno-błotnego i przebywania ptaków wędrownych.			Poza gruntami Nadleśnictwa Srokowo

Położenie użytku ekologicznego „Rozlewisko Wopławka”

5.5. Pomniki przyrody

Według ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. 2016 poz. 2134, z późn. zm) „Pomnikami są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności okazałych rozmiarów, sędziwe drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe, jaskinie.”

Na Gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Srokowo znajdują się 124 pomniki przyrody. Są to pojedyncze drzewa, grupy drzew oraz głązy narzutowe.

Pomnikowy dąb „Bobrowniczy” (L-ctwo Wilcze, oddz. 54 a)

Pomnikowy buk (L-ctwo Suśnik, oddz. 264 a)

Pomnikowy dąb „Ludwik” (L-ctwo Jezioro, oddz. 96 c)

Tabela XXXIV Wykaz pomników przyrody na gruntach Nadleśnictwa Srokowo (według stanu na 11.04.2019 r.)

L.p.	Nr ewid.	Akt prawny powołujący pomnik przyrody	Rok uznania	Położenie		Opis obiektu							Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody	Uwagi
				Oddział Pododdział	gmina leśnictwo	rodzaj	wiek	wysokość w m	obwód w cm	stan zdrowotny	zagrożenia	pow. w ha		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	702	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	96c	Srokowo Jezioro	dąb szypułkowy „Ludwik” <i>Quercus robur</i>		25	490	umiarkowany				Odlamane dwa konary, 1 konar złamany podczas wichury w czerwcu 2019 r.
2.	279	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 279/61, 1961 r.	1961	5a	Srokowo Jezioro	granitognejs różowy		0,6	900					
3.	705-709	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	3c	Srokowo Jezioro	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> - 5 szt.		23-26	260-460	dobry				1 szt. posusz
4.	703	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	99h	Srokowo Jezioro	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		23	370	dobry				
5.	704	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	5g	Srokowo Jezioro	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		23	370	wywrot				
6.	11	Rlb-16/11/52 29.12.1952 r.	1952	3c	Srokowo Jezioro	dąb szypułkowy „Adam” <i>Quercus robur</i>		26	395	zamierający				
7.	710	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	6a	Srokowo Jezioro	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		24	360	dobry				
8.	711	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	6a	Srokowo Jezioro	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		24	390	dobry				
9.	712	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	6k	Srokowo Jezioro	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		27	440	dobry				
10.	12	Rlb-16/11/52 29.12.1952 r.	1952	4m	Srokowo Jezioro	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		28	425	dobry				

L.p.	Nr ewid.	Akt prawny powołujący pomnik przyrody	Rok uznania	Położenie		Opis obiektu							Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody	Uwagi
				Oddział Pododdział	gmina leśnictwo	rodzaj	wiek	wysokość w m	obwód w cm	stan zdrowotny	zagrożenia	pow. w ha		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
11.	701	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	71b	Srokowo Wilcze	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		27	410	dobry				
12.	713	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	13j	Srokowo Łączki	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> - aleja 16 szt.		28-31	280-420	dobry				
13.	715	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	14c	Srokowo Łączki	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		32	410	dobry				
14.	716	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	14h	Srokowo Łączki	klon zwyczajny <i>Acer platanoides</i>				martwy, wywrot				
15.	717-719	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	15b	Srokowo Łączki	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> - 3 szt.		28-30	420-520	dobry				
16.	424	RGŻL-op-421/84 11.06.1984r.	1984	54a	Srokowo Wilcze	dąb szypułkowy „Bobrowniczy” <i>Quercus robur</i>		28	500	dobry				
17.	550	Zarz. Nr 16 Woj. Olsztyńskiego z dnia 11.02.1991r.	1991	14j	Srokowo Łączki	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> - 7 szt.		29-32	390-590	dobry				
18.	551	Zarz. Nr 16 Woj. Olsztyńskiego z dnia 11.02.1991r.	1991	13g	Srokowo Łączki	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> - 2 szt.		480-540	33-34	dobry				
19.	714	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	11h	Barciany Łączki	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>				martwy, posusz				
20.	651	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	266a	Barciany Bobry	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		32	420	dobry				
21.	652	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	265d	Barciany Bobry	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		28	380	dobry				

L.p.	Nr ewid.	Akt prawny powołujący pomnik przyrody	Rok uznania	Położenie		Opis obiektu							Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody	Uwagi
				Oddział Pododdział	gmina leśnictwo	rodzaj	wiek	wysokość w m	obwód w cm	stan zdrowotny	zagrożenia	pow. w ha		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
22.	653	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	265d	Barciany Bobry	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>				posusz				
23.	648	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	270d	Barciany Bobry	buk pospolity <i>Fagus sylvatica</i>		32	320	martwica z jednej strony				
24.	649	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	270d	Barciany Bobry	buk pospolity <i>Fagus sylvatica</i>		32	330	martwica z jednej strony				
25.	646	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	218f	Barciany Bobry	dąb szypułkowy „Romuald” <i>Quercus robur</i>		23	520	dobry				
26.	9	Rlb-16/9/52 29.12.1952 r.	1952	221b	Barciany Bobry	buk pospolity <i>Fagus sylvatica</i> - 35 szt.		27-32	100-180	część pomników martwych (posusze, wywroty), zdrowych osobników 29 szt.				
27.	650	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	269a	Barciany Bobry	grab pospolity <i>Carpinus betulus</i>		23	240	dobry				
28.	16	Rlb-16/16/52 29.12.1952 r.	1952	282c	Sępapol Zielone	buk pospolity <i>Fagus sylvatica</i> - 15 szt.		25	140-500	dobry				
29.	14	Rlb-16/14/52 29.12.1952 r.	1952	166g	Srokowo Mały Kamień	granitognejs „Siny Kamień”		1,6	1800					
30.	720	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	185f	Srokowo Mały Kamień	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		24	590	dobry				
31.	721	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	165g	Srokowo Mały Kamień	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>		28	300	wywrot				
32.	722	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	178g	Srokowo Mały Kamień	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		23	510	dobry				

L.p.	Nr ewid.	Akt prawny powołujący pomnik przyrody	Rok uznania	Położenie		Opis obiektu							Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody	Uwagi
				Oddział Pododdział	gmina leśnictwo	rodzaj	wiek	wysokość w m	obwód w cm	stan zdrowotny	zagrożenia	pow. w ha		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
33.	723	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	178i	Srokowo Mały Kamień	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		22	450	dobry				
34.	724	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	181h	Srokowo Mały Kamień	dagleźja zielona - 8szt. <i>Pseudotsuga menziesii</i>		26-27	140-280	dobry			1 suchoczub	
35.	683-688	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	357a	Barciany Królikarnia	dąb szypułkowy - 6 szt. <i>Quercus robur</i>		21-23	380-480	3 szt. - dobry 2 szt. - złomy 1 szt. - zamierający				
36.	680	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	356b	Barciany Królikarnia	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		21	390	dobry				
37.	681	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	356b	Barciany Królikarnia	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		21	490	dobry				
38.	682	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	356b	Barciany Królikarnia	buk pospolity <i>Fagus sylvatica</i>		23	390	złom na wys. 2 m				
39.	689	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	357b	Barciany Królikarnia	Jesion wyniosły - 2 szt. <i>Fraxinus excelsior</i>		25	290,440	zamierające				
40.	690	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	371f	Korsze Królikarnia	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		21	370	dobry				
41.	691-694	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	355c	Barciany Królikarnia	dąb szypułkowy - 4 szt. <i>Quercus robur</i>		22	380-510	1 szt. złom na wys. 6 m				
42.	695	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	355c	Barciany Królikarnia	buk pospolity <i>Fagus sylvatica</i>		21	420	dobry				
43.	696	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	355c	Barciany Królikarnia	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>				wywrot				
44.	208	Decyzja nr 208/57 17.06.1957 r.	57	46h	Kętrzyn Dąbrowa	głaz - granit rapakivi		1,25	900					

L.p.	Nr ewid.	Akt prawny powołujący pomnik przyrody	Rok uznania	Położenie		Opis obiektu							Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody	Uwagi
				Oddział Pododdział	gmina leśnictwo	rodzaj	wiek	wysokość w m	obwód w cm	stan zdrowotny	zagrożenia	pow. w ha		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
45.	642-645	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	16d	Barciany Dąbrowa	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> - 4 szt.		27-30	425-590	doby				
46.	654	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	20m	Kętrzyn Dąbrowa	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>				złom od 2008 r.				
47.	655-660	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	38i	Kętrzyn Dąbrowa	dąb szypułkowy - 6 szt. <i>Quercus robur</i>		26-27	400-490	1 szt. wywrot				
48.	697	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	300n	Reszel Tolkowiec	klon zwyczajny <i>Acer platanoides</i>				złom na wys. 4 m, martwy				
49.	698	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	300n	Reszel Tolkowiec	klon zwyczajny <i>Acer platanoides</i>				złamane dwie odnogi, martwy				
50.	699	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	300n	Reszel Tolkowiec	buk pospolity <i>Fagus sylvatica</i>		24	320	odłamany konar, żywy				
51.	742-753	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	265h,m	Korsze Suśnik	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> grab pospolity <i>Carpinus betulus</i> - 3 szt. wiąz pospolity <i>Ulmus minor</i> - 6 szt. buk pospolity <i>Fagus sylvatica</i> - 2 szt.		21-24	210-380	1 grab złamany na wys. 3 m. 1 wiąz złamany na wys. 3 m. pozostałe drzewa stan dobry				
52.	725	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	265b	Korsze Suśnik	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		24	410	dobry				
53.	726	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	264a	Korsze Suśnik	buk pospolity <i>Fagus sylvatica</i>		24	410	dobry				

L.p.	Nr ewid.	Akt prawny powołujący pomnik przyrody	Rok uznania	Położenie		Opis obiektu							Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody	Uwagi
				Oddział Pododdział	gmina leśnictwo	rodzaj	wiek	wysokość w m	obwód w cm	stan zdrowotny	zagrożenia	pow. w ha		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
54.	727-729	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	260c	Korsze Suśnik	Jesion wyniosły - 3 szt. Fraxinus excelsior		26-28	260-310	2 szt. zamierające 1 szt. posusz				
55.	730-739	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	260i	Korsze Suśnik	buk pospolity - 10 szt. <i>Fagus sylvatica</i>		24-26	230-380	1 szt. odłamany konar, zamierający				
56.	740	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	260i	Korsze Suśnik	klon zwyczajny <i>Acer platanoides</i>		25	260	dobry				
57.	741	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	260a	Korsze Suśnik	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		28	440	dobry, jednostronna martwica				
58.	754-756	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	263k	Korsze Suśnik	grab pospolity <i>Carpinus betulus</i> buk pospolity - 2 szt. <i>Fagus sylvatica</i>		22 30	210 310-330	dobry				
59.	673	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	87l	Kętrzyn Kronowo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		26	480	dobry				
60.	663-667	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	106g	Kętrzyn Kronowo	lipa drobnolistna - 5 szt. <i>Tilia cordata</i>		25	410-450	dobry				
61.	669-670	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	106g	Kętrzyn Kronowo	dąb szypułkowy - 2 szt. <i>Quercus robur</i>		28	420	1 szt. posusz				
62.	668	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	106Ah	Kętrzyn Kronowo	dąb szypułkowy „Zygmunt” <i>Quercus robur</i>		28	670	dobry				
63.	671	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	9g	Kętrzyn Kronowo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		21	400	dobry				
64.	672	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	9g	Kętrzyn Kronowo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		23	420	dobry				

L.p.	Nr ewid.	Akt prawny powołujący pomnik przyrody	Rok uznania	Położenie		Opis obiektu							Zabiegi uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody	Uwagi
				Oddział Pododdział	gmina leśnictwo	rodzaj	wiek	wysokość w m	obwód w cm	stan zdrowotny	zagrożenia	pow. w ha		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
65.	674	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	69j	Kętrzyn Kronowo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		26	470	dobry				
66.	501	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 21, 08.03.1989 r.	1989	106Ab	Kętrzyn Kronowo	wiąz pospolity <i>Ulmus minor</i> - 9 szt.		26-28	350-480	dobry				
67.	661	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	106g	Kętrzyn Kronowo	brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i>				w stanie rozkładu				
68.	662	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	106g	Kętrzyn Kronowo	kasztanowiec biały <i>Aesculus hippocastanum</i>		20	220	dobry				
69.	677	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	164j	Kętrzyn Nakomiady	sosna pospolita <i>Pinus silvestris</i>		25	300	dobry				
70.	678	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	171h	Kętrzyn Nakomiady	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		27	390	zamierający				
71.	679	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	159b	Kętrzyn Nakomiady	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		25	420	dobry				
72.	676	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	205h	Kętrzyn Poganowo	wiąz szypułkowy <i>Ulmus laevis</i>		28	410	posusz				
73.	675	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 7, poz. 77, 1994 r.	1994	180d	Kętrzyn Poganowo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>		28	480	posusz				

6. Systemy certyfikacji gospodarki leśnej

Forest Stewardship Council Asociación Civil - organizacja, której celem jest popularyzacja prowadzenia gospodarki leśnej na zasadach równorzędnych, z uwzględnieniem aspektów ekonomicznych, społecznych i przyrodniczych lasów i leśnictwa na całym świecie. Certyfikat FSC - zapewnia o tym, że produkty ze znakiem towarowym FSC spełniają Standardy Dobrej Gospodarki Leśnej (klient kupując produkt z tym znakiem nie przyczynia się do niszczenia środowiska naturalnego, łamania praw pracowników, nielegalnego wykorzystania zasobów naturalnych, zubożenia bioróżnorodności ekosystemów leśnych).

Zasady Dobrej Gospodarki Leśnej FSC obejmują:

- przestrzeganie regulacji prawnych obowiązujących w danym kraju,
- przestrzeganie praw własności do terenów leśnych,
- przestrzeganie praw ludności rdzennej,
- przestrzeganie zasad współpracy z lokalną ludnością i praw pracowników,
- racjonalne czerpanie korzyści z lasów,
- ochronę przyrody i bioróżnorodności leśnej,
- zakres planów gospodarczych,
- monitoring poszczególnych elementów i oceny gospodarki leśnej,
- ochronę lasów o szczególnej wartości,
- gospodarkę na plantacjach.

System Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) promuje zrównoważoną i trwałą gospodarkę leśną poprzez certyfikację lasów i produktów z nich pochodzących. Certyfikat PEFC zapewnia, że lasy są zarządzane zgodnie z wymogami środowiskowymi, społecznymi i ekonomicznymi – równoważąc potrzeby ludzi, przyrody i ekonomii.

Wysokie standardy w ramach PEFC zawierają wymagania dotyczące:

- zabezpieczenia obszarów leśnych istotnych z ekologicznego punktu widzenia,
- ochrony i wzbogacania różnorodności biologicznej,
- zakazu zmiany lasów w inne formy użytkowania,
- zakazu stosowania szkodliwych substancji chemicznych,
- zakazu wprowadzania gatunków drzewiastych modyfikowanych genetycznie,

- przestrzegania praw pracowniczych i praw ludności tubylczej,
- wspierania lokalnego rynku pracy,
- zgodności z podstawowymi konwencjami Międzynarodowej Organizacji Pracy,
- zapewnienia konsultacji z lokalną ludnością i interesariuszami,
- uwzględnianie tradycyjnych praw użytkowania gruntów i lokalnych zwyczajów.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Olsztynie posiada ważne certyfikaty FSC oraz PEFC.

W celu wyznaczenia lasów o szczególnych walorach przyrodniczych wydane zostało przez Dyrektora RDLP w Olsztynie Zarządzenie nr 22 z dnia 26 kwietnia 2019 r. w sprawie funkcjonowania Lasów o szczególnych walorach przyrodniczych - HCVF (High Conservation Value Forests) oraz ekosystemów referencyjnych na terenie RDLP w Olsztynie, zgodnie ze standartami FSC adaptowanymi do warunków polskich.

6.1. Lasy posiadające globalne, regionalne lub narodowe znaczenie pod względem koncentracji wartości biologicznych

6.1.1. Obszary i obiekty objęte prawną formą ochrony przyrody - HCVF 1.1

HCVF 1.1. Do tej kategorii wchodzi rezerwat przyrody: „Bajory” i „Kałęckie Błota”.

Według zasad wynikających z FSC każde działanie dotyczące wymienionych obiektów musi wynikać z potrzeb ochrony przyrody. Na terenie rezerwatu dopuszczalne są jedynie zabiegi zapisane w planie ochrony rezerwatu lub uzgodnione z regionalnym konserwatorem przyrody. W stosunku do rezerwatów przyrody nie mogą być uwzględniane potrzeby gospodarcze. Obowiązuje zasada „pierwszeństwa przyrody”.

6.1.2. Ostoje zagrożonych i ginących gatunków – HCVF 1.2

Według stanu na dzień 1.01.2020 r. na terenie Nadleśnictwa Srokowo występują 4 gatunki ptaków objętych ścisłą ochroną gatunkową, dla których ustalane są granice miejsc rozrodu i regularnego przebywania. Gniazda z wyznaczonymi strefami ochrony ścisłej mają tutaj: orlik krzykliwy – 49 stanowisk, bocian czarny – 9 stanowisk, bielik –

8 stanowisk oraz kania ruda – 2 stanowiska. Szczegółowa lokalizacja wyznaczonych stref ochrony ścisłej znajduje się w siedzibie Nadleśnictwa i nie jest ogólnie dostępna. Ochrona miejsc ich gniazdowania została uwzględniona w planach u.l. Lasy w strefach ochronnych gniazd zakwalifikowano do gospodarstwa specjalnego.

6.1.3. Siedliska z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej zinwentaryzowane w Nadleśnictwie Srokowo - HCVF 3.

HCVF 3.1. Siedliska priorytetowe wskazane w dyrektywie siedliskowej, skrajnie rzadkie i ginące w skali Europy. Do tej kategorii włączono 91D0 – bory i lasy bagienne. Realizacja zadań Planu urządzenia lasu, powinna być zgodna z wytycznymi zawartymi w planach zadań ochronnych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty oraz w Poradniku ochrony siedlisk i gatunków NATURA 2000.

HCVF 3.2. Ekosystemy rzadkie i zagrożone w skali Europy. Do tej kategorii włączono: 9170 - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, 91E0 - łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. Realizacja zadań Planu urządzenia lasu, powinna być zgodna z wytycznymi zawartymi w planach zadań ochronnych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty oraz w Poradniku ochrony siedlisk i gatunków NATURA 2000.

6.1.4. Ochrona zasobów rozkładającego się drewna i związanych z nim organizmów w wybranych ekosystemach leśnych

Ochrona rozkładającego się drewna wpłynie dodatnio na zwiększenie jego masy w lesie, dzięki czemu nastąpi intensyfikacja ochrony różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych. Większa ilość martwego drewna w lesie to wzrost ilości i liczebności gatunków roślin i zwierząt z nim związanych.

Na terenie Nadleśnictwa Srokowo zostały wyznaczone powierzchnie referencyjne chroniące zasoby rozkładającego się drewna oraz organizmy z nim związane. Ostoje objęły obszary położone na stromych stokach jarów i wąwozów, lasów mieszanych świeżych, siedliska borów bagiennych, borów mieszanych bagiennych, lasów mieszanych bagiennych, olsów, tereny trwale podtopione lub ze szkodami powodowanymi przez bobry, strefy ekotonowe nad brzegami cieków wodnych, jezior, bagien i torfowisk, tereny źródliskowe.

6.2. Lasy pełniące funkcje w sytuacjach krytycznych – HCVF 4

HCVF 4.1 Lasy wodochronne na siedliskach bagiennych i łągowych, nad brzegami rzek i jezior oraz lasy na siedliskach bagiennych.

HCVF 4.2 Lasy glebochronne

Powierzchnia lasów ochronnych w Nadleśnictwie oraz ich funkcje przedstawione zostały w rozdziale 2.3.

6.3. Lasy kluczowe dla tożsamości kulturowej lokalnej społeczności – HCVF 6

Cmentarze, miejsca pamięci, miejsca historyczne.

7. Zagrożenia

7.1. Zagrożenia wywołane szkodliwym wpływem czynników antropogenicznych

W 2017 r. w województwie warmińsko-mazurskim badania jakości powietrza prowadzone były na dziewięciu stacjach pomiarowych, z których osiem administrowanych było przez WIOŚ w Olsztynie. Jedna stacja położona w Puszczy Boreckiej zarządzana jest przez Instytut Ochrony Środowiska. Na pięciu stacjach automatycznych pomiarów zanieczyszczeń powietrza rejestruje się stężenia: SO₂, NO, NO₂, NO_x, Co, O₃ i PM₁₀. Na dwóch stacjach, w Olsztynie i Elblągu nadzorowanych przez WIOŚ w Olsztynie dodatkowo prowadzone są pomiary zanieczyszczeń BTX, a w szczególności benzenu. W systemie monitoringu jakości powietrza funkcjonują dodatkowo stanowiska mierzące zanieczyszczenie powietrza pyłem PM₁₀ i pyłem PM_{2.5} metodą manualną. Stanowiska mierzące pył PM₁₀ funkcjonują w Olsztynie, Elblągu, Nidzicy, Iławie i Glitajnach. Stanowiska mierzące stężenia pyłu PM_{2.5} w powietrzu metodą manualną znajdują się w Olsztynie, Elblągu i Ostródzie. Oceny jakości powietrza pod kątem ochrony roślin dokonano na podstawie wyników pochodzących ze stacji położonej w Puszczy Boreckiej, podlegającej pod zarząd Instytutu Ochrony Środowiska.

Lasy Nadleśnictwa Srokowo otaczają miasto powiatowe Kętrzyn, liczące około 27 tysięcy mieszkańców. W okresie letnim Kętrzyn, w którym krzyżują się liczne szlaki turystyczne, jest masowo odwiedzane przez turystów. Od zachodu Nadleśnictwo graniczy z miastem powiatowym Bartoszyce, od wschodu z miastem powiatowym Węgorzewo a od południa z miastem powiatowym Mrągowo. Miasta te położone są w bliskim sąsiedztwie granic Nadleśnictwa. Wynika stąd znaczący wpływ czynników urbanizacyjnych na lasy Nadleśnictwa (zanieczyszczenia pochodzenia komunalnego – powstałe podczas procesów spalania, które mają na celu ogrzewanie budynków, uciążliwości związane ze zwiększonym ruchem samochodowym). Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wydzielono trzy strefy, dla których dokonuje się oceny jakości powietrza: PL2801 miasto Olsztyn, PL2802 miasto Elbląg oraz PL2803 strefa warmińsko-mazurska. Lasy Nadleśnictwa Srokowo położone są w strefie PL2803 (strefa warmińsko-mazurska). Ocena jakości powietrza przeprowadzana jest w dwóch

aspektach: pod kątem zdrowia ludzi oraz ochrony roślin. Ocena jakości powietrza przeprowadzana jest w dwóch aspektach: pod kątem zdrowia ludzi oraz ochrony roślin.

Wyniki rocznej oceny jakości powietrza w 2017 r. przeprowadzonej w województwie warmińsko-mazurskim:

- cel: ochrona zdrowia
- dwutlenek azotu NO₂ – średnie roczne stężenia kształtowały się poniżej średniorocznego dopuszczalnego stężenia (które wynosi 40 µ/m³). Głównym źródłem tlenków azotu pochodzenia antropogenicznego jest transport samochodowy. Dla zdrowia ludzi groźne jest występowanie chwilowych wzrostów stężeń NO₂ spowodowanych przez wzmożony ruch pojazdów w godzinach szczytu komunikacyjnego. Najwyższe średnioroczne stężenie odnotowano na stacji w Ostródzie – 15,7 µ/m³ NO₂, a najniższe w Gołdapi 8,2 µ/m³ NO₂. Najwyższe jednogodzinne stężenie dwutlenku azotu zanotowano w Ostródzie – 114,2 µ/m³. Strefę PL2803 strefę warmińsko-mazurską zaliczono do klasy **A** (stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych);
- dwutlenek siarki SO₂ - głównym źródłem SO₂ są paleniska przemysłowe i domowe spalające paliwa stałe. Sezonowy wzrost wartości stężeń SO₂ związany jest z energetyką grzewczą. Na podstawie wieloletnich obserwacji stężeń średniorocznych notowany jest spadek wartości stężeń SO₂ w powietrzu. W 2017 r. najwyższe maksymalne stężenie jednogodzinne odnotowano w Ełku – 64,7 µg/m³ SO₂ (dopuszczalna norma wynosi 350 µg/m³), a najniższe w Ostródzie – 24,2 µg/m³ SO₂ (dopuszczalna norma wynosi 350 µg/m³). Najwyższą wartość dobową odnotowano w Ełku – 26,5 µg/m³ SO₂, a najniższą w Ostródzie – 11,1 µg/m³ SO₂ (dopuszczalna norma wynosi 125 µg/m³). Strefę PL2803 warmińsko-mazurską zaliczono do klasy **A** (stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych);
- tlenek węgla CO – w 2017 r. do klasyfikacji uwzględniono stężenia zmierzone w automatycznych stacjach pomiarowych w Olsztynie, Ostródzie,

Gołdapi i Elblągu. Maksymalna wartość ośmiogodzinnej średniej kroczącej w strefie warmińsko-mazurskiej wyniosła $1760 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W żadnej ze stref nie zanotowano przekroczenia poziomu dopuszczalnego. Wszystkim strefom przydzielono klasę **A**;

- benzen – głównym jego źródłem jest transport drogowy. W 2017 r. ocenę zawartości benzenu w powietrzu przeprowadzono na podstawie pomiarów ze stacji w Olsztynie i Elblągu. Średnioroczne stężenie odnotowane na stacji w Olsztynie wyniosło $1,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a w Elblągu $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Strefę PL2803 warmińsko-mazurską zaliczono do klasy **A** (stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych);
- pył zawieszony PM_{2.5} – do przeprowadzenia klasyfikacji posłużono się wynikami pomiarów prowadzonych metodą manualną w Olsztynie, Elblągu, Ostródzie i KMS Puszca Borecka. Średnioroczny dopuszczalny poziom stężenia PM_{2.5} w 2017 r. mógł wynosić $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a do końca 2020 r. jego wartość dopuszczalna może wynosić $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W 2017 r. na wszystkich czterech stacjach, na których badano średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM_{2.5} jego wartość była niższa od poziomu dopuszczalnego w 2020 r.; Najwyższe średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego odnotowano na stacji w Elblągu – $17,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$ PM_{2.5}, najniższe w Olsztynie $16,8 \mu\text{g}/\text{m}^3$ PM_{2.5}. Strefę PL2803 strefę warmińsko-mazurską zaliczono do klasy **A** (stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych);
- Cel: ochrona roślin (przeprowadzana jest ocena trzech rodzajów zanieczyszczeń)
 - dwutlenek siarki SO₂ – średnioroczne stężenie zmierzone w 2017r. na stacji IOŚ w Diablej Górze wyniosło $0,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a za okres zimowy $1,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W strefie warmińsko-mazurskiej nie stwierdzono przekroczeń poziomu dopuszczalnego ($20 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Strefę PL2803 strefę warmińsko-mazurską zaliczono do klasy **A**;
 - tlenki azotu NO_x przeliczone na NO₂ – w 2017 r. średnioroczne stężenie zmierzone na stacji IOŚ w Diablej Górze wyniosło $4,8 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Dopuszczalny

poziom stężenie wynosi $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Strefę PL2803 strefę warmińsko-mazurską zaliczono do klasy **A**;

- ozon O_3 – ocenę zawartości ozonu w powietrzu przeprowadza się dla całego województwa, w ciągu ostatnich pięciu lat wartość ta wyniosła $9743 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Poziom docelowy dla ozonu wynosi $18\,000 \mu\text{g}/\text{m}^3 \cdot \text{h}$ i nie został przekroczony. W 2017 r. wartość wskaźnika zawartości ozonu w powietrzu wyniosła $4528 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i nie przekroczyła poziomu celu długoterminowego. Strefie warmińsko-mazurskiej nadano klasę **A i D1**.

W Lasach Państwowych na stałych powierzchniach obserwacyjnych (SPO) prowadzony jest ciągły monitoring lasu. Systematyczne badania pozwalają na ustalenie zagrożeń środowiska leśnego i określenie stanu drzewostanów. System monitoringu obejmuje dwa poziomy obserwacji:

Poziom I rzędu dotyczy SPO rozmieszczonych w sieci kwadratów $16 \times 16 \text{ km}$ i zawiera coroczną ocenę stanu koron drzew oraz jednorazową analizę warunków glebowych i stopnia zaspokojenia potrzeb pokarmowych drzew.

Poziom II rzędu obejmuje okresowe badania na wybranych SPO dotyczące: warunków glebowych, składu chemicznego igliwia (liści), składu gatunkowego runa, oceny przyrostu miąższości drzewostanów oraz poziomu depozytu i obserwacji meteorologicznych. Na podstawie tych badań sporządza się corocznie ocenę stanu zdrowotnego drzew.

Tabela XXXV Depozyt całkowity [$\text{kg} \cdot \text{ha}^{-1}$] (bez RWO) wniesiony z opadami na SPO MI w 2018 r. (grupa w Polsce północnej i północno-wschodniej)

Lokalizacja powierzchni	Opad [mm]		
	N-NO ₃	S-SO ₄	N-NH ₄
1	2	3	4
Gdańsk	3,94	2,25	2,92
Suwałki	2,58	2,24	4,24
Strzałowo	2,25	1,88	3,34
Białowieża	2,51	1,89	2,71

Ze względu na turystyczną atrakcyjność regionu w okresie letnim charakterystyczna jest obecność wielu ludzi w lesie. Przez lasy Nadleśnictwa prowadzi wiele wytyczonych oraz zwyczajowych szlaków turystycznych. Ludzie penetrują tutejsze lasy przez większość roku. Jedynie zimą zmniejsza się ilość turystów w lesie. Wiosną, latem i wczesną jesienią drzewostany są intensywnie odwiedzane przez ludzi. Konsekwencją ich pobytu w lasach Nadleśnictwa jest antropopresja na środowisko leśne. Wzmagają się też natężenie ruchu samochodowego, a wraz z nim zanieczyszczenia komunikacyjne, takie jak zanieczyszczenie powietrza, zaśmiecanie poboczy i hałas.

7.2. Bezpośrednie negatywne oddziaływanie człowieka na las

Jednym z zagrożeń dla lasów jakie powodują ludzie są pożary. Zmniejszeniu zagrożenia pożarowego sprzyjają: urozmaicenie siedlisk, ich wilgotność oraz zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów (znaczny udział gatunków liściastych). W Nadleśnictwie Srokowo występuje duże zróżnicowanie żyzności i wilgotności siedlisk, wysoki jest również udział drzewostanów liściastych i mieszanych.

Przyczyną powstawania pożarów jest niebezpieczne obchodzenie się z ogniem na terenach leśnych lub w ich pobliżu (umyślne podpalenia, rozpalanie ognisk w miejscach niedozwolonych, wypalanie traw).

W latach 2010-2019 odnotowano 3 pożary, na łącznej powierzchni 0,04 ha co daje średnio rocznie 0,3 pożarów, zaś przeciętna powierzchnia pożarów wynosi 0,013 ha. Zgodnie z obowiązującymi zasadami lasy Nadleśnictwa Srokowo zostały zakwalifikowane do III kategorii zagrożenia pożarowego.

Bezpośrednie negatywne skutki oddziaływania człowieka na las:

- wywożenie śmieci i wylwanie nieczystości do lasu,
- nielegalne pozyskiwanie choinek w okresie przedświątecznym,
- kłusownictwo i wnykarstwo,
- nadmierna penetracja lasów w czasie zbioru jagód i grzybów, w wyniku czego w niektórych miejscach zostaje zniszczona ściółka leśna, płoszona jest zwierzyna,
- niszczenie drzew, krzewów i runa leśnego - nasilenie obserwowane jest w okresie letnim (turystyka) i w porze zbiorów surowców zielarskich.

Życie człowieka związane jest z wytwarzaniem różnego rodzaju odpadów. Zarówno odpady przemysłowe jak i komunalne stanowią potencjalne zagrożenie dla ludzi i dla środowiska. W Polsce, w tym i w województwie warmińsko-mazurskim oraz mazowieckim odpady komunalne prawie w całości gromadzone są na wyznaczonych do tego celu składowiskach. Praktycznie nie prowadzi się badań dotyczących wpływu składowisk na otoczenie.

Obecnie nie odnotowuje się istnienia stałych dzikich wysypisk śmieci. Natomiast odpady z gospodarstw domowych i budów ciągle są wyrzucane do lasu. Najczęściej las jest zaśmiecany wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz nad brzegami jezior. Zaśmiecanie lasu koncentruje się przede wszystkim wokół obrzeży miasta Kętrzyn oraz w sąsiedztwie mniejszych miasteczek i wiosek.

W województwie warmińsko-mazurskim system gospodarki odpadami opiera się o wydzielone regiony gospodarki odpadami. W każdym regionie utworzono instalacje zagospodarowania odpadów. Nadleśnictwo Srokowo położone jest w zasięgu Regionu Północno-Wschodniego. System gospodarki odpadami w Regionie Północno-Wschodnim organizuje Mazurski Związek Międzygminny - Gospodarka Odpadami. Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych „Spytkowo” S.P. Z O.O. w Spytkowie oraz Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Komunalik” S.P. Z O.O. w Kętrzynie.

W zasięgu Nadleśnictwa Srokowo odpady są przekazywane do regionalnej lub zastępczej regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych:

- Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych „Spytkowo” S.P. Z O.O. w Spytkowie:
 - instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych,
 - kompostownia odpadów ulegających biodegradacji i zielonych
 - składowisko odpadów
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Komunalik” S.P. Z O.O. w Kętrzynie:
 - kompostownia odpadów ulegających biodegradacji i zielonych w Pudwągach
- z parkingów przydrożnych oraz w rejonie pasów drogowych odpady we własnym zakresie odbierają: Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad oddział w Olsztynie oraz Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie.

7.3. Formy degeneracji ekosystemu leśnego

Formy degeneracji ekosystemu leśnego zostały określone poprzez dokonanie oceny drzewostanów, w których ustalone zostały procesy borowacenia, neofityzacji i monotypizacji.

Borowacenie - czyli pinetyzacja jest wynikiem występowania nadmiernej ilości gatunków drzew iglastych na żyznych siedliskach zbiorowisk leśnych lub eliminacji drzew liściastych ze zbiorowisk borów mieszanych. Borowacenie określane jest w zależności od procentowego udziału gatunków iglastych w składzie gatunkowym drzewostanu na poszczególnych siedliskach. Wyróżnia się trzy stopnie borowacenia:

- słabe - jeżeli udział gatunków iglastych wynosi ponad 80% na siedliskach borowych, 50-80% na siedliskach lasów mieszanych, 10-30% na siedliskach lasowych
- średnie - jeżeli udział gatunków iglastych wynosi ponad 80% na siedliskach lasów mieszanych, 30-60% na siedliskach lasowych
- mocne - jeżeli udział gatunków iglastych wynosi ponad 60% na siedliskach lasowych

Mimo znacznego udziału gatunków iglastych, procesy borowacenia w stopniu średnim i mocnym stwierdzono na 18,4% powierzchni leśnej zalesionej.

Tabela XXXVI Zestawienie powierzchni [ha] wg form degeneracji lasu – borowacenie

Obręb, nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Obręb GIERDAWY	brak	1345,82	1720,55	1183,62	4249,99	52,1
	słabe	1080,08	931,39	726,94	2738,41	33,5
	średnie	340,66	363,96	276,51	981,13	12,0
	mocne	62,34	79,52	53,24	195,10	2,4
Obręb KĘTRZYN	brak	722,86	1281,75	571,58	2576,19	36,4
	słabe	1221,11	1060,16	601,57	2882,84	40,7
	średnie	351,17	557,77	221,48	1130,42	16,0
	mocne	86,22	290,43	110,99	487,64	6,9
Nadleśnictwo SROKOWO	brak	2068,68	3002,30	1755,20	6826,18	44,8
	słabe	2301,19	1991,55	1328,51	5621,25	36,9
	średnie	691,83	921,73	497,99	2111,55	13,9
	mocne	148,56	369,95	164,23	682,74	4,5

Monotypizacja - ujednoczenie gatunkowe lub wiekowe drzewostanu.

Drzewostany Nadleśnictwa Srokowo są różnicowane zarówno pod względem wiekowym jak i gatunkowym, stąd też w żadnym z analizowanych kompleksów nie stwierdzono monotypizacji.

Neofityzacja jest to wnikanie gatunków drzew i krzewów geograficznie obcego pochodzenia, które jest skutkiem ich sztucznego wprowadzenia lub jest samoistne.

Gatunki obcego pochodzenia występujące na terenie Nadleśnictwa zostały zarejestrowane w trakcie wykonywania prac taksacyjnych.

Występujące w drzewostanach Nadleśnictwa gatunki obcego pochodzenia to: dąb czerwony, daglezcja zielona, czeremcha amerykańska, robinia akacjowa, kasztanowiec zwyczajny, sosna wejmutka, sosna banksa, sosna czarna, klon jesionolistny, żywotnik olbrzymi, żywotnik zachodni i śnieguliczka biała.

Dąb czerwony występuje dość powszechnie na terenie całego Nadleśnictwa. W 814 wydzieleniach w charakterze gatunku domieszkowego (pojedynczo, miejscami, w formie przestojów, niekiedy z 10-40% udziałem w drzewostanie panującym). W 20 wydzieleniach zanotowano jego występowanie w formie podszytu. W sześciu pododdziałach w obrębie Gierdawy stanowi gatunek panujący, w 180b – o powierzchni

13,09 ha, udział 75 letniego dębu czerwonego wynosi 50 %, w 181f – o powierzchni 1,89 ha, udział 85 letniego dębu czerwonego wyniósł 60%, w 207a – o powierzchni 2,54 ha, udział 60 letniego dębu czerwonego wyniósł 60%, w 215b – o powierzchni 6,56 ha, udział 90 letniego dębu czerwonego wyniósł 50%, w 279g – o powierzchni 3,14 ha, udział 55 letniego dębu czerwonego wyniósł 80% oraz w wydzieleniu 311k o powierzchni 0,89 ha, udział 105 letniego dębu czerwonego wyniósł 60%. W obrębie Kętrzyn dąb czerwony stanowi gatunek panujący w jednym pododdziale: 271gc o powierzchni 1,00 ha, udział 115 letniego dębu czerwonego wyniósł 90%.

Daglezja zielona na terenie Nadleśnictwa występuje sporadycznie. W 16 wydzieleniach widnieje jako gatunek domieszkowy (pojedynczo, miejscami, w formie przestojów,). W jednym pododdziale, w obrębie Kętrzyn, w oddz. 247b – o powierzchni 1,58 ha, udział 145 letniej daglezi zielonej wynosi 10 %.

Czeremcha amerykańska, która dawniej wprowadzana była jako podszyt jest gatunkiem bardzo ekspansywnym. Ponieważ charakteryzuje się szeroką amplitudą ekologiczną obecnie na terenie Nadleśnictwa występuje na większości siedlisk od boru mieszanego świeżego do olsu. Na zajmowanych powierzchniach na żyznych siedliskach wypiera ona z podszytu gatunki rodzime i stanowi konkurencję dla odnowień. Obecnie zaniechano wprowadzania tego gatunku na terenach leśnych. Jednak czeremcha, głównie dzięki ptakom ciągle się rozprzestrzenia. W formie podszytu na terenie Nadleśnictwa zlokalizowana została w 43 wydzieleniach.

Robinia akacja występuje incydentalnie na terenie całego Nadleśnictwa Srokowo (tereny dawnych osad, przy drogach, na glebach porolnych). W 18 wydzieleniach w charakterze gatunku domieszkowego (pojedynczo, miejscami, w formie przestojów).

Klon jesionolistny występuje miejscami w oddz. 83a, 97c w obrębie Gierdawy oraz w oddz. 306m w obrębie Kętrzyn.

Kasztanowiec zwyczajny występuje sporadycznie na terenie całego Nadleśnictwa. Zaobserwowano go w 42 wydzieleniach w domieszkach lub w formie przestoi. Najczęściej wprowadzany jest jako gatunek domieszkowy w grupach biocenotycznych na uprawach. Poza tym w starszych klasach wieku występuje pojedynczo, miejscami oraz w formie przestojów. Incydentalnie na terenie dawnych osad oraz przy drogach. W żadnym z wydzieleni nie jest gatunkiem panującym.

Sosna wejmutka występuje w formie domieszkowej w całym Nadleśnictwie. Stwierdzono jej obecność w 26 pododdziałach, gdzie stanowi domieszkę lub występuje w formie przestoi. W jednym wydzieleniu współtworzy główne piętro stanowiąc 10% jego składu. W żadnym z pododdziałów nie jest gatunkiem panującym.

Sosna banksa występuje pojedynczo w oddz. 117g w obrębie Gierdawy.

Sosna czarna występuje miejscami w oddz. 234b w obrębie Gierdawy oraz w oddz. 300n w obrębie Kętrzyn.

Żywotnik olbrzymi występuje w formie przestoju w oddz. 300r w obrębie Gierdawy.

Żywotnik wschodni występuje miejscami w oddz. 282c w obrębie Gierdawy oraz w oddz. 133m w obrębie Kętrzyn.

Żywotnik zachodni występuje w formie przestoju w oddz. 202b w obrębie Kętrzyn.

Śnieguliczka biała występuje w pobliżu dawnych siedlisk ludzkich. W 26 wydzieleniach zanotowano jej występowanie w formie podszytu. Nie stwarza w lesie szczególnych problemów, nie rozprzestrzenia się.

Kasztanowiec zwyczajny, sosna wejmutka, sosna banksa, sosna czarna, klon jesionolistny, żywotnik olbrzymi, żywotnik wschodni i żywotnik zachodni nie tworzą własnych drzewostanów, w istniejących w Nadleśnictwie warunkach nie stanowią też konkurencji dla gatunków rodzimych i powinny być traktowane jako urozmaicenie. Gatunki te są pewnego rodzaju historyczną wartością kulturową związaną z kształtowaniem krajobrazu jak i gospodarką leśną prowadzoną w ubiegłych stuleciach.

Tabela XXXVII Zestawienie powierzchni i miąższości wg grup typów siedliskowych, stanu siedliska i grup wiekowych

Obręb, nadleśnictwo	Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Powierzchnia/ miąższość					
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]	
			<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat			
1	2	3	4	5	6	7	8	
Obręb GIERDAWY	bory	naturalne	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	
		zniekształcone	0,00 0	7,10 1853	0,00 0	7,10 1853	0,1 0,1	
		zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0	
		silnie zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0	
		bory mieszane	naturalne	309,83 45211	193,96 61660	247,51 97687	751,30 204558	9,2 9,7
			zniekształcone	11,52 1580	51,36 17535	58,17 20151	121,05 39266	1,5 1,9
			zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
			silnie zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	lasy mieszane		naturalne	344,76 54749	507,31 147264	360,70 135087	1212,77 337101	14,9 15,9
			zniekształcone	199,44 32343	267,01 86065	44,87 16399	511,32 134807	6,3 6,4
			zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
			silnie zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
		lasy	naturalne	993,26 142704	1313,47 387430	1325,61 442552	3632,34 972686	44,5 45,9
			zniekształcone	324,19 45190	230,52 66943	55,21 17074	609,92 129208	7,5 6,1
			zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
			silnie zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	ogółem		naturalne	2149,56 316401	2482,86 736458	2054,24 714308	6686,66 1767168	81,9 83,5
			zniekształcone	679,55 101260	612,23 186016	186,23 62871	1478,01 350147	18,1 16,5
			zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
			silnie zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0

Obręb, nadleśnictwo	Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Powierzchnia/ miąższość				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7	8
Obręb KĘTRZYN	bory	naturalne	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0
		znikształcone	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0,0
		zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0,0
		silnie	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0,0
		zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0,0
	bory mieszane	naturalne	47,12 7584	43,45 16421	16,53 5664	107,10 29669	1,5 1,5
		znikształcone	2,16 426	20,97 6913	18,56 8386	41,69 15725	0,6 0,8
		zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
		silnie	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
		zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	lasy mieszane	naturalne	106,83 17034	344,26 132098	128,39 44522	579,48 193654	8,2 9,9
		znikształcone	175,65 30634	340,96 128812	26,53 8243	543,14 167689	7,7 8,5
		zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
		silnie	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
		zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	lasy	naturalne	1365,12 181550	1542,87 494713	1156,57 421192	4064,56 1097455	57,4 55,9
		znikształcone	292,23 37628	563,50 192860	101,36 34045	957,09 264532	13,5 13,5
		zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
		silnie	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
		zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
ogółem	naturalne	1816,81 255868	2209,34 735220	1343,58 487891	5369,73 1478979	75,9 75,3	
	znikształcone	566,29 84679	979,93 345751	161,62 54923	1707,84 485352	24,1 24,7	
	zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0	
	silnie	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0	
	zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0	

Obręb, nadleśnictwo	Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Powierzchnia/ miąższość				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7	8
Nadleśnictwo SROKOWO	bory	naturalne	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
		znikształcone	0,00 0	7,10 1853	0,00 0	7,10 1853	0,0 0,0
		zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
		silnie zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	bory mieszane	naturalne	356,95 52795	237,41 78081	264,04 103351	858,40 234226	5,6 5,7
		znikształcone	13,68 2006	72,33 24448	76,73 28537	162,74 54990	1,1 1,3
		zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
		silnie zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	lasy mieszane	naturalne	451,59 71783	851,57 279363	489,09 179609	1792,25 530755	11,8 13,0
		znikształcone	375,09 62977	607,97 214877	71,40 24642	1054,46 302496	6,9 7,4
		zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
		silnie zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	lasy	naturalne	2358,38 324254	2856,34 882144	2482,18 863744	7696,90 2070141	50,5 50,7
		znikształcone	616,42 82818	794,02 259803	156,57 51119	1567,01 393741	10,3 9,6
		zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
		silnie zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	ogółem	naturalne	3966,37 572269	4692,20 1471678	3397,82 1202200	12056,39 3246147	79,1 79,5
		znikształcone	1245,84 185939	1592,16 531767	347,85 117794	3185,85 835499	20,9 20,5
		zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
		silnie zdegradowane	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0

7.4. Zagrożenia wywołane zmianami stosunków wodnych

Poziom wód gruntowych ma bardzo istotny wpływ na stan sanitarny lasu. W zależności od ukształtowania terenu na obszarze Nadleśnictwa wody gruntowe występują na różnych głębokościach. Na przeważającej części obszarów Nadleśnictwa głębokość występowania zwierciadła wód podziemnych wynosi 0-5 m, zaś wahania roczne zawierają się w granicach 0,2 do 2,0 m. Na obszarach położonych głównie wzdłuż dolin i tarasów rzecznych, gdzie amplitudy wahań zwierciadła wód gruntowych są skorelowane z rytmem zmian stanu wód w rzekach, poziom zwierciadła wód podziemnych występuje na głębokości 0 - 5 m z wahaniami rocznymi w granicach 0,5 do 1,5 m. Ich poziom ulega wahaniami w zależności od pór roku. W okresie roztopów wiosennych jest najwyższy, po czym sukcesywnie obniża się aż do późnej jesieni. Na większości obszaru Nadleśnictwa przeważa ombrofilny typ zasilania gleb wodą, gdzie uwilgotnienie gleb jest uzależnione wyłącznie od opadów atmosferycznych. Ten typ zasilania występuje na większości siedlisk świeżych oraz na niektórych siedliskach wilgotnych i bagiennych, położonych w bezodpływowych zagłębieniach lub w obrębie zwięźlejszych utworów geologicznych jak gliny, iły. Na pozostałych siedliskach wilgotnych i bagiennych występuje terrystyczny typ zasilania gleb wodą, odbywający się głównie poprzez wody podziemne. Na części siedlisk świeżych w wariantach silnie świeżym, a także na niektórych siedliskach łągowych, wilgotnych i bagiennych występuje zarówno jeden jak i drugi z powyższych typów zasilania.

W latach 2000-2004, 2006-2008, 2014-2016, 2018 oraz w 2019 r. w Polsce północno-wschodniej odnotowano mniejszą niż do tej pory ilość opadów, w wyniku czego na terenach tych panowała dotkliwa susza, a poziom wód gruntowych znacznie się obniżył. Wpłynęło to na stan sanitarny i zdrowotny drzewostanów. Obniżenie się poziomu wód gruntowych spowodowało znaczne osłabienie drzewostanów, zwłaszcza świerkowych oraz na gruntach porolnych. Problem niedoboru wody dotyczy szczególnie okresu późnej wiosny, lata i jesieni.

Na obszarze Nadleśnictwa Srokowo znajdują się dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. Zachodnia część Nadleśnictwa znajduje się w zasięgu GZWP nr 205 Subzbiornik Warmia z czwartorzędowym poziomem wodonośnym, którego powierzchnia szacowana jest na 1 660 km², zasoby szacunkowe wynoszą 53 tys. m³/dobę. Wschodnia część obrębu Kętrzyn znajduje się w zasięgu zbiornika nr 206 –

Wielkie Jeziora Mazurskie. Wiek i genezę wód zbiornika określono jako czwartorzędowe a jego powierzchnia wynosi 584 km². Szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika wynoszą ok. 99,6 tys. m³/dobę, a średnia głębokość ujęć wynosi 60-100 m.

Według podziału na Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd) Nadleśnictwo Srokowo położone jest głównie w obrębie JCWPd nr 20 (zlewnia Banówki, Łyny). Południowowschodnia część obrębu Gierdawy i północnowschodnia część obrębu Kętrzyn położone są w zasięgu JCWPd nr 21 (zlewnie Węgorapy, Sapiny, Gołdapii, Błędzianki). Niewielki, wschodni fragment obrębu Kętrzyn leży w zasięgu JCWPd nr 31 (zlewnia Pisy).

Badania stanu wód podziemnych, prowadzone w 2012 r. przez Państwowy Instytut Geologiczny, w obrębie wszystkich trzech JCWPd oceniono jako dobry.

Monitoring stanu czystości wód powierzchniowych znajdujących się w zasięgu Nadleśnictwa prowadzony jest przez WIOŚ w Olsztynie. W latach 2010-2017 monitoringiem tym zostały objęte: rzeki Guber, Sajna, Omęt oraz jeziora: Ławki i Mój.

Monitoring rzek

Guber – jest rzeką III rzędu, prawobrzeżnym dopływem Łyny, o długości 80,2 km. Zlewnia zajmuje obszar 1589,1 km². Źródła Gubra znajdują się na południowy zachód od jeziora Guber, a ujście w Sępopolu. Do Gubra uchodzą 2 większe lewobrzeżne dopływy - Dajna i Sajna. Dopływami prawobrzeżnymi są: Struga Rawa, Runia, Liwna i Mamlak. W 2017 r. badania jednolitej części wód PLRW70002058489 „Guber od Rawy do ujścia” prowadzono w jednym punkcie pomiarowo-kontrolnym Guber-Prosna. Badania wykonano w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego, badawczego i obszarów chronionych. Stan ekologiczny jcw „Guber od Rawy do ujścia” określono jako umiarkowany ze względu na elementy biologiczne oraz wskaźnik fizykochemiczny - zasadowość ogólną. Pozostałe wskaźniki fizykochemiczne spełniały normy I-II klasy jakości wód. Stan chemiczny określono poniżej stanu dobrego. W związku z tym stan jcw określono jako zły. Nie były spełnione wymagania dla obszarów chronionych narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych.

W 2015r. badania jednolitej części wód PLRW7000185848149 „Guber do dopływu z jeziora Siercz z jez. Guber, Siercz” prowadzono w ppk „Guber-Wilamowo” w ramach monitoringu operacyjnego. Nie prowadzono badań w monitoringu obszarów

chronionych. Ocena jcw „Guber do dopływu z jeziora Siercz z jez. Guber, Siercz” wskazuje na stan ekologiczny umiarkowany, o czym zdecydował jeden wskaźnik fizykochemiczny - ogólny węgiel organiczny. Spośród elementów biologicznych zostały wykonane badania fitobentosu, który odpowiadał II klasie jakości wód. Stan jcw określono jako zły. W 2015 r. wykonano również badania jcw o nazwie „Guber od dopływu z jeziora Siercz do Rawy z Dejną od wypływu z jez. Dejnowa”. Badania prowadzone były w ppk „Guber-Garbno” w ramach monitoringu operacyjnego i obszarów chronionych. Stan jcw „Guber od dopływu z jeziora Siercz do Rawy z Dejną od wypływu z jez. Dejnowa” oceniono jako zły, ponieważ stan ekologiczny był umiarkowany ze względu na makrofity. Elementy fizykochemiczne mieściły się w granicach I-II klasy. Nie były spełnione wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych i obszarów chronionych narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych. Stan chemiczny nie był badany.

Omeć (Omet) - rzeka III rzędu o długości 46,4 km. Położona jest w dorzeczu Pregoty, w regionie wodnym Łyny i Węgorapy. Omeć ma źródła na zachodnich obrzeżach Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Przepływa przez Srokowo i przekracza granicę państwa, uchodząc na terenie Federacji Rosyjskiej do Łyny. Dopływami Omeću są prawobrzeżna Czarna Struga i lewobrzeżna Młynówka. Badania jcw PLRW700017584965 „Omeć od źródeł do granicy państwa” w 2016 r. przeprowadzono w ppk Omeć - Asuny, w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego i obszarów chronionych. Stan ekologiczny jcw, oceniony w oparciu o elementy biologiczne i wskaźniki fizykochemiczne był umiarkowany. Elementy biologiczne odpowiadały II klasie. Stan chemiczny jcw określono jako dobry. Wymagania dla obszarów chronionych Natura 2000 oraz wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami ze źródeł komunalnych nie były spełnione. Stan jcw „Omeć od źródeł do granicy państwa” oceniono jako zły.

Sajna - rzeka IV rzędu o długości 50,6 km. Leży na obszarze dorzecza Pregoty, w regionie wodnym Łyny i Węgorapy. Jest lewobrzeżnym dopływem Gubra. Przepływa przez miasto Reszel i dwa jeziora - Widryńskie i Legińskie. W 2016 r. badania jcw „Sajna

od źródeł do Kan. Reszelskiego z Kan. Reszelskim i jez. Widryńskim i Legińskim” prowadzono w ppk Sajna- poniżej Reszla w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego i obszarów chronionych. Stan jcw określono jako zły, ponieważ stwierdzono zły stan ekologiczny ze względu na wyniki badań fitobentosu i makrobezkręgowców bentosowych oraz wskaźników fizykochemicznych. Nie były spełnione wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Stan chemiczny określono jako zły.

Monitoring jezior

Jezioro Iławki - jezioro o powierzchni lustra wody 123,4 ha i głębokości maksymalnej 6,5 m. Położone jest w połowie drogi między Giżyckiem a Kętrzynem, na terenie gminy Kętrzyn. Jezioro jest wykorzystywane rekreacyjnie w bardzo niewielkim stopniu. Na terenie wokół jeziora nie ma uporządkowanej gospodarki wodno- ściekowej. Istniejące nieliczne zabudowania letniskowe w większości posiadają własne zbiorniki na nieczystości płynne. Klasyfikacja stanu ekologicznego jeziora Iławki w oparciu o elementy biologiczne i fizykochemiczne wskazywała na stan ekologiczny umiarkowany (III klasa jakości wód). Stan chemiczny określono jako dobry. Stan jednolitej części wód Jezioro Iławki określono jako zły.

Jezioro Mój - jezioro o powierzchni lustra wody 116,5 ha i głębokości maksymalnej 4,1 m. Położone jest na północny wschód od Kętrzyna, w gminie Kętrzyn. W bliskim sąsiedztwie jeziora znajduje się kilka domków rekreacyjnych, siedliska oraz pensjonat. Zbiornik nie przyjmuje zanieczyszczeń ze źródeł punktowych. W 2017 r. jezioro było badane w ramach monitoringu diagnostycznego. Klasyfikacja stanu ekologicznego jeziora Mój w oparciu o elementy biologiczne, fizykochemiczne i hydromorfologiczne wskazywała na umiarkowany stan ekologiczny (III klasa jakości wód), o czym zdecydowały makrofity. Stan chemiczny określono jako poniżej dobrego. Stan jednolitej części wód - jezioro Mój oceniono jako zły. Klasyfikacja stanu ekologicznego i ocena stanu jcw nie uległy zmianie w stosunku do 2012 r.

Przyczyną złej jakości wód powierzchniowych na omawianym obszarze jest nieuporządkowana gospodarka ściekowa oraz brak kanalizacji sanitarnej w wielu miejscowościach. Ścieki komunalne są odprowadzane do cieków. Część zabudowań posiada szamba, część jest wyposażona w przydomowe oczyszczalnie. Sytuację pogarszają nieskanalizowane wioski, osiedla, ośrodki turystyczne oraz spływ zanieczyszczeń organicznych i substancji biogenych z użytków rolnych. Ścieki z wielu gospodarstw indywidualnych i domków letniskowych odprowadzane są bezpośrednio do gruntu.

Najważniejszymi źródłami powodującymi zanieczyszczenie wód są:

- nieoczyszczone ścieki komunalne (z gospodarstw domowych),
- zanieczyszczenia spływające wraz z opadami atmosferycznymi z terenów zurbanizowanych i rolnych,
- zanieczyszczenia wsiąkające do gruntu i wód gruntowych (niewłaściwe stosowanie środków ochrony roślin, sztucznych nawozów mineralnych i gnojowicy),
- niedostateczna ilość i skuteczność oczyszczania ścieków,
- brak systemów kanalizacyjnych i nieszczelność zbiorników ściekowych,
- zanieczyszczenia komunikacyjne spłukiwane z powierzchni dróg przez opady atmosferyczne.

7.5. Zagrożenia spowodowane przez szkodliwe czynniki biotyczne

Zagrożenia natury biotycznej powodują owady, ssaki oraz patogeniczne grzyby. Dane na ten temat zbierane są zarówno przez pracowników Lasów Państwowych jak i w trakcie prac taksacyjnych.

7.5.1. Szkody powodowane przez owady

Skutki masowego występowania owadów w zależności od nasilenia, czasu trwania oraz od innych czynników, mogą powodować w drzewostanach szkody o różnym natężeniu. Szkody powodowane przez owady prowadzą do zamierania drzew lub ich osłabiania, zmniejszania przyrostu, uszkodzania nasion. W lasach największe szkody powodują owady liściożerne pojawiające się masowo cyklicznie w tzw. gradacjach. W Nadleśnictwie Srokowo większość powierzchni zajmują drzewostany

dębowe (23,99 % powierzchni leśnej). W poprzednim dziesięcioleciu w drzewostanach dębowych stwierdzono zagrożenie ze strony pędzika przedzimka (*Operophtera brumata*) i innych miernikowców. Tereny Nadleśnictwa nie są położone w strefie stałych ognisk gradacyjnych szkodników pierwotnych sosny, stąd zagrożenie ze strony owadzych szkodników takich jak brudnica mniszka, strzygonia choinówka, jest niewielkie.

Na podstawie danych dostarczonych przez Zespół Ochrony Lasu w Olsztynie według stanu na 01.01.2020 r. przedstawiono poniżej powierzchnię występowania i zwalczania szkodników owadzych w poszczególnych latach:

Tabela XXXVIII Występowanie szkodników owadzych

Nazwa szkodnika owadziego	Rok	Powierzchnia (ha)	
		występowania	ograniczania
1	2	3	4
Szkodniki owadzie (według kart meldunkowych)			
Piędzik przedzimka i inne miernikowce	2012	1187	-
	2013	2500	1648
	2014	205	205
Zwójki dębowe	2018	15,70	-
Jesionowce	2010	3,00	3,00
	2012	6,00	-
Jeśniak czarny	2010	1,00	1,00
Szkodniki upraw i szkółek			
Szeliński	2015	7,19	-
Gryzonie	2010	12,00	-
	2013	0,46	-
	2015	4,52	-

Szkodniki wtórne - ilość pozyskanego posuszu iglastego i wywrotów iglastych ogółem wynosi:

w 2010 r. -	3 011 m ³
w 2011 r. -	3 601 m ³
w 2012 r. -	3 622 m ³
w 2013 r. -	3 635 m ³
w 2014 r. -	3 821 m ³
w 2015 r. -	3 905 m ³
w 2016 r. -	4 712 m ³
w 2017 r. -	4 901 m ³
w 2018 r. -	5 500 m ³
w 2019 r. -	5 833 m ³

Ilość pozyskanego posuszu świerkowego ogółem wynosi:

w 2010 r. -	826 m ³
w 2011 r. -	506 m ³
w 2012 r. -	739 m ³
w 2013 r. -	841 m ³
w 2014 r. -	558 m ³
w 2015 r. -	1 679 m ³
w 2016 r. -	1 318 m ³
w 2017 r. -	968 m ³
w 2018 r. -	2 033 m ³
w 2019 r. -	2 960 m ³

Na podstawie analizy danych z ostatnich lat nie można mówić o gradacjach szkodliwych owadów, które przybrałyby rozmiar klęski, lecz zagrożenie ze strony szkodliwych owadów istnieje i należy tak jak dotychczas prowadzić obserwacje liczebności ich występowania i zwalczanie tam, gdzie jest to konieczne.

7.5.2. Szkody powodowane przez ssaki

Dość istotne szkody w lesie wyrządzają ssaki, głównie jeleniowate (jelenie, sarny, łosie) oraz zajęcowate. Na uszkodzenia ze strony zwierzyny płowej narażone są uprawy i młodniki w okresie przerwy w wegetacji roślin.

Tabela XXXIX Zestawienie powierzchni według stopnia uszkodzeń drzewostanów

Obiekt	Rodzaj uszkodzenia	Stopień uszkodzenia			Razem
		I (10-20%)	II (30-50%)	III (60% i wyżej)	
		Powierzchnia uszkodzeń w ha			
1	2	3	4	5	6
Gierdawy	Klimat	9,95	0	1,30	11,25
	Grzyby	137,74	43,81	2,17	183,72
	Owady	115,59	23,53	0	139,12
	Wodne	321,75	193,45	0	515,20
	Zwierzyna	813,62	373,59	2,70	1189,91
Razem		1398,65	634,38	6,17	2039,20
Kętrzyn	Klimat	43,83	0	0	43,83
	Grzyby	70,81	34,15	0,35	105,31
	Owady	158,62	119,57	0,62	278,81
	Wodne	190,84	158,57	0,60	350,01
	Zwierzyna	669,50	609,03	6,66	1285,19
Razem		1133,60	921,32	8,23	2063,15
Nadleśnictwo Srokowo	Klimat	53,78	0	1,30	55,08
	Grzyby	208,55	77,96	2,52	289,03
	Owady	274,21	143,10	0,62	417,93
	Wodne	512,59	352,02	0,60	865,21
	Zwierzyna	1483,12	982,62	9,36	2475,10
Razem		2532,25	1555,70	14,40	4102,35

Jak wynika z zestawienia szkody, wyrządzane przez zwierzynę płową występują ogółem na powierzchni 2 475,10 ha, w tym szkody powyżej 30% na 982,62 ha. Uprawy należy zabezpieczać poprzez smarowanie preparatami odstraszającymi, pakułowanie, osłonki ochronne, a w koniecznych przypadkach przez ich grodzenie. Ponadto należy przestrzegać głównej zasady w zakresie ochrony, a mianowicie utrzymanie właściwego stanu zwierzyny, to znaczy gospodarczo znośnego dla drzewostanów. Z długoletniej obserwacji wynika również, że na zmniejszenie rozmiaru szkód można zdecydowanie wpłynąć przez intensyfikację pozyskania drewna z czyszczeń i trzebieży w okresie od grudnia do marca i pozostawianie go przez jakiś czas w lesie. Z analizy zimowego

spalowania wynika, że jest ono wyraźnie mniejsze o ile jelenie mają dostęp do świeżo powalonych drzew sosnowych, które spalają często do połowy długości strzały.

Obecnie na terenie Nadleśnictwa Srokowo bobry są często występującym gatunkiem. W wyniku prowadzenia typowych dla bobrów prac zmierzających do zapewnienia sobie optymalnych warunków bytowania zaczęto odnotowywać szkody, do których należą podtopienia i zalania fragmentów drzewostanów, łąk i pól. Największe szkody spowodowane działalnością bobrów odnotowano w 2015 r., na powierzchni ponad 1165 ha. Powierzchnie podtopione i zalewane w wyniku działalności bobrów są potencjalnym źródłem rozmnoży szkodników owadzych.

Tabela XL Szkody wyrządzone przez bobry w Nadleśnictwie Srokowo (stan na 01.01.2020 r.)

Rok	Powierzchnia występowania (ha)
1	2
2010	709,00
2011	447,00
2012	680,00
2013	891,69
2014	992,02
2015	1165,59
2016	1126,48
2017	1067,13
2018	1092,41
2019	1118,98

Zalecane działania związane z występowaniem bobrów:

- w przypadku, gdy szkody wyrządzone przez bobry uznane zostaną za niewielkie zalecana jest ochrona bierna, tolerowanie efektów ich działalności,
- działania profilaktyczne polegające na pozostawieniu w miarę możliwości wzdłuż cieków i zbiorników wodnych stref buforowych o szerokości 20-50 m. intensywność gospodarowania w tych strefach powinna zostać zmniejszona lub ograniczona do koniecznych zabiegów, (nadbrzeżne strefy buforowe można zaliczyć do lasów wodochronnych, glebochronnych lub jako powierzchnie referencyjne),
- w przypadku wystąpienia istotnych szkód gospodarczych spowodowanych przez bobry (np. podtopienia cennych drzewostanów, zalania drogi itp.) należy skorzystać z rozwiązań zaproponowanych w „Poradniku minimalizowania szkód wyrządzanych

przez bobry” (A. Czech 2005). Opracowanie to można znaleźć na stronie Ministerstwa Środowiska:

http://mos.gov.pl/2materialy_informacyjne/

[raporty_opracowania/poradnik_minimalizowania_szkod_wyrazdzanych_przez_bobry.pdf](#)

lub na stronie www.bobry.pl

7.5.3. Szkody powodowane przez patogeniczne grzyby

Największe zagrożenie ze strony pasożytniczych grzybów stanowi głównie mączniak dębowy, a także ze względu na dużą powierzchnię drzewostanów na gruntach porolnych (2 199,04 ha) huba korzeniowa oraz opieńkowa zgnilizna korzeni. Od szeregu lat obserwowane są problemy zdrowotne występujące wśród liściastych gatunków drzew lasotwórczych. Najbardziej widoczne jest zamieranie dębów i jesionów.

Powierzchnie, na których odnotowano występowanie patogenicznych grzybów w kolejnych latach zostały przedstawione poniżej:

Tabela XLI Choroby lasu powodowane grzybami pasożytniczymi

Nazwa grzyba	Rok	Powierzchnia występowania (ha)	
		do 20 lat	powyżej 20 lat
1	2	3	4
Opieńkowa zgnilizna korzeni	2010	-	60,00
Huba korzeni	2010	15,00	88,00
	2011	-	28,00
	2012	-	45,00
	2014	-	0,50
	2017	12,10	-
Mączniak dębu	2010	399,00	15,00
Zamieranie dębu	2010	-	95,00
Zamieranie buka	2010	-	2,00
Zamieranie brzozy	2011	-	2,05
Zamieranie olszy	2010	8,00	17,00
	2013	3,09	-
Zamieranie jesionu	2010	24,00	146,00
	2011	4,00	22,00
	2013	59,00	1,00

7.6. Zagrożenia abiotyczne, historia zagrożeń

Czynniki atmosferyczne przyczyniają się do powstawania znacznych strat w drzewostanach Nadleśnictwa. Największe zagrożenie dla lasów stwarzają huraganowe wiatry i nadmierne opady śniegu, które powodują szkody w postaci złomów i wywrotów.

Szkody o rozmiarach klęski, które wystąpiły na skutek działania różnych czynników natury biotycznej jak i abiotycznej w lasach Nadleśnictwa Srokowo na przestrzeni lat:

- 1818 r. - huragan o niespotykanej dotąd sile przyczynił się do znacznych szkód w lasach,
- 1955 r. - wystąpił huragan, którego skutki przejścia oceniono jako klęskę,
- 1955-1960 - masowe występowanie kornika po huraganie w 1955r.,
- 1981 r. - wystąpił huragan o charakterze klęski,
- 1982-1983 - powtórzyły się huraganowe wiatry, usuwanie ich skutków trwało od 1982 r. do 1985 r. - usunięto wówczas 105 tys. m³ drewna,
- w latach 1978-1988 odnotowano występowanie na powierzchni 2262 ha zawodnicy świerkowej, która powoduje znaczne osłabienie drzewostanów świerkowych,
- 4.XII.1999 r. – huragan wyrządził znaczne szkody powodując powstanie dużej ilości wywrotów i wiatrołomów, usunięto 31tys. m³ drewna

W minionym 10-leciu w Nadleśnictwie Srokowo pozyskano w ramach porządkowania stanu sanitarnego lasu 36 468 m³ posuszu (w tym 12 429 m³ posuszu świerkowego i 655 m³ posuszu sosnowego). Wywrotów i złomów pozyskano 57 910 m³. Łącznie pozyskany posusz, wywroty i złomy dają masę 94 378 m³ drewna, tj. 12 % całkowitego pozyskania w 10-leciu. Główną przyczyną takiego stanu było wystąpienie huraganowych wiatrów w 2016, 2017, 2018 i 2019 roku (wiatrołomy, wiatrowały, drzewa z naderwanym systemem korzeniowym). Szkody od wiatru miały charakter zarówno powierzchniowy jak i jednostkowy (powstały przerzedzone drzewostany o naruszonej strukturze zwarcia).

Powstałe wskutek wywalających wiatrów szkody, powodują zakłócenie planowanego sposobu użytkowania w lasach Nadleśnictwa i konieczność dostosowanie rozmiaru i struktury cięć do stanu sanitarnego lasu. Przyjęty podział lasu na ostępy i prowadzenie odpowiedniej zgodnej z planowaną gospodarki leśnej, częściowo zabezpiecza i uodparnia drzewostany przed wywalającymi wiatrami.

W okresie zimowym duże opady śniegu są powodem powstawania znacznej ilości śniegołomów. Najbardziej narażone na to zjawisko są młodniki sosnowe o dużym zwarcie, w których okiść powoduje łamanie się wierzchołków i gałęzi oraz wywalanie drzew. Na obszarach narażonych na okiść zaleca się stosowanie rozrzedzonej więźby przy sadzeniu oraz wykonywanie częstszych zabiegów pielęgnacyjnych (czyszczenia, trzebieże).

Do innych czynników abiotycznych powodujących powstawanie szkód w lesie należą przymrozki wczesne i późne powodujące przemarzanie pączków, pędów i liści oraz wysadzanie z gruntu sadzonek. Szczególnie szkodliwe są późne przymrozki wiosenne, powodujące duże straty na uprawach. Gatunkami szczególnie czułymi na przymrozki są przede wszystkim wiosenne pędy gatunków liściastych: dębu, buka, jesionu i klonu, a z iglastych modrzewia.

Kolejnym czynnikiem negatywnie wpływającym na kondycję zdrowotną drzewostanów są zakłócenia gospodarki wodnej – obniżenie poziomu wód gruntowych. Do takiej sytuacji przyczyniają się zdarzające się co pewien czas i trwające po kilka lat susze. Długotrwałe i uciążliwe susze wystąpiły w latach: 2000-2004, 2006-2010, 2014-2016 oraz 2018 r.

8. Plan działań z zakresu ochrony przyrody

8.1. Ochrona różnorodności biologicznej oraz techniczne i gospodarcze działania proekologiczne

Zróżnicowanie biologiczne jest jednocześnie narzędziem i celem zagospodarowania lasów. Służy stabilności oraz rozpraszaniu ryzyka hodowlanego i zdrowotnego lasów, jak również poszerzaniu ich wielofunkcyjności i możliwości wielostronnego użytkowania. Potrzebne jest zagwarantowanie ochrony różnorodności biologicznej, która istnieje obecnie oraz kształtowanie jej i wzbogacanie w przyszłości. Podstawą biologicznej różnorodności lasu są drzewa, współtworzące wraz z runem i warstwą krzewów warunki do bytowania zwierząt i mikroorganizmów. Wielkość i różnorodność puli genowej leśnych gatunków, głównie drzew, decyduje o zdolności przeżycia gatunku oraz jego odporności na niekorzystne czynniki biotyczne i abiotyczne, dlatego najważniejszą rzeczą jest rozpoznanie i zachowanie maksymalnej liczby genotypów rodzimych gatunków drzew leśnych oraz ich lokalnych populacji. Zachowanie ciągłości naturalnych procesów odnawiania się lasu oraz umożliwienie oddziaływania sił i mechanizmów ewolucji, jest osiągnięte przy pomocy metody ochrony in situ. Podstawowymi formami tej metody ochrony są wyłączne i gospodarcze drzewostany nasienne, plantacyjne uprawy nasienne, plantacje nasienne, drzewa mateczne, uprawy pochodne z potomstwa wyłączonych drzewostanów nasiennych, rezerwaty oraz siedliskowo - drzewostanowe powierzchnie wzorcowe. Ograniczenie zrębów zupełnych i wprowadzenie tam, gdzie jest to możliwe rębni złożonych pozwalających na odnowienie naturalne, grupowe cięcia pielęgnacyjne, utrzymywanie w lesie drzew zamierających i martwych oraz regionalizacja nasienna są rozszerzeniem strategii ochrony in situ leśnej różnorodności genetycznej.

Aby zapewnić trwałość przyszłych drzewostanów oraz wysoką produkcję drewna o dobrej jakości, spośród rodzimych ekotypów i populacji od 1959 r. zabezpieczane są dla celów reprodukcyjnych najlepsze drzewostany, a od 1969 r. w selekcji indywidualnej drzewa mateczne szczególnie wyróżniające się korzystnymi cechami jakościowymi i przyrostowymi.

Na terenie Nadleśnictwa Srokowo znajdują się dwa wyłączne drzewostany nasienne o łącznej powierzchni 15,05 ha. W obrębie Kętrzyn wytypowano wyłączne

drzewostany nasienne dębu szypułkowego w oddz. 16d o powierzchni 5,58 ha oraz 63d o powierzchni 9,47 ha.

W Nadleśnictwie wytypowane zostały gospodarcze drzewostany nasienne, których szczegółowe rejestry przedstawione zostały w elaboracie. Ich powierzchnia wynosi 608,98 ha. Gospodarcze drzewostany nasienne zostały przyjęte w planie u. I. zgodnie z Krajowym Rejestrem Leśnego Materiału Podstawowego. W obrębie Gierdawy zlokalizowano dziewięć drzew matecznych brzozy brodawkowatej w oddz.: 19f, 20g, 22h, 23c,d, 24a, 26k, 34b. Wytypowane zostały również źródła nasion: Jw - 1 szt, Gb - 2 szt, Dbcz- 1 szt. Sporządzono mapy przeglądowe nasiennictwa i selekcji.

Zaprojektowana w bieżącym PUL powierzchnia manipulacyjna rębni złożonych wynosi 2 606,89 ha, w tym powierzchnia do odnowienia 1326,36 ha. Dzięki użytkowaniu lasu w ten sposób możliwe będzie zróżnicowanie wiekowe składów gatunkowych i wydłużenie okresu uprzątnięcia drzewostanu co najmniej do następnego dziesięciolecia. Pozwoli to również na uzyskanie na bardziej żyznych siedliskach typu drzewostanu właściwego dla danych warunków siedliskowych.

Przy planowaniu i zakładaniu zrębów zaleca się wybór i pozostawianie biogrup – kęp drzew w drzewostanach rębnych. Celem pozostawiania biogrup na powierzchniach zrębowych jest zachowanie różnorodności biologicznej. Przy wyborze biogrup i w czasie zakładania zrębu należy uwzględniać obowiązujące w LP ustalenia dotyczące zasad ich zakładania.

W drzewostanach bez wskazań gospodarczych jest dopuszczalne prowadzenie cięć jednostkowych w zależności od potrzeb związanych z zabiegami ochronnymi, przyrodniczymi i hodowlanymi. Dopuszczalne jest również usuwanie posuszu w sytuacji, gdy zagraża on bezpieczeństwu ludzi lub stabilności drzewostanu.

Dla wzmocnienia odporności biologicznej w ramach ogniskowo-kompleksowej metody biologicznej ochrony lasu zakładane są remizy, które stanowią ogniska biocenotyczne. W tym celu wybierane są miejsca z odpowiednio ukształtowanym terenem i naturalnymi zbiornikami wodnymi oraz zakrzaczone, gdzie dosadza się różne gatunki drzew i krzewów takich jak dzika jabłoń, dzika grusza, śliwa ałycza, czereśnia ptasia, tarnina oraz rośliny nektarodajne takie jak: krwawnik, wiesiołek dwuletni, dziurawiec.

Tabela XLII Wykaz remiz

L.p.	Lokalizacja oddział, poddział	Pow. w ha
1	2	3
obręb Kętrzyn		
1.	17d	0,79

Odpowiednie warunki bytowania znajduje tutaj wiele gatunków ptaków. Są one naturalnymi sprzymierzeńcami w ochronie lasu. Aby stworzyć im odpowiednie warunki bytowania wywieszane są budki lęgowe, które sprzyjają koncentracji ptactwa owadożernego. W 2019 r. w lasach Nadleśnictwa liczba budek lęgowych dla ptaków wynosiła ok. 280 szt. Przeciętne zasiedlenie budek lęgowych wynosiło 75%. Na terenie leśnictwa Gierłoż oraz na terenie „Wilczego Szańca” znajduje się również 20 schronów dla nietoperzy.

W celu wzbogacania oraz ochrony różnorodności biologicznej należy:

- stosować składy gatunkowe upraw odpowiednie do siedliska,
- pozyskiwać materiał siewny z jak największej liczby osobników oraz z różnych miejsc Nadleśnictwa,
- za pomocą cięć pielęgnacyjnych regulować skład drzewostanów w pożądany sposób,
- chronić populacje rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt,
- wykorzystywać zmienność mikrosiedlisk poprzez wprowadzanie na tych niewielkich powierzchniach właściwe dla nich gatunki,
- stwarzać warunki odpowiednie dla rozwoju wielogatunkowych podszytów,
- stwarzać warunki dla rozwoju wszystkich warstw lasu,
- zachować w stanie zbliżonym do naturalnego i w miarę możliwości odtwarzać śródleśne ciek i zbiorniki wodne,
- indywidualizować zasady postępowania gospodarczego odpowiednio do istniejących warunków przyrodniczo-siedliskowych,
- pozostawiać drzewa dziuplaste i martwe do ich naturalnego rozkładu, uwzględniając zasady bezpieczeństwa i ochrony lasu, w tym także ochrony przeciwpożarowej
- preferować odnowienia naturalne,
- w miejscach występowania roślin objętych ścisłą ochroną gatunkową, w miarę możliwości prowadzić cięcia pielęgnacyjne zimą, przy pokrywie śnieżnej,
- pozostawić biogrupy obejmujące stanowiska gatunków roślin objętych ścisłą ochroną gatunkową,

- w miarę możliwości usuwać podszyt przy drogach publicznych w miejscach przejść zwierzyny.

8.2. Kształtowanie stref ekotonowych

Ekotony, będąc granicą lasu, stanowią strefy przejściowe z innymi ekosystemami: wodnymi, łąkowymi, polnymi, bagiennymi oraz wzdłuż strumieni, rowów itp. Strefy takie charakteryzują się tym, że liczba gatunków jak i zagęszczenie osobników jest wyższe niż w sąsiadujących ze sobą biocenozach. Dobrze wykształcone ekotony wykazują cechy izolacyjne i powinny chronić las przed niekorzystnym wpływem środowisk otwartych oraz podnosić stabilność ekosystemu leśnego. Prowadzić tu należy wyłącznie cięcia grupowe lub jednostkowe, kształtując i chroniąc siedliska i gatunki stref przejściowych.

W sąsiedztwie dróg publicznych konieczny jest dobór gatunków mniej wrażliwych na zanieczyszczenia, spaliny oraz zasolenie. Niebagatelne znaczenie mają również bezpieczeństwo (potrzebna jest odpowiednia odległość od linii komunikacyjnych) i kształtowanie piękna krajobrazu. Strefy ekotonowe zakładane wzdłuż jezior, rzek i cieków wodnych spełniają wiele funkcji tak biologicznych jak i mechanicznych np.: umacnianie brzegów przez systemy korzeniowe, zatrzymywanie cząstek glebowych zmywanych z terenów sąsiednich w kierunku zbiornika lub cieku, wyhamowywanie i łagodzenie negatywnych skutków wysokich stanów wody.

8.3. Kształtowanie granicy polno - leśnej

Kilkudziesięciometrowe (10-30 m) obrzeże lasu sąsiadujące z polem, łąką lub obszarem bagiennym (w zależności od intensywności użytkowania ekosystemów sąsiednich) potrzebuje odrębnego zagospodarowania, gdyż stanowi strefę buforową lasu. Strefa ta powinna się składać z dwóch do trzech wzajemnie się przenikających stref roślinności zielnej, niskich krzewów i drzewostanu. Ważną rzeczą jest możliwie jak największe urozmaicenie i w miarę łagodne przejście z wnętrza lasu do sąsiedniego ekosystemu bezleśnego. Obrzeże lasu powinno składać się z trzech wzajemnie przenikających się stref: krzewiastej, drzewiasto-krzewiastej i drzewiastej. Strefa drzewiasta to wewnętrzny pas ekotonu leśnego o szerokości 10-20 m, w którym występują gatunki drzew górnego piętra z dobrze rozwiniętymi systemami korzeniowymi i ugałęzionymi pniami o rozluźnionym zwarcu, dalsze piętra

drzewostanu, podszyt i podrost. Udział gatunków powinien być zgodny z przyjętym typem drzewostanu (TD). Strefa drzewiasto-krzewiasta będąca środkowym pasem ekotonu leśnego tworzona jest przez gatunki drzew dolnego piętra drzewostanu o zwarcu jeszcze luźniejszym i nierównomiernym rozmieszczeniu drzew występujących często w zmieszaniu jednostkowym. Jej szerokość wynosi około 5 m. Strefa krzewiasta powinna składać się z wielu gatunków krzewów w zmieszaniu grupowym. Zaleca się sadzenie 5-10 sadzonek jednego gatunku w więźbie 1x1,5 m do 1,5x1,5 m. Jej szerokość wynosi 3-5 m.

Gatunki drzew i krzewów zalecane do stref ekotonowych: głóg jednoszyjkowy, jabłoń dzika, grusza dzika, róża dzika, jeżyna, śliwa tarnina, trzmielina brodawkowata i pospolita, leszczyna pospolita, wierzby: iwa, uszata, laurowa i rokita oraz wawrzynek wilczełyko, kalina koralowa, jarząb pospolity, bez czarny, kruszyna pospolita, berberys pospolity. Należy jednak przede wszystkim wykorzystać istniejące odnowienia naturalne.

8.4. Kształtowanie stosunków wodnych

Tereny Nadleśnictwa Srokowo zajmują bardzo zróżnicowane pod względem geomorfologicznym obszary z dużą ilością jezior i z wieloma dobrze zachowanymi ekosystemami wodno-błotnymi: bagnami, rozlewiskami, rzekami, strumieniami i niewielkimi ciekami wodnymi. Jeziora, rzeki, strumienie, oczka wodne, rozlewiska, bagna i torfowiska to naturalne zbiorniki retencyjne, które bardzo korzystnie wpływają na zaopatrzenie gleb w wodę, powodują pewne złagodzenie klimatu, podnosząc jednocześnie wilgotność powietrza. Zachowanie i ochrona śródleśnych oczek wodnych, terenów źródłiskowych, bagien i torfowisk w ich jak najbardziej naturalnym stanie ma istotne znaczenie dla retencji wody w zlewni.

Utrzymanie ich obecnego stanu ma znaczenie priorytetowe. Realizacja poczynań powstrzymująca degradację stosunków wodnych w Lasach Państwowych została zapoczątkowana już przed wielu laty. Podjęte zostały konkretne działania mające na celu powstrzymanie degradacji stosunków wodnych w lasach. Są to: budowa zastawek, zbiorników retencyjnych, w wielu wypadkach celowe zaniechanie renowacji rowów odwadniających. Wszystko po to, aby zatrzymać odpływ wody z lasów.

Bagna zajmują na gruntach Nadleśnictwa łączną powierzchnię 524,71 ha (zostały wymienione szczegółowo w rozdziale 3.3) i spełniają ważną rolę naturalnych zbiorników retencyjnych. Ponadto na terenie Nadleśnictwa wydzielono powierzchnie retencyjne o łącznej powierzchni 276,48 ha (obr. Gierdawy 124,68 ha, obr. Kętrzyn 151,80 ha).

Las mieszany bagienny (I-ctwo Łączki, oddz. 10f)

Bardzo duże znaczenie w kształtowaniu stosunków wodnych mają również siedliska wilgotne, bagiennie i zalewowe takie jak: bór bagienny, bór mieszany wilgotny, bór mieszany bagienny, las mieszany wilgotny, las mieszany bagienny, las wilgotny, ols, ols jesionowy i las łąkowy. Siedliska wilgotne zajmują 2650,72 ha powierzchni leśnej, a siedliska bagiennie i zalewowe 3 799,41 ha powierzchni leśnej Nadleśnictwa.

W ciągu ostatnich kilkunastu lat zaniechano odwadniania bezodpływowych bagien, uznając je za obszary cenne biocenotycznie. Zrezygnowano również z odprowadzania wody z podmokłych lub okresowo zalewanych powierzchni położonych w zakolach i dolinach większych cieków. Zwraca się uwagę na to, że nie można doprowadzić do trwałego odprowadzenia wody z lasu. Na siedliskach wilgotnych zaproponowano odpowiednie sposoby prowadzenia gospodarki leśnej bez uciekania się

do melioracji odwadniających. Na przykład przy odnowieniach i zalesieniach, w zależności od potrzeb zalecono stosowanie różnego rodzaju rabat, rabatowałków, wałków, półrabat, wywyższonych bruzd i kopców.

8.5. Rekreacja i turystyka

Pod względem turystycznym obszary znajdujące się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Srokowo są zróżnicowane. Północna część nadleśnictwa - obręb Gierdawy charakteryzuje się mniejszą przydatnością dla masowego ruchu turystycznego i rekreacji. Powodem tego jest to, że są to tereny nadgraniczne, mało zaludnione i słabo zagospodarowane, a tutejsze lasy z bujnym i trudnym do przebycia podszytem oraz dużą ilością siedlisk wilgotnych, bagien i moczarów są trudno dostępne i nie tak chętnie odwiedzane. Jednak ze względu na zupełnie nowe zapotrzebowanie jakie pojawiło się na rynku turystycznym sytuacja ta może się zmienić. Obecnie poszukiwana jest możliwość uprawiania bardziej zindywidualizowanej turystyki kwalifikowanej. Tereny z dobrze zachowanymi i ciekawymi atrakcjami przyrodniczymi i krajobrazowymi są teraz dużym atutem. Przykładem jest trasa turystyczna „Warmińsko-Mazurski Szlak Bociani” biegnąca przez północne tereny nadleśnictw: Srokowo, Bartoszyce i Górowo Iławeckie. Szlak ten poprowadzono przez 7 wsi położonych wzdłuż granicy z Rosją: Żywkowo, Toprzyny, Lejdy, Szczurkowo, Lwowiec, Duję, Brzeźnica. Północna część Nadleśnictwa położona wzdłuż granicy z Rosją wyróżnia się specyficznym krajobrazem. Stanowi go mozaika gruntów ornych, łąk i pastwisk oraz mniejszych i większych kompleksów leśnych. Ukształtowanie terenu oraz ciężkie słabo przepuszczalne gleby powodują, iż pomiędzy polami i lasami znajduje się niezliczona ilość oczek wodnych i podtopionych nieużytków. Połączenie gospodarki rolnej i przyrody sprawiło, że tereny te są licznie zasiedlane przez wiele rzadkich i ginących gatunków fauny i flory.

W obrębie Kętrzyn sytuacja wygląda inaczej. Na terenach w jego zasięgu znajduje się większa ilość pięknie położonych jezior, lasy są bardziej dostępne, a lepiej zagospodarowany obszar wraz z intensywnie rozwijającą się infrastrukturą turystyczną przyciągają w te strony rzesze turystów.

Jednym z najatrakcyjniejszych miejsc do zwiedzania na terenie Nadleśnictwa Srokowo jest „Wilczy Szaniec” - w latach 1941-1944 Kwatera Główna Adolfa Hitlera i Naczelnego Dowództwa Sił Zbrojnych Niemiec.

Fot. N-ctwo Srokowo, OEH-P „Wilczy Szaniec”

Obiekt o powierzchni blisko 2,5 km² zlokalizowany jest na terenie leśnictw Dąbrowa i Gierłoż w Obrębie Kętrzyn. Na terenie „Wilczego Szańca” powstało około 200 obiektów, w tym schrony przeciwlotnicze, obiekty ceglano-betonowe i drewniane baraki. Kwatera dysponowała dwoma lotniskami (Wilamowo i Parcz) oraz dworcem kolejowym. „Wilczy Szaniec” wyposażony był również w bardzo nowoczesną jak na owe czasy infrastrukturę techniczną tj.: sieć wodociągową, kanalizację, oczyszczalnię ścieków, elektrownię, dwie centrale dalekopisowe, asfaltowe i betonowe drogi oświetlone latarniami. Znajdowały się tu również punkty usługowe: kino, fryzjer, herbaciarnia i sauna. W obliczu zagrożenia atakiem zbliżających się wojsk Armii Czerwonej, 20 listopada 1944 r. Adolf Hitler opuścił bezpowrotnie „Wilczy Szaniec”. W nocy z 24 na 25 stycznia 1945 r. wycofujące się wojska niemieckie wysadziły wszystkie zabudowania stanowiące Kwatera Główną Wodza.

Fot. N-ctwo Srokowo, OEH-P „Wilczy Szaniec”

Fot. N-ctwo Srokowo, OEH-P „Wilczy Szaniec”

Była wojenna Kwatera Hitlera w Gierłoży stanowi obecnie Ośrodek Edukacji Historyczno - Przyrodniczej „Wilczy Szaniec” Nadleśnictwa Srokowo. Od momentu przejścia obiektu od poprzedniego dzierżawcy, podjęto szereg działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa przebywających tu turystów oraz dostosowania obiektu do standardów światowej turystyki. Nadleśnictwo podjęło prace nad spójną koncepcją architektoniczną całego obiektu oraz unowocześnieniem i rozbudową zarówno części muzealnej jak i infrastruktury turystycznej. Na terenie OEH-P „Wilczy Szaniec” znajduje się wystawa poświęcana Powstaniu Warszawskiemu. Zainicjowane zostały również cykliczne wydarzenia o charakterze edukacyjno-przyrodniczym m.in. plenery rzeźbiarskie, noc sów, rekonstrukcje historyczne. Stworzono tu również punkt edukacji leśnej „Zaczarowana Polana” Obiekt ten wyposażony został w szereg elementów infrastruktury edukacyjnej i turystycznej służącej zwiedzającym.

Fot. N-ctwo Srokowo, „Zaczarowana Polana”

Organizowanie w lasach miejsc rekreacyjnych jest jednym z czynników poprawy warunków życia ludności. Jednak natężenie ruchu turystycznego stwarza konieczność ukierunkowania go w odpowiedni sposób. Dlatego też w lasach Nadleśnictwa wytyczono i urządzono interesujące szlaki turystyczne, do których należą: trasy piesze, ścieżki rowerowe oraz leśne ścieżki edukacyjne, które często powstają przy współpracy Nadleśnictwa z różnego rodzaju lokalnymi organizacjami społecznymi.

Trasy do uprawiania turystyki pieszej:

- Ścieżka dydaktyczna „Wyskok” – ścieżka zlokalizowana jest w obrębie Gierdawy, na terenie leśnictwa Jezioro. Trasa ścieżki o długości 6 km została tak poprowadzona by można było ujrzeć ciekawe miejsca w lesie. Obiekt wyposażono w 12 tablic edukacyjnych. Na tablicach umieszczono barwne ilustracje o tematyce związanej z lasem: podstawowe informacje o lesie i jego mieszkańcach, o gospodarce leśnej, o zagadnieniach związanych z ochroną lasu, o ochronie przyrody. Po drodze osoby odwiedzające ścieżkę mogą zapoznać się z licznymi gatunkami drzew leśnych występujących na tym terenie. Ścieżka wyposażona jest dodatkowo w ławki, kosze na śmieci oraz zadaszoną wiatę ze stołami i wyznaczonym miejscem ogniskowym.
- „Szlak św. Jakuba” - przez tereny Nadleśnictwa Srokowo wiedzie dawny szlak pątniczy św. Jakuba. Ten najświętniejszy w Europie szlak pielgrzymkowy zaczynał się niegdyś na Łotwie i prowadził przez Polskę, Niemcy i Francję do Hiszpanii. Droga św. Jakuba po hiszpańsku Camino de Santiago wiedzie do katedry Santiago de Compostela w Galicji, w północno-zachodniej Hiszpanii. Według przekonań pielgrzymów znajdują się tam szczątki św. Jakuba Większego Apostoła. Część szlaku prowadząca przez obszar Polski nazwana została Camino Polaco. Odtwarzanie dawnych szlaków pątniczych w Polsce jest odpowiedzią na apel Rady Europy. Droga pielgrzymki oznaczona jest muszlą św. Jakuba, będącą symbolem pielgrzymów.

Trasy rowerowe:

- Szlak niebieski PTTK (Giżycko - Sztynort - Giżycko) - o długości ok. 66 km. Szlak ma charakter pętli i przebiega przez następujące miejscowości: Giżycko - Świdry - Pieczarki - Pozezdrze - Harsz - Sztynort - Stawiska - Radzieje - Dłużec - Mażany - Jankowo - Parcz - Gierłoż - Doba - Kamionka - Piękna Góra - Giżycko. Trasę poprowadzono po drogach o małym natężeniu ruchu. Po drodze możemy zobaczyć kilka najważniejszych

atrakcji turystycznych regionu m.in. była kwaterę wojenną Hitlera „Wilczy szaniec” w Gierłozie.

- Szlak czerwony PTTK (Giżycko - Ryn - Święta Lipka) o długości ok. 65 km. Szlak poprowadzony został przez malownicze tereny, na których przetrwały wysokiej klasy zabytki, a mijane miejscowości mają bogatą historię. Trasa przebiega przez następujące miejscowości: Giżycko - Wilkasy - Szczybaty Giżyckie - Skop - Ryn - Knis - Ryn - Salpik - Nakomiady - Kwiedzina - Gierłoż - Czerniki - Kętrzyn - Biedaszki - Pieckowo - Święta Lipka.
- Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo - o długości 2095 km. Najdłuższy, spójnie oznakowany szlak rowerowy w Polsce. Trasa przebiega przez obszar pięciu województw położonych we wschodniej części kraju: warmińsko - mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego. W zasięgu Nadleśnictwa Srokowo znajduje się 42 km odcinek, który przebiega przez następujące miejscowości: Korsze - Glitajny - Pomnik - Drogosze - Radosze - Barciany - Pastwiska - Ogródki - Srokowo - Leśniewo.
- Trasa rowerowa im. Zofii Licharewej (zielony) - trasa o długości około 42 km ma charakter pętli i przebiega przez następujące miejscowości: Kętrzyn - Stara Różanka - Wopławka - Góry - Czerniki - Gierłoż - Kwiedzina - Owczarnia - Nakomiady - Godzikowo - Zalesie - Sławkowo - Nowa Wieś - Kętrzyn.
- Rowerowy Szlak Herbowy (niebieski) - trasa o długości około 25 km ma charakter pętli i przebiega przez następujące miejscowości: Kętrzyn - Nowa Wieś - Windykajmy - Sławkowo - Zalesie - Góra Herbowa - Godzikowo - Nakomiady - Wajsznory - Kętrzyn.
- Szlak rowerowy „Grodzisk Pruskich” (czerwony) - trasa o długości około 69 km przebiega przez następujące miejscowości: Giżycko PKP - Wilkasy - Bogaczewo - Monetki - Stara Rudówka - Ryn - Salpik - Nakomiady - Owczarnia - Kwiedzina - Gierłoż - Czerniki - Kętrzyn - Biedaszki - Pieckowo - Święta Lipka.

- Leśna Trasa Turystyczna „Gierłoż” - trasa o długości około 30 km umożliwia zwiedzanie najwyższych walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Przebieg trasy pozwala na zapoznanie się z najciekawszymi atrakcjami turystycznymi regionu m.in.: dawna kwatera Hitlera w Gierłoży, Muzeum Mazurskie w Owczarni, Park Miniatur Warmii i Mazur, Księżycowy Dworek, linie kolejowa Kętrzyn - Węgorzewo wpisaną do rejestru zabytków, zabytki archeologiczne - grodziska i kurhany w Gierłoży. Trasa jest dobrze oznakowana oraz wyposażona w tablice dydaktyczno - informacyjne. Wzdłuż trasy rozlokowane zostały miejsca widokowe oraz wiaty z ławostołami.

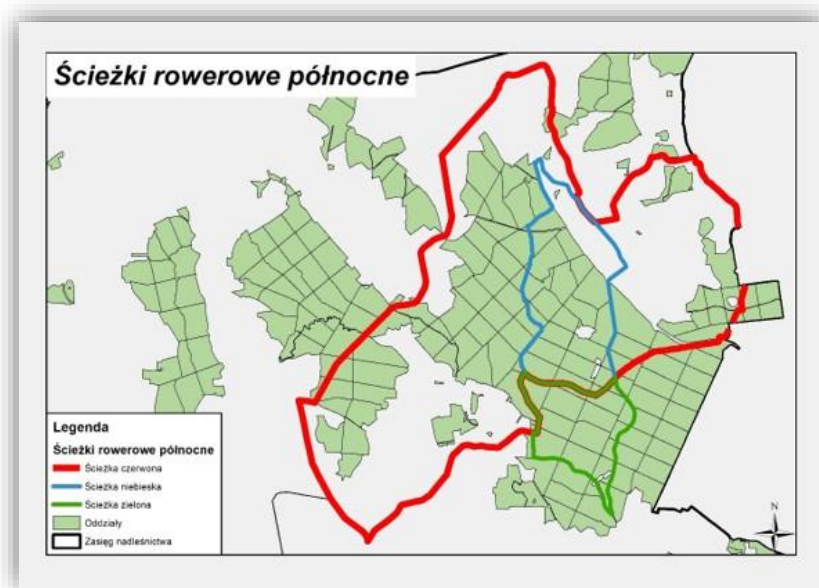

Rys. N-ctwo Srokowo, „Leśna Trasa Turystyczna Gierłoż”

W obrębie Gierdawy wyznaczono trzy leśne ścieżki rowerowe, przebiegające przez ciekawe przyrodniczo i turystycznie miejsca. Wszystkie trasy rozpoczynają się i kończą na parkingu leśnym, który wyposażony został w ławki, kosze na śmieci oraz zadaszoną wiatę ze stołami i wyznaczonym miejscem ogniskowym.

- Czerwona trasa rowerowa o długości ok. 32 km. Szlak biegnie fragmentem ścieżki dydaktycznej „Wyskok”, nieczynną kolejką wąskotorową oraz przez kilka przedwojennych majątków ziemskich. Jadąc rowerem można zobaczyć również tamy bobrowe i żeremia.

- Niebieska trasa rowerowa o długości ok. 12 km. Na szlaku możemy podziwiać takie atrakcje jak: Kanał Mazurski, śluzę w Bajorach, cerkiew prawosławną w Bajorach. W oddali zobaczymy również dwa rezerваты faunistyczne: „Bajory” oraz „Kałeckie Błota”.
- Zielona trasa rowerowa o długości 8,8 km w całości przebiega przez tereny leśne co pozwala bliższe obcowanie z naturą. Podziwiać można bogactwo świata fauny i flory tutejszych terenów. Po drodze zobaczyć można również szkółkę leśną oraz tamy i żeremia bobrowe.

„Północne trasy rowerowe”

W gminie Korsze wytyczono cztery trasy rowerowe o łącznej długości około 103 km:

- Trasa nr 1 (zielona) - trasa o długości około 22 km ma charakter pętli i przebiega przez następujące miejscowości: Korsze - Głowbity - Dłużec Wielki - Kałwagi - Wetyń - Prosna - Sątoczno - Wiklewo - Parys - Glitajny - Korsze.
- Trasa nr 2 (niebieska) - trasa o długości około 22 km ma charakter pętli i przebiega przez następujące miejscowości: Korsze - Glitajny - Parys - Pomnik - Równina Dolna - Warnikajmy - Błogoszewo - Olszynka - Korsze.

- Trasa nr 3 (czerwona) - trasa o długości około 32 km ma charakter pętli i przebiega przez następujące miejscowości: Korsze - Podlechy - Wandajny - Wygoda - Trzeciaki - Suśnik- Łankiejmy - Sarkajmy - Głowbity - Korsze.
- Trasa nr 4 (żółta) - trasa o długości około 27 km ma charakter pętli i przebiega przez następujące miejscowości: Korsze - Olszynka - Błogoszewo - Kraskowo - Tołkiny - Babieniec - Gudniki - Trzeciak - Wygoda - Wandajny - Podlechy - Korsze.

Trasy samochodowe:

- „Szlak Zamków Gotyckich” - trasa samochodowa o długości około 642 km grupująca 12 gotyckich zamków Warmii, Mazur oraz Pomorza. Szlak prowadzi z Bytowa przez Człuchów, Nowe, Gniew, Malbork, Sztum, Kwidzyn, Nidzicę, Olsztyn, Lidzbark Warmiński, Kętrzyn i Ryn.
- „Szlak Fortyfikacji Mazurskich” - trasa samochodowa o długości około 438 km, na której podziwiać można założenia staropruskich grodzisk, średniowieczne zamki, aż po XX wieczne fortyfikacje m.in. w Gierłoż, Mamerkach i Pozezdrzu. Trasa przebiega przez następujące miejscowości: Reszel - Kętrzyn - Gierłoż - Mamerki - Węgorzewo - Pozezdrze - Kruklanki - Gołdap - Stańczyki - Wydminy - Giżycko - Orzysz - Pisz - Jeże - Ruciane-Nida - Mikołajki - Ryn.

Miejsca biwakowe

- obr. Kętrzyn, I- ctwo Dąbrowa, oddz. 42r, 46h

Miejsca wypoczynku

- obr. Gierdawy, I- ctwo Łączki, oddz. 96d,
- obr. Kętrzyn, I- ctwo Dąbrowa, oddz. 38a, 52k, 53a,
I-ctwo Gierłoż, oddz. 60o, 65c, 66a,
I- ctwo Poganowo, oddz. 314j

Miejsca ogniskowe

- obr. Gierdawy, I- ctwo Łączki, oddz. 96d,
I- ctwo Jezioro, oddz. 137gx,
- obr. Kętrzyn, I- ctwo Dąbrowa, oddz. 46h, 52k,

Pomniki przyrody i rezerwy przyrody (których szczegółowa lokalizacja została podana w rozdziale 5.1. i 5.7) również stanowią atrakcyjne, chętnie odwiedzane przez turystów obiekty.

Bardzo istotną sprawą jest utrzymanie we właściwym stanie miejsc postoju pojazdów. Na terenie Nadleśnictwa Srokowo wyznaczono pięć miejsc postoju pojazdów:

- obr. Gierdawy, oddz.: 96d,137ix
- obr. Kętrzyn, oddz.: 46h, 52k, 120i

Ponieważ miejsca postoju pojazdów stanowią problem z powodu zaśmiecania i dewastacji lasu w ich sąsiedztwie, należałoby oczekiwać współpracy ze strony lokalnych samorządów, na terenie których owe miejsca postoju są zlokalizowane. Podobnego wsparcia potrzebują również ścieżki dydaktyczne, na których tablice informacyjne i urządzenia zamontowane przez pracowników Lasów Państwowych są systematycznie niszczone, a zaśmiecanie trasy wymagają stałej troski i ponoszenia nakładów finansowych.

8.6. Promocja

Aby możliwa była realizacja "Programu Ochrony Przyrody" należy przedstawić to opracowanie możliwie jak najszerszym grupom społeczeństwa. Jednak przy prezentacji materiałów trzeba ograniczyć informacje o lokalizacji gatunków zwierząt chronionych, które nie mogą być niepokojone obecnością człowieka. Uwaga ta odnosi się również do wielu gatunków chronionych i rzadkich roślin z powodu konieczności ich ochrony przed niszczeniem i nielegalnym pozyskiwaniem. Jednym z podstawowych założeń opracowywanego Programu jest jego promocja i szeroka prezentacja społeczeństwu walorów przyrodniczo-kulturowych nadleśnictwa.

Zamierzenia te powinny być realizowane poprzez:

- publikacje naukowe i popularnonaukowe w czasopismach leśnych, przyrodniczych i ogólnotematycznych
- publikacje w prasie lokalnej
- audycje w radiu i telewizji
- wydawnictwa, gazetki, foldery publikowane przez nadleśnictwa i RDLP

Edukacja ekologiczna oraz propagowanie idei ochrony przyrody powinna odbywać się zgodnie z aktualną wiedzą, a także z lokalnymi tradycjami regionu.

Proponuje się:

- wydawać okresowe informatory o walorach i zagrożeniach lasów i środowiska przyrodniczego na obszarze swojego działania
- wydawać lokalne biuletyny ekologiczno-leśne
- stawiać tablice w miejscach szczególnie uczęszczanych, na których powinny być umieszczone informacje dotyczące walorów przyrodniczych oraz dozwolonych czynności (należy unikać tablic z samymi zakazami)
- organizować spotkania o tematyce przyrodniczej w szkołach, klubach itp.
- w porozumieniu ze szkołami dalej prowadzić zajęcia na terenie urządzonych w Nadleśnictwie obiektów edukacyjnych.

Wszystkie informacje powinny być przekazywane językiem przystępnym, zawierającym jak najmniej terminów fachowych, a jeśli takie się znajdują, powinny być objaśnione.

Szeroka i masowa edukacja przyrodnicza oraz uświadamianie roli i specyfiki lasu może z czasem zaowocować podniesieniem na wyższy poziom kultury obcowania z przyrodą.

Na terenie Nadleśnictwa Srokowo znajdują się cztery obiekty edukacyjne: Leśna Ścieżka Dydaktyczna "Wyskok", punkt dydaktyczny „Leśna Szkoła”, punkt dydaktyczny „Zaczarowana Polana” oraz „Szkółka Leśna - Osikowo”. Głównym celem zakładania leśnych obiektów edukacyjnych jest przybliżenie szerokiemu ogółowi społeczeństwa wiadomości o lesie i jego funkcjach, przedstawienie wielu zjawisk zachodzących w środowisku leśnym oraz jak najszersze rozpropagowanie wiedzy ekologicznej.

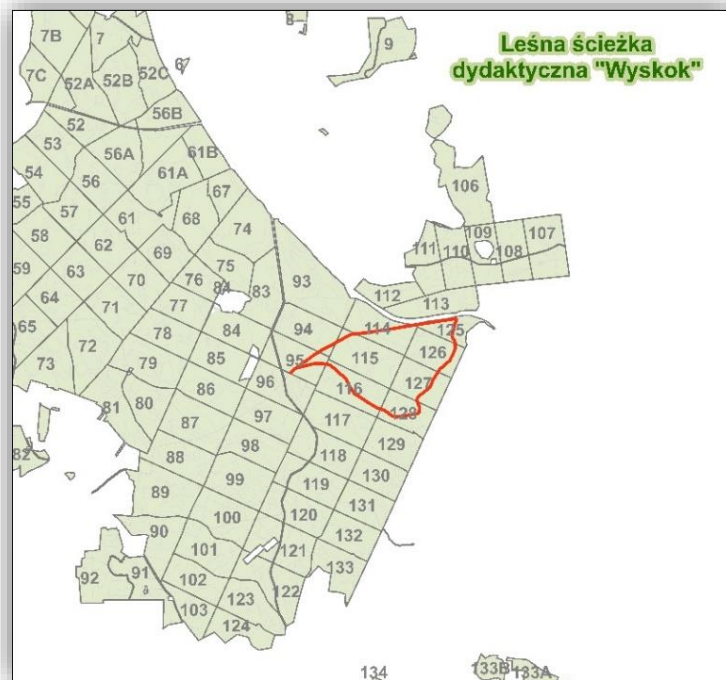
Leśna ścieżka dydaktyczna „Wyskok”. Ścieżka o długości 6 km zlokalizowana jest w obrębie Gierdawy, na terenie leśnictwa Jezioro. Ścieżka rozpoczyna się i kończy na parkingu leśnym, który wyposażony został w ławy do siedzenia, wiaty, miejsce ogniskowe oraz urządzenia do gier sportowych. Znajduje się tutaj tablica informacyjna z mapą sytuacyjną, na której zaznaczono przebieg trasy. Wzdłuż szlaku umieszczono 12 stanowisk edukacyjnych w formie tablic, które przedstawiają niektóre zjawiska

zachodzące w środowisku leśnym oraz zagadnienia z zakresu gospodarki leśnej i ochrony środowiska. Tematyka kolejnych stanowisk to:

- Łowiectwo,
- Uszkodzenia drzew przez zwierzynę płową
- Las i bór - opisy siedlisk
- Kanał Mazurski - mapa z opisem
- Ochrona lasu
- Co można spotkać w lesie
- Wały graniczne
- Bóbr
- leki z leśnej apteki
- Fotosynteza
- Odnowienie lasu - podstawowe zadanie leśnika
- fazy życia lasu

Leśna ścieżka dydaktyczna „Wyskok”

Leśna ścieżka dydaktyczna „Wyskok”

„Leśna Szkoła” - punkt edukacyjny zlokalizowany jest przy siedzibie Nadleśnictwa Srokowo. Ogród dendrologiczny urządzony jest w sposób pozwalający na zaprezentowanie różnicowania siedlisk leśnych, składów gatunkowych oraz ukazujący procesy zachodzące w środowisku leśnym. Ścieżka wyposażona została w tablice edukacyjne oraz stałą ekspozycję przedstawiającą:

- szkody bobrowe,
- szkody wyrządzone przez zwierzynę leśną,
- spałę żywiczarską, ukazującą sposób pozyskiwania żywicy i jej zastosowanie,
- cykl życiowy drzew, pokazujący długość ich życia, przyrost i zamieranie wraz z wiekiem w zależności od gatunku,
- 200 letni dąb obrazujący jak długo rośnie las.

Fot. I. Dziadoń, „Leśna Szkoła”

„Zaczarowana Polana” to punkt dydaktyczny znajdujący się w pobliżu byłej wojennej kwatery Hitlera w Gierłozie. Obiekt ten wyposażony został w szereg elementów infrastruktury edukacyjnej i turystycznej służącej odwiedzającym go ludziom. Aby przybliżyć zwiedzającym niektóre procesy zachodzące w lesie, zainstalowano tu 8 tablic informacyjnych, poruszających takie zagadnienia jak:

- Zagrożenia lasu
- Rola lasu
- Drugie życie drzewa
- Cele i formy ochrony przyrody
- jak rośnie las
- Praca leśnika
- Budowa lasu
- Leśne zagadki

Postawiono tu również trzy światowidy o tematyce: ptaki leśne, rośliny leśne oraz grzyby. „Zaczarowana Polana” wyposażona została w infrastrukturę drewnianą: 2 wiaty połączone, 4 ławostoły, 2 stojaki na rowery oraz kosze na śmieci z możliwością segregowania.

Fot. I.Dziadoń, „Zaczarowana Polana”

„Szkółka leśna - Osikowo”. Położona jest w obrębie Gierdawy, na terenie leśnictwa Wilcze. Pełni role nie tylko produkcyjną, ale jest również aktywnie wykorzystywana jako obiekt edukacyjno- przyrodniczy. Stanowi ona nieodzowną część ścieżki edukacyjnej „Wyskok” oraz szlaków rowerowych przebiegających przez pobliskie lasy. Na terenie szkółki ustawione zostały trzy tablice informacyjne opisujące produkcję szkółkarską oraz zagadnienia dotyczące działalności bobra. Znajduje się tu również platforma, z której można podziwiać okazałe żeremia bobrowe a także biotop tego zwierzęcia.

Fot. I.Dziadoń, „Szkółka leśna Osikowo”

8.7. Przedmioty ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000

W większości przypadków objęte ochroną prawną siedliska, rośliny i zwierzęta ze względu na dobry stan zachowania, stabilność populacji oraz brak zagrożeń, nie wymagają stosowania ochrony czynnej. W tej sytuacji zalecana jest ochrona zachowawcza i brak ingerencji w zachodzące procesy. W innych sytuacjach np. odprowadzanie wody z siedlisk podmokłych wystarczy zaniechanie ingerowania, np. tam, gdzie jest to możliwe - rezygnacja z konserwowania części rowów. Niektóre siedliska czy też gatunki wymagają ochrony czynnej np. ptaki szponiaste objęte ochroną strefową.

Dla czterech z pięciu obszarów Natura 2000 w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo zostały zatwierdzone plany zadań ochronnych. Zatwierdzone plany zadań ochronnych posiadają: Jezioro Oświn i Okolice PLB280004, Jezioro Dobskie PLB280012, Ostoja Warmińska PLB280015 i Ostoja nad Oświnem PLH280044, których część obejmuje swym zasięgiem Nadleśnictwo Srokowo. Dlatego też, w niniejszym programie ochrony przyrody zamieszczono szczegółowe działania ochronne dotyczących tych obszarów w zasięgu Nadleśnictwa.

Tabela XLIII Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 w lasach nadleśnictwa lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególne znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
1. PLB280004 Jezioro Oświn i Okolice – gatunki ptaków					
1.	<i>Dendrocopos leucotos</i> (dzięcioł białostrzbiety) A239 - C	1 stanowisko w pobliżu granicy Nadleśnictwa (na gruntach brak)	Gatunek związany z podmokłymi lasami mieszanymi, często położonymi wydłuż rzek i jezior. Zasiedla lasy obfitujące w martwe i zamierające drzewa liściaste (osiki, olsze, wierzby, brzozy).	niewystarczająca ilość zasobów drzew dziuplastych, martwych i zamierających, prowadzenie prac leśnych w sezonie lęgowym; pozostawianie	zachowanie drzew dziuplastych, martwych i zamierających (zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa, ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej), prowadzenie prac leśnych poza okresem lęgowym dzięcioła białostrzbiatego, zachowanie stref ekotonowych wokół zbiorników wodnych, na siedliskach OI, OIJ oraz grądowych preferować rębnie złożone z długim okresem odnowienia
2. PLB280012 Jezioro Dobskie – gatunki ptaków					
1.	<i>Bucephala clangula</i> (gągoł) A067 - C	1 stanowisko na gruntach Nadleśnictwa	Kaczka związana z czystymi jeziorami położonymi w sąsiedztwie starych drzewostanów, w których może znaleźć drzewa dziuplaste.	użytkowanie rębne mogące prowadzić do zmniejszenia się powierzchni starodrzewi w pobliżu zbiorników wodnych, usuwanie drzew dziuplastych, martwych i zamierających	zachowanie drzew dziuplastych, martwych i zamierających (zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa, ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej), zachowanie powierzchni siedlisk dogodnych dla gągoła (Bb, BMb, LMb), zachowanie stref ekotonowych wokół zbiorników wodnych

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
2.	<i>Haliaeetus albicilla</i> (bielik) A075 - B	2 stanowiska na gruntach Nadleśnictwa	Zachowanie lasów z fragmentami starodrzewia, urozmaiconych jeziorami, stawami, rozlewiskami.	Brak	utrzymanie ochrony strefowej, opracowanie planu szlaków turystycznych, omijających miejsca łęgowe, pozostawienie fragmentów drzewostanów w wieku powyżej 100 lat do naturalnej śmierci
3.	<i>Clanga Pomarina</i> (orlik krzykliwy) A89 - C	2 stanowiska na gruntach Nadleśnictwa	Starsze drzewostany liściaste i mieszane sąsiadujące z otwartymi terenami podmokłymi. Zachowanie starszych drzewostanów sąsiadujących z terenami otwartymi.	zalesianie terenów otwartych, szczególnie tych sąsiadujących z miejscami gniazdowania	utrzymanie ochrony strefowej, opracowanie planu szlaków turystycznych, omijających miejsca łęgowe, pozostawienie fragmentów drzewostanów w wieku powyżej 100 lat do naturalnej śmierci
4.	<i>Dendrocopos leucotos</i> (dzięcioł białostrzbiety) A239 - C	3 stanowiska w zasięgu Nadleśnictwa (2 na gruntach)	Gatunek związany z podmokłymi lasami mieszanymi, często położonymi wydłuż rzek i jezior. Zasiedla lasy obfitujące w martwe i zamierające drzewa liściaste (osiki, olsze, wierzby, brzozy).	niewystarczająca ilość zasobów drzew dziuplastych, martwych i zamierających, prowadzenie prac leśnych w sezonie łęgowym; pozostawianie	zachowanie drzew dziuplastych, martwych i zamierających (zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa, ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej), prowadzenie prac leśnych poza okresem łęgowym dzięcioła białostrzbiatego, zachowanie stref ekotonowych wokół zbiorników wodnych, na siedliskach OI, OII oraz grądowych preferować rębnie złożone z długim okresem odnowienia

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
3. PLB280015 Ostoja Warmińska – gatunki ptaków					
1.	<i>Ciconia nigra</i> (bocian czarny) A030 - B	9 stanowisk w zasięgu Nadleśnictwa (5 na gruntach)	Zasiedla drzewostany liściaste i mieszane ze starymi drzewami, na których zakłada gniazda. Pokarm zdobywa nad pobliskimi rzekami, strumieniami, rozlewiskami, bagnami i na łąkach.	ubytek starych drzewostanów z odpowiednimi drzewami, na których może zbudować gniazdo	utrzymanie ochrony strefowej, ograniczenie penetracji lasu przez ludzi w miejscach gniazdowania, opracowanie planu szlaków turystycznych, omijających miejsca lęgowe, pozostawienie fragmentów drzewostanów w wieku powyżej 100 lat do naturalnej śmierci
2.	<i>Ciconia ciconia</i> (bocian biały) A031 - B	198 stanowisk w zasięgu Nadleśnictwa (3 na gruntach)	Gatunek związany z krajobrazem rolniczym.	Brak	-
3.	<i>Haliaeetus albicilla</i> (bielik) A075 - C	5 stanowisk w zasięgu Nadleśnictwa (4 na gruntach)	Zachowanie lasów z fragmentami starodrzewia, urozmaiconych jeziorami, stawami, rozlewiskami.	Brak	utrzymanie ochrony strefowej, opracowanie planu szlaków turystycznych, omijających miejsca lęgowe, pozostawienie fragmentów drzewostanów w wieku powyżej 100 lat do naturalnej śmierci
4.	<i>Clanga Pomarina</i> (orlik krzykliwy) A89 - B	25 stanowisk w zasięgu Nadleśnictwa (19 na gruntach)	Starsze drzewostany liściaste i mieszane sąsiadujące z otwartymi terenami podmokłymi. Zachowanie starszych drzewostanów sąsiadujących z terenami otwartymi.	zalesianie terenów otwartych	utrzymanie ochrony strefowej, opracowanie planu szlaków turystycznych, omijających miejsca lęgowe, pozostawienie fragmentów drzewostanów w wieku powyżej 100 lat do naturalnej śmierci

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
5.	<i>Crex crex</i> (derkacz) A122 - B	6 stanowisk w zasięgu Nadleśnictwa (na gruntach brak)	Zasiedla otwarte i półotwarte tereny z żyznymi, umiarkowanie podmokłymi łąkami. Utrzymanie otwartych i półotwartych terenów z żyznymi, umiarkowanie podmokłymi i ekstensywnie użytkowanymi łąkami.	Brak	Dostosowanie terminów koszenia Tuz do biologii gatunku, zakaz koszenia od zewnątrz do środka: wykaszanie Tuz i innych użytków rolnych w taki sposób, aby umożliwić ptakom ucieczkę.
6.	<i>Dendrocopos leucotos</i> (dzięcioł białogrzbiety) A239 - B	16 stanowisk w zasięgu Nadleśnictwa (8 na gruntach)	Gatunek związany z podmokłymi lasami mieszanymi, często położonymi wydłuż rzek i jezior. Zasiedla lasy obfitujące w martwe i zamierające drzewa liściaste (osiki, olsze, wierzy, brzozy).	niewystarczająca ilość zasobów drzew dziuplastych, martwych i zamierających, prowadzenie prac leśnych w sezonie lęgowym; pozostawianie	zachowanie drzew dziuplastych, martwych i zamierających (zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa, ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej), prowadzenie prac leśnych poza okresem lęgowym dzięcioła białogrzbiety, zachowanie stref ekotonowych wokół zbiorników wodnych, na siedliskach Ol, OIJ oraz grądowych preferować rębnie złożone z długim okresem odnowienia
4. PLH280002 Gierłoż – gatunki roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków) oraz ich siedliska według SDF					
1.	<i>Barbastella barbastellus</i> (mopek) 1308 - B	Obr. Kętrzyn: „Wilczy szaniec” [REDACTED]	Ochrona ścisła	brak	Pomieszczenia i kryjówki zajmowane przez nietoperze, w których w ciągu ostatnich trzech lat choć raz stwierdzono ponad 200 osobników podlegających ochronie okresowej od 15 września do 15 kwietnia.

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
5. PLH280044 Ostoja nad Oświnem – siedliska przyrodnicze według SDF					
1.	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny 9170 - B	Obr. Gierdawy: 2a,b,c,h; 3a,c,d,g,h; 4a,f,m,n,o; 5a,b,g,i,j; 6d,h,k,m; 10b,i,l,m; 11c,d,f,h,k,l,m,o,t; 12c,f,h,j,k; 13d,g,h,i,j; 14a,f,i,j; 15b,f; 52Ac; 53d,f; 69c;	Odnawianie gatunkami odpowiednimi dla siedliska. Zróżnicowanie struktury gatunkowej i wiekowej, odpowiedni udział zasobów martwego drewna.	odnowienia powierzchni siedliska nieodpowiednimi dla gatunkami drzew, usuwanie martwych i zamierających drzew powodujące ubytek ilości martwego drewna	Kształtowanie prawidłowej struktury i składu gatunkowego drzewostanu, prowadzenie gospodarki leśnej z uwzględnieniem potrzeb ochrony siedliska, pozostawienie drzew martwych i zamierających (zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa, ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej). Projektowanie rębni złożonych na siedliskach grądowych tam, gdzie jest to możliwe.
		powierzchnia: 172,51 ha			
2.	Sosnowe bory i lasy bagienne 91D0 - C	Obr. Gierdawy: 10d, 10f	Zachowanie obecnego stanu, struktury i funkcji siedliska.	brak	Zachowanie powierzchni siedliska oraz warunków wodnych. Kształtowanie prawidłowej struktury i składu gatunkowego drzewostanu. Pozostawianie drzew zamierających i martwych (zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa, ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej).
		powierzchnia: 5,80 ha			

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
3.	Łęgi olszowe, olszowo- jesionowe i jesionowe 91E0 - B	Obr. Gierdawy: 2f,g,k,m,n; 4b,d,g,i,j; 5h,k; 6c,g,i,j; 11i,j; 12g; 53g; 54a,c,d,h,i,j,m; 67b; 69a,d,f,g,j,k; 74c,g,i; 76b,c; 107b,j;	Zachowanie istniejących warunków wodnych.	usuwanie martwych i zamierających drzew powodujące ubytek ilości martwego drewna	Zachowanie powierzchni siedliska oraz warunków wodnych. Kształtowanie prawidłowej struktury i składu gatunkowego drzewostanu. Pozostawianie drzew zamierających i martwych (zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa, ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej).
		powierzchnia: 100,43 ha			

Tabela XLIV Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody

Nadleśnictwo Srokowo

L.p.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru d-stanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddz. pododdz.)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze d-stanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony (nr działania w PZO)	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne
1	2	3	4	5
1.	Cały obszar Natura 2000	PLB280004 – A239 dzięcioł białogrzbiety Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania: (2). Pozostawienie do naturalnego upadku wszystkich drzew liściastych (martwych i umierających) o wysokości powyżej 3m i pierśnicy powyżej 15cm, w wyjątkiem przypadków wynikających z przestrzegania przepisów BHP i zagrażających trwałości drzewostanu.	Pozostawienie drzew dziuplastych, martwych i zamierających (zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa, ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej)	
2.	Cały obszar Natura 2000	PLB280012 – A069 gągoł Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania: (3). Pozostawianie drzew dziuplastych. Przeciwdziałanie skutkowi w postaci ubytku miejsc gniazdowania gągoła poprzez pozostawianie wszystkich drzew dziuplastych, o ile nie zagrażają bezpieczeństwu ludzi i mienia.	Pozostawienie drzew dziuplastych, martwych i zamierających (zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa, ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej)	
3.	Załącznik nr 6 do PZO dla PLB280012 Obr. Kętrzyn: [REDACTED]	PLB280012 – A069 gągoł, A239 dzięcioł białogrzbiety Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania: (4). Pozostawienie siedlisk bagiennych bez użytkowania. Przeciwdziałanie skutkowi w postaci zmniejszenia się powierzchni siedlisk dogodnych dla gągoła i dzięcioła białogrzbiatego poprzez pozostawienie bez użytkowania rębnych drzewostanów na siedliskach lasu mieszanego bagiennego, boru mieszanego bagiennego i boru bagiennego. Działanie dotyczy wydzieleń oznaczonych w SILP jako bagna i wydzieleń dotychczas pozostawionych do sukcesji.	Pozostawienie bez użytkowania rębnych drzewostanów na siedliskach Bb, BMb i LMb. Pozostawienie bez użytkowania bagien oraz powierzchni pozostawionych do naturalnej sukcesji.	

L.p.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru d-stanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddz. pododdz.)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze d-stanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony (nr działania w PZO)	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne
1	2	3	4	5
4.	Załącznik nr 6 do PZO dla PLB280012 Obr. Kętrzyn: [REDACTED]	<p>PLB280012 – A069 gągoł, A239 dzięcioł białostrzybi</p> <p>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania:</p> <p>(5). Użytkowanie rębne drzewostanów na siedliskach olsu i olsu jesionowego. Ewentualne użytkowanie rębne drzewostanów na siedliskach olsu i olsu jesionowego powinno być oparte na rębniach złożonych o czasie odnowienia ≥ 30 lat i pozyskaniu nie więcej niż 40% w dziesięcioleciu albo na rębniach zupełnych z pozostawieniem $\geq 10\%$ zasobu do naturalnego rozpadu, w postaci zwartych kęp wybranych tak, by najlepiej nadawały się na żerowiska dzięcioła białostrzybiego. Użytkowanie dopuszcza się, jeżeli nie jest to sprzeczne z zasadą pozostawiania martwych i zamierających drzew, opisaną w działaniu „Pozostawianie martwego drewna”. W przypadku wydzieleń o powierzchni < 1 ha dopuszcza się odstąpienie od realizacji działania.</p>	<p>Ewentualne użytkowanie rębne na siedliskach Ol i OJ prowadzić rębniami złożonymi z długim okresem odnowienia ≥ 30 lat i pozyskaniu nie więcej niż 40% w dziesięcioleciu albo na rębniach zupełnych z pozostawieniem $\geq 10\%$ zasobu do naturalnego rozpadu, w postaci zwartych kęp. Dopuszcza się odstępstwo w przypadku wydzieleń o pow. < 1 ha. Zaleca się pozostawienie drzew dziuplastych, martwych i zamierających (zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa, ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej).</p>	
5.	Załącznik nr 6 do PZO dla PLB280012 Obr. Kętrzyn: [REDACTED]	<p>PLB280012 – A239 dzięcioł białostrzybi</p> <p>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania:</p> <p>(6). Pozostawianie martwego drewna. Przeciwdziałanie skutkowi w postaci zmniejszania się zasobów martwego drewna poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odstąpienie od usuwania martwych i zamierających drzew następujących gatunków: osika, brzoza, olsza, lipa, wierzba (wszystkie gatunki) w drzewostanach ≥ 40-letnich, jeżeli nie zagrażają one bezpieczeństwu ludzi i mienia; - pozostawienie wszystkich martwych i zamierających drzew w podtopionych olszynach i brzezinach, jeżeli nie zagrażają one bezpieczeństwu ludzi i mienia. 	<p>Utrzymanie schronień i miejsc lęgowych gatunku poprzez pozostawianie drzew dziuplastych, martwych i zamierających, szczególnie Os, Brz, Ol, Lp, Wb (zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa, ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej).</p>	

L.p.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru d-stanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddz. pododdz.)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze d-stanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony (nr działania w PZO)	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne
1	2	3	4	5
6.	Załącznik nr 6 do PZO dla PLB280012 Obr. Kętrzyn: 	PLB280012 – A239 dzięcioł białogrzbiety Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania: (7). Odnowienia na siedliskach lasowych, łęgowych i olsowych. W odnowieniach na siedliskach lasowych, łęgowych i olsowych należy zapewnić zdecydowaną przewagę gatunków liściastych i domieszkę brzozy i osiki. Na siedliskach lasu świeżego, lasu mieszanego świeżego i lasu mieszanego wilgotnego, gdzie przed odnowieniem udział gatunków iglastych wynosił >50%, zaleca się zapewnić możliwie duży udział brzozy i osiki.	Podczas prac odnowieniowych na siedliskach lasowych, łęgowych i olsowych należy zapewnić przewagę gatunków liściastych oraz zwiększyć udział brzozy i osiki jako gatunków domieszkowych. Podczas prac odnowieniowych na siedliskach lasu świeżego, lasu mieszanego świeżego i lasu mieszanego wilgotnego, gdzie przed odnowieniem udział gatunków iglastych wynosił ponad 50%, zaleca się zwiększyć udział brzozy i osiki.	
7.	Załącznik nr 6 do PZO dla PLB280012 Obr. Kętrzyn: 	PLB280012 – A239 dzięcioł białogrzbiety Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania: (8). Odnowienia na siedliskach borowych. Na siedliskach boru mieszanego świeżego zapewnić przy odnowieniach udział brzozy i osiki w granicach 10-30%. W przypadku wydzieleń o powierzchni < 1 ha dopuszcza się odstępnie od realizacji działania.	Podczas prac odnowieniowych na siedlisku BMśw w wydzieleniach o pow. > 1 ha należy wprowadzić 10-30% udział brzozy i osiki.	
8.	Siedliska olsowe w zasięgu PLB280012	PLB280012 – A239 dzięcioł białogrzbiety Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania: (9). Pozostawianie nowych tam bobrowych w olsach. Przeciwdziałanie skutkowi w postaci zmniejszenia się powierzchni siedlisk dogodnych dla dzięcioła białogrzbiatego poprzez pozostawianie ewentualnych nowych tam bobrowych w miejscach trudno dostępnych i obszarach o ograniczonych możliwościach racjonalnego gospodarowania, o ile nie zagraża to drzewostanom o istotnym znaczeniu gospodarczym lub gruntom prywatnym.	Na podstawie porozumienia z RDOŚ. Gdy szkody bobrowe uznane zostaną za niewielkie i nie zagrażające drzewostanom o istotnym znaczeniu gospodarczym tolerowanie efektów ich działalności.	

L.p.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru d-stanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddz. pododdz.)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze d-stanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony (nr działania w PZO)	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			zadania obowiązkowe	zadania fakultatywne
1	2	3	4	5
9.	Załącznik nr 6 do PZO dla PLB280012 Obr. Kętrzyn: [REDACTED]	PLB280012 – A069 gągoł, A239 dzięcioł białogrzbiety Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania: (10). Użytkowanie rębne grądów z długim okresem odnowienia. W drzewostanach grądowych ewentualne użytkowanie rębne powinno być oparte na rębniach złożonych o przynajmniej długim okresie odnowienia (ponad 20 lat), z możliwie małym udziałem cięć zupełnych na powierzchniach międzygniazdowych i pozostawieniem do naturalnego rozpadu kęp o powierzchni $\geq 5\%$ powierzchni manipulacyjnej.	Na siedliskach grądowych preferowanie rębni złożonych z długim okresem odnowienia. Zachowanie części starych drzewostanów w biogrupach o pow. $\geq 5\%$ powierzchni manipulacyjnej.	
10.	Obr. Gierdawy: [REDACTED]	PLB280015 – A030 bocian czarny Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony: (D1). Aktualizacja lokalizacji stref wokół gniazd ptaków objętych ochroną strefową, powiązana z pracami nad nowymi planami urządzania lasu dla Nadleśnictw w trakcie sporządzania nowych planów urządzania lasu. Utrzymywanie stref ochrony całorocznej wyznaczonych dla ptaków. Ograniczanie penetracji siedlisk lęgowych.	Wyznaczenie strefy ochrony całorocznej w uzgodnieniu z RDOŚ w Olsztynie.	

L.p.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru d-stanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddz. pododdz.)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze d-stanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony (nr działania w PZO)	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne
1	2	3	4	5
11.	Cały obszar Natura 2000	<p>PLB280015 – A031 bocian biały</p> <p>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania:</p> <p>(B1). Zachowanie obecnej powierzchni TUZ. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych umożliwiające utrzymanie obecnej powierzchni trwałych użytków zielonych zgodnie ze stanem na dzień wejścia w życie planu.</p> <p>(B2). Utrzymanie pozostałych, innych niż TUZ, siedlisk będących żerowiskami bociana białego. Utrzymanie dostępności do żerowisk poprzez utrzymanie siedlisk będących miejscami żerowiskowymi bociana białego (innych niż TUZ). Dopuszcza się zmiany gospodarowania, które nie zmniejszają powierzchni żerowisk w strefach buforowych 5 km od kolonii bocianów oraz 1 km od pojedynczych gniazd o więcej niż 1% w stosunku do ich powierzchni w dniu wejścia w życie planu. Pozostawienie pasa 50 metrów otwartej przestrzeni wokół jezior i innych zbiorników wodnych. Zapis nie dotyczy gruntów, które są planowane do zalesień zgodnie z zapisami obowiązujących PUL.</p> <p>(B3). Zachowanie cennych fragmentów środowiska naturalnego. Użytkowanie gruntów umożliwiające ochronę i zachowanie istniejących śródpolnych zabagnień i oczek wodnych.</p>	<p>Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno – pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych. Utrzymanie siedlisk gatunku poprzez zachowanie istniejących śródpolnych zabagnień i oczek wodnych.</p>	
12.	Obr. Gierdawy: XXXXXXXXXX	<p>PLB280015 – A075 bielik</p> <p>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania:</p> <p>(B1). Zachowanie obecnej powierzchni TUZ. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych umożliwiające utrzymanie obecnej powierzchni trwałych użytków zielonych zgodnie ze stanem na dzień wejścia w życie planu.</p> <p>Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony:</p> <p>(D1). Aktualizacja lokalizacji stref wokół gniazd ptaków objętych ochroną strefową, powiązana z pracami nad nowymi planami urządzania lasu dla Nadleśnictw w trakcie sporządzania nowych planów urządzania lasu.</p>	<p>Wyznaczenie strefy ochrony całorocznej w uzgodnieniu z RDOŚ w Olsztynie. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno – pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych. Zachowanie istniejących śródpolnych zabagnień i oczek wodnych.</p>	

L.p.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru d-stanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddz. pododdz.)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze d-stanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony (nr działania w PZO)	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne
1	2	3	4	5
13.	Obr. Gierdawy: [REDAKTOWANE]	PLB280015 – A089 orlik krzykliwy Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania: (B1). Zachowanie obecnej powierzchni TUZ. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych umożliwiające utrzymanie obecnej powierzchni trwałych użytków zielonych zgodnie ze stanem na dzień wejścia w życie planu. (D1). Aktualizacja lokalizacji stref wokół gniazd ptaków objętych ochroną strefową, powiązana z pracami nad nowymi planami urządzania lasu dla Nadleśnictw w trakcie sporządzania nowych planów urządzania lasu.	Wyznaczenie strefy ochrony całorocznej w uzgodnieniu z RDOŚ w Olsztynie. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno – pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych. Zachowanie istniejących śródpolnych zabagnień i oczek wodnych.	
14.	Cały obszar Natura 2000	PLB280015 – A122 derkacz Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania: (B1). Zachowanie obecnej powierzchni TUZ. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych umożliwiające utrzymanie obecnej powierzchni trwałych użytków zielonych zgodnie ze stanem na dzień wejścia w życie planu.	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno – pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych. Zakaz koszenia od zewnątrz do środka: wykaszanie TUZ i innych użytków rolnych w taki sposób, aby umożliwić ptakom ucieczkę.	
15.	Obr. Gierdawy: [REDAKTOWANE] (w promieniu 1 km od stanowisk gatunku)	PLB280015 – A239 dzięcioł białostrzygi Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania: (B1). Przeniesienie w czasie prac leśnych na terminy poza okresem lęgowym dzięcioła białostrzygiego (okres lęgowy od 15 marca do 30 maja). Dopuszczalne są prace leśne odnowieniowe i pielęgnacyjne po zaopiniowaniu przez RDOŚ. (B2). Zwiększenie powierzchni biogrup przez pozostawienie 10% drzewostanów na powierzchniach zrębowych w postaci możliwie jak największych kęp do naturalnej śmierci.	Użytkowanie rębne i przedrębne prowadzić poza okresem lęgowym (15.03-30.05). Dopuszcza się zabiegi odnowieniowe i pielęgnacyjne po zaopiniowaniu przez RDOŚ. Pozostawienie ≥10% zasobu na powierzchniach zrębowych do naturalnego rozpadu, w postaci zwartych kęp wybranych tak, by najlepiej nadawały się na żerowiska dzięcioła białostrzygiego.	

L.p.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru d-stanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddz. pododdz.)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze d-stanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony (nr działania w PZO)	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne
1	2	3	4	5
16.	Obr. Gierdawy: 52Ac; 53d,f; 69c;	PLH280044 – siedlisko 9170 grąd subkontynentalny Działania związane z ochroną czynną oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania. (7). Wyznaczenie obszaru ochrony biernej bez użytkowania gospodarczego.	Kontynuacja ochrony biernej siedliska w granicach rezerwatów „Bajory” i „Kałeckie Błota”.	
17.	Obr. Gierdawy: 2a,b,c,h; 3a,c,d,g,h; 4a,f,m,n,o; 5a,b,g,i,j; 6d,h,k,m; 10b,i,l,m; 11c,d,f,h,k,l,m,o,t; 12c,f,h,j,k; 13d,g,h,i,j; 14a,f,i,j; 15b,f;	PLH280044 – siedlisko 9170 grąd subkontynentalny Działania związane z ochroną czynną oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania. (8). Prowadzenie gospodarki leśnej z zastosowaniem rębni złożonych (wyjątkiem jest przebudowa drzewostanu oraz kłęski żywiołowe). Kontynuowanie w ramach gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie martwego drewna – pozostawianie w drzewostanie drzew zamierających, jak również wykrotów i złomów, a także pozostawianie nienaruszonych fragmentów drzewostanu (nie mniej niż 5-10% jego powierzchni) podczas użytkowania rębego drzewostanów. Za wyjątkiem koniecznych zabiegów wynikających z zakresu ochrony lasu i zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego.	Projektowanie rębni złożonych na siedliskach grądowych tam, gdzie jest to możliwe. Pozostawianie drzew zamierających i martwych (zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa, ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej). Na powierzchniach zrębowych pozostawiać fragmenty starodrzewia nie mniej niż 5-10% powierzchni manipulacyjnej, w postaci biogrup (zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa i ochrony lasu)	
18.	Obr. Gierdawy: 2a,b,c,h; 3a,c,d,g,h; 4a,f,m,n,o; 5a,b,g,i,j; 6d,h,k,m; 10b,i,l,m; 11c,d,f,h,k,l,m,o,t; 12c,f,h,j,k; 13d,g,h,i,j; 14a,f,i,j; 15b,f;	PLH280044 – siedlisko 9170 grąd subkontynentalny Działania związane z ochroną czynną oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania. (9). Kształtowanie prawidłowej struktury i składu gatunkowego drzewostanu. Protegowanie gatunków właściwych siedlisku występujących w postaci spontanicznie pojawiającego się nalotu lub podrostu oraz II piętra drzewostanu (grab, dęby szypułkowy i bezszypułkowy, lipa, klony). Wprowadzanie wyłącznie gatunków właściwych geograficznie, do których nie zaliczają się: jodła, daglezwia, dąb czerwony oraz właściwych siedliskowo, do których nie należą: sosna, świerk, modrzew; dopuszczalny udział buka nie więcej niż 30%. Na mikrosiedliskach innych niż grądowe, w granicach wydzieleń dopasować skład gatunkowy odpowiednio do warunków.	Regulacja składu gatunkowego za pomocą cięć pielęgnacyjnych na korzyść gat. pożądanych (Gb, Db, Lp, Kl, Wz). W trakcie odnowień stosować właściwy geograficznie i siedliskowo skład gatunkowy zgodnie z ustaleniami KZP i NTG.	

L.p.	Lokalizacja ¹⁾ zbioru d-stanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddz. pododdz.)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze d-stanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony (nr działania w PZO)	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne
1	2	3	4	5
19.	Obr. Gierdawy: 53g; 54a,c,d,h,i,j,m; 67b; 69a,d,f,g,j,k; 74c,g,i; 76b,c;	PLH280044 – siedlisko 91E0 łęgi olszowe, olszowo-jesionowe i jesionowe Działania związane z ochroną czynną oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania. (10). Wyznaczenie obszaru ochrony biernej bez użytkowania gospodarczego.	Kontynuacja ochrony biernej siedliska w granicach rezerwatów „Bajory” i „Kałeckie Błota”.	
20.	Obr. Gierdawy: 2f,g,k,m,n; 4b,d,g,i,j; 5h,k; 6c,g,i,j; 11i,j; 12g; 107b,j;	PLH280044 – siedlisko 91E0 łęgi olszowe, olszowo-jesionowe i jesionowe Działania związane z ochroną czynną oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania. (11). Wyznaczenie obszaru ochrony biernej – pozostawienie płatów siedliska bez użytkowania gospodarczego (wyjątkiem jest przebudowa drzewostanu oraz kłeski żywiołowe)	Ochrona bierna. Nie zaprojektowano zabiegów gospodarczych na siedlisku 91E0	

¹⁾ Lokalizacja zgodna z wizualizacją na mapie obszarów ochronnych i funkcji lasu

W przypadku odnalezienia gniazd gatunków ptaków objętych ochroną strefową należy wdrożyć odpowiednie procedury zgodne z zapisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. 2017, poz. 2408).

9. Ochrona wartości kulturowych

Każde pokolenie dziedziczy po swoich przodkach środowisko, w którym żyli, czerpali surowce, uprawiali ziemię, prowadzili mniej lub bardziej rozsądną i zrównoważoną gospodarkę. Społeczeństwa o wysokim poziomie kultury zdają sobie sprawę z potrzeby ochrony środowiska i próbują zbadać jakie prawa i współzależności tu występują. Obecnie za niezwykle ważne zadanie, uważa się takie gospodarowanie i kształtowanie środowiska, by pozostało ono jak najmniej zmienione z całym swym bogactwem różnorodności i naturalnym pięknem. Jest to wszakże możliwe pod warunkiem osiągnięcia takiego poziomu wiedzy oraz prawodawstwa, które zagwarantują ochronę przyrody i przewidzą oraz zabezpieczą na ten cel niezbędne środki finansowe.

Ślady osadnictwa na terenie Nadleśnictwa Srokowo sięgają dawnych czasów. Jak wskazują badania archeologiczne, najstarsze ślady pochodzą z wczesnej epoki żelaza. Obszar Nadleśnictwa bogaty jest dziedzictwo historyczne i kulturowe. Świadczą o tym występujące tu liczne szlaki bitewne, cmentarze, kurhany, wały obronne, zabytkowe kościoły, dworki i parki.

Najważniejsze obiekty kultury materialnej położone są w Kętrzynie, Korszach, Reszlu oraz innych miejscowościach znajdujących się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa.

Gmina Barciany

Arklity

- Zespół pałacowy z XVIII w., (nr rej. A-30)

Asuny

- Kościół rzymskokatolicki obrządku bizantyjsko-ukraińskiego, par. p.w. Zaśnięcia NMP z XV w., (nr rej. 2758)

Barciany

- Kościół par. p.w. Niepokalanego Serca NMP z XVI w., (nr rej. 31)
- Kaplica cmentarna z XIX w., (nr rej. 2762)
- Zamek krzyżacki z XIV w., (nr rej. A-32)

Drogosze

- Kościół z kaplicą Doenhoffów z XVII w., (nr rej. 33)
- Plebania z początku XVIII w., (nr rej. 34)
- Spichlerz plebański, (nr rej. 2766)
- Zespół pałacowy, XVIII-XIX w., (nr rej. 35)

Maciejki

- Park dworski z XIX w., (nr rej. A/1673/00)

Mołtajny

- Kościół par. p.w. MB Anielskiej z XIV w., (nr rej. 41)

Momajny

- Kościół par. p.w. MB Ostrobramskiej z XIV w., (nr rej. 2768)

Rodele

- Zespół pałacowy z XIX w., (nr rej. 798)

Silginy

- Zespół pałacowy z XVIII w., (nr rej. 4169)

Skandawa

- Park pałacowy z XIX w., (nr rej. 1364)
- Karczma z XVIII w., (nr rej. 810)

Skierki

- Zespół pałacowy z XVIII w., (nr rej. 3472)

Stary Dwór Barciański

- Park z XIX w., (nr rej. 3598)

Święty Kamień

- Park (nr rej. 3610)

Wielewo

- Zespół pałacowy z XVIII w., (nr rej. 2772)

Winda

- Kościół par. p.w. MB Nieustającej Pomocy z XIV w., (nr rej. 46)
- Karczma, 1792 r., (nr rej. 806)

Gmina Kętrzyn

Banaszki

- Dwór z XIX w., (nr rej. 1623)

Borki

- Zespół dworski z XIX w., (nr rej. 1631)

Czerniki

- Kościół par. p.w. św. Jana, XIV-XVIII w., (nr rej. 787)
- Pozostałości stacji kolejowej, 1907 r., linia kolejowa Kętrzyn- Węgorzewo
- Wiadukt kolejowy, 1907 r., linia kolejowa Kętrzyn- Węgorzewo

Filipówka

- Dwór, 1860 r., (nr rej. A-4562)

Gierłoż

- Park dworski, XVIII-XIX w., (nr rej. 3581)
- Pozostałości stacji kolejowej, 1907 r., linia kolejowa Kętrzyn- Węgorzewo

Godzikowo

- cmentarz ewangelicki (nr rej. 3911)

Grabno

- Dwór, XX w., (nr rej. 4221)

Karolewo

- Kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat., par. p.w. św. Stanisława Kostki (nr rej. 2977)

Kaskajmy

- Dwór z XIX w., (nr rej. 2575)

Korczaki

- Zespół dworski i folwarczny z XIX w., (nr rej. A-2048)

Kotkowo

- Zespół dworski z XIX w., (nr rej. 4220)

Kwiedzina

- Dworek myśliwski, XVIII-XIX w., (nr rej. A-4373)

Linkowo

- Park (nr rej. 3552)

Łazdoje

- Dwór z XX w., (nr rej. 4222)

Martiany

- Schron bojowy nr 5 - odcinek fortyfikacyjny Martiany, 1939 r., (nr rej. 2985)

Muławki

- Dwór z 1880 r., (nr rej. 2979)

Nakomiady

- Kościół ewangelicki, XVI, XIX, XX w., (nr rej. 794)
- Zespół pałacowy, XVI, XIX, XX w., (nr rej. 899)
- owczarnia folwarczna, XIX w., (nr rej. A-1641)

Parcz

- Park (nr rej. 3578)
- Budynek dworca kolejowego, 1907 r., linia kolejowa Kętrzyn- Węgorzewo
- Wiadukt kolejowy, 1907 r., linia kolejowa Kętrzyn- Węgorzewo

Požarki

- Park z XVIII w., (nr rej. 3579)

Sławkowo

- Park z XIX w., (nr rej. 3616)

Smokowo

- Park dworski z XIX w., (nr rej. 3579)
- Folwark, 1850-1860 r., (nr rej. A-4365)

Stachowizna

- Zespół dworski z XVIII w., (nr rej. 4223)

Stara Różanka

- Zespół dworski z XVII-XVIII w., (nr rej. 44)
- Wiatrak holender, XVIII-XIX w., (nr rej. 796)

Wajsznory

- Park dworski (nr rej. 3553)

Wilkowo

- Kościół par. p.w. św. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 1934-1935 r., (nr rej. 2984)

Windykajmy

- Zespół dworski z XIX w., (nr rej. 592 oraz 807)

Wola Parcka

- Park dworski z XIX w., (nr rej. 3577)

Wopławki

- Zespół pałacowy, XVII/XVIII w., (nr rej. A-47)

Wólka

- Park dworski z XVIII w., (nr rej. 3615)

Miasto Kętrzyn

- Założenie urbanistyczne Starego Miasta, (nr rej. A-128)
- Zamek krzyżacki, XIV-XX w., (nr rej. 38)
- Ratusz, 1885 r., (nr rej. 1549)
- Kościół par. p.w. św. Jerzego, XIV w., (nr rej. 258)
- Kościół par. p.w. św. Katarzyny, 1895-1896 r., (nr rej. 1550)
- Kościół ewangelicki (XIV-XIX w.), ul. Zjazdowa, (nr rej. 791)
- Kaplica p.w. św. Ducha, XVI w., (nr rej. 259)
- Kaplica ewangelicko- augsburska, ob. kościół prawosławny p.w. Narodzenia NMP, 1930 r. (nr rej. 1626)
- Kaplica baptystów, ul. Zjazdowa, XIX w., (nr rej. 1551)
- cmentarz ewangelicko- augsburski, ob. Komunalny, XVIII/XIX w., (nr rej. 3672)
- Zespół schronów obrony przeciwlotniczej, 1942 r., (nr rej. 1994)
- linia kolejowa Kętrzyn- Węgorzewo wraz z infrastrukturą techniczną, XX w., (nr rej. A4480)
- wodociągowa wieża ciśnień, (nr rej. 1555)

Gmina Korsze

Błagoszewo

- Park dworski (nr rej. 1455)

Dubliny

- Park dworski z XIX w., (nr rej. 3549)

Garbno

- Cmentarz ewangelicki, (nr rej. 3777)
- Wieża kościelna, XV w., (nr rej. 2487)
- Zespół dworski i folwarczny z XIX w., (nr rej. A-2248)

Glitajny

- Park dworski (nr rej. 3591)

Głowbity

- Park dworski (nr rej. 3323)

Gudniki

- Kościół fil. p.w. św. Andrzeja Boboli, XIV-XVIII w., (nr rej. 36)
- Cmentarz ewangelicko- augsburski z XVIII w., (nr rej. 3847)
- Kaplica cmentarna (nr rej. 2488)

Kraskowo

- Kościół p.w. MB Częstochowskiej z XV w., (nr rej. 808)

Krzemity

- Dwór (nr rej. 792)

Łankiejmy

- Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela, XV, XIX w., (nr rej. 40)
- Park dworski z XVIII w., (nr rej. 3550)

Parys

- Kościół fil. p.w. św. MB Nieustającej Pomocy, XIV-XVIII w., (nr rej. 42)

Płutniki

- Zespół dworski z XIX w., (nr rej. A-2221)

Pomnik

- Młyn wodny z 1884 r., (nr rej. 1798)

Równina Górna

- Zespół dworski (nr rej. 2593)

Sątoczek

- Park, XVIII/XIX w., (nr rej. 3511)

Sątoczno

- Kościół par. p.w. Chrystusa Króla (nr rej. A-111)

Tołkiny

- Kościół par. p.w. MB Ostrobramskiej, XIV-XV w., (nr rej. 804)
- Zespół pałacowy, XVIII-XIX w., (nr rej. 803, 805)

Wandajny

- Cmentarz ewangelicki z XIX w., (nr rej. A-4598)
- Park z XIX w., (nr rej. 3540)

Warnikajmy

- Zespół folwarczny z XX w., (nr rej. A-2113)

Miasto Korsze

- Kościół par. p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła, 1903-1904 r., (nr rej. 2490)
- Kościół par. p.w. Podwyższenia Krzyża, 1903 r., (nr rej. 2489)
- Wieża ciśnień z 1890 r., (nr rej. 2492)
- Wieża ciśnień z 1915 r., (nr rej. 2491)
- Wieża ciśnień z 1938 r., (nr rej. 1620)

Gmina Reszel

Beżławki

- Kościół ewangelicki (nr rej. 785)

Czarnowiec

- Dwór z XX w., (nr rej. 2678)

Miasto Reszel

- Założenie urbanistyczne Starego Miasta, XIV w., (nr rej. A-293)
- Zamek biskupi z XIV w., (nr rej. 302)
- mury obronne z basztą, XIV-XV w., (nr rej. A-317)
- Ratusz z 1815 r., (nr rej. 304)
- Kościół par. p.w. św. Piotra i Pawła, XIV-XV w., (nr rej. 125)
- Zespół Klasztorny Jezuitów, kościół p.w. św. Jana Chrzciciela 1799-1800 r., (nr rej. 126)
- Budynek klasztorny sióstr Katarzynek, XVII w., (nr rej. 310)
- most gotycki „niski”, XIV-XV w., (nr rej. 300)
- most gotycki „wysoki”, XIV-XV w., (nr rej. 301)
- kapliczka przydrożna z 1906 r., ul. Chrobrego, (nr rej. 2690)
- kapliczka przydrożna z pocz. XIX w., ul. Zwycięzców, (nr rej. 4267)
- kapliczka przydrożna z 1906 r., ul. Chrobrego, (nr rej. 2690)
- Aleja wzdłuż drogi pielgrzymkowej do Świętej Lipki, XVIII w., (nr rej. A-4483)

Gmina Sępól

Gaj

- Park dworski, XIX w., (nr rej. 3624)
- grobowiec (nr rej. 3624)

Gmina Srokowo

Brzeźnica

- Zespół dworski i folwarczny z XIX w., (nr rej. A-2998/A-3412)

Jegławki

- Zespół folwarczny, XIX-XX w., (nr rej. A-3416)

Kałki

- Zespół pałacowy z XIX w., (nr rej. A2999/A-3251)

Kąty

- Zespół dworski z XIX w., (nr rej. 4238)

Kolkiejmy

- Zespół dworski, XVIII-XIX w., (nr rej. A-3414/A1499)

Kosakowo

- dzwonnica z 1657 r. (nr rej. 811)

Sinieć

- Park dworski, XIX-XX w., (nr rej. A-3347)

Skandławki

- Zespół pałacowy, XIX w., (nr rej. A-4474)

Solanka

- Zespół dworski z XIX w., (nr rej. A-4257)

Srokowo

- Założenie urbanistyczne Starego Miasta, 1405 r., (nr rej. A-378)

- Kościół par. p.w. Świętego Krzyża, 1409 r., (nr rej. A-365)

- Plebania parafii rzymskokatolickiej, XIX w., (nr rej. A-2122)

- Kościół ewangelicko- augsburski, 1920 r., (A-2128)

- Ratusz, 1775-1778 r., (nr rej. A-360)

- ruiny wieży widokowej tzw. „Wieży Bismarcka”, 1902 r., (nr rej. A-4359)

- spichlerz, 1790 r., (nr rej. A-366)

- Willa, budynek Nadleśnictwa Srokowo, 1913 r., (nr rej. A-2095)

Szczeciniak

- Park krajobrazowy, XIX/XX w., (nr rej. A-3346)

Wikrowo

- Park dworski, XIX w., (nr rej. A1497)

Wszelkie ślady dawnego osadnictwa, cmentarze, obiekty zabytkowe świadczą o przeszłości tych ziem i stanowią istotną część kultury regionu, wymagają ochrony i starań dla ich zachowania.

Tabela XLV Wykaz obiektów objętych ochroną konserwatorską bądź takiej ochrony wymagających, zinwentaryzowanych na gruntach Nadleśnictwa Srokowo

Lp.	Adres administracyjny (gm., obr. ew., nr działki)	Obręb oddz. pododdz.	Rodzaj obiektu	Opis obiektu	Data wpisania do rejestru zabytków	Nr w rejestrze zabytków
1	2	3	4	5	6	7
1.	Srokowo	Gierdawy Łączki 137mx	Ruiny dawnej wieży widokowej tzw. „Wieży Bismarcka”	Wieża widokowa wybudowana w latach 1901-1902 na cześć „żelaznego kanclerza” Otto Bismarcka.	17.07.2006	A-4359
2.	Sępopól, Gaj, 3282/1 3282/2	Gierdawy, Zielone, 282 a,c,-h	Park	Park dworski - krajobrazowy, geometryzujący, założony na terenie leśnym, XIX w.	19.10.1984 r. r.	3624
3.	Korsze, Równina Dolna/ Pomnik 3359/3	Gierdawy, Królikarnia, 359j-m,o	Cmentarzysko starożytne i średniowieczne	Piaszczyste wzniesienie znajdujące się na zachodniej krawędzi doliny rzeki Guber.	28.03.1996 r.	C-195
4.	Srokowo, Srokowo 3137/28	Gierdawy Łączki 137ix	Budynek Nadleśnictwa Srokowo	Budynek z 1913 r.	14.08.1987 r.	A-2095
5.	Kętrzyn, Kwiedzina 3123/2	Kętrzyn Gierłoż 123g	Grodzisko cyplowe, wieloczołowe	Grodzisko średniowieczne po osadzie pruskiej zwane „Zamkową Górą”	30.12.1996 r.	C-225
6.	Kętrzyn, Poganowo 3192	Kętrzyn Poganowo 192j	Kompleks osadniczy Poganowo st. IV	Wielokulturowe stanowisko archeologiczne pochodzące z okresu wczesnej epoki żelaza i wczesnego średniowiecza	26.09.2006 r.	C-275
7.	Kętrzyn, Osewo 3104/11	Kętrzyn Gierłoż 104Ab	Kurhan kultury kurhanów zachodniobałtyjskich z wczesnej epoki żelaza w Osewie	Mocno wyniesiony regularny kopiec o średnicy przy podstawie do 20 m i wysokości do 2 m.	02.02.1996 r.	C-206

Lp.	Adres administracyjny (gm., obr. ew., nr działki)	Obręb oddz. pododdz.	Rodzaj obiektu	Opis obiektu	Data wpisania do rejestru zabytków	Nr w rejestrze zabytków
1	2	3	4	5	6	7
8.	Kętrzyn, Osewo 3089/1	Kętrzyn, Gierłoż 89k	Grodzisko pruskie wczesnośredniowieczne	Grodzisko położone jest na wyniesieniu leżącym w lesie. Z trzech stron otoczone jest terenem zabagnionym.	11.02.2010 r.	C-279
9.	Barciany, Mołtajny 3233	Gierdawy Bobry 233b,c	Park	Park pałacowy w Arklitach. Założony w okresie późnego baroku, XVIII/XIX w.	04.04.1992 r.	1357
10.	Barciany, Drogosze 3355, 3356, 3357	Gierdawy Królikarnia 355, 356, 357	Park	Park pałacowy – należy do najwybitniejszych realizacji założeń ogrodowych z okresu szczytowego baroku.	11.09.1949 r.	35

9.1. Cmentarze, mogiły, miejsca pamięci

Tabela XLVI Wykaz cmentarzy, mogił, miejsc pamięci oraz innych obiektów dziedzictwa kulturowego na terenie LP w Nadleśnictwie Srokowo

Lp.	Adres administracyjny (gm., obr. ew., nr działki)	Obręb oddz. pododdz.	Powierzchnia (ha)	Rodzaj obiektu	Ogólny opis	Stan
1	2	3	4	5	6	7
1.	gm. Srokowo obr. ew. Wyskok dz. 3109/4	Gierdawy 109i	0,04	mogiła	6 mogił (pierwszy pochówek 1899 r.)	średni
2.	gm. Srokowo obr. ew. Wyskok dz. 3109/4	Gierdawy 109b		mogiła	kamień upamiętniający marszałka	dobry
3.	gm. Srokowo obr. ew. Wyskok dz. 3008/5	Gierdawy 8f	0,03	mogiła	6 mogił (pierwszy pochówek 1863 r.)	średni
4.	gm. Srokowo obr. ew. Brzeźnica dz. 3006/2	Gierdawy 6h	0,14	mogiła	9 mogił (najstarsza data 1902 r.)	średni
5.	gm. Srokowo obr. ew. Wilczyny dz. 3096/2	Gierdawy 96p	0,32	mogiła	5 mogił (czytelny napis na nagrobku 1906 r.)	bardzo zły
6.	gm. Srokowo obr. ew. Wilczyny dz. 3086/1	Gierdawy 86c		mogiła	1 mogiła z I wojny światowej	dobry
7.	gm. Srokowo obr. ew. Wilczyny dz. 3082/15	Gierdawy 82p		mogiła	1 mogiła	bardzo zły
8.	gm. Srokowo obr. ew. Wilczyny dz. 3090/1	Gierdawy 90b	0,35	cmentarz	cmentarz z okresu międzywojennego – 6 mogił	bardzo zły
9.	gm. Srokowo obr. ew. Wilczyny dz. 3087/1	Gierdawy 87a	0,04	mogiła	6 mogił sprzed II wojny światowej	bardzo zły
10.	gm. Srokowo obr. ew. Wilczyny dz. 3061/2	Gierdawy 61h	0,02	mogiła	3 mogiły sprzed II wojny światowej	bardzo zły

Lp.	Adres administracyjny (gm., obr. ew., nr działki)	Obręb oddz. pododdz.	Powierzchnia (ha)	Rodzaj obiektu	Ogólny opis	Stan
1	2	3	4	5	6	7
11.	gm. Srokowo obr. ew. Kałki dz. 3052/4	Gierdawy 52Ci	0,18	cmentarz	Cmentarz z XIX w., 5 mogił	bardzo zły
12.	gm. Barciany obr. ew. Święty Kamień dz. 3012	Gierdawy 12c	0,10	mogiła	3 mogiły z I wojny światowej (pochowani żołnierze rosyjscy i niemieccy)	dobry
13.	gm. Srokowo obr. ew. Łęknica dz. 3015/1	Gierdawy 15b		mogiła	nagrobek lotnika z I wojny światowej	dobry
14.	gm. Srokowo obr. ew. Łęknica dz. 3037/3	Gierdawy 37k	0,05	mogiła	8 mogił z okresu międzywojennego	zły
15.	gm. Srokowo obr. ew. Łęknica dz. 3025	Gierdawy 25b	0,03	mogiła	3 mogiły z okresu II wojny światowej	zły
16.	gm. Barciany obr. ew. Mołtajny dz. 3226/1	Gierdawy 226a	0,01	mogiła	pamiątkowy cokół, przy nim zdeastowana mogiła (brak napisów i dat)	bardzo zły
17.	gm. Barciany obr. ew. Mołtajny dz. 3233	Gierdawy 233c	0,07	mogiła	pozostałości po cementowych pomnikach (kilka mogił), ze względu na brak tablic i napisów z datami nie można ustalić okresu pochodzenia	bardzo zły
18.	gm. Barciany obr. ew. Kudwiny dz. 3271	Gierdawy 271f	0,02	mogiła	3 mogiły - zdeastowane	bardzo zły
19.	gm. Barciany obr. ew. Garbno dz. 3295/1	Gierdawy 295i	0,03	cmentarz	cmentarz - 4 mogiły sprzed II wojny światowej (rozkopane i zdeastowane)	bardzo zły
20.	gm. Sępól obr. ew. Gaj dz. 3279	Gierdawy 279f	0,01	krzyż	kamień z napisami w języku niemieckim (ok. 1820 r.)	średni
21.	gm. Sępól obr. ew. Gaj dz. 3282/2	Gierdawy 282c	0,05	cmentarz	cmentarz w parku Gaj - kilkanaście rozkopanych grobów z okresu przedwojennego	bardzo zły
22.	gm. Barciany obr. ew. Wielewo dz. 3231	Gierdawy 231b	0,04	mogiła	kilka rozkopanych grobów z czasów przedwojennych	bardzo zły
23.	gm. Barciany obr. ew. Skandawa dz. 3306/2	Gierdawy 306i	0,35	cmentarz	cmentarz przedwojenny i powojenny, obecnie zamknięty	średni
24.	gm. Kętrzyn obr. ew. Mażany dz. 3209/1	Gierdawy 209f		kamień	kamień upamiętniający śmierć myśliwego	dobry
25.	gm. Srokowo obr. ew. Siniec dz. 3181	Gierdawy 181h	0,05	cmentarz	cmentarz - 4 mogiły	średni
26.	gm. Barciany obr. ew. Bogusławski dz. 3334/2	Gierdawy 334n	0,1	cmentarz	cmentarz z okresu 1914-1944	bardzo zły
27.	gm. Korsze obr. ew. Wiklewo dz. 3335	Gierdawy 355c		tablica	tablica pamiątkowa (możliwe, że dotyczy byłych właścicieli)	średni
28.	gm. Kętrzyn obr. ew. Mażany dz. 10/7	Kętrzyn 19A1	0,11	cmentarz	cmentarz - 9 mogił	bardzo zły
29.	gm. Kętrzyn obr. ew. Czerniki dz. 3055/2	Kętrzyn 55j	0,05	cmentarz	6 mogił, na kamieniu widoczna data 1900-1927	bardzo zły
30.	gm. Reszel obr. ew. Siemki dz. 3307	Kętrzyn 3071		kamień	Narożny kopiec graniczny z kamieniem pomiędzy Księstwem Warmińskim, a Zakonem Krzyżackim, ok. XIV w.	dobry

Lp.	Adres administracyjny (gm., obr. ew., nr działki)	Obręb oddz. pododdz.	Powierzchnia (ha)	Rodzaj obiektu	Ogólny opis	Stan
1	2	3	4	5	6	7
31.	gm. Reszel obr. ew. Siemki dz. 3309	Kętrzyn 309k,l		kamień	Narożny kopiec graniczny z kamieniem pomiędzy Księstwem Warmińskim, a Zakonem Krzyżackim, ok. XIV w.	dobry
32.	gm. Kętrzyn obr. ew. Czerniki dz. 3056/2	Kętrzyn 56b	0,3	cmentarz	cmentarz - 18 grobów	średni
33.	gm. Kętrzyn obr. ew. Kwiedzina dz. 3123/3	Kętrzyn 123h	0,5	cmentarz	cmentarz - 11 grobów	bardzo zły
34.	gm. Kętrzyn obr. ew. Czerniki dz. 3060/5	Kętrzyn 60g	0,3	cmentarz	cmentarz - 5 grobów	bardzo zły
35.	gm. Kętrzyn obr. ew. Martiany dz. 3145/2	Kętrzyn 145b	0,56	cmentarz	19 mogił, 12 zadbanych, pierwszy pochówek w 1910 r. - ostatni 1964r.	średni
36.	gm. Kętrzyn obr. ew. Bałowo dz. 3155	Kętrzyn 155j	0,63	cmentarz	20 mogił, 8 zadbanych, pierwszy pochówek 1915 r. - ostatni 2001 r.	średni
37.	gm. Kętrzyn obr. ew. Pożarki dz. 3133/2	Kętrzyn 133o	0,24	cmentarz	17 mogił, 6 zadbanych, ostatni pochówek 1982 r.	zły
38.	gm. Kętrzyn obr. ew. Godzikowo dz. 3198	Kętrzyn 198f	0,26	cmentarz	cmentarz - 19 mogił sprzed II wojny światowej	dobry
39.	gm. Kętrzyn obr. ew. Poganowo dz. 3189/1	Kętrzyn 189b	0,4	cmentarz	cmentarz - 12 mogił sprzed II wojny światowej - zdewastowane	bardzo zły
40.	gm. Kętrzyn obr. ew. Wólka dz. 3181	Kętrzyn 181b	0,05	cmentarz	cmentarz - 6 mogił sprzed II wojny światowej	zły

Nagrobek lotnika z I wojny światowej, leśnictwo Łączki, oddz. 15 b.

Mogiła, leśnictwo Wilcze, oddz. 61 h.

Cmentarz z I wojny światowej, leśnictwo Łączki, oddz. 12 c.

10. Wybrane zagadnienia z hodowli i użytkowania lasu

Ze względu na postępującą zmianę nastawienia co do funkcji lasów, odpowiedni sposób prowadzenia gospodarki hodowlanej i użytkowania lasu ma zasadnicze znaczenie w spełnianiu wyznaczonych celów. Zostały one omówione na wstępie niniejszego Programu Ochrony Przyrody.

Szczegółowy wykaz planowanych cięć użytków rębnych zamieszczony jest w Wykazie Projektowanych Cięć Rębnych. Dostosowanie składu gatunkowego do siedliska, czyli typ drzewostanu jest głównym priorytetem w hodowli lasu wyznaczającym model docelowy drzewostanu. Typy drzewostanów zostają ustalone przez Komisję Założeń Planu i ostatecznie zatwierdzone w czasie Narady Techniczno-Gospodarczej zgodnie z Zasadami Hodowli Lasu.

Tabela XLVII Typy drzewostanu i orientacyjne składy gatunkowe upraw

Typ siedliska	TSL	Optymalny skład gatunkowy (Matuszkiewicz)	Typ drzewostanu	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Ocena
1	2	3	4	5	6
II.1a,1b. Kraina Mazursko-Podlaska. Dzielnica Pojezierza Mazurskiego, Mezoregiony: Niziny Staropruskiej i PojezierzaMrągowskiego - nr jednostki regionalnej wg Matuszkiewicza: 26					
9170	LMśw	Gb(a2)* 20-60, Db sz.(a1)*10-60 Lp(a1,2)*10-60, Św (a1) 20-60 Kl zw. 5-20, Os 0-10, Brz. 0-5, Brz o. 0-5, So 0-5, Lsz 0-10, lwa 0-10, Jb 0-5;	Db - So - Św Św - So - Db Brz - Św - Db Brz - So - Db Db - So - Bk Lp - Gb - Db	Św - 30, So - 30, Db - 20, inne - 20 Db - 40, So - 30, Św - 20, inne - 10 Db - 40, Św - 30, Brz - 20, inne - 10 Db - 30, So - 30, Brz - 30, inne - 10 Bk - 40, So - 30, Db - 20, inne - 10 Db - 50, Gb - 20, Lp - 20, inne - 10	Istnieje duży wybór TD i wiele możliwości dobrania TD oraz składu uprawy odpowiadającego naturalnemu składowi gatunkowemu lasu
	Lśw	Gb* 20-70, Lp* 10-60, Db sz.* 5-40, Kl zw. 5-50, Św 10-40, Js* 0-20, Brz 0-5, Brz o. 0-5, Lsz 0-20, Wz.g. 0-10, lwa 0-5, Os 0-5;	Db Gb - Św - Db Lp - Gb - Db Św - Db Db - Bk	Db - 60, inne - 40 Db - 40, Św - 20, Gb - 20, inne - 20 Db - 50, Gb - 20, Lp - 20, inne - 10 Db - 50, Św - 30, inne - 20 Bk - 60, Db - 20, inne - 20	Istnieje duży wybór TD i wiele możliwości dobrania TD oraz składu uprawy odpowiadającego naturalnemu składowi gatunkowemu lasu
	Lw	Gb* 20-60, Lp* 20-70, Db sz. * 5-30, Js* 5-50, Kl zw. 5-40, Św 5-30, Os 0-5, Brz o. 0-5, Wz 0-10, Wz g. 0-10, Ol 0-5, lwa 0-5, Lsz 0-10	Js - Db	Db - 50, Js - 30, inne - 20	TD i skład gatunkowy upraw zgodne z naturalnym składem gatunkowymi lasu.
91D0	Bb	So (a1)* 30-60, Św (a2) 0-10, Brz.o 0-10	So	So - 80, inne - 20	TD i skład gatunkowy upraw zgodne z naturalnym składem gatunkowymi lasu.
	BMb	Św* 60-90, So 5-10, Ol 0-10, Db sz. 0-10;	So - Św	Św - 50, So - 30, inne - 20	TD i skład gatunkowy upraw zgodne z naturalnym składem gatunkowymi lasu.
	LMB		Ol Brz - Ol Brz - Św	Ol - 70, inne - 30 Ol - 50, Brz - 40, inne - 10 Św - 40, Brz - 40, inne - 20	TD i skład gatunkowy upraw zgodne z naturalnym składem gatunkowymi lasu

Typ siedliska	TSL	Optymalny skład gatunkowy (Matuszkiewicz)	Typ drzewostanu	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Ocena
1	2	3	4	5	6
91E0	Ol		Ol	Ol - 80, inne - 20	TD i skład gatunkowy upraw zgodne z naturalnym składem gatunkowymi lasu.
	OlJ**	Js*10-60, Ol* 10-60, Czr (a2) 5-30, Gb (a2) 0-30, Św 5-40, Lp 0-40, Db sz. 0-10, Kl 0-10, lwa 0-20, Lsz 0-40, Wz g. 0-10	Ol - Js	Ol - 40, Js - 40, inne - 20	Istnieje możliwość dobrania TD oraz składu uprawy odpowiadającego naturalnemu składowi gatunkowemu lasu
II. 1c, 1d, 2,4. Kraina Mazursko-Podlaska. Dzielnica Pojezierza Mazurskiego, Mezoregiony: Krainy Wielkich Jezior Mazurskich, Dzielnica Równiny Mazurskiej- nr jednostki regionalnej wg Matuszkiewicza: 27					
9170	LMśw	Gb(a2)* 20-60, Db sz.(a1)*10-60, Lp(a1,2)*10-60, Św (a1) 20-60, Kl zw. 5-20, Os 0-10, Brz 0-5, Brz o. 0-5, So 0-5, Lsz 0-10, lwa 0-10, Jb 0-5;	Db - So - Św Św - So - Db Brz - Św - Db Brz - So - Db Db - So - Bk Lp - Gb - Db	Św - 30, So - 30, Db - 20, inne - 20 Db - 40, So - 30, Św - 20, inne - 10 Db - 40, Św - 30, Brz - 20, inne - 10 Db - 30, So - 30, Brz - 30, inne - 10 Bk - 40, So - 30, Db - 20, inne - 10 Db - 50, Gb - 20, Lp - 20, inne - 10	Istnieje duży wybór TD i wiele możliwości dobrania TD oraz składu uprawy odpowiadającego naturalnemu składowi gatunkowemu lasu
	Lśw	Gb* 20-70, Lp*10-60, Db sz.*5-40, Kl zw. 5-50, Św 10-40, Js* 5-50, Os 0-5, Brz o. 0-5, Wz 0-10, Wz g. 0-10, Ol 0-5, lwa 0-5, Lsz 0-10;	Db Gb - Św - Db Lp - Gb - Db Św - Db Db - Bk	Db - 60, inne - 40 Db - 40, Św - 20, Gb - 20, inne - 20 Db - 50, Gb - 20, Lp - 20, inne - 10 Db - 50, Św - 30, inne - 20 Bk - 60, Db - 20, inne - 20	Istnieje duży wybór TD i wiele możliwości dobrania TD oraz składu uprawy odpowiadającego naturalnemu składowi gatunkowemu lasu
	Lw	Gb* 20-60, Lp* 20-70, Db sz. * 5-30, Js* 5-50, Kl zw. 5-40, Św 5-30, Os 0-5, Brz o. 0-5, Wz 0-10, Wz g. 0-10, Ol 0-5, lwa 0-5, Lsz 0-10	Js - Db	Db - 50, Js - 30, inne - 20	TD i skład gatunkowy upraw zgodne z naturalnym składem gatunkowymi lasu.
91D0	Bb	So (a1)* 30-60, Św (a2) 0-10, Brz.o 0-10	So	So - 80, inne - 20	TD i skład gatunkowy upraw zgodne z naturalnym składem gatunkowymi lasu.
	BMb	Św* 60-90, So 5-10, Ol 0-10, Db sz. 0-10;	So - Św	Św - 50, So - 30, inne - 20	TD i skład gatunkowy upraw zgodne z naturalnym składem gatunkowymi lasu.
	LMb		Ol Brz - Ol Brz - Św	Ol - 70, inne - 30 Ol - 50, Brz - 40, inne - 10 Św - 40, Brz - 40, inne - 20	TD i skład gatunkowy upraw zgodne z naturalnym składem gatunkowymi lasu
91E0	Ol		Ol	Ol - 80, inne - 20	TD i skład gatunkowy upraw zgodne z naturalnym składem gatunkowymi lasu.
	OlJ**	Js*10-60, Ol* 10-60, Czr (a2) 5-30, Gb (a2) 0-30, Św 5-40, Lp 0-40, Db sz. 0-10, Kl 0-10, lwa 0-20, Lsz 0-40, Wz g. 0-10	Ol - Js	Ol - 40, Js - 40, inne - 20	Istnieje możliwość dobrania TD oraz składu uprawy odpowiadającego naturalnemu składowi gatunkowemu lasu

a1 – gatunek budujący I piętro drzewostanu, a2 – gatunek budujący II piętro drzewostanu

** Do czasu ustąpienia zjawiska zamierania jesionu można go zastąpić w składzie gatunkowym uprawy gatunkiem o zbliżonych wymaganiach siedliskowych.

Typ drzewostanu (TD) jest ogólnym wyznacznikiem celu gospodarowania na danym siedlisku, w formie pożądanej kolejności udziału głównych gatunków drzew. Z racji swojej definicji w TD nie muszą być wymienione wszystkie gatunki występujące w drzewostanie, a jedynie gatunki główne. Również orientacyjne składy gatunkowe upraw dla poszczególnych typów siedliskowych lasu należy traktować jako ramowy wyznacznik składu gatunkowego. W każdym wydzieleniu po zakończeniu zaplanowanych cięć rębnych, odnowienia należy wykonać uwzględniając opracowania glebowo–siedliskowe, mikrosiedliska oraz ostatnie wyniki inwentaryzacji lasu. Wśród zaproponowanych TD oraz składów gatunkowych upraw, istnieje możliwość wyboru takich, które są zgodne lub zbliżone do naturalnych składów gatunkowych według Matuszkiewicza.

Zaplanowane czynności gospodarcze powinny uwzględniać wymogi ochrony przyrody, a w szczególności:

- utrzymanie w stanie zbliżonym do naturalnego i w miarę możliwości odtwarzanie śródleśnych zbiorników wodnych,
- uznaje się za celowe pozostawianie pojedynczych egzemplarzy, a nawet grup drzew martwych i dziuplastych, zwłaszcza gatunków liściastych stanowiących miejsca gnieźdzenia się i żerowania niektórych gatunków ptaków,
- użytki ekologiczne jako obszary chronione powinny stanowić miejsca naturalnego rozwoju flory i fauny oraz mają dostarczać informacji o kierunkach i zakresie zmian naturalnych,
- stwierdza się potrzebę elastycznego podejścia do wykonania zadań gospodarczych mając na uwadze również funkcje środowiskowotwórcze, społeczne i ochronne lasu,
- administracja lasów państwowych ma prawo wystąpić o zmianę rodzaju rębni, jeżeli wynika to z potrzeb przyrodniczych, np. wtedy gdy zaistnieje możliwość uzyskania i wykorzystania odnowień naturalnych.

11. Literatura

- Amann G., 1994, Ssaki i zwierzęta zmiennocieplne Oficyna Wydawnicza Multico Warszawa
- Amann G., 1994, Owady. Oficyna Wydawnicza Multico Warszawa
- Amann G., 1994, Ptaki. Oficyna Wydawnicza Multico Warszawa
- Amann G., 1994, Rośliny runa. Oficyna Wydawnicza Multico Warszawa
- Amann G., 1994, Drzewa i krzewy. Oficyna Wydawnicza Multico Warszawa
- Bajkiewicz-Grabowska E., Mikulski Z., 1999, Hydrologia Ogólna Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa
- Barthel P.H., 1997, Storzycyki gatunki dziko rosnące. Oficyna Wydawnicza Multico Warszawa
- Barzdajn W., Danielewicz W., Zientarski J., 1999, Leśnictwo proekologiczne. Wydawnictwo Akademii Rolniczej w Poznaniu
- Blab J., Vogel H., 1999, Płazy i gady Europy Środkowej, Multico, Warszawa
- Buttler K.P., 2000, Storzycyki. GeoCenter Warszawa
- Czech A., 2000, Bóbr, Wydawnictwo Lubuskiego Klubu Przyrodników Świebodzin
- Hołdyński Cz., Krupa M. (red.) 2009. Obszary Natura 2000 w województwie warmińsko-mazurskim. Wydawnictwo Mantis. Olstyn
- Instrukcja Urzędnika Lasu, 2012, DGLP. Warszawa
- Instytut Badawczy Leśnictwa, 2018, Stan uszkodzenia lasów w Polsce w 2017 roku na podstawie badań monitoringowych. IBL Zakład Zarządzania Zasobami Leśnymi Sękocin Stary
- Jędrzejewski Wł., K. Schmidt, 2001. Strategia ochrony wilków i rysi w północno-wschodniej Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN Białowieża
- Jutrzenka-Trzebiatowski A., 1999, Wpływ człowieka na szatę leśną Polski północno-wschodniej w ciągu dziejów. Ośrodek Badań Naukowych i Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego Olsztyn
- Jonsson L., 1998, Ptaki Europy i obszaru śródziemnomorskiego. Muza S.A. Warszawa
- Kłosiewicz S., 1998. Ptaki święte, przeklęte i inne. Prószyński i S-ka Warszawa
- Kłosowscy S., G., 2006, Rośliny wodne i bagienne. (Flora Polski), Oficyna Wydawnicza Multico Warszawa
- Kondracki J., 1998, Geografia Regionalna Polski wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa
- Kremer B.P., Muhle H., 1998, Porosty mchy paprotniki. GeoCenter Warszawa
- Kruszewicz A. G. 2009. Ptaki Polski. Oficyna Wydawnicza MULTICO. Warszawa

- Lipnicki L., Wójcik H., 1995, Klucz – atlas porosty, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa
- Matuszkiewicz J.M., 2001, Zespoły leśne Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa
- Matuszkiewicz J.M. (red.), 2007, Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski. PAN. Warszawa
- Matuszkiewicz Wł., 2008, Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa
- Mirek Z., Zarzycki K., Wojewoda W., Szeląg Z., 2006, Czerwona lista roślin i grzybów Polski. Drukarnia Kolejowa Kraków
- Mowszowicz J. 1986, Pospolite rośliny naczyniowe Polski, PWN, Warszawa
- Nawara Z., 2006, Rośliny łąkowe (Flora Polski), Oficyna Wydawnicza Multico Warszawa
- Okulicz-Kozaryn Ł., 1997. Dzieje Prusów. Fundacja na rzecz Nauki Polskiej. Wrocław
- Panfil J., 1985, Pojezierze Mazurskie, Wiedza Powszechna , Warszawa
- Reicgholf J., 1996, Ssaki. GeoCenter Warszawa
- Rykowski K. (red.), 1997, Ochrona leśnej różnorodności ekologicznej. IBL Warszawa
- Schauer T., Caspari C., 2008, Przewodnik do rozpoznawania roślin. Wydawnictwo Elipsa
- Svensson L., Mullarney K., Zetterström D., 2012, Przewodnik Collinsa Ptaki. Oficyna Wydawnicza Multico Warszawa
- Szafer St., Kulczyński St., Pawłowski B., 1986, Rośliny polskie. Państwowe Wydawnictwo Naukowe Warszawa
- Ważyński B. Urządzenie i zagospodarowanie lasu dla potrzeb turystyki leśnej. AR Poznań 1997
- Zasady Hodowli Lasu, 2011, DGLP
- Zajączkowski J., 1991, Odporność lasu na szkodliwe działanie wiatru i śniegu, Wydawnictwo Świat , Warszawa
- Zarzycki K., Kaźmierczakowa R., Mirek Z., 2014: Polska Czerwona Księga Roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. Wyd. III. uaktualnione i rozszerzone. Instytut Ochrony Przyrody PAN Kraków

W opracowaniu wykorzystano również informacje zawarte na stronach internetowych bip gmin znajdujących się w zasięgu Nadleśnictwa Srokowo, a także informacje ze stron internetowych:

http://www.stat.gov.pl/gus/index_PLK_HTML.htm

<http://natura2000.gdos.gov.pl/strona/natura-2000-w-polsce>

<http://www.szlaki.mazury.pl>

<http://www.it.ketrzyn.pl>

<http://www.srokowo.warmia.mazury.pl>

<https://en.tutiempo.net/climate/poland.html>

12. Program Edukacji Społeczeństwa w Nadleśnictwie Srokowo

REGIONALNA DYREKCJA
LASÓW PAŃSTWOWYCH
W OLSZTYNIE

PROGRAM EDUKACJI LEŚNEJ SPOŁECZEŃSTWA W NADLEŚNICTWIE SROKOWO

NA LATA 2020 – 2029

Akceptuję:

Nadleśniczy
Nadleśnictwa Srokowo

NADLEŚNICZY

Zdzisław Piotrowski

Zatwierdzam:

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych w Olsztynie
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
w Olsztynie

mgr inż. Mariusz Orzechowski

Nadleśnictwo Srokowo, 2020 r.

Spis treści

I. Założenia wstępne.....	5
1. Podstawy prawne PROGRAMU Edukacji Leśnej Społeczeństwa.....	5
2. Cele stałej i powszechnej edukacji leśnej.....	6
II. Edukacja leśna w Nadleśnictwie Srokowo w okresie minionym.....	7
III. Charakterystyka walorów edukacyjnych nadleśnictwa.....	14
IV. Obiekty edukacji leśnej nadleśnictwa.....	16
V. Obiekty edukacji przyrodniczej innych podmiotów znajdujących się na terenie nadleśnictwa:.....	26
VI. Partnerzy nadleśnictwa w edukacji leśnej społeczeństwa.....	27
VII. Wydawnictwa edukacyjne o Nadleśnictwie Srokowo.....	29
VIII. Plan działalności w zakresie edukacji przyrodniczo leśnej Nadleśnictwa Srokowo na lata 2020 – 2029.....	30
1. Zadania remontowo – budowlane, realizacja poprzez dobre praktyki:.....	30
2. Wzbogacanie i uzupełnianie pomocy dydaktycznych:.....	30
3. Organizacja zajęć, warsztatów, konkursów, wystaw:.....	30
4. Organizacja szkoleń, warsztatów:.....	31
5. Współpraca z mediami:.....	31
IX. Plan działalności w zakresie edukacji przyrodniczo – historycznej w Ośrodku Edukacji przyrodniczo-historycznej Wilczy Szaniec w Gierłozie na lata 2020 – 2029”.....	32
1. Zadania remontowo – budowlane na lata 2020-2030:.....	35
2. Organizacja zajęć, warsztatów, konkursów, wystaw:.....	36
X. Sprawozdanie z edukacji przyrodniczo-leśnej za 2019 r. prowadzonej w obiektach edukacji leśnej nadleśnictwa i w OEH-P Wilczy Szaniec w Gierłozie..	38
XI. Załączniki.....	39
1. Decyzja, protokoły.....	39
XII. Kalendarium.....	45

I. Założenia wstępne

Edukacją ekologiczną nazywamy proces nauczania i wychowania, czyli świadome oddziaływanie na człowieka w celu kształtowania jego świadomości ekologicznej. Natomiast edukacja leśna, nazywana również edukacją przyrodniczo-leśną, ekologiczno-leśną, jest składową częścią szeroko rozumianej edukacji ekologicznej.

Przemyślane i długofalowe działania edukacyjne powinny doprowadzić do zrozumienia przez społeczeństwo właściwej funkcji lasu, zwłaszcza lasów gospodarczych, a także roli leśników. Proces edukacji leśnej powinien także kształtować w społeczeństwie odpowiednie postawy wobec lasów i leśników. Podstawowym celem prowadzenia edukacji leśnej powinno być prezentowanie ekosystemów leśnych, ich funkcji i zagrożeń oraz celów i zadań gospodarki leśnej. Formy i sposoby tej edukacji powinny być dostosowane do możliwości finansowych, kadrowych i lokalowych nadleśnictwa oraz poziomu odbiorców (zależnie od grupy wiekowej, zainteresowań itp.)

Program edukacji leśnej społeczeństwa w nadleśnictwie zwany dalej PROGRAMEM, określa zakres i zadania edukacji leśnej społeczeństwa, realizowane na poziomie nadleśnictwa.

1. Podstawy prawne PROGRAMU Edukacji Leśnej Społeczeństwa

Podstawy prawne Programu Edukacji Leśnej wynikają z :

- a) Ustawy o Lasach z 28 września 1991r.
- b) Zarządzeniu nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 09 maja 2003 roku w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych - „Kierunki rozwoju edukacji leśnej w Lasach Państwowych”.
- c) „Wytycznych do tworzenia programu edukacji leśnej społeczeństwa w nadleśnictwie”.

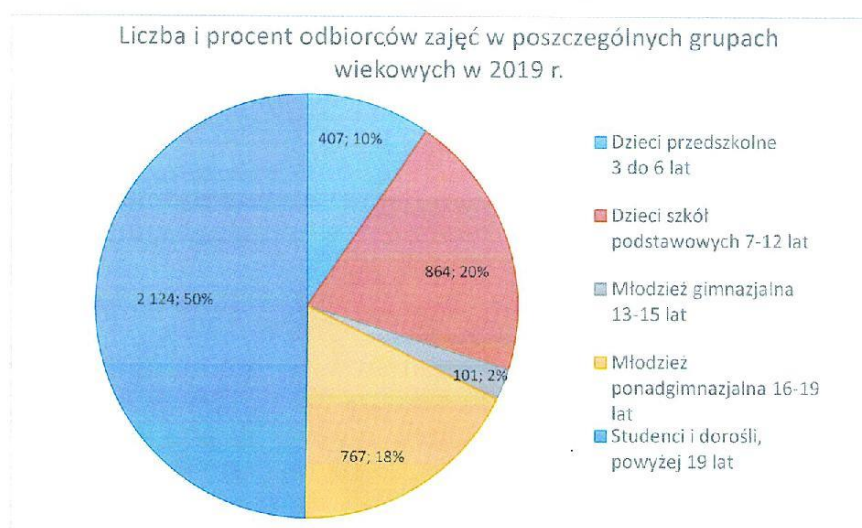
2 . Cele stałej i powszechnej edukacji leśnej

Celem stałej i powszechnej edukacji leśnej w nadleśnictwie jest:

1. Upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o środowisku leśnym oraz o wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarce leśnej.
2. Podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z wszystkich funkcji lasu.
3. Budowanie zaufania społecznego dla działalności zawodowej leśników, w tym:
 - kształtowanie postaw i świadomości ekologicznej społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia ekosystemów leśnych i leśnictwa
 - poznanie funkcji lasu w przyrodzie i życiu człowieka
 - zrozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym, w tym zależności łączących człowieka i środowisko przyrodnicze
 - uczenie podstaw właściwego zachowania w lesie
 - uświadomienie zagrożeń dla lasu oraz poznanie metod przeciwdziałania tym zagrożeniom
 - kształtowanie pozytywnego wizerunku leśników i leśnictwa
 - poznanie leśnictwa – ważnej gałęzi gospodarki narodowej zarządzanej zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju
 - promowanie wiedzy leśnej, kultury i historii związanej z leśnictwem
 - upowszechnianie wiedzy o działaniach Lasów Państwowych w zakresie ochrony przyrody i środowiska.
4. Podnoszenie świadomości społeczeństwa na temat zrównoważonego rozwoju, zapobiegania skutkom zmian klimatycznych, włączenie się w procesy wspierające ochronę planety.

II. Edukacja leśna w Nadleśnictwie Srokowo w okresie minionym.

Edukacja leśna w Nadleśnictwie Srokowo prowadzona jest od 1997 roku. To właśnie wtedy została utworzona leśna ścieżka dydaktyczna „Wyskok” na potrzeby edukacji leśnej społeczeństwa. Pracownicy służby leśnej nadleśnictwa prowadzą na niej zajęcia terenowe z uczniami przedstawiając i przybliżając niektóre zjawiska zachodzące w środowisku leśnym oraz zagadnienia gospodarki leśnej i ochrony środowiska. Corocznie na ścieżce Wyskok różne placówki oświatowe (przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły średnie) oraz zorganizowane grupy odbywają zajęcia edukacyjne prowadzone przez pracowników nadleśnictwa.

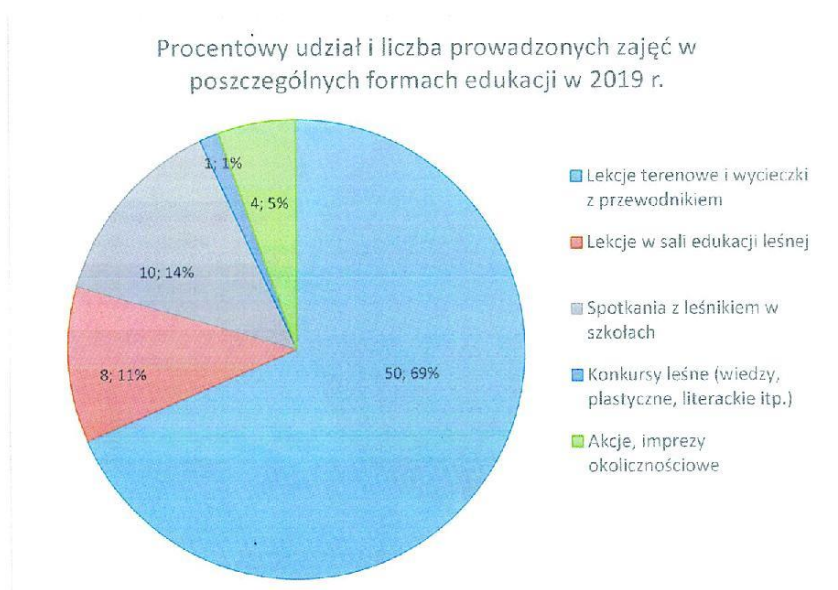

Wykres nr 1 Odbiorcy prowadzonych zajęć przyrodniczych w Nadleśnictwie Srokowo w roku 2019.

Poza edukacją leśną prowadzoną na ścieżce dydaktycznej, zajęcia odbywają się również w utworzonej w 2006 r. Leśnej Szkole znajdującej się przy siedzibie nadleśnictwa. Jest ona urządzona w taki sposób, aby umożliwić odwiedzającym zdobycie umiejętności rozpoznawania gatunków drzew i krzewów, pokazać zróżnicowanie siedlisk leśnych, składów gatunkowych oraz procesy zachodzące w lesie. Ścieżka o długości kilkuset metrów jest przeznaczona do dzieci młodszych. W przypadku niedogodnych warunków klimatycznych edukacja prowadzona jest w świetlicy – izbie leśnej oraz w wiacie.

Pracownicy Nadleśnictwa przeprowadzają pogadanki o tematyce leśnej, zwłaszcza dotyczącej spraw ochrony lasu i ochrony p. pożarowej w przedszkolach, szkołach podstawowych. Nadleśnictwo w sezonie wiosenno-jesiennym przeprowadza coroczne akcje „Sprzątanie lasów”, „Sprzątanie Świata”, „Zimowe dokarmianie zwierząt”.

Nadleśnictwo Srokowo czynnie włącza się w pomoc merytoryczną oraz finansową w organizowanych przez szkoły konkursach wiedzy ekologicznej oraz konkursach z zakresu ochrony przeciwpożarowej organizowanych przez Państwową Straż Pożarną w Kętrzynie.

Wykres nr 2. Prowadzona przez pracowników forma edukacji - rok 2019

Nadleśnictwo uczestniczy w Festiwalach Kultury Łowieckiej, Festiwalu Ekologicznym w Kętrzynie czy innych inicjatywach poprzez wystawiennictwo pawilonu prezentującego lokalną przyrodę.

Corocznie poszerza się grono chętnych, którzy chcą zapoznać się z ofertą edukacyjną nadleśnictwa.

Największe natężenie odbiorców edukacji przyrodniczo-leśnej obserwuje się w okresie wiosennym i jesiennym i jest w dużej mierze zależne od warunków pogodowych w danym roku.

Wykres nr.3 Frekwencja uczestników lekcji przyrodniczych w latach.

Aby zwiększyć atrakcyjność prowadzonych lekcji w ciągu dziesięciolecia dzięki różnym funduszom zewnętrznym oraz własnym środkom finansowym utworzono nowe obiekty edukacyjne i doposażono już istniejące. Nadleśnictwo Srokowo podejmowało również inicjatywy edukacyjne, które przedstawione są poniżej:

2010:

- doposażono Leśną Szkołę w urządzenia dydaktyczne m.in. Światowidy, lekcję dendrologii, ekspozycję pt. ciężkość drewna,
- zorganizowano seminarium „Ochrona bobra europejskiego”, w którym uczestniczyli przedstawiciele RDOŚ, nadleśnictw, Kół Łowieckich, samorządy oraz uczniowie miejscowych szkół.

2011:

- ze środków pozyskanych z WFOŚiGW w Olsztynie wykonano różne działania dotyczące edukacji m.in.:
- a) wznowiono nakład folderu przyrodniczego nadleśnictwa w ilości 10000 szt- folder ten zdobył wyróżnienie w konkursie Lasu Polskiego,

- b) opracowano grę multimedialną pt. "Wakacje w Nadleśnictwie Srokowo" – w grze uczestnik może wykonać sadzenie lasu, rozpoznać tropy zwierząt, odgłosy ptaków, jak również może poznać środowisko życia różnych zwierząt, grzyby,
 - c) doposażono świetlicę w kolektor słoneczny oraz elektrownię wiatrową,
 - d) zainicjowano I warsztaty rzeźbiarskie pt. „Las i przyroda uwiecznione w drewnie”. Warsztaty odbywają się corocznie w nadleśnictwie, uczestniczą w nich artyści oraz uczniowie podglądający pracę rzeźbiarzy. Warsztaty cieszą się dużym zainteresowaniem społeczeństwa, rzeźby wyeksponowane są w obiektach edukacyjnych i rekreacyjnych.
- nadleśnictwo uczestniczyło w ogólnopolskim projekcie LP „Bubobory w lasach”- przybliżającym polskie sowy, w projekcie wzięło udział 45 uczniów,

2012:

- wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społeczeństwa zainteresowanego rekreacją wytyczono w leśnictwach Gierłoż i Dąbrowa Leśną Trasę Turystyczną „Gierłoż”. Ścieżkę doposażono w drogowskazy, tablice informacyjne oraz urządzenia rekreacyjne. Ścieżka Gierłoż obejmuje 38 km trasy udostępnionej do wycieczek rowerowych, pieszych czy nordic-walking,
- dzięki dotacji z WFOŚiGW w Olsztynie wydano na płytach CD 3000 szt. gry „Wakacje w Nadleśnictwie Srokowo” opracowanej w poprzednim roku,
- pracownicy nadleśnictwa uczestniczyli w Festiwalu ekologicznym organizowanym przez Starostwo w Kętrzynie poprzez wystawienie pawilonu ekologicznego
- we wrześniu odbyły się II warsztaty rzeźbiarskie, promujące drewno i przyrodę pt.: „Las i przyroda widziane oczami artysty”.

2013:

- wydano w nakładzie 8000 szt. folder promujący ścieżkę Gierłoż,
- Pracownicy uczestniczyli w lipcu w Festiwalu Kultury Łowieckiej w Węgorzewie,
- III warsztaty rzeźbiarskie „Las i przyroda widziane oczami artysty”

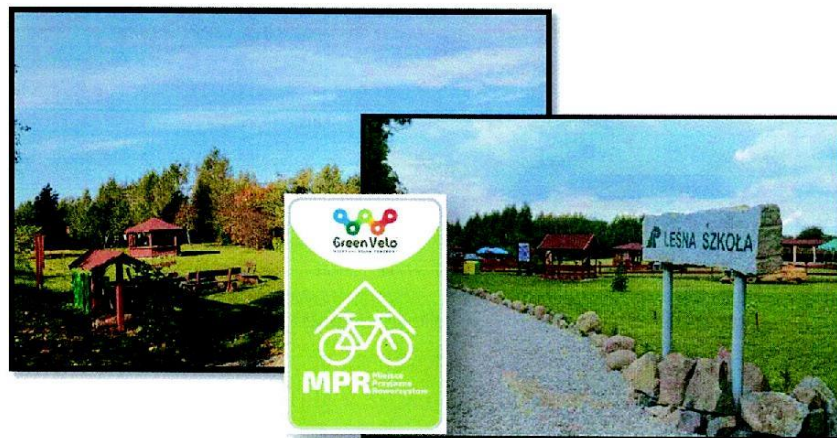
2014:

- w sąsiedztwie Wilczego Szańca utworzono „Zaczarowaną polanę”- punkt dydaktyczny, z którego mogą korzystać samodzielnie bądź z przewodnikiem turyści odwiedzający Wilczy Szaniec oraz uczniowie miejscowych szkół. Obiekt wyposażony jest w tablice edukacyjne, zagadki, światowidy przyrodnicze oraz infrastrukturę rekreacyjną – wiatę, ławostoly, stojaki na rowery,

- nadleśnictwo uczestniczyło w Festiwalu Kultury Łowieckiej w Węgorzewie,
- zorganizowano IV warsztaty artystyczne pt.: "Milczenie wody, zgiełk przyrody i muzyka powietrza"
- we wrześniu pracownicy uczestniczyli w akcji Sprzątania Świata, za co w grudniu nadleśnictwo otrzymało statuetkę z okazji uczestnictwa w podczas 20-letniego Sprzątania Świata na Mazurach.

2015:

- poszerzono obiekt Leśna Szkoła o część rekreacyjną. Na powierzchni 0,67 ha posadowiono wiaty, stoły, wyznaczono miejsce na ognisko. Ta część jest ogólnodostępna, wyposażona w monitoring; korzystają z niej uczestnicy zielonych lekcji, rowerzyści przemierzający szlak Green Velo oraz mieszkańcy Srokowa,
- dokonano uroczystego otwarcia Leśnej trasy Turystycznej Gierłoż poprzez organizację rajdu rowerowego, w którym uczestniczyli uczniowie szkół z terenu działania nadleśnictwa,
- nadleśnictwo uczestniczyło w Festiwalu Ekologicznym w Kętrzynie, Festiwalu Kultury Łowieckiej w Węgorzewie oraz w ramach kampanii 7 cudów Mazur z edukacji skorzystali turyści i żeglarze z Mikołajek,
- zorganizowano V warsztaty rzeźbiarskie
- w grudniu nadleśnictwo Srokowo otrzymało rekomendację Miejsca Przyjaznego Rowerzyście na obiekty: Leśna Szkoła w Srokowie i Zaczarowana Polana w Gierłoży.

Fot. nr 1-2. Irena Dziadoń, część rekreacyjna Leśnej Szkoły

2016:

- nadleśnictwo uczestniczyło w Festiwalu Kultury Łowieckiej w Węgorzewie oraz Festiwalu Ekologicznym Czysty Powiat,
- zorganizowano VI warsztaty rzeźbiarskie.

2017:

- zorganizowano lekcję przybliżającą środowisko ptaków leśnych połączoną z budową budek lęgowych, skrzynki zostały umieszczone w lesie oraz w otoczeniu współpracujących szkół,
- uczestnictwo w Festiwalu Kultury Łowieckiej w Węgorzewie, Festiwalu Czysty Powiat,
- otwarcie Wilczego Szlaku - 7 lipca 2017r. w obiekcie Edukacji Historyczno-Przyrodniczej Wilczy Szaniec otworzono I etap projektu rozwojowego Lasów Państwowych Wielki Szlak Leśny. Projekt ten promuje miejsca turystyczne, rekreacyjne, historyczne oraz ciekawe przyrodniczo w Lasach Państwowych. Wielki Szlak Leśny został otwarty przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych dr Konrada Tomaszewskiego, przedstawiciele władz wojewódzkich, samorządowych. Otwarcia towarzyszyły stoiska LKP o tematyce: drewno –surowiec doskonały, turystyka i rekreacja, dary lasu,
- Nadleśnictwo Srokowo stworzyło w oparciu o projekt Muzeum II WŚ wystawę czasową historyczną „Wilczy Szaniec - Zbrodnia, Wojna, Pamięć”,
- w obiekcie Wilczy Szaniec zorganizowano VII warsztaty rzeźbiarskie.

2018:

- w marcu zorganizowano w OEH-P Wilczy Szaniec Noc Sów,
- podczas długiego weekendu majowego pracownicy OEH-P Wilczy Szaniec uczestniczyli w promocji projektu LP „Dobre bo z lasu” poprzez promowanie i degustację dziczyzny, darów runa leśnego, ekologicznych miodów i naparów ziołowych,
- Nadleśnictwo Srokowo zorganizowało rekonstrukcję historyczną pt.: „AK Kampinos” połączoną otwarciem stworzyło i udostępniło do zwiedzania wystawę poświęconą Powstaniu Warszawskiemu w bunkrze nr 22 w OEH-P Wilczy Szaniec,
- zorganizowano VIII warsztaty rzeźbiarskie w OEP-H Wilczy Szaniec,
- uczniowie uczestniczyli w II edycji budowy skrzynek lęgowych.

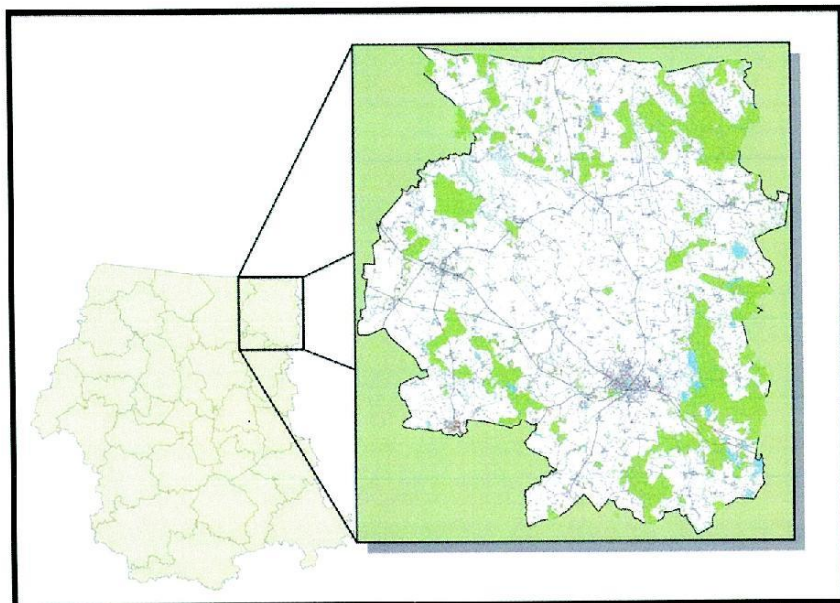
2019:

- nadleśnictwo zorganizowało wiosenne sadzenie lasu z członkami stowarzyszenia FOSa z Kętrzyna, w ramach akcji zostały także wykonane skrzynki lęgowe, które zostały zawieszane przez wolontariuszy w otoczeniu OEH-P Wilczy Szaniec,
- w sierpniu odbyła się Rekonstrukcja historyczna pt.: "Ostra Brama 1944",
- przeprowadzono jesienne porządkowanie w OEH-P Wilczy Szaniec,
- zorganizowano IX warsztaty rzeźbiarskie.

III. Charakterystyka walorów edukacyjnych nadleśnictwa.

Nadleśnictwo Srokowo położone w północno – wschodniej części województwa warmińsko – mazurskiego w powiatach kętrzyńskim, bartoszyckim, giżyckim, węgorzewskim, mrągowskim.

Nadleśnictwo jest jednym z 33 nadleśnictw Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie, co przedstawia poniższy schemat:

Ryc.1. Położenie Nadleśnictwa Srokowo w RDLP w Olsztynie

Obszar Nadleśnictwa Srokowo wyróżnia się żyznością i zasobnością gleb oraz zróżnicowanymi i bogatymi siedliskami, bardzo urozmaiconym ukształtowaniem terenu oraz dużą ilością jezior, oczek wodnych, strumieni i mniejszych cieków okresowo wysychających. Wszystko to sprzyja rozwojowi bogatej szaty roślinnej. Atrakcyjność obszarów znajdujących się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Srokowo pod względem turystycznym jest nierównomierna.

Północna część Nadleśnictwa – obręb Gierdawy jest mało zaludnionym i słabo zagospodarowanym terenem. Lasy z bujnym i trudnym do przebycia podszytem oraz dużą ilością siedlisk wilgotnych, bagien i moczarów są mało dostępne i nie tak chętnie

odwiedzane. Obręb Kętrzyn, gdzie znajduje się była Kwatera Hitlera „Wilczy Szaniec”, jeziora usytuowane wśród lasów jest bardzo penetrowany przez turystów. Szczególnie w okresie letnim notuje się duże natężenie ruchu turystycznego.

Ważną cechą nadleśnictwa Srokowo jest bogactwo świata przyrodniczego o stanie zbliżonym do naturalnego. Łączna powierzchnia lasów o charakterze zbliżonym do naturalnego zlokalizowana jest głównie w północnej części nadleśnictwa i obejmuje prawie 1,5 tys ha. Niektóre jego fragmenty objęte są ochroną prawną.

Fot.3. Kola Fotograficzne „Światłoczułi” z Kętrzyna-jeziorko Chochlik

Na naszym terenie istnieją następujące formy ochrony przyrody:

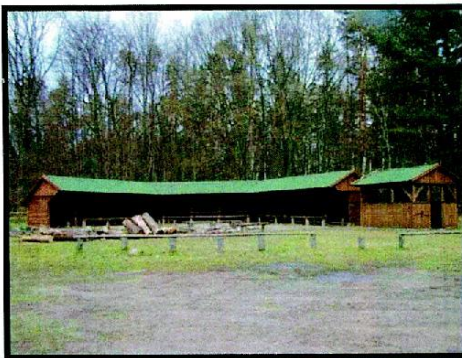
1. dwa rezerwaty częściowe faunistyczne „Bajory” (pow. 165,57 ha) i „Kałeckie Błota” (pow. 172,01 ha),
2. obszary Natura 2000: „Jezioro Oświn”, „Ostoja Warmińska”, „Jezioro Dobskie”, „Ostoja nad Oświeniem”, „Gierłoż”,
3. 124 pomniki przyrody,
4. pięć obszarów chronionego krajobrazu.

Podczas zielonych lekcji w terenie zazwyczaj omawiane są występujące na terenie nadleśnictwa formy ochrony przyrody. Rezerwat Bajory, na który składa się Kanał Mazurski omawiany jest podczas przemierzania ścieżki Wysok, z młodszymi grupami podziwiamy także pomnikowy dąb szypułkowy „Ludwik”, który rośnie w okolicy parkingu.

IV. Obiekty edukacji leśnej nadleśnictwa

Leśna ścieżka dydaktyczna

„Wyskok” – zlokalizowana jest w obrębie Gierdawy w leśnictwie Jezioro, 6 km na północ od Srokowa. Ścieżka rozpoczyna się i kończy na parkingu leśnym. Postawiono tu tablicę informacyjną z mapą sytuacyjną, na której zaznaczono przebieg trasy. W miejscu tym znajdują się wiaty, ławy do siedzenia, miejsce na ognisko, urządzenia do gier sportowych.

Fot.4. Zenon Piotrowicz, parking leśny

Wzdłuż 6–kilometrowej trasy umieszczono 12 stanowisk edukacyjnych w formie tablic, które przedstawiają wybrane zjawiska zachodzące w środowisku leśnym oraz niektóre zagadnienia gospodarki leśnej i ochrony środowiska. Tematyka kolejnych stanowisk to między innymi:

1. Łowiectwo,
2. Leki z leśnej apteki,
3. Uszkodzenia drzew przez zwierzynę płową,
4. Co można spotkać w lesie,
5. Las i bór – opis siedlisk,
6. Wały graniczne,
7. Kanał Mazurski – przebieg i opis,
8. Ochrona lasu,
9. Bóbr,
10. Fotosynteza,
11. Odnowienie lasu - podstawowe zadania leśnika,
12. Fazy życia lasu.

Fot.5. Piotr Dziadoń; uczestnicy lekcji w lesie

Na ścieżce dydaktycznej przy osadzie Marszałki znajduje się śródleśny cmentarzyk. W Nadleśnictwie Srokowo zinwentaryzowane są 34 cmentarze, głównie powojenne. Miejsca te objęte są specjalną opieką miejscowych leśniczych.

Fot.6. Irena Dziadoń, Cmentarz na Marszałkach

Leśna Szkoła – punkt dydaktyczny znajdujący się przy siedzibie nadleśnictwa w Srokowie. Ogród dendrologiczny „Leśna Szkoła” urządzony jest w taki sposób, aby pokazać zróżnicowanie siedlisk leśnych, składów gatunkowych oraz procesy zachodzące w lesie.

Ścieżka wyposażona jest w szereg tablic. Dodatkowo ustawiono tablice, opisujące każdy gatunek lasotwórczy w Polsce. Tablice te są usytuowane obok drzew, tak aby zwiedzający mógł na własne oczy poznać ich pokrój i wygląd. Największą powierzchnię ogrodu zajmują koła przedstawiające ramowe składy gatunkowe dla poszczególnych siedlisk charakterystycznych w Nadleśnictwie Srokowo. Wybrano siedliska, które jak najbardziej uwypuklają różnice w składach gatunkowych, w zależności od żyzności i stopnia uwilgotnienia. Wykopano staw oraz kanał wodny, który ma przybliżyć znaczenie retencji w przyrodzie, a także zwiększyć walory estetyczne ogrodu. Na ścieżce ułożono także stałe ekspozycje leśne :

- szkody bobrowe, pokazujące jakie skutki niesie za sobą bytowanie tego gatunku,
- szkody czynione przez zwierzyne leśną,
- spalę żywiczarską, ukazującą sposób pozyskiwania naturalnej żywicy i jej zastosowanie,

Fot.7. Irena Dziadoń, Ekspozycja spaly żywiczarskiej i cyklu życiowego drzew

- cykl życiowy drzew pokazujący długość ich życia , przyrost i zamieranie wraz z wiekiem w zależności od gatunku,

- 200 – letni dąb obrazujący jak długo rośnie drzewo- na nim umieszczono wydarzenia historyczne jakie miały miejsce w okresie jego życia.

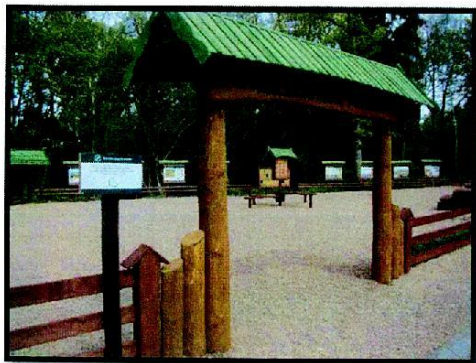
W Leśnej Szkole znajduje się drewniana wiata, która służy słuchaczom w czasie niesprzyjających warunków pogodowych, a także służy eksponowaniu różnych prac wykonanych w ramach konkursów.

Fot. 8-9. Irena Dziadoń, Ścieżka Leśna Szkoła

W ogrodzie znajduje się również „Dąbrowa” posadzona przez pracowników nadleśnictwa z okazji 80 –lecia Lasów Państwowych i Dąb Papieski wyhodowany z nasion poświęconych przez Jana Pawła II, Benedykta XVI wraz z tablicą pamiątkową.

Zaczarowana polana – obiekt znajdujący się w sąsiedztwie OEH-P Wilczy Szaniec w Gierłozie.

Fot. 10. Irena. Dziadoń; brama do Zaczarowanej Polany

Tablice przedstawiają tematykę:

1. Zagrożenie lasu,
2. Rola lasu,
3. Drugie życie drzewa,
4. Cele i formy ochrony przyrody,
5. Jak rośnie las,
6. Praca leśnika,
7. Budowa lasu,
8. Leśne zagadki.

Punkt dydaktyczny wyposażony w szereg elementów infrastruktury edukacyjnej i turystycznej służący odwiedzającym go ludziom. Aby umożliwić ludziom poznanie niektórych procesów zachodzących w lesie w „Zaczarowanej Polanie” zostały postawione tablice informacyjne w ilości 8 sztuk.

Fot.11. Irena. Dziadoń, Światowid

Na „Zaczarowanej Polanie” postawiono również 3 światowidy o tematyce: ptaki leśne, rośliny leśne oraz grzyby. Na każdym światowidzie znajduje się 12 różnych gatunków, dodatkowo oznaczono gatunki objęte ochroną, pospolite czy też w przypadku grzybów i roślin okazy trujące.

Fot. 12. Irena Dziadoń; lekcja dendrologii

Lekcja dendrologii oraz labirynt natury przedstawiają odpowiednio gatunki drzew oraz możliwość odczytania wieku drzew na podstawie słoju przyrostu rocznego, a także rozpoznawanie po korze, przekroju poprzecznym oraz przypasowanie tropów zwierząt leśnych do gatunku i poszerzenie wiedzy o biologii tych zwierząt.

„Zaczarowana Polana” została również wyposażona w infrastrukturę drewnianą obejmującą 2 wiaty połączone, 4 ławostoły, 2 stojaki na rowery oraz kosze na śmieci z możliwością segregacji odpadów.

Szkółka leśna Osikowo - znajduje się w leśnictwie Wilcze w otoczeniu lasu. W 2009 roku ze środków pozyskanych z NFOŚiGW zmodernizowano szkółkę wykonując staw o powierzchni 0,60 ha służący nawadnianiu kwater szkółkarskich oraz zaadaptowano stary budynek gospodarczy na przechowalnię nasion i sadzonek. Na głównej kwaterze ustawione są 3 tablice przedstawiające produkcję szkółkarską i biologię bobra, który bytuje w pobliżu szkółki. Na szkółce znajduje się także platforma, z której można oglądać okazałe żeremie zbudowane przez leśnego melioranta, a także jego biotop.

Fot. 13. Irena Dziadoń; Szkółka leśna Osikowo

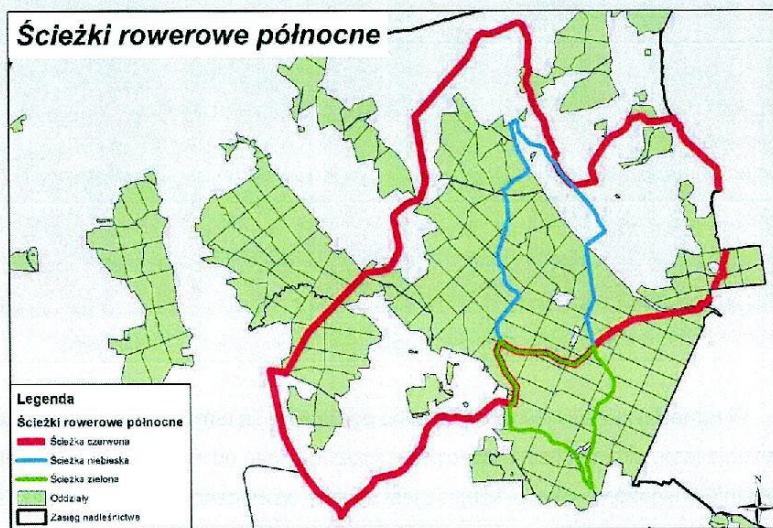
Fot. 14-15 Archiwum nadleśnictwa, działalność bobra na terenie leśnictwa Gierłoż.

W ramach edukacji leśnej na szkółce poruszane są tematy związane z początkiem istnienia lasu, można obserwować proces rozwoju lasu od nasionka do sadzonki, która zostanie posadzona w lesie. Miejsce jest chętnie odwiedzane przez młodzież i stanowi także punkt przystankowy na ścieżkach rowerowych.

Północne ścieżki rowerowe – 3 leśne ścieżki rowerowe: czerwona, niebieska i zielona wyznaczone przez nadleśnictwo Srokowo, znajdują się w obrębie Gierdawy: leśnictwach Jezioro, Wilcze, Łączki. Przebiegają one przez miejsca ciekawe zarówno przyrodniczo, jak i turystycznie. Wszystkie trasy rozpoczynają i kończą się na parkingu leśnym, który wyposażony jest w wiaty oraz wyznaczone miejsce na ognisko.

Fot. 16. Irena Dziadoń, miejsce odpoczynku nad jeziorem Chochlik na trasie rowerowej.

Ryc.2. Przebieg północnych ścieżek rowerowych.

Najdłuższa trasa oznaczona kolorem czerwonym przebiega fragmentem ścieżki dydaktycznej Wysok, nieczynną kolejką wąskotorową, wzdłuż okazałych alei drzew rosnących wzdłuż dróg oraz kilkoma majątkami ziemskimi przedwojennych właścicieli w miejscowościach Kałki, Brzeźnica, Jegławki oraz przebiega przez szkółkę leśną- miejsce, gdzie zaczyna się życie drzew. Jadąc rowerem można również zobaczyć tamy bobrowe i żeremia, a także jakie skutki niesie za sobą tak liczna populacja bobra. Przemierzając leśne ostępy zobaczymy grądy, olsy, bory sosnowe i świerkowe, bogactwo świata roślinnego. Trasa czerwona liczy 32,42 km.

Trasa niebieska mierząca 12,02 km przebiega w sąsiedztwie Kanału Mazurskiego i rezerwatów przyrody. Przejeżdżając trasą zobaczymy śluzę w Bajorach, cerkiew prawosławną w Bajorach, cmentarz rodowy byłych właścicieli ziemskich, położone w oddali 2 rezerваты przyrody: „Bajory” i „Kałeckie Błota”, zalesienia porolne o powierzchni około 200 ha na uroczysku Adolfowo, szkółkę leśną oraz tamy bobrowe.

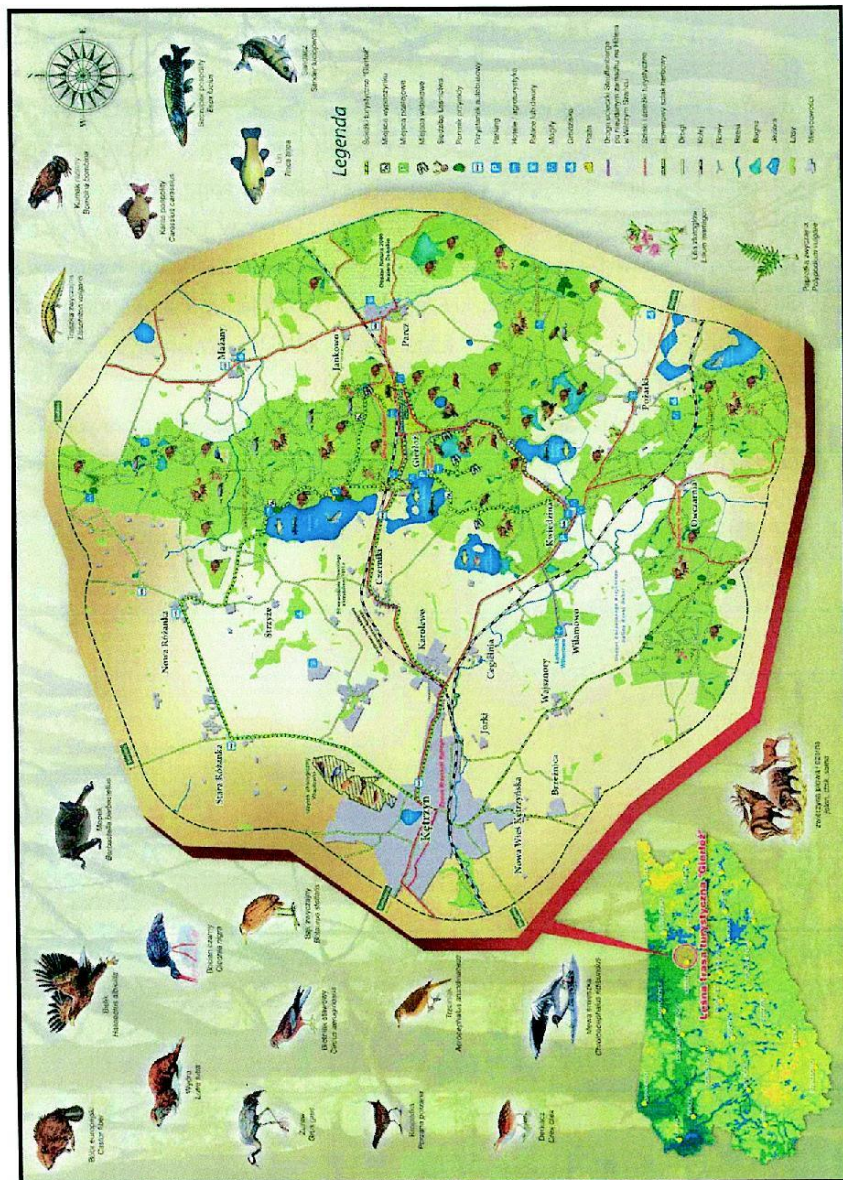
Najkrótsza trasa- zielona o długości 8,8 km w całości przebiega przez tereny leśne, uczestnik może zobaczyć szkółkę leśną, tamy bobrowe, odnowienie lasu, różne metody ochrony lasu, wąwozy leśne, roślinność runa leśnego.

Leśna Trasa Turystyczna Gierłoż– wyznaczona w roku 2012 trasa o długości 30km przebiega przez miejsca nie tylko ciekawe przyrodniczo, ale również przez miejsca, które warto zobaczyć m.in.: była wojenna kwatera Hitlera w Gierłoży, Muzeum w Owczarni, Park Miniatur, Księżycowy Dworek i inne pałace historyczne, plażę nad jeziorem Mój, linię kolejową Kętrzyn-Węgorzewo wpisaną do rejestru zabytków, zabytki archeologiczne – grodziska i kurhany w Gierłoży, gospodarstwa agroturystyczne w Dąbrowie, Kwiedzinie, Owczarni i Pożarkach, historyczną drogę Gierłoż-Wilamowo (drogę ucieczki Clausa von Stauffenberga po nieudanym zamachu na Adolfa Hitlera w 1944r.), historyczne lotnisko Wilamowo, miejsce bitwy krzyżacko- litewskiej w miejscowości Góry w 1311r.

Wzdłuż trasy rozlokowane są również platformy widokowe, wiaty z ławostołami, w których można odpocząć. Trasa jest dobrze oznakowana za pomocą drogowskazów oraz wyposażona w różne tablice dydaktyczno-informacyjne.

Fot.17-19. Leśna trasa turystyczna Gierłoż, uczestnicy rowerowych wycieczek.

Ryc.3. Mapa Leśnej trasy turystycznej Gierłoż

Obiekty turystyczne – na terenie nadleśnictwa Srokowo istnieje kilka obiektów turystycznych, które są również powiązane z edukacją przyrodniczo-leśną. Są to:

- Ośrodek Edukacji Historyczno-Przyrodniczej Wilczy Szaniec- była wojenna Kwatera Hitlera w Gierłozy,
- Plaża nad jeziorem Siercze, kąpielisko Kętrzyńskich Morsów,
- parking nad jeziorem Mój,
- parking Kwiedzina,
- parking Oparczyska.

Obiekty te oznakowane są tablicami informacyjnymi.

V. Obiekty edukacji przyrodniczej innych podmiotów znajdujących się na terenie nadleśnictwa:

1. Informacja Turystyczna Miasta Kętrzyn
2. Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Kwiedzinie Koła Łowieckiego „Kaczor” w Kwiedzinie,
3. Muzeum Mazurskie w Owczarni,
4. Kompleks rekreacyjno-sportowy Gminy Srokowo w Leśniewie,
5. Plaża gminna w Czernikach,
6. Sala edukacyjna PSP w Kętrzynie.

Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Kwiedzinie prowadzi zajęcia edukacyjne dla uczniów przedszkoli, szkół podstawowych i średnich z zakresu łowiectwa i ochrony zwierząt występujących w pobliskich łowiskach.

W roku 2019 Powiatowa Straż Pożarna w Kętrzynie otworzyła salę edukacyjną „OGNIK” przeznaczoną do prowadzenia zajęć z dziećmi szkół podstawowych klas 1-3 oraz przedszkoli. Głównym celem zajęć jest propagowanie zasad bezpieczeństwa w życiu codziennym.

VI. Partnerzy nadleśnictwa w edukacji leśnej społeczeństwa

Na terenie działania nadleśnictwa znajduje się 19 publicznych szkół podstawowych, 5 szkół średnich, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, 3 przedszkola, 2 żłobki oraz kilka prywatnych szkół, co stanowi znaczną liczbę potencjalnych odbiorców edukacji leśnej. Uczniowie tych szkół są główną grupą odbiorców.

Najważniejszym partnerem w edukacji są nauczyciele przedmiotów przyrodniczych i dyrekcja miejscowych szkół podstawowych i przedszkoli, bowiem odbiorcami zajęć dydaktycznych o lesie są głównie dzieci i młodzież. Podmioty czynnie włączające się w akcje edukacyjne prowadzone przez Nadleśnictwo to:

- 1) Szkoły współpracujące z nadleśnictwem:
 - a) SP w Srokowie,
 - b) SP nr 1 w Kętrzynie,
 - c) SP nr 3 w Kętrzynie,
 - d) SP nr 4 w Kętrzynie,
 - e) SP w Windzie,
 - f) SP w Biedaszkach,
 - g) SP w Kruszewcu,
 - h) SP w Sątocznie,
 - i) SP w Korszach,
 - j) Przedszkole „Malinka” w Kętrzynie,
 - k) LO nr 1 w Kętrzynie,
- 2) Gminny Ośrodek Kultury w Srokowie, GOK w Kętrzynie,
- 3) Starostwo Powiatowe w Kętrzynie,
- 4) Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie,
- 5) Państwowa Straż Pożarna z siedzibą w Kętrzynie,
- 6) Ochotnicze Straże Pożarne,
- 7) Koła Łowieckie działające na terenie nadleśnictwa:
 - a) KŁ „Słonka” Srokowo,
 - b) KŁ „Kaczor” Kętrzyn,
 - c) KŁ „Szarak” Kętrzyn,
 - d) KŁ „Daniel” Kętrzyn,
 - e) KŁ „Jeleń” Gizycko,

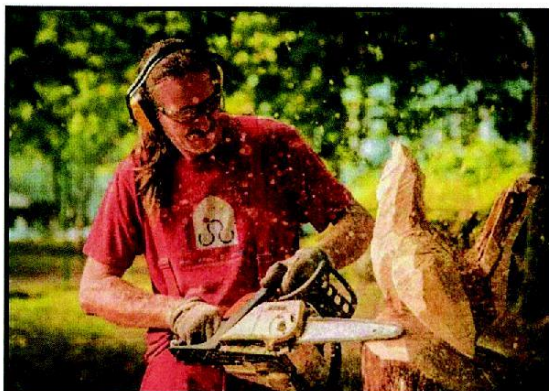
- f) KŁ „Cyranka” Węgorzewo,
- g) KŁ „Pasja” Warszawa,
- 8) Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie,
- 9) Warmińsko-Mazurski Oddział Straży Granicznej w Kętrzynie, Placówka w Barcianach,
- 10) Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Kętrzyńskiej,
- 11) Przewodnicy zrzeszeni w PPTK oddział w Kętrzynie,
- 12) Nadleśnictwo Srokowo współpracuje również z lokalnymi mediami, głównie regionalną prasą: Tygodnik Kętrzyński, Gazeta w Kętrzynie.

VII. Wydawnictwa edukacyjne o Nadleśnictwie Srokowo

- 1) „Leśny Przewodnik Turystyczny” – Bedoń 2002,
- 2) „Leśne ścieżki przyrodniczo – dydaktyczne na terenie RDLP w Olsztynie” – Poligraf Olsztyn 2003-09-17,
- 3) folder Nadleśnictwo Srokowo – 2011,
- 4) katalog poplenerowy z warsztatów rzeźbiarskich – 2011,
- 5) opracowanie gry multimedialnej „Wakacje w Nadleśnictwie Srokowo”- 2011,
- 6) folder Leśna Trasa turystyczna Gierłoż – 2013,
- 7) katalog poplenerowy z warsztatów rzeźbiarskich, 2014,
- 8) „Ciekawostki nie tylko przyrodnicze” - 2015,
- 9) Broszura o obiekcie Wilczy Szaniec – 2017,
- 10) „Dzieje w lasach zapisane 100 miejsc, które warto poznać” – 2018,
- 11) Aplikacja mobilna Wilczy Szaniec -2018.

**VIII. Plan działalności w zakresie edukacji przyrodniczo leśnej
Nadleśnictwa Srokowo na lata 2020 – 2029**

1. Zadania remontowo – budowlane, realizacja poprzez dobre praktyki:
 - a) konserwacja i remont urządzeń turystycznych i tablic informacyjnych na ścieżce dydaktycznej, Leśnej Szkole, Zaczarowanej Polanie, ścieżkach rowerowych,
 - b) W miarę możliwości finansowych adaptacja plaży nad jeziorem Mój na cele rekreacyjno-turystyczne;
 - c) w miarę możliwości finansowych doposażanie i modernizacja istniejących obiektów edukacyjnych, tworzenie czasowych wystaw przyrodniczych i historycznych.
2. Wzbogacanie i uzupełnianie pomocy dydaktycznych:
 - a) zakup literatury fachowej, prasy, filmów,
 - b) wykonanie folderów okazjonalnych,
 - c) wykonanie nowych tablic na ścieżkę edukacyjną.
3. Organizacja zajęć, warsztatów, konkursów, wystaw:
 - a) akcja „Sprzątanie Świata” (zakup worków, rękawic, wywóz śmieci) – udział Nadleśnictwa na zasadach współorganizatora,
 - b) wiosenne i jesienne sadzenie lasu z młodzieżą, wolontariuszami, seniorami,
 - c) akcje tematyczne min.: Noc Sów, Tydzień Ekologiczny, Noc Muzeów,
 - d) organizacja autorskich warsztatów rzeźbiarskich,
 - e) „Lekcje o lesie” dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych – lekcja z leśnikiem,
 - f) lekcje w lesie i na ścieżce dydaktycznej – wg potrzeb,
 - g) lekcje historyczno-przyrodnicze w Wilczym Szańcu
 - h) wypożyczanie filmów, publikacji, czasopism, materiałów edukacyjnych,
 - i) prelekcje w szkołach – „Ochrona lasu przed pożarami”, „Zasady zachowania w lesie”,
 - j) konkurs „Czysty Las” organizowany we współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Lasu.

Fot.20. Sebastian Pietrzak – rzeźbiarz Z. Stańko podczas pokazu szybkiego rzeźbienia

4. Organizacja szkoleń, warsztatów:

- a) Przeprowadzenie cyklu szkoleń wewnętrznych dla Służby Leśnej, doskonalących sposoby przekazywania wiedzy uczestnikom „zielonych lekcji”. Szkolenia odbędą się co najmniej dwukrotnie przy okazji odbywanych porad gospodarczych.

5. Współpraca z mediami:

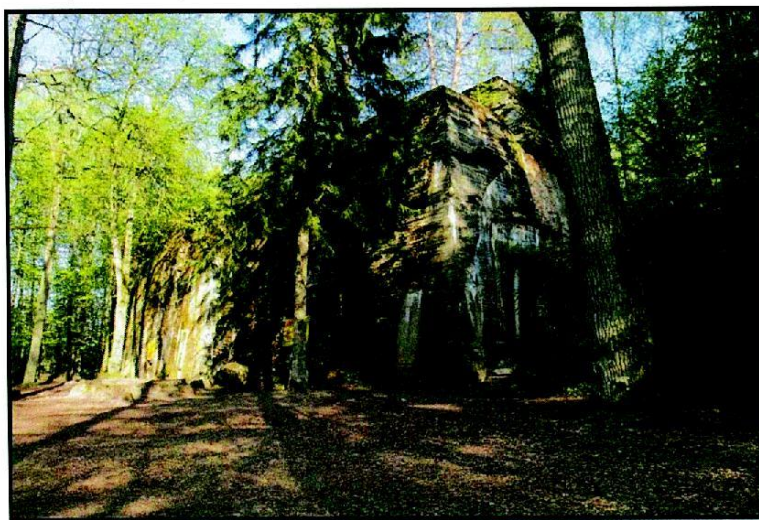
Sprawozdania, felietony, reportaże do prasy, radio o realizacji zadań z zakresu edukacji i wydarzeniach; nakłanianie partnerów korzystających z oferty edukacyjnej do zamieszczania informacji w mediach – działalność bieżąca. Artykuły promocyjne o najbliższych wydarzeniach zamieszczane będą w lokalnej prasie, na stronach internetowych nadleśnictwa oraz za pośrednictwem mediów społecznościowych - facebook.

**IX. Plan działalności w zakresie edukacji przyrodniczo – historycznej w
Ośrodku Edukacji przyrodniczo-historycznej Wilczy Szaniec w Gierłozie
na lata 2020 – 2029”**

Nadleśnictwo posiada jedyny w swoim rodzaju obiekt historyczny Wilczy Szaniec, który został przejęty w kwietniu 2017. Była wojenna kwatera Hitlera w Gierłozie Wilczy Szaniec jest specyficznym obiektem, który ze względu na specyficzny charakter edukacji został potraktowany odrębnie w niniejszym opracowaniu.

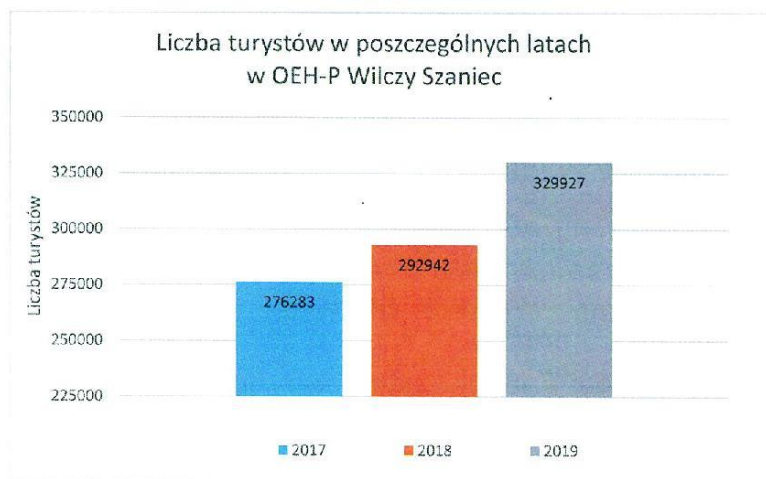
Kwatera jest jedną z kilku kwater dowodzenia powstałych podczas II Wojny Światowej, znajduje się w kompleksie leśnym na terenie leśnictwa Gierłoz i Dąbrowa. Powstała ona w latach 1940 – 1944 na obszarze około 2,5 km². Wybudowano tutaj ponad 70 obiektów z żelbetonu i cegły, w tym 7 bunkrów ciężkich. Drogi i ścieżki maskowane były przy pomocy rozpiętych nad nimi siatek z imitacją listowia. W 1945 roku wycofujące się wojska niemieckie wysadziły wszystkie zabudowania. Obecnie ruiny kwatery Hitlera są udostępnione do zwiedzania.

Na bazie obiektu utworzono w strukturze nadleśnictwa Ośrodek Edukacji Historyczno-Przyrodniczej Wilczy Szaniec w Gierłozie.

Fot.21 Z. Trzebiatowski, schron ciężki nr 13

W obiekcie edukacja historyczna jest prowadzona przez przewodników, zaś edukację przyrodniczo-leśną prowadzą pracownicy nadleśnictwa. Ośrodek corocznie odwiedza ponad 300 tys. turystów z Polski, oraz zagranicy.

Wykres nr.4 Frekwencja turystów w OEH-P Wilczy Szaniec w poszczególnych latach.

W ciągu trzech sezonów zarządzania OEH-P Wilczy Szaniec nadleśnictwo przeprowadzało na jego terenie lekcje przyrodnicze oraz różne kampanie promocyjno-edukacyjne:

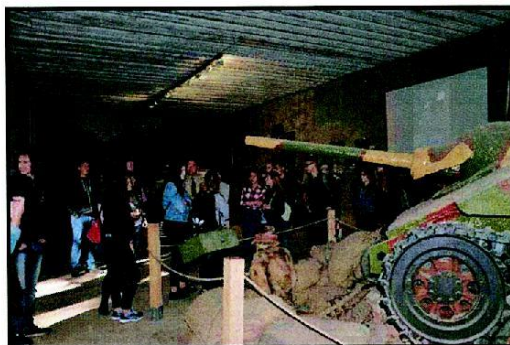
2017:

- dużym projektem było otwarcie w Wilczym Szańcu „Wielkiego Szlaku Leśnego” (projekt ogólnopolski LP) – inicjatywy skupiającej ciekawe miejsca historyczno-przyrodnicze zawierające w sobie element związany z wilkiem,
- z zewnętrznych środków zakupiono 8-osobowy bus oraz traktor komunalny, służące właściwej obsłudze turystów.

2018:

- przeprowadzono kampanie pt.: „Dobre, bo z lasu”,
- w sierpniu otwarto w bunkrze nr 22 wystawę o Powstaniu Warszawskim połączoną z rekonstrukcją walk Armii Krajowej Kampinos, wystawa została wzbogacona o użyczone działo pancerne Hetzer,

- wyremontowano budynek byłego kina (obiekt nr4) dostosowując go do projekcji filmów, szkoleń oraz sprzedaży pamiątek. Stworzono wystawę z asortymentem wojennym m.in.: broń, uposażenie żołnierzy podczas II Wojny Światowej,

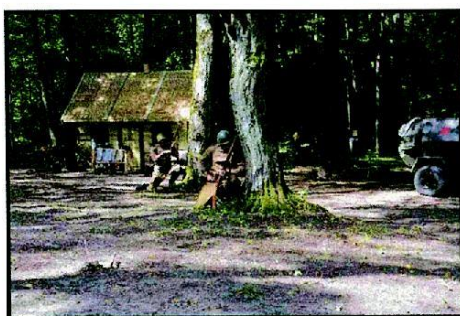

Fot. 22. Piotr .Dziadoń, Wystawa Powstanie Warszawskie 1944, schron 22

- przeprowadzono dla pracowników Wilczego Szańca szkolenie z zakresu ratownictwa medycznego, zwiększające bezpieczeństwo turystów,
- wyposażono obiekt w bioczyszczalnię ścieków oraz zmodernizowano kotłownię budynku hotelowo-restauracyjnego.

2019:

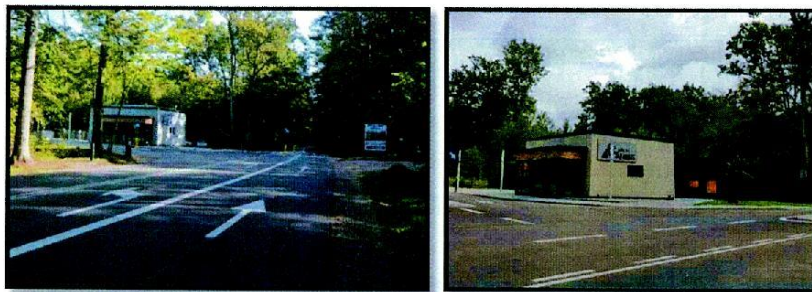
- wiosną przeprowadzono kampanię „SadziMY z Prezydentem”, „SprzątaMY z Prezydentem”, „Sprzątanie Świata”. Zorganizowano również autorskie warsztaty rzeźbiarskie oraz rekonstrukcję historyczną pt: „Ostra Brama 1944”.

Fot. 23 Archiwum nadleśnictwa, rekonstrukcja historyczna

- wybudowano pawilon z kasami biletowymi wraz z placem na potrzeby ruchu samochodowego i parkingu,

- zmodernizowano zjazd z drogi powiatowej do Wilczego Szańca usprawniający ruch turystyczny,

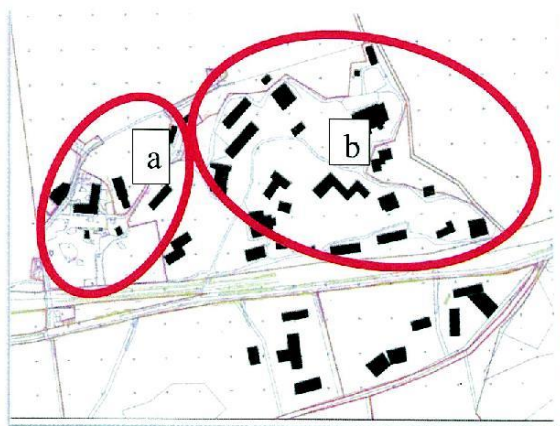

Fot. 24-25. Archiwum nadleśnictwa, zjazd z drogi powiatowej, pawilon z kasami biletowymi

- jesienią oddano do użytku zmodernizowane trasy zwiedzania – Etap 1 wraz z oświetleniem,
- rozpoczęto przygotowywanie stałej wystawy przedstawiającej nieudany zamach na Hitlera w 1944r.

1. Zadania remontowo – budowlane na lata 2020-2030:

W najbliższym dziesięcioleciu w miarę możliwości finansowych ośrodek będzie modernizowany poprzez różne inwestycje polegające na dostosowaniu istniejących obiektów do obsługi turystów, oraz na budowie budynków uzupełniających kompleks. Modernizacja obejmować będzie głównie strefę społeczną (a), strefa „ muzealna” (b) zmodernizowana będzie jedynie o oświetlenie i nawierzchnię ścieżek.

Ryc. 4. Podział OEH-P Wilczy Szaniec na strefę społeczną (a), muzealną (b)

Inwestycje oparte będą o „Koncepcję rozwoju i zagospodarowania terenu obiektu turystycznego Wilczy Szaniec” i prowadzone będą etapami obejmując budowę, przebudowę, rozbudowę następujących obiektów:

- a) Budowę pawilonu do obsługi turystów zawierający m.in. informację turystyczną, sanitariaty, sklep z pamiątkami,
- b) Budowę obiektów małej gastronomii,
- c) Rozbudowę istniejącego budynku hotelowego o salę wielofunkcyjną i strefę wejściową oraz przebudowę na potrzeby gastronomii i hotelu wraz z wykorzystaniem dachu na taras widokowy,
- d) Budowę łącznika pomiędzy istniejącymi budynkami muzeum i kina,
- e) Budowę wiaty rekreacyjnej wraz z placem zabaw,
- f) Budowę czterech domków noclegowych,
- g) Zagospodarowanie terenu obiektu, budowę niezbędnej infrastruktury technicznej,

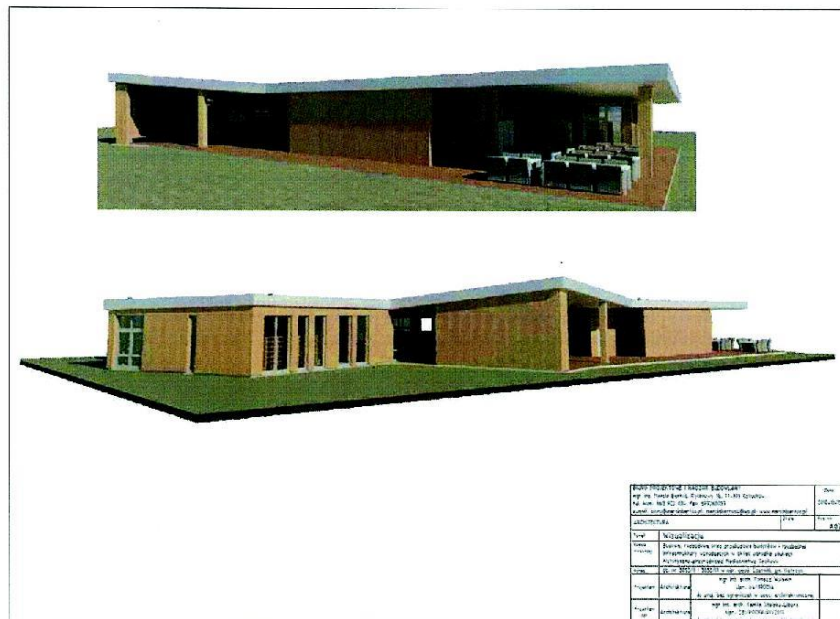
2. Organizacja zajęć, warsztatów, konkursów, wystaw:

- a) inicjowanie i tworzenie wystaw, pokazów historycznych w OEH-P Wilczy Szaniec, w najbliższym czasie powstanie ekspozycja przedstawiająca próbę zamachu na Hitlera w lipcu 1944.
- b) organizowanie warsztatów rzeźbiarskich.

WILCZY SZANIEC koncepcja.rvt

Ryc. nr 5. Koncepcja zagospodarowania części społecznej OEH-P Wilczy Szaniec

Ryc.6. Wizualizacja. Biura Obsługi Turysty

X. Sprawozdanie z edukacji przyrodniczo-leśnej za 2019 r. prowadzonej w obiektach edukacji leśnej nadleśnictwa i w OEH-P Wilczy Szaniec w Gierłoży

Forma edukacji	Ogółem			w tym:				
	Liczba zajęć	Liczba uczestników	Udział % uczestników	Dzieci przedszkolne 3 do 6 lat	Dzieci szkół podstawowych 7-12 lat	Młodzież gimnazjalna 13-15 lat	Młodzież ponadgimnazjalna 16-19 lat	Studenci i dorośli, powyżej 19 lat
Lekcje terenowe i wycieczki z przewodnikiem	50	2 458	57,5	107	275	50	670	1 356
Lekcje w sali edukacji leśnej	8	279	6,5	0	200	26		53
Spotkania z leśnikami w szkołach	10	475	11,1	285	140	25	0	25
Spotkania edukacyjne z leśnikami poza szkołą (w Domu Kultury, Muzeum, Urzędzie Gminy itp.)			0					
Konkursy leśne (wiedzy, plastyczne, literackie itp.)	1	76	1,8	15	51			
Akcje, imprezy okolicznościowe	4	985	23,1		198		97	690
Wystawy edukacyjne			0					
Razem	X	4 273	100	407	864	101	767	2 124
Inne, np. festyny, targi itp. ¹	1	0		X	X	X	X	X

¹ dane szacunkowe

XI. Załączniki

1. Decyzja, protokoły

Decyzja Nr 15/2019
Nadleśniczego Nadleśnictwa Srokowo
znak spr: ZG.7161.1.2019
z dnia 21.11.2019

W sprawie powołania Komisji „Programu edukacji leśnej w nadleśnictwie”.

Na podstawie art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach (tekst jednolity – Dz.U.Nr 56 z 2000r. poz 679, z późniejszymi zmianami) oraz § 22 pkt. 3 Statutu PGL LP, nadanego Zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994r., postanawiam, co następuje:

§ 1.

Na potrzeby opracowania Programu edukacji leśnej w nadleśnictwie na lata 2020-2029 powołuję Komisję w składzie:

1. Artur Kurek – przedstawiciel nadleśnictwa
2. Sebastian Trapik – przedstawiciel nadleśnictwa
3. Irena Dziadoń – przedstawiciel nadleśnictwa
4. Marek Wawer – przedstawiciel nadleśnictwa
5. Justyna Haładaj – przedstawiciel RDLP w Olsztynie
6. Katarzyna Sałyk – nauczyciel SP w Srokowie
7. Anna Borocho – nauczyciel SP w Srokowie
8. Janusz Januszewski – dyrektor GOK w Srokowie
9. Marek Dragun – przewodnik turystyczny

§ 2.

Komisja działa w oparciu o załącznik nr 2 do Zarz. Nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

§ 3.

Decyzja wchodzi w życie z dniem podpisania.

NADLEŚNICZY
Zenon Piotrowicz

Srokowo, 2 grudnia 2019 r.

Protokół
z posiedzenia komisji Programu Edukacji Leśnej
w Nadleśnictwie Srokowo

W dniu 2 grudnia 2019 roku w Nadleśnictwie Srokowie odbyło się spotkanie Komisji ds. „Programu Edukacji Leśnej Społeczeństwa Nadleśnictwa Srokowo”.

Komisja w składzie:

1. Artur Kurek – przedstawiciel nadleśnictwa
2. Sebastian Trapik – przedstawiciel nadleśnictwa
3. Irena Dziadoń – przedstawiciel nadleśnictwa
4. Justyna Haładaj – przedstawiciel RDLP w Olsztynie
5. Katarzyna Sałyk – nauczyciel SP w Srokowie
6. Anna Borocho – nauczyciel SP w Srokowie
7. Janusz Januszewski – dyrektor GOK w Srokowie
8. Marek Dragun – przewodnik turystyczny

Przebieg posiedzenia:

1. Wstęp – Artur Kurek - przedstawienie składu Komisji, objaśnienie celu obrad komisji, zadania i kompetencje wynikające z Zarządzenia nr 57 DGLP.
2. Irena Dziadoń – wprowadzenie do tematyki edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych - strategia, kierunki, sposoby realizacji edukacji leśnej, miejsce Nadleśnictwa Srokowo w procesie edukacji – stan obecny i perspektywy.
3. Przedstawienie ramowego układu Programu oraz zakresu opracowania – Irena Dziadoń: omówienie zgodnie z Zarządzeniem nr 57.
4. Przedstawienie założeń do „Programu Edukacji Leśnej w Nadleśnictwie Srokowo” będących jednocześnie projektem planu działalności edukacyjnej Nadleśnictwa Srokowo na lata 2020 – 2029 – Irena Dziadoń:
 - a) Program edukacji leśnej ze względu na istniejące zapotrzebowanie skierowany będzie przede wszystkim do dzieci, młodzieży, nauczycieli lokalnych szkół, turystów odwiedzających OEH-P Wilczy Szaniec,

b) Należy współpracować z potencjalnymi partnerami nadleśnictwa w działaniach edukacyjnych, historycznych takich jak szkoły, organizacje rządowe i pozarządowe, lokalne samorządy, gminne ośrodki kultury, stowarzyszenia,

c) Nadleśnictwo będzie współuczestniczyło w imprezach, konkursach i akcjach organizowanych przez inne podmioty działające na polu edukacji ekologicznej w rejonie działania nadleśnictwa,

d) Nadleśnictwo będzie przeprowadzało prelekcje i pogadanki w szkołach o tematyce leśnej oraz zasadach zachowania się w lesie. W okresie całego roku (w zależności od zapotrzebowania) będą prowadzone spotkania z leśnikiem w lokalnych szkołach celem przybliżenia dzieciom i młodzieży tematyki leśnej, pracy leśnika, zagrożeń lasu oraz retencji wodnej,

f) Nadleśnictwo włączy się w pomoc merytoryczną w tworzeniu tzw. „Autorskich programów edukacji ekologicznej” na bazie obiektów edukacji leśnej Nadleśnictwa Srokowo,

g) W miarę możliwości finansowych doposażanie i modernizacja istniejących obiektów edukacyjnych, tworzenie czasowych wystaw przyrodniczych i historycznych w OEH-P Wilczy Szaniec,

h) Nadleśnictwo będzie inicjowało i tworzyło wystawy, pokazy i rekonstrukcje historyczne w OEH-P Wilczy Szaniec,

i) W najbliższym czasie w miarę możliwości finansowych planowana jest adaptacja i modernizacja obiektu poprzez budowę tras zwiedzania, rozbudowę hotelu i restauracji oraz budowę pawilonu usługowo-informacyjnego, budowę obiektów gastronomicznych,

j) Istnieje potrzeba stałego doskonalenia poprzez szkolenia i samodoskonalenie pracowników Nadleśnictwa z zakresu edukacji leśnej społeczeństwa, pomocy medycznej, nauki języków obcych, historii.

5. Dyskusja nad planem, propozycje Komisji w zakresie uzupełnienia lub dokonania zmian.

6. Wnioski Komisji:

- a) Dopasowanie oferty do wieku i rozwoju dzieci,
- b) Przeprowadzenie lekcji w szkołach o tematyce ochrony lasu przed pożarami, retencją wodną, zmianami klimatycznymi,
- c) Dalsza aktywna współpraca z lokalnymi samorządami: Starostwem w Kętrzynie, Gminy, GOK-ami,
- d) Wspólne organizowanie wydarzeń ekologicznych angażujących różne grupy społeczne i wiekowe,
- e) Prowadzenie dalszych działań na rzecz udostępniania lasów dla form turystyki pieszej, rowerowej (nowe szlaki, miejsca do odpoczynku).

7. Podsumowanie i zakończenie spotkania – podziękowanie za udział w pracach komisji, podsumowanie przedstawionych przez Komisję wniosków.

Protokół sporządziła:

Dziadła Jęwa

Podpisy:

1. *[Signature]*
2. *Sebastian Sroga*
3. *Dziadła Jęwa*
4. *[Signature]*
5. *Sauk Katarzyna*
6. *[Signature]*
7. *[Signature]*
8. *[Signature]*

Akceptuję
NADLEŚNICZY
[Signature]
Zenon [Signature] 2.12.19

Srokowo, 17.01.2020 r.

Protokół
z posiedzenia komisji Programu Edukacji Leśnej
w Nadleśnictwie Srokowo

Dnia 17 stycznia 2020 roku w Nadleśnictwie Srokowo odbyło się drugie spotkanie komisji Programu Edukacji Leśnej Społeczeństwa w Nadleśnictwie Srokowo.

W posiedzeniu udział wzięli członkowie komisji w składzie:

1. Artur Kurek – przedstawiciel nadleśnictwa
2. Sebastian Trapik – przedstawiciel nadleśnictwa
3. Irena Dziadoń – przedstawiciel nadleśnictwa
4. Justyna Haładaj – przedstawiciel RDLP w Olsztynie
5. Katarzyna Sałyk – nauczyciel SP w Srokowie
6. Anna Borocho – nauczyciel SP w Srokowie
7. Janusz Januszewski – dyrektor GOK w Srokowie
8. Marek Dragun – przewodnik turystyczny

Spotkanie rozpoczęło się o godzinie 13:00 w siedzibie Nadleśnictwa Srokowo.

Przedstawiono Program Edukacji Leśnej Społeczeństwa w Nadleśnictwie Srokowo na lata 2020-2029 z uwzględnieniem zaproponowanych na poprzednim posiedzeniu wniosków Komisji. Do programu nie wniesiono uwag.

Program został przyjęty jednogłośnie.

Na tym posiedzenie Komisji Edukacji Leśnej Społeczeństwa w Nadleśnictwie Srokowo zakończono.

Podpisy uczestników spotkania:

1. *R. V. Dier*
2. *S. Baranowski*
3. *Dziadoń Irena*
4. *J. Harkusz*
5. *Wojcik Katarzyna*
6. *Bonach Anna*
7. *Janina Kucmas*
8. *Goebel Dariusz*

Protokołowała:
Dziadoń Irena
Irena Dziadoń

Akceptuje
NADLEŚNICZY
Zenon Zirowski
17-01-20

XII. Kalendarium

Wydarzenia w Nadleśnictwie Srokowo dokumentowane będą w zestawieniu rocznym określonym załącznikiem nr 2 do Zarządzenia Nr 57 Dyrektora Generalnego LP. Kopie zestawień rocznych gromadzone będą w Kronice do PROGRAMU.

13. Kronika

